ג' חשון תש"ם, 24.10.1979 מספר 2199 שנה 44 המחיר: 30.00 ל"י (כולל מע"מ)

העולם הזה

88 עמודים

דיין - הולך

התחלת התכולת

מציגה Lee

ברנשים וחתיכות

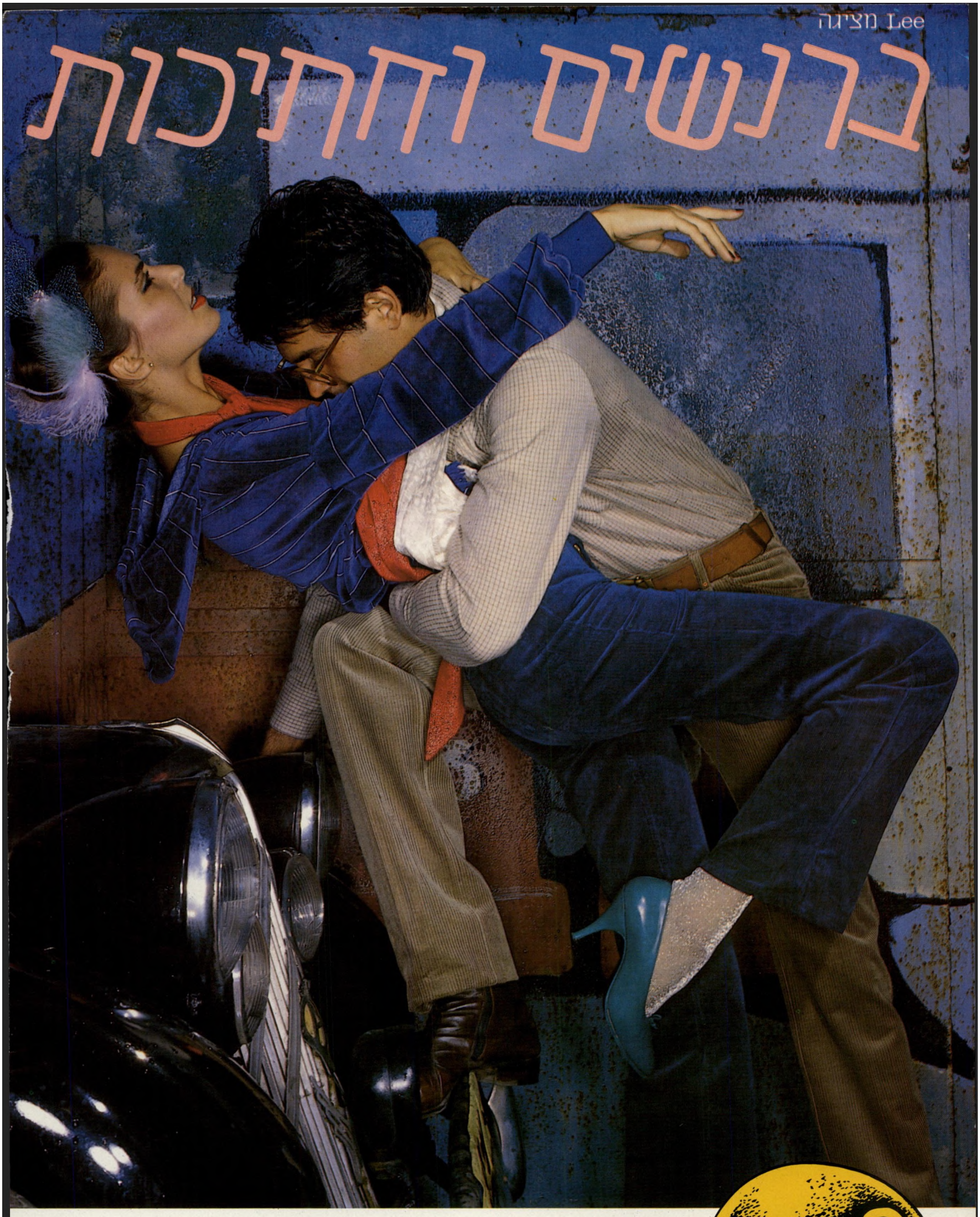

משתתפים:

"טינו פני פוקר" במכנסי קורדרוי וחולצת פלנל בז'.

"אהובה רגל קלה" בחולצת קטיפה עם "קפישון" בצבעים מדליקים.

Lee עושה אנשים יפים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגירה רזין • ראש המינהלה: אברהם פיטוסי • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גיליון: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

בלי משוא פנים

פיענוח של מיסתורין

פיענוח של מיסתורין הוא ללא ספק אחת התחויות המרתקות ביותר במיקצוע העיתונאי. מנסיוני הצנוע אני יכול להעיד שזהי אולי גם החוויה הסוחפת ביותר במיקצוע זה. כמו המדען הניצב מול תופעה שאין לה הסבר ומקדיש לעיתים את כל ישותו כדי לגלות את סיבותיה ואת המסתתר מאחריה, כמו הבלש הנרתם למשימה של פיצוח תעלומת פשע, כך גם העיתונאי המנסה לחשוף את האמת מאחרי חידות אנושיות הצצות מדי פעם בחדשות.

אני רוצה לשתף אותך בהרפתקה עיתונאית מסוג זה.

יום אחד, לפני שלוש שנים, הגיע אל המערכת סיפור מוזר. הוא סיפר על התגלותו של גאון אנושי חדש המעורר תמיהה והתפעלות בכל מקום בו הוא מופיע. היה לנו עניין מייוחד בכך, משום שהמדובר היה בבחור ישראלי.

בן־אברהם בשער „העולם הזה"
גאון בגיל 18

הסתבר אז, שבמשך מיספר חודשים פירסמו כימעט כל עיתוני אירופה סיפורים וידיעות על גאון ישראלי צעיר, שמשום מה לא הגיעו לארץ.

המדובר היה בצעיר ישראלי מהרצליה, אבי בן־אברהם, בנו של מורה יוצא עיראק, שבגיל 18 כבר קיבל תואר דוקטור לרפואה מהפקולטה לרפואה של אוניברסיטת מילנו. הוא הוצג כקרוב מישפחה רחוק של אלברט איינשטיין וכונה בשם „המיפלצת האינטלקטואלית".

היה זה סיפור תמוה מאד, שעורר מייד שורה ארוכה של סימני שאלה. נטלנו על עצמנו לבדוק את התעלומה. תוצאות הבדיקה פורסמו (העולם הזה 2036) בכתבת־שער ספקנית ביותר, שעירערה על אמיתות הפרשה.

כאשר הסתבר כי פרטים רבים שפורסמו אודות אבי בן־אברהם בחו"ל היו חסרי יסוד, פרי דימיון כותביהם בלבד, הטיל העולם הזה ספק בעצם עובדת היותו של אבי בן־אברהם דוקטור לרפואה.

כעבור שבוע נאלצנו להודות בטעותנו. בירור יסודי שערכנו בעזרת כמה אנשי־מדע ישראליים מהבכירים ביותר, חשף את העובדות לאשורן: אבי בן־אברהם הוא, ככל הנראה, בעל רמת אינטליגנציה מופלאה, כזו של גדולי גאוני האנושות. הוא הצליח ללמוד ולקלוט תוך שנתיים את כל חומר הלימודים בפקולטה לרפואה של אוניברסיטת מילנו, במקום שש שנים הנדרשות לסטודנט רגיל לקבלת תואר דוקטור לרפואה. אך הוא עמד בהצלחה לא רק ב־27 בחינות־הגמר הנדרשות לסטודנט רגיל כדי לזכות בתואר דוקטור לרפואה, אלא גם ב־שמונה מיקצועות נוספים. כל הבחינות נערכו בפומבי ובכל המיקצועות זכה הצעיר בן ה־18 מהרצליה בציון „מעולה".

פירסומי העולם הזה בפרשה זו זכו בשעתו לתהודה בינלאומית, הועתקו ברבית העיתונים החשובים בעולם. רק אז נזכרה גם העיתונות הישראלית האחרת לטפל בפרשה.

זהות שאולה

מאז שיך אותה סערה נתקלנו מדי פעם בשמו של אבי בן־אברהם. הוא נקשר תמיד לפעילות מדעית רצינית, בתחום חקר־הסרטן, בו החליט לעסוק. סופר על מכוני־מדע מפורסמים בגרמניה ובשוודיה המאפשרים לרופא הישראלי הצעיר לעסוק במחקריו. אבל את אבי עצמו לא פגשנו אף פעם. הוא נמנע מראיונות עיתונאיים.

בשבוע שעבר פגשתי את הד"ר אבי בן־אברהם בנסיבות מוזרות ביותר, אם לנקוט בלשון המעטה.

היה זה במסיבה שערכו אולפני ההסרטה בהרצליה. באולפן הענקי התכנסו כמה מאות אנשים שוללו, פיטפטו ורקדו. את תשומת־הלב הכללית משך, כמובן, שחקן הטלוויזיה האמריקאי דוויד סול, הלוא הוא הבלש האץ' מסידרת הטלוויזיה סטארסקי והאץ'. הנוכחים הצטופפו סביבו כדי לחזות בו מקרוב.

באותה שעה ממש הבחנתי בצעיר לבוש חליפת־פסים כהה, בעל שיער שחור כפחם שגלש על עורפו. זיהיתי אותו מייד, למרות שלא ראיתי אותו קודם לכן פנים אל פנים מעולם. לא היה ספק בכך: זה היה הד"ר אבי בן־אברהם, שהגיע לאולפן כבן לווייתו של דוויד סול.

מובן שניגשתי אליו מופתע: „אתה הד"ר בן־אברהם!"

הוא התבונן בי והשיב לי בעברית: „לא, אתה טועה. זה לא אני."

אחר־כך שכח לפתע את השפה העברית וטען כי אינו שולט בה כלל. הוא הציג את עצמו כ„בן בלקין", מפיק סרטים משווייץ, הנלווה אל דוויד סול.

„אם כך," אמרתי לו, „יש דימיון מופלא ביניך לבין רופא ישראלי צעיר בשם אבי בן־אברהם."

„כן," הוא השיב לי, „אתה לא הראשון שאומר לי את זה. אומרים לי זאת בכל מקום בעולם. אבל אני איני מכיר כלל את הבחור."

ברגע זה התעקש „בן בלקין" למשוך איתי אל דוויד סול, להצביע עלי בפניו ולומר לו: „תראה, הוא חשב שאני הד"ר בן־אברהם..."

בירור קצר עם האנשים שפגשו את מלווהו זה של דוויד סול באותו ערב, העלה שהוא הציג את עצמו בפני אנשים שונים בשמות שונים. לא היה ספק: זה האיש המנסה להעלים את זהותו האמיתית.

אם אומנם כך, מדוע הוא עושה זאת? ומה עושה חוקר הסרטן המפורסם בחברתו של כוכב הטלוויזיה המפורסם עוד יותר?

הסיפור נראה יותר מיסתורי מאשר אי פעם.

לחלק מהשאלות שהתעוררו הצלחתי לקבל תשובות. הסתבר כי הד"ר בן־אברהם, המתגורר במלון שרתון בתל־אביב תחת שם בדוי, הכיר במלון את השחקן. הם התיידדו. בן־אברהם סיפר כנראה לדוויד סול על עצמו, שכן סול ידע שמיקצועו הוא רופא וחוקר־סרטן. זאת גם הסיבה שבגללה משך אותי הד"ר בן־אברהם אל סול כדי להעיד באוזניו שזיהיתי אותו. הדבר שימש לו ככל הנראה כאישור לכל הסיפורים שסיפר לסול.

למחרת עזב דוויד סול את הארץ. בן־אברהם המשיך להתגורר בסוויטה שלו במלון. שעות ספורות אחרי שניסינו לאתר אותו שם ולהביא אליו את אביו, שהופתע לשמוע כי בנו שוהה אינקוגניטו בארץ, הוא עזב את המלון. עקבותיו נעלמו.

מה עושה הד"ר בן־אברהם בארץ? מדוע הוא מסתתר מאחרי זהות שאולה? מדוע לא התקשר עם בני מישפחתו? מדוע נעלם ברגע שהתברר לו כי זוהה?

כמו בסידרת הטלוויזיה בועות, אלו הן שאלות שהתשובות להן יתפרסמו אולי בפרק הבא של סיפור מיסתורין זה.

אלי תבור

בן־אברהם עם דוויד סול
התחזות בגיל 21

הד"ר בן־אברהם כחוקר סרטן במילאנו, 1976
מיסתורין באיטליה

בן־אברהם משוחח עם אלי תבור כמסיבה בהרצליה
תעלומה בתל־אביב

זה היה השבוע הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פירסם כתבת־סיקור מקיפה תחת הכותרת: „הסמל אהרון מרתה: זכאי". הכתבה תיארה את מישפטו של סמל שהואשם בבית־המישפט הצבאי בהתנהגות כלתי־הולמת לחייל צה"ל ובדיון פומבי על שאלות מדיניות. מרתה נידון לתישעה חודשי מאסר — והשבוע לפני 25 שנה הוא זוכה בידי בית־המישפט הצבאי הגבוה. מדור „פשעים" הוקדש כולו למישפט הנאשמים ברצח רמי רוזנברג ברחובות, שהסעיר את הרוחות בעיר הדרומית. עמוס קינן, במדורו „הסכין המשוטט", סיקר את פסטיבל הפרטים הבינלאומי בווניציה, תחת הכותרת „תצוגת חתיכות, בווניציה".

המדור „מדע" סיקר את כנס הארכיאולוגים באשקלון בכתבה שהוכתרה כך: „בשדות פלשת, 1954". סוניה ואנגר, כתבת „העולם הזה" לענייני אופנה דיווחה על „אופנת הספתי בפאריס", שפללה דנמי כריסטיאן דיור ושאר אשפי הלבוש של בירת האופנה הבינלאומית.

רצח בערבון מגבל: 1954 ✶ קצין מישטרה מערפל את העיתונאים ✶ אברהם שלונסקי והגנבים

„העולם הזה" 888
תאריך: 20.10.54

העם

גאונגסטרים תוצרת הארץ

בין שאר סחורות הייבוא שמביאה מדינת־ישראל מעברי־לים, נכללים מדי שנה כמה מאות סרטי־גאנגסטרים. הקהל המבוגר צוחק מהם, מניח אותם לילדים. השבוע נוכח לדעת כי לא היה זה שעשוע מצחיק כלל וכלל.

בחודשים האחרונים הזדעזעה המדינה כמה פעמים על־ידי מקרי־רצח שלא בוצעו לשם סוכת הנאה חומרית, אלא היו תוצאה של נשמה חולה, או נקמנות. כזה היה מעשה־ההרג של הנכה שאול נחמיה, האיש שקטל את בעל־ביתו *, הופיע ה־שבוע, בלוויית שני שותפיו, מחייך בבית־המישפט.

אחרי מיקרה זה בא הרצח ברמת־גן, שאירע בגלל פח־זבל. רצח זה מצד אדם שהזמין כוס סודה לפני שדקר את המגיש — הידהד בארץ.

אולם שניהם היו כאין וכאפס לעומת הרצח הנורא שהמם השבוע את רחובות. כי הפעם באה האופנה החדשה לכלל גילוי ברור. כנופיות־נוער המבצעות מעשי־שוד ורצח לשם תענוג, כדי להיראות כגיבורים הדומים לאלילי־הסרטים ההוליבודיים, הן תופעה נושנה ורגילה בארצות־הברית, אולם הן חידוש בארץ.

המשק

הגיעה בירה עד נפש

„הבירה הישראלית אינה נופלת בטיבה מן הבירה הפילזנית המפורסמת. היא עתי־

• אביו של יהושע בן־ציון, מי שהגיע לכלא הישראלי כמנהל בנק ארץ־ישראל־בריטניה, ושוחרר מהכלא טרם זמן בטענה של מחלה ממארת.

דה לכבוש את כל שווקי־אירופה". הכרזה זו והכרזות דומות לה נשמעו בחוגים כלכליים, כאשר החליטו מיפעלי הבירה הישראליים אביר ונשר להתחיל בייצור מוגבר של בירה מעולה לייצוא. הכל היו בטוחים כי הזרם הצהבהב־מקציף ישטוף במורד גרונותיהם של בני לאומים רבים, ויביא לישראל זרם של דולרים, שטרלינגים ופרנקים.

התיקוות נתגשמו רק בחלקן. הבירה אומנם זרמה במורד הגרונות. אך היו אלה גרונות ישראליים טובים, ובעליהם שילמו תמורתה בלירות ישראליות רגילות בחנלט. בירת הייצוא הציפה את השוק המקומי, והבירה הרגילה נעלמה לאי־שם.

בסופו של דבר הגיעה בירה עד נפש, והצרכנים רטנו מרות: „מדוע כופים עלינו לשתות בירת ייצוא, אשר שונה מן הבירה המקומית רק במחירה הגבוה?"

האינדכס והכיס. מישרד המסחר והתעשייה לא האזין כלל לריטון שהלך וגבר. להיפך, הוא התייצב לצידם של יצרני הבירה, ונתן השבוע לפעולתם גושפנקה חצי רשמית, והיו לו שיקולים משלו: העלאת מחיר הבירה הרגילה בגרוש, לפי דרישת היצרנים, היתה עלולה להעלות את אינדכס יוקר־המחייה בשבר של נקודה. האינדכס הממשלתי היה חשוב מכיסו של הצרכן: מוטב היה לכפות על הצרכנים בירת־ייבוא יקרה מן הבירה המקומית בשילינג שלם, ובלבד שהאינדכס לא יעלה.

פשעים

„לא נהסס"

ביום א' שעבר עמדה קבוצת עיתונאים בלישכתו של עמ"מ יוסף זינגר, קצין מחוז דרום של מישטרת ישראל, וחיכתה להבאת אחד עשר הנאשמים ברצח רמי רוזנברג ברחובות. הזדמנות זו נוצלה בידי כתב העולם הזה, כדי לקבל אינפורמציה על שאלות שונות שעניינו את השבועון:

● **מר זינגר, האם ידעתם שי־**
קיימת כנופיה המשתוללת זה שנה?

לא חסרות כנופיות בארץ.

● **אני מתכוון לכנופיה ברחובות.**

גם כאן לא חסרות כנופיות.

● **האם ידעתם כי גם ברחובות קיים עולם תחתון מאורגן?**

הוא קיים כאן, כמו בכל מקום אחר.

● **האם ידועה זהותו של מנהיג העולם התחתון.**

על שאלה זו לא אענה.

● **האם נקטתם בצעדים נגד עולם תחתון זה?**

בוודאי ובוודאי. אנחנו מטפלים בכל תלונה.

● **האם, חוץ מתלונות, נקטתם גם באמצעי פיקוח?**

כמו בכל מקום אחר.

● **האם יש לכם מספיק כוח־אדם לחילחם בעולם התחתון המקומי?**

הכוח לא חסר לנו.

● **לאחר מיקרה זה, מה תוכניותיכם בנוגע לחיסול העולם התחתון?**

לא נהסס.

העיתונאים יצאו מהלישכה באותה ההרגשה המעורפלת בה נכנסו אליה.

הווי

מי מכיר? מי יודע?

בתל־אביב, שכר שלמה אבנון חדר, נתן עשרים לירות דמי קדימה לבעלת־הבית, חזר לבית־המלון בו התגורר קודם, כדי לקחת את חפציו, שכח את מקום החדר החדש.

מסתננטרון

בקיבוץ בארי, בשעת הצגת מחזה־חובבים תנ"כי, שבו השתתפו שחקנים ארבעה גילימות, חבושים כפיות, פנה אחד הילדים אל אביו ושאל בתימהון: „אבא, מדוע מרשים למסתננים לעלות על הבמה?"

רצון טוב

בחיפה ניגש סרסור לדבר־עבירה אל צעיר שעבר ברחוב הרצל ושאל: „אתה רוצה משהו?" וקיבל תשובה מיידית: „אני רוצה לזכות במיספל־הפייס."

דרכי אדם

הזקן הכחול

השבוע הופיע ברוך הכלר בבית־מישפט השלום, תל־אביב, מגולח למשעי: הוא ידע כי זקנו כחול.

הוא ידע גם כי לשאת אשה אחת בחייה של האשה השנייה היא עבירה פלילית בכל מדינה תרבותית. אולם, לדעתו, לא חל חוק זה על נישואים עם אשה שלישית. טעותו הובררה לו על־ידי מישטרת־ישראל, שהאשימה אותו בפוליגאמיה.

הנסיבות היו מסובכות למדי: שעה שערק הכלר מן הצבא הפולני, כבש הצבא האדום את פולניה, גייס אותו שנית. הכלר מצא את עצמו בקויבישב, ברית־המועצות. הוא לא השתעמם שם, פגש במהרה בגברת מרמוביץ ונרשם אתה במישרד־ממשלתי כבעלה החוקי.

לחוק, יד ארוכה. הכלר לא נשאר בקויבישם זמן רב, הועבר לריגה, בירת לאטביה. ג פשם הוא לא השתעמם, פגש בנערה בשם פרידה קורגאנובה, נרשם גם איתה במישרד ממשלתי כבעל ההחוקי.

אולם יד־החוק ארוכה. מישטרת ריגה עצרה את הכלר, האשימה אותו באי תשלום מזונות לילדו מאשתו הראשונה. את כל השנה לאחר מכן בילה בבית־הסוהר, התכתב ברציפות עם אשתו השנייה.

ההתכתבות הגיעה לקיצה כאשר קיבל הכלר מיכתב שבישר לו כי גם פרידה ילדה בן. מייד לאחר שיחרורו מבית הסוהר קיבל הוא ויזה ישראלית, עלה ארצה, שירת בצה"ל בזמן המילחמה. עם שיחרורו נרשם בלישכת־העבודה כצבעי ואב לשני ילדים.

גם בישראל לא סבל הכלר משיעמום. הוא פגש בצעירה בשם קלארה אידל, נשרם איתה לנישואים — הפעם במישרדי־הרבנות.

החיים המישפחתיים המאושרים נפסקו עם בואה של פרידה קורגאנובה לישראל. גם לה היתה יד ארוכה.

במישטרה, לא הכחיש הכלר דבר. להיפך, הוא התפאר בריבוי־נשיו, הסביר כי הוא יהודי דתי ואינו מכיר בנשואים אזרחיים בברית־המועצות... קרן הוא לחוקר: „בחוץ־לארץ יכולתי לעשות הכל, ולא חשבתי שנוצריה יכולה לבוא ארצה."

הוא לא ידע כי אדם חייב לשלם את המחיר גם על מעשים שנעשו בחוץ־לארץ. את המחיר הסופי יקבע הפעם השופט.

אושים

● במלאת עשרים שנה לפרלמנט המהולל של כסית, היה נטוש ויכוח חריף בין הקואליציה לאופוזיציה, אם לעבור לשיטת הבחירות האיזוריות, כהצעת **דויד בן־גוריון**. התומך העיקרי היה: **נתן** („הטור השביעי") **אלתרמן**. ההצעה שנתקבלה היתה להפוך את המישטר הפרלמנטרי למישטר מלוכני, ולבחור את הנשיא הקבוע **יחזקאל פיינברג**, איש הנהלת הבימה, למלך הנשיאים. הבחירה לא תשנה את פעילותו העיקרית של הפרלמנט: חיסול ארוחות שמנות.

● בעיסוק חדש החל **זאב יוסיפון**, מנהל תיאטרון למעברות *, שמינה את עצמו לסדרן של אחת מחברות המוניות, וניצב בחצות לילה ברחוב דיזנגוף התל־אביבי והכריז בקולי־קולות: „יהודים! התעוררו ורדו אלי! חסרים עוד שני מקומות לכיכר המושבות!"

● גניבה ספרותית מייוחדת במינה נערכה השבוע בביתו של המשורר **אברהם שלונסקי**, כשהגנבים („על מלאת") שחדרו לדירתו, לאחר הרמת תריס, לא הסתפקו בזוג־מיכנסיים, שהכילו ארנק ובתוכו 120 ל"י, ונטלו איתם גם שני תיקים מלאים בכתבי־יד. לחצי נחמה זכה המשורר בעל רעמת השיער הלבנה, כאשר הובאו לו התיקים למחרת על־ידי פועלי הנקיון של העירייה, כשבתוכם חסרים רק שני פרקים מהתירגום לעברית של הרומן הדון השקט.

• יוסיפון ייסד בראשית שנות החמישים את תל"ם (תיאטרון למעברות) שעסק בהבאת תיאטרון לישראל השנייה.

העולם הבא

השבועון המציע לאי־נפורפניה

האם תשמור על מקומך בכנסת בבחירות הבאות?

החידון הבא הוכן על־ידי צוות מיוחד של חוקרי העולם הבא, בהדרכת הפסיכולוג האמריקאי הנודע לשמצה ביל סאכוהן אריקוי. אם משום־מה אינך הברכנסת, אל תטרח לפתרו.

1. נכנסת (בטעות) לישיבת הכנסת בה עומד על סדר היום תיקון פקודת מס השפשופים הנגבה מביצים צבועניות בל"ג בעומר. אתה:
(א) מסתלק מיד.
(ב) מבקש רשות חדיבור, למרות שאין לך מושג במה העניין.
(ג) יושב, עוקב בעניין אחרי הויכוח משך לא פחות משלוש דקות, קם פתאום כאילו נזכרת בישיבה השובה והולך לשר קפה.
2. אתה משתתף בישיבה על מצב הכלכלה של המדינה ולפתע נוכח שנשארת יחידי באולם. אתה:
(א) אינך מרגיש בכך, כי אתה ישן.
(ב) ממשיך לנאום, כאילו לא קרה כלום, וחוזר בלי הרף על המלים „כוננות", „קוממיות", „משימה".
(ג) מגיש את נאומך המוכן לפרסום בגליון יום ו' של עתון המפלגה ומוכיר למערכת כי גלופת תמונתך נמצאת בידה.
3. מתנהל כינוס בינפרלמנטרי בחוץ־לארץ ושמך לא נזכר ברשימת הנוסעים. אתה:
(א) נוכע.
(ב) מתריע נגד הייצוג הלקוי של מדינת ישראל בחוץ־לארץ.
(ג) מתחתר, ומסכים לנסוע לחופשה כתם על חשבון המפלגים הכלכליים של המפלגה.

תשובות וסיכום: כל תשובה היא הנכונה. תן לעצמך 10 נקודות על כל תשובה נכונה. אתה מתאים בהחלט להיות חבר־כנסת, וחבל שאינך שר. דאג לתיקון המצב.

- צבעים טיבעיים TRINITRON
- שיטת QUICK ECONO- תמונה מיידית וחסכון בצריכת חשמל
- מסך גלילי מונע השתקפות
- דגם 3 system: SECAM/PAL/NTSC
- שרות ! מעבדה מקצועית ומלאי חלקים מובטח

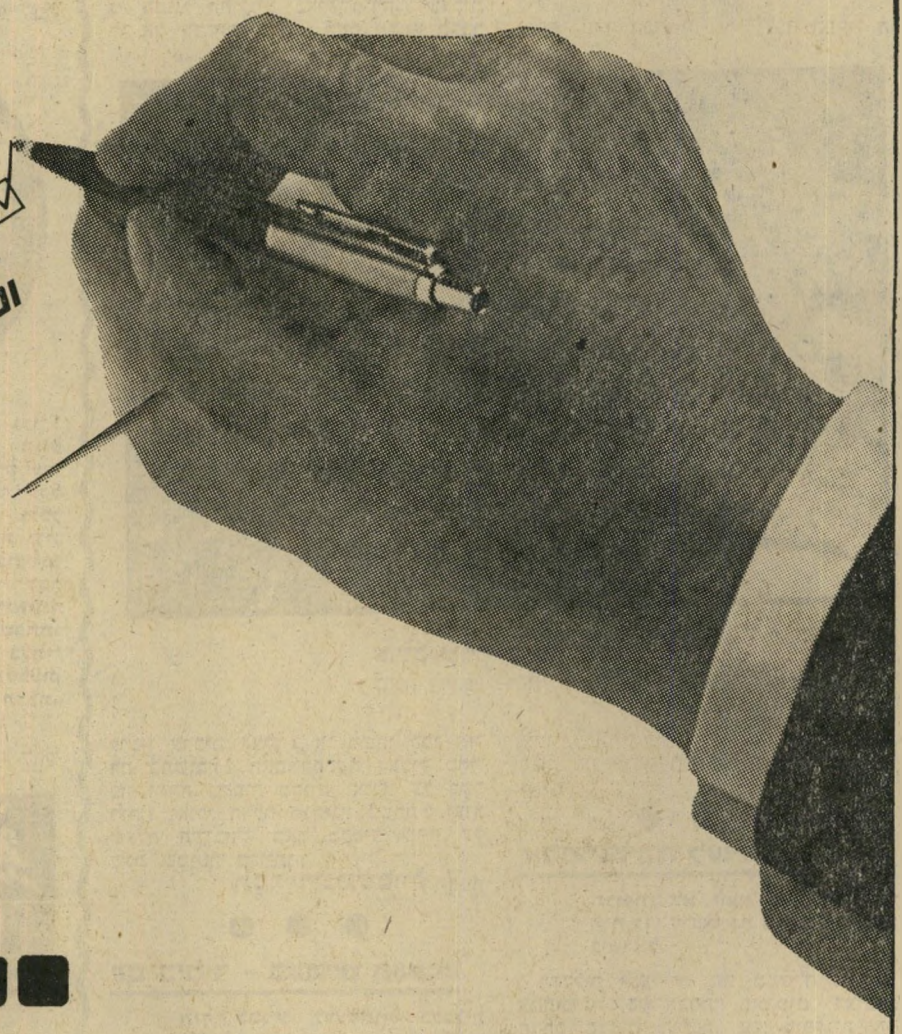

...בדוק והשווה!

SONY
למבקשים את הטוב ביותר

כרסום מלניק | רפאל טיראן

מכחבים

מי מכיר מי יזדע

על ראש־הממשלה, מנחם בגין.

איפה הוא?
לא שומעים אותו ולא רואים אותו.
מי שיודע פרטים על מקום הימצאו,

על תגובותיו ועל מעשיו — מתבקש להודיע על כך בדחיפות לעם ישראל, באמצעות המדור לחיפוש נעדרים.

יובל רותם, תל־אביב

● ● ●

אריק שרון - חוזר בתשובה

„שימחת הביזיון" — הקפות שימחת תורה באלון־מורה, בהשתתפות שרים, ח"כים, המושל הצבאי והמנכ"ל של בגין („העולם הזה" 2198).

אריק שרון חבש כיפה ונשא בידיו, באהבה גדולה, ספר תורה. כל זאת לעיני המוני החוגגים באלון־מורה. ושאלות לי אל שר־החקלאות: האם מבטא הדבר שינוי ערכים אצלך? או משהו כמו חזרה בתשובה? האם הפסקת לאכול טריפה ואתה מקפיד מהיום ואילך על כשרות? ואולי חדלת מנהיגה בשבת? ועוד שאלה חשובה: האם מקפיד שרון על שנת שמיטה בחוותו?

תמר רובינשטיין, חיפה

● ● ●

יום כיפור - פעמיים בשבוע

איך להגיע לעצמאות כלכלית ולחברה מתוקנת — בלי לחתום אמן.

כפי שנמסר בכלי־התיקשורת לא אירעו תאונות דרכים ביום־הכיפורים, ואפילו גניבות לא בוצעו. למה, אם כן, לא נחוגו את החג הזה לפחות פעמיים בשבוע.

יתרונות נוספים לעניין: ככל שנרבה לחגוג את יום־הכיפורים, כך נתקרב יותר אל העצמאות הכלכלית שעליה אנו חולמים. שכן עם ישראל היה מבזבז פחות דלק מכפי שהוא עושה היום, וגם צורך פחות מזון. ובכל מה שנוגע לייצור — לא היינו מפסידים הרבה, כיוון שהרוב המכריע של אזרחי ישראל ממילא אינו עובד בייצור, אלא עסוק בשביתות, שירותים, שתיית תה וקריאת עיתונים.

ואם יחסרו עובדים בייצור, הרי אלה מצויים בשפע בסביבתנו הקרובה — מעבר לקו הירוק.

שימשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

„אל תבואו להלוויתי..."

בעיקבות החלטת הממשלה, שלא לשלוח שרים הלוויות קורבנות הפידאיון.

בעיקבות החלטתכם, הריני פונה אליכם, שרי־ממשלה חסרי־בושה: אל תבואו להלווייתי, אם אהרג בפיגוע כזה, גם אם תשנו עד אז את החלטתכם. גם לפני החלטתכם לא היה זה כבוד גדול לארח אותכם באירועים שונים, ועתה תהיה זו ממש חרפה.

יוסי זיו, תל־אביב

● ● ●

כן יפרוש, לא יפרוש

על התשקיף בדבר פרישתו הצפויה של ניצב חיים אבינועם, מפקד המחוז הצפוני של המישטרה („העולם הזה" 2196).

לצערי, התשקיף אינו משקף את העובדות. ניצב אבינועם אינו פורש מהמישטרה וימשיך לכהן בתפקידו הנוכחי. הפרוגנוזה הרפואית שנתן כתבכם לפציעתו של ניצב אבינועם אינה עומדת במיבחן המציאות. הניצב חזר בימים אלה לעבודה מלאה.

בני פרידמן, דובר המחוז הצפוני, נצרת

● חרף הכחשתו של דובר המחוז ה

אריק שרון באלון־מורה
כיפה לראשו — תורה בידיו

כמו בכל השנה, תיווכח גם השבוע כי שום דבר לא בא לך בקלות. אתה נדרש לא אחת להשקיע מאמצים שאינם עומדים בשום יחס לתוצאות. בני מזל טלה שעיסוקיהם קשורים בידיהם, יהיו ברי מזל יותר. ילדים שיוולדו השבוע יצטיינו בעתיד בבריאות מעולה ובאינטליגנציה מעל לרמה. מאורע הקשור באיבוד ידיד יעיק עליכם השבוע. בן מזל טלה עשוי להצטיין בספורט ולזכות בפעילות זו להישגים יוצאים מן הכלל.

* * *

המתח עולה — ועוד עתיד לעלות, בטרם תראה נחת מפעילותך הנוכחית. העיקר הוא לא להסתכסך, השבוע, עם אנשים נוספים. לקחת את הכל בשקט, ולעשות טובות, כשאתה נדרש לכך. גם אם האנשים שמבקשים זאת ממך, הם בלתי־נסבלים. בכלל, קצת טאקט לא יזיק. שינויים רצויים יחולו עם הירח החדש ביום א' הבא.

* * *

כמו בשבועות האחרונים, הבעיות המרכזיות שלך הן: חוסר־הכסף ושיעמום. במישור הפינאנסי אין רגיעה. מוטב שתתחיל לחשוב על חריגה חיצונית מעיסוקיך — הרגילים. אם לא תשנה את המצב, אתה עשוי להיתקע לצמיתות. במישור הרומאנטי, בת תאומים, אין עוד טעם רב לרומאנים הקצרים והקלים. שמא תחשבי על משהו קצת יותר רציני? מצד שני, דווקא האדם המדבר הרבה, איננו האדם המתאים לך ביותר.

* * *

אחרי שנה רצופה אכזבות ומרורים, סוף־סוף זה הגיע: תוך שבועיים אתה מועלה בדרגה, וזכר לשכר ויחס בהתאם. אם רק תיזהר מלהפוך ל„עבד כי ימלוך" — כי אז ודאי שהעלייה בדרגה הבאה תהיה הרבה יותר קרובה, ובעלת אפקט. הרבה יותר משכנע. שיחת טלפון עם מישהו מעיר אחרת, תביא לתמורות רציניות בתחום החברתי בשבוע הבא. כדי שלפרי יהיה ערך, עליך לפתוח בפעולה.

* * *

שמע לעצת זקנים וחכמים ממך. בדרך זו תצליח להתגבר על קשיים רבים, ולהימנע מעשיית טעויות. זכור כי הטיפש לומד משגיאותיו־הוא, ואילו של האחרים. אמתחיים זו נכונה גם לגבי חייך הרומאנטיים. וגם אם נראה לך שספגת אצלה מפלה — אל תתייאש, נסה שוב. כוכביך מורים כי זווקא בסוף־השבוע קיימים כל הסיכויים שתזכה להצלחה סוף־סוף.

* * *

אתה נמצא שוב בנקודה שאתה שונא — אבל לה אתה זקוק כדי לפעול כמו בן־אדם: בקו־הגנה. תוקפים אותך חזק, וחזקה שתדע ליצד לפעול כדי להשיב מילחמה־שערה, או למנוע את פני הרעה. בת־בתולה: חברה קנאית עלולה לקחת אותו ממך. אך אם הוא חשוב לך באמת, או אם חשוב לך לסדר אותה — תזכי לברר נש מתוק. בת בתולה לבשי סגול בהיר.

יום שלישי הוא יום של התנגשויות ובעיות כספיות. הקפד, איפוא, לא לקבל כל החלטה מרחיקת־לכת ולא להסתבך. בכלל, נסה לנצל את השבועיים הבאים לריכוז מחדש, לעבודה שוטפת, ולחידוש קשריך עם האהובים עליך. בת־מאזניים: אל תזניחי אותו. גם לאחרים יש בעיות. לבשי ורוד או אדום.

* * *

בדומה למלח מנוסה, הייה נכון לזווז עם כל רוח. העיקר — שלא תיתקע במקום אחד, שלא תקבל התחייבויות מרחיקות־לכת, ושלא תבטיח הבטחות. אתה עשוי לגרום צער לאשה מבוגרת, וגם עשוי להביא לידי ניתוק עם גבר השוחר את טובתך. אין זה שבוע לרומנטיקה. מסעות קצרים יביאו הנאה.

* * *

השבוע עליך לשים קץ לבטלנות! כמה זמן תוכל עוד לשבת ולקלום בהקיץ, ו־מבלי לעשות אפילו את אותם דברים המוגשים לך לע מגש כסף? זהו שבוע מצויין לתיכנון לטווח קצר ובינוני; בעוד שבועיים־שלושה תוכל לעבור למעשים, ובקצב נמרץ ובלתי־דגיל. הקפד על סילוק מיכשולים מן הדרך, ו־שלם חובות קטנים ו־טרדניים. אך היזהר, בן קשת: מתחרה מסוכן עלול לצוץ בשטח, אם לא תדע לשמור עליה. הימנע מטיולים. לבש לבן.

אוף! חשבת שלא תעבור את זה, נכון? אבל עדיין לא הגיע הזמן להירגע. רק עכשיו אתה זקוק לכל כוח־הריכוז שלך ולכל העצבים שלך. בת גדי, קחי עצמך בידיים. רומאנים הם דבר חשוב, אך בריאותך עדיפה. קשר מישפחתי יגרום לך לעונג בלתי־צפוי. היזהרי משפעת, בייחוד בעונת־מעבר זו. לבשי תכלת.

* * *

הוויכוחים והמריבות שאתה שותף להם אלא רק יגרמו לך לדפרסיה. במייוחד הימנע מאי־נעימויות עד יום ראשון, אז תתחיל להרגיש בהפגת המתח. התאזר בהרבה סבלנות. לך לראות סרט טוב, רצוי, לבד, או עם חברה, ותיווכח שצפוייה לך הנאה לא רגילה.

* * *

עירנות רוחנית תאפשר לך להתגבר על כל מיני התנגדויות צפויות ובלתי־צפויות. רעיון מבריק, אם יבוסס על־ידי תיכנון לעומק, עשוי לעצב את עמדתך. הציבורית בצורה ובמידה בהן טרם נתנסית. זהו שבוע טוב לביקור אצל התופרת. אל תסמוך על ידידים. עשה הכל בעצמך.

אוהבים TIME

רובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ-40 שנה.

T34

תשבץ העולם הזה 2199

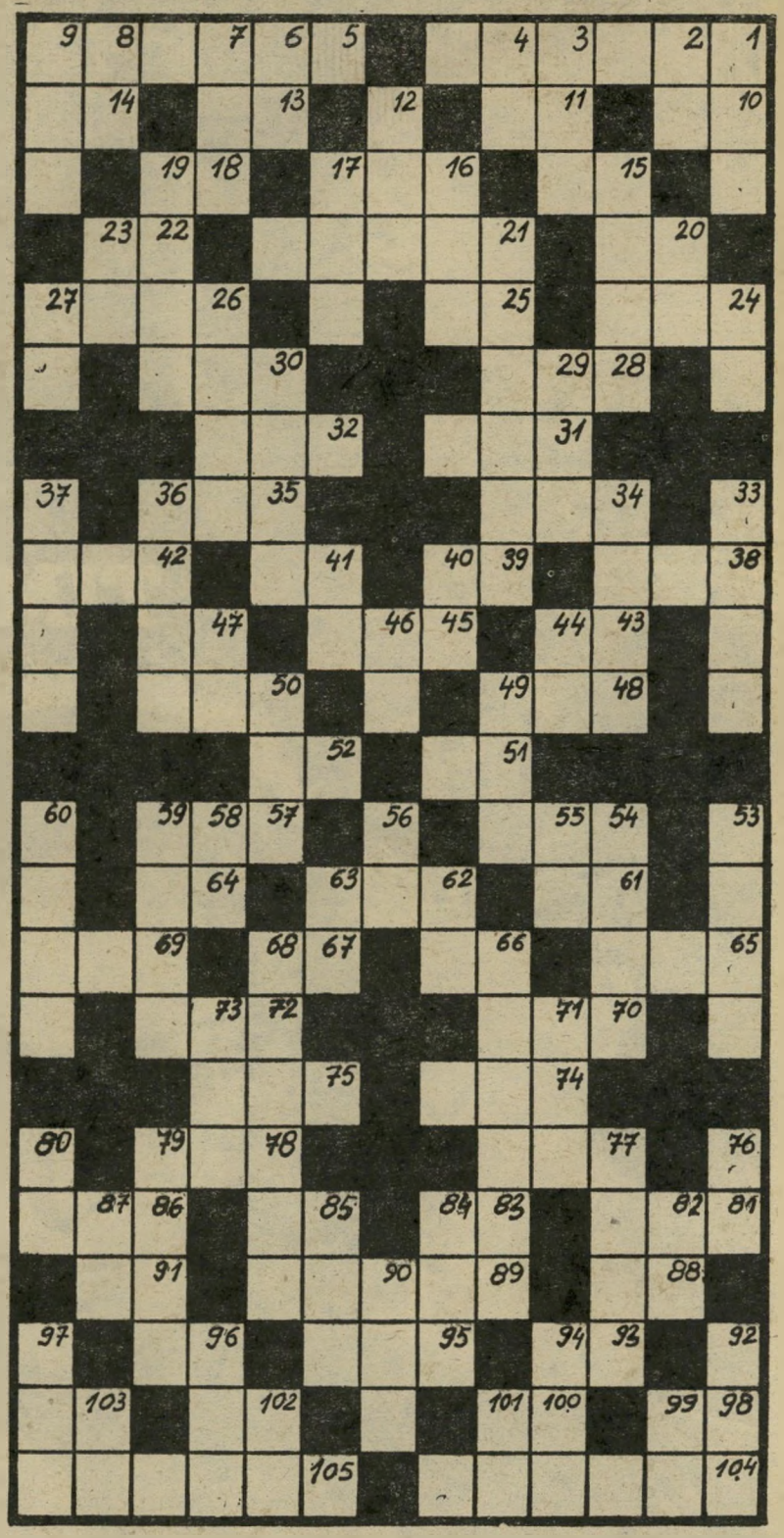

מאוזן:

1) ציפור ססגונית; 5) דג־מאכל; 10) צאצאה; 11) מזמר; 13) עושה עיגול; 14) בירה אירופית; 15) מן השבטים; 16) מלאך־המוות; 18) שופט; 20) חזר; 21) זמרת ישראלית (ש"מ); 22) בהש־אלה: פתי; 24) גוון אדום עז; 25) כעס גדול; 26) עליצות; 28) הביטו!; 30) סופר אמריקאי (ש"מ); 31) יחידת־זמן; 32) בן הנכד; 34) התגוררו; 35) צמד; 38) היא די־זהב; 39) סייר; 41) משקה קל; 42) נציגות נבחרת; 43) מנעול פטנטי; 45) לוח־עץ; 47) גיבעה; 48) אביון; 50) עכשיו; 51) עבורך; 52) מי־לת־שלילה; 54) תרופה משלשלת. מין שמן; 57) טמפרמנט; 61) הגיע; 62) מק־דים את הרעם; 54) בור לאצירת מי־גשמים; 65) מטבע אנגלי קטן; 66) פרי־בטן; 67) קריאת־יגון; 69) מלחין רומנ־טי; 70) מלך שקספירי; 72) צמית; 74) מעמסה; 75) פער גדול; 77) חומר־נפץ מרסק (ר"ת); 78) נוזל חיוני; 81) במהי־רות גדולה; 83) מצבת־זיכרון; 85) נרו יאיר (ר"ת); 86) בהמת־עבודה; 88) קול הפרה; 89) נשמח; 91) קידומת הולנ־דית; 93) מילת־בקשה; 95) מאכל ה־בהמה; 9) מן ההורים; 98) מיכל לנוז־לים; 100) קינה; 102) מילת־ברירה; 103) בן־אדם; 104) סופה עזה; 105) שיר.

מאונך:

1) חומר־הצמדה; 2) סיומת לרבות; 3) מידה אנגלית; 4) שמא; 6) רטוב ב־מיקצת; 7) שמן משובח; 8) קידומת צר־פתית; 9) אביזר חיוני במכונית; 12) גשם; 15) עשיר גדול; 1) שדה קצור; 17) זיקוק; 19) שקל לנתקו; 20) עצם בפה; 21) גגיאליות; 23) הכניס בבריתו של אברהם; 24) רוח רעה; 26) מלחין צרפתי; 27) בת־קול; 29) מן השבטים; 30) אשרה; 33) למה? 34) כלי לשתיית יין; 36) דיאספורה; 37) שידו פתוחה; 40) בילבד; 41) אפס כוחו; 44) בילה את הלילה; 46) חיוני בקפיצה לגובה; 47) סגן; 49) מגילגולי הארבה; 50) בחור צעיר; 53) משמש לתקיעות; 54) שאפשר לקבלו; 55) בגימטריא: 11; 5) מידת־שטח; 58) קליפת הענב; 59) ספר; 0) מחריד; 62) מבין; 63 פס ישר; 6) בן לכת האצילים בהודו; 68) אל הטוב בתרבות פרס; 71) ישמח לבב אנוש; 73) עלייך לנסוע; 76) מלכודת; 77) בעל חשיבות; 79) מקום שלם בגוף; 80) קרס; 82) מיקווה־מים ענקי; 84) הכרה; 85) דג; 87) לאן? 90) ממוצרי החלב; 92) עיר קדושה למוסלמים; 94) יהיה; 9) עוף־בית; 97) משמעות; 99) מסולם־הצלילים; 101) בהמת־משא טי־בטית; 102) קידומת שמשמעה שלילה; 103) מילת־זירוז.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

להטיל מיסים ישירים על בעלי היכולת ולהקטין את המיסים המוטלים על המע־מד הבינוני והמעמד הנמוך יותר. כמו כן יש להנהיג הקפאת מחירים, פיקוח על מטבע זר והגבלת עיסקות במט"ח.

אלה הם מעט מן הצעדים הדרושים לתיקון המעוות, ויש עדיין הרבה לעשות כדי לרפא את חוליי הכלכלה והמשק ב־ישראל.

יוסף פנחסי, רמת־גן

● ● ●

על מישמר המוסר בצה"ל

„על מפקדים וחיילות" ועל מוסר החיילות בצה"ל („העולם הזה" 2196).

הכתבה שלכם הרגיזה אותי. משתמע ממנה, שכל החיילות בשירות קבע הן לא מוסריות, וכל הקצינים — נואפים. כך עשיתם עוול לרבים וטובים, ולרבות ו־טובות, המשרתים/ות בקבע מתוך הכרה בחשיבותו הלאומית של התפקיד, ומתוך ציונות צרופה ואידיאליזם טהור.

אני מרשה לעצמי לחלוק על תוכן ה־כתבה, כי אני אם לבת המשרתת בקבע מזה עשר שנים — בדרגת רס"ן. היא לא רווקה, לא גרושה ולא ידידת־המפקד, אלא נשואה ואם לשלושה, הממלאת תפ־קיד טכני־מיקצועי. בחיים האזרחיים היתה יכולה לעבוד באותו התפקיד פחות שעות, ולהרוויח יותר כסף. גם חברותיה במצב דומה.

ובאשר לחתני — גם הוא בצבא הקבע — סא"ל. הוא לא מתעסק עם הפקידות ולא בוגד באשתו.

אנא, היו הגונים ואל תיצרו רושם רו־שם בציבור שבצה"ל כולם מושחתים. ראלי ימאים זרים, בתנאים המנוגדים ל־אמנות בינלאומיות שעליהן חתומה ההס־תדרות. ימאים אלה משתכרים הרבה פחות מכפי שנהוג בארץ ובעולם, וזאת מבלי לדבר על תנאים סוציאליים, שאי־נם קיימים כלל.

במשך שנים רבות תובעים הימאים את התערבות ההסתדרות ואת התערבותו

(המשך בעמוד 14)

שער „העולם הזה" 2196
„לא רווקה, ולא גרושה —

אני קוראת קבועה של עיתונכם מזה 30 שנה (כל יום רביעי, ב־6.30 בבוקר, בקיוסק), והרבה פעמים הכתבות שלכם הרגיזו אותי. אלא שהפעם, כשהפגיעה נראית לי אישית — אני מגיבה.

עזיזה רוזנברג, בת־ים

● **העולם הזה** מסכים עם הקוראה רו־זנברג כי רבים/ות וטובים/ות משרתים/ות בצה"ל מתוך הכרה בחשיבותו הלאומית של התפקיד, מתוך ציונות צרופה ואי־דיאליזם טהור. בכתבה לא נאמר כי ה־תופעות האלה הן כלליות, אלא צויין ש־זהו בעיה שצה"ל מתמודד עימה.

● בכתבה „על מפקדים וחיילות" (**הע־לם הזה** 2196), שדנה בבעיות שבינו ל־בינה המתעוררות בצה"ל, שובצו כמה תצלומים לצורכי איור בילבד, תוך ציון מפורש שאין כל קשר בין החיילים וה־חיילות הנראים בתצלומים ובין הדברים המתוארים בכתבה.

למרות זאת פנה דובר צה"ל אל מער־כת **העולם הזה** וביקש לחזור על הודעה זו שוב, כדי לסלק כל אפשרות של ספק. המערכת נענית לכך ברצון. לבנות המו־פיעות בתצלומים אין קשר כלשהו לתק־ריות המפורטות בכתבה, וזה אמור גם לגבי החיילת אירית מנצור, הנראית ב־אחת התמונות כשהיא מעבירה קורס־נשק לחיילי מילואים.

● ● ●

צדיק בסדום

בעיקבות „המחליטנים" — ה־סידרה המנתחת את הרכב ה־שיכבה השלטת בכל תחומי החי־יים במדינה („העולם הזה" 2195-6).

כיוצא עדות המיזרח, היחידי מבין כת־בי החדשות ברדיו, בירושלים, אני מחזק את ידו של שלמה פרנקל על סידרת ה־כתבות שלו.

למדתי ממנה דברים נוספים, שלא ידע־תי — ותודתי על כך.

יצחק אדון, ירושלים

● ● ●

משל ללא כחל ושרק

על ירוחם משל, מזכ"ל ההסתדר־רות, והפועלים הזרים בישראל.

מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, עורר לאחרונה סערה בלתי־שיגרתית בנושא העסקת פועלים זרים בבניית שדות־התעו־פה בנגב. בכך חשף עצמו אחת ולתמיד כאינטרסנט וצבוע.

שנים רבות מועסקים בצי הסוחר הישי־

החיילת אירית מנצור כמדריכת חיילי מילואים
לצורך איור בילבד

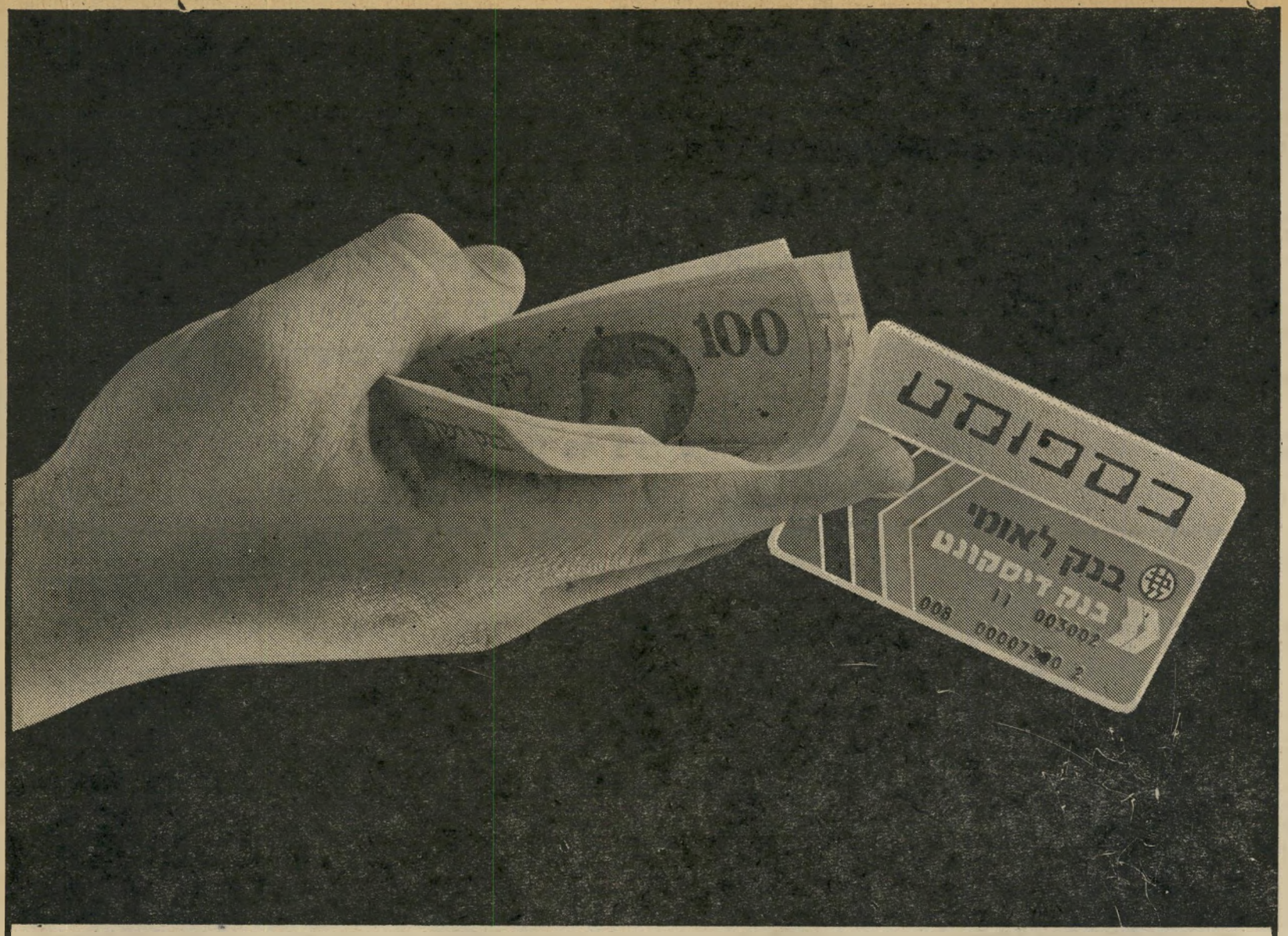

2/3 מכל לקוחות הבנקים נהנים כבר משירותי כספומט...

אם יש לך כרטיס כספומט
לשרותך עומדים 52 כספומטים ברחבי הארץ
המותקנים בסניפי בנק לאומי ובנק דיסקונט.
הבנקים הגדולים חברו יחדיו
כדי שאתה תוכל ליהנות
משירות טוב יותר,
ביותר כספומטים,
במקומות רבים יותר בארץ.
האם ביררת כבר היכן נמצא
הכספומט הקרוב לביתך? למקום עבודתך?
— אם אתה לקוח של
בנק לאומי, בנק דיסקונט
בנק אגוד, בנק ברקליס־דיסקונט או בנק ערבי־ישראלי
ואין לך עדיין כרטיס כספומט
היכנס לסניפך, אחד מ־600 סניפי
קבוצות בנק לאומי ובנק דיסקונט ברחבי הארץ
ובקש כרטיס כספומט
הנותן לך שירות בנקאי — 24 שעות ביממה!

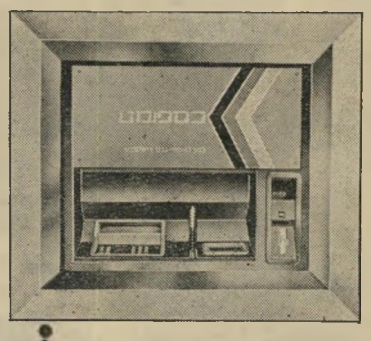

כספומט

שרות משותף של בנק לאומי · בנק דיסקונט
בנק איגוד · בנק ברקליס-דיסקונט · בנק ערבי ישראלי·

פירסום וימר יעקובסון

לחופש נולדתי!

הזמנים השתנו.
איזו נערה היתה מעלה בדעתה לעשות פעם מה שאני עושה בימי המחזור החודשי שלי?
אני רוכבת, שוחה ורוקדת בחופשיות וללא דאגה. הכל בזכות טמפון **או־בֶּה**, המומלץ לכל נערה צעירה החל ממחזורה הראשון. **לאו־בֶּה** שלושה דרגות ספיגה: **מיני** - לבתולה ולנערה המתבגרת, **נורמל** - **ואקסטרה** לנשים עם דימום רב. **או־בֶּה** בעל כושר בעולם, מתרחב ואוטם בפני דימום וריח. **או־בֶּה** להחדירו. **או־בֶּה** אינו זקוק למוליכים: והוא בפנים. בלתי מורגש ונעלם מעיני כל. **או־בֶּה** בקטנותו. אני נושאת אותו בכיס הג׳ינס או בארנק הכסף שלי.

נסי את או־בֶּה אין טוב ממנו.

גדלים, בשלש למרבית הנשים הספיגה הטוב קטן וקל דחיפה קלה גדולתו של הקטן של

לכ׳ ענת עצמון
או־בה מח׳ ההסברה
ת.ד. 2115, חיפה

אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + השי:
3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת: _____

_____

גיל _____

□ משתמשת בטמפונים
□ לא משתמשת בטמפונים

o.b.
הטמפון הקטן שכבש את העולם

בגנות המורה ובזכות הרמטכ"ל

אנו כותבים בעיקבות מאמרו של הפרופסור אפרים אורבאך, „מי גורם נזק למדינה?" („הארץ", 18 בספטמבר 1979). במסכת קידושין יש מימרה יפה: „דברי הרב ודברי התלמיד — דברי מי שומעין?" כמי שהיו תלמידיו באוניברסיטה העברית, אנו מקווים שיישמע גם קולנו.

אין לנו דבר נגד מאבקך למען חוסן מוסרי וטוהר הנשק. גם אנו בעד ערכים אלה. עם זאת נראה לנו, שאתה ועמיתיך הפרופסורים (ה"ה דבורצקי ורוטנשטרייך) מתנהגים כאילו נבחרתם לייצג את המוסר הצרוף. לעניות דעתנו, יש בדבריכם משום הטעיית העם.

כל כך למה? אתם אומרים „מעשהו של הרמטכ"ל ממיט קלון לא יכופר עליו ועל כל מי שתומך בו. שיקול דעת' זה של הרמטכ"ל מקעקע את היסודות המוסריים לקיומנו" וכו'. אם אין אתם מחזיקים במערכת של מוסר כפול, מדוע לא נקטתם באותה לשון גם כלפי בית־הדין לעיעורים, שהרשה לעצמו להפחית מעונשו של „החונק בדם קר ארבעה אנשים תמימים" ארבע שנים מן העונש? מדוע נזעקתם רק על זה שהפחית (גם הוא, בחליך חוקי) שש שנים?

■ ■ ■

נקודה שניה: אתם יושבים לכם במיגדל השן של האידיאות המוסריות הנעלות, ושוכחים שפסק־דין מישפטי אינו מתיימר להיות התגלמות הצדק והמוסר. יש הבדל עצום בין מערכת השיפוט הצבאית (המחמירה והדראקונית) לבין מערכת השיפוט האזרחית. תנו דעתכם על כך, שבבית־מישפט אזרחי לא יכול היה פושע לקבל פחות ממאסר עולם עבור „רצח וחניקה בדם קר של ארבעה כפריים". אם היה ספק באשמתו, היה מזוכה לחלוטין. האם שאלתם עצמכם מדוע על עבירה כה חמורה קיבל אותו סגן פינטו רק 12 שנים בערכאה המחמירה ביותר? האם חשבתם מדוע מצא בית־הדין לעיעורים (שלא שמע כל עדויות) להקל בעונשו ולהפחית ארבע שנים?

במישפט אזרחי — „נסיבות של ספק", כפי שעמדו לפני שופטיו הצבאיים של פינטו, היו מביאות לזיכויו ולא לעונש־ביניים, בין זיכוי לבין מאסר־עולם. אם אמנם נכספים אתם למוסר צרוף, מדוע שלא תילחמו, למשל, נגד העיוות שבקיום מערכת כפולה של מישפט אזרחי מקל לעומת מישפט צבאי מחמיר?

נקודה שלישית: אם נפשכם רודפת צדק ואתם רגישים לדיני נפשות, מדוע לא תראו גורלו של אותו סגן צעיר, הטוען בעקשנות לחפותו, כאשר כל העדים מעידים לטובתו, ולמרות זאת מורשע בגלל עדות־יחיד של קצין קנאי בעל עבר מפוקפק. הוא מואשם ברצח של ארבעה אנשים, כשלא הוכח כי אכן נרצחו ארבעה. שני חבריו, שכביכול סייעו לו, לא הורשעו כלל. האם יתכן שהוא עמד יחידי וחנק ארבעה אנשים?

עיתונים רבים (וכך הקצין פינטו) הדגישו את חשיבות עובדה שהוא נכשל בחקירתו במכונת־אמת. אבל האם יתכן שהדין יוכרע על חודה של ראיה מעין זו, שאינה קבילה כלל במערכת השיפוט האזרחית?

תאומים, אוהדי תנועת התחייה — בזכות הרמטכ"ל ובגנות מבקרין

וכאן הנקודה הרביעית. אתה מסיים מאמרך: „בסוף פונה אני לקצין הצעיר... אתה, שמוכן היית להשליך את נפשך מנגד בצאתך לקרב, יש לך הזדמנות להוכיח אומץ לב מייוחד. שקול יפה את עתידך וחשוב אם לא נאה לך לקום בפני בית־הדין שדן אותך, ולהצהיר קבל עם ועדה: ‚דין אמת דנתם', ולבקש את ביטול החנינה שהוענקה לך. ויפה שעה אחת קודם."

אכן מעשה שקשה לנו להבינו. הכיצד ניתן לפנות לאדם הרואה עצמו קורבן של עלילת דם לבוא ולהודות בפשע שהוא טוען בעקשנות שלא עשה? מי שמך לדעת מה האמת המוחלטת, מה הצדק המוחלט? מניין ההתנשאות הזאת? כיצד תרגיש מחר אם יוכח, במישפט חוזר, שאותו „דרייפוס ישראלי" זוכה והוחזרו לו דרגותיו?

אנו מקווים שתחזור בך מדבריך ומקווים מאד שאתה וחבריך הפעלתנים תילחמו במרץ גם נגד חנינות לרבי־מרצחים. ואגב: מדוע אינכם נלחמים נגד מוסד החנינה בכלל? אם אתם כל כך להוטים אחרי מוחלטותם של פסקי־הדין המישפטיים, מן הדין היה שתיאבקו נגד רעיון החנינה בכלל.

עכשיו, אחרי יום־הכיפורים, אולי נכון היה לבקש סליחה מן הרמטכ"ל על הבליסטרות העכורות שהטלתם בו ורק בו.

אם אתם מבקשים להיות אורים ותומכים בענייני מוסר וצדק, אנו מחכים לקולכם. דברו, הסבירו, וירווח לנו.

נ.ב.

כתבת כי „מעשהו של חרמטכ"ל ממיט קלון לא יכופר עליו ועל כל מי שתומך בו". כיצד נסתובב מעתה עם אות קלון? האם כך יאה, לגדול בתורה, לפגוע בכבוד תלמידיו, שגם הם, כמותו, רודפי צדק?

הרצל ובלפור חקק, ירושלים

המסמר האחרון

כאשר מנתחים היום את הסיבות לקיפאון, ואולי אפילו לנסיגה, בהגשמה הציונית, אי אפשר שלא להיתקל בתופעה ייחודית, שאינה שכיחה בהיסטוריה המודרנית של מדינות או תנועות לאומיות. תופעה זו מתבטאת בנסיגה בולטת בחומר האנושי, המרכיב את התנועה הלאומית הציונית. בעוד שהעולם מסביב מצוי בשיאו של תהליך התפתחות תרבותי־השכלתי, הרי שהתנועה הלאומית הציונית מצויה בתהליך הפוך, של נסיגה והתאבנות, בכל הקשור לחומר האנושי המרכיב אותה.

■ ■ ■

ניתן לחלק את היסטוריה של הציונות לשלוש תקופות־מישנה. בכל אחת מהן מתוגבר היישוב היהודי בארץ בחומר אנושי מסוג שונה.

בתקופה הראשונה, מראשית ההתעוררות הציונית ועד תחילת שנות ה־20', מגיעים ארצה צעירים, בחלקם סטודנטים או אינטלקטואלים למיניהם, המשוכנעים שהרעיון הציוני אינו רק אידיאל להבטחת קיומו של העם היהודי, אלא שיש להגשימו גם לאור השקפות הומאניות סוציאליסטיות והשקפות כלל־אנושיות אחרות.

מעטים הגיעו, ועוד פחות נשארו; דויד בן־גוריון הצהיר על עלייתו (העליה השניה, 1914—1904), שפחות מעשרה אחוזים מאנשיה נשארו בארץ. שהרי כדי לחיות בארץ־ישראל לא הספיקו כוחות חנפש, היה צורך גם בכוחות פיסיים — האתגר לא היה רק מצד השכנים העויינים אלא גם מצד איתני הטבע, המחלות (קדחת, שחפת, טיפוס), הארבה והרעב.

לפיכך אין פלא בדבר, שמתוך שלושה מיליון יהודים שנדדו בעולם באותה התקופה, מצאו את מישכנם בארץ פחות מ־80 אלף איש. אלה שנשארו בארץ לא היו רק המשוכנעים ביותר, אלא גם החזקים והמובחרים ביותר.

התקופה השניה היא זו שמשנות ה־20' עד הקמת המדינה. בנוסף לאותו חומר אנושי מייוחד, המאפיין את התקופה הראשונה, באים יהודים גם מסיבות אחרות. אחרי מילחמת־העולם הראשונה, וכתוצאה מן הקשיים הכלכליים שגרמה, חלה הקשחה בתנאי הגירה במדינות רבות בעולם שהיו יעד מרכזי ליהודים, במייוחד ארצות־הברית. עם חקיקת חוק המיכסות, ב־1923, נחסם בפני היהודים היעד הראשי. התפתחויות דומות חלו גם ביעדים מסורתיים באירופה ובדרום־אמריקה. ארץ־ישראל משמשת עתה מטרה חדשה למעמד הבינוני שעוזב את פולין עקב חוקי המס של שר־האוצר שלה, גרבסקי, וכן ליהודי גרמניה העוזבים עם עליית הנאציזם.

חמיפנה חל בתקופה השלישית, המתחילה עם קום המדינה. העליה חדלה לחלוטין להיות סלקטיבית. בבת אחת נקלטו שתי קבוצות ענקיות של עולים, שהסיבה לעלייתן היתה שלילית. מצד אחד נקלטו הניצולים משואת אירופה, שנשאו עימם צלקות פיסיות ונפשיות עמוקות. מן העבר השני הגיעו הפליטים היהודים מארצות־ערב.

אנשים אלה, עם תרבותם המייוחדת, הגיעו לארץ עם שפה, מינהגים וקצב־חיים שונים מקודמיהם. סביבתם החדשה חייבה אותם להסתגלות מהירה, כשלרובם לא היו הכלים הכלכליים או ההשכלתיים הדרושים לכך. מחלק מאנשי קבוצה זו נדרש לגשר על פער השכלה של מאות שנים, ומכל הקבוצה נדרש להיקלט בסביבה זרה במינהגיה, בשפתה ובדפוסי־מחשבתה. ברוב המיקרים, אותה סביבה כימעט שלא הגישה עזרה מספקת לעולה, ובוודאי שלא היתה מסוגלת להבין את חלם־התרבות של הפליטים היהודים מארצות־ערב.

בפעם הראשונה נפגעה אחידותו של המחנה הציוני,

הגיזענות והמיסטיקה הם תחליפי־ציונות

כאשר נוצרו שני מחנות מוגדרים, שהעוינות ביניהם גוברת בהתמדה. מאוחר יותר כונו המחנות בשמות „ישראל" ו„ישראל השניה".

ניתן לסכם תקופה זו לא רק בירידת איכותו של החומר האנושי הציוני, אלא אף בהיווצרות תופעות חמורות של ניכור ואיבה בין קבוצות בתוך היישוב. תופעות אלה לא נוצרו מסיבות אידיאולוגיות או פוליטיות, אלא על רקע של מוצא, עדה, הצלחה כלכלית והשתלבות חברתית.

לירידה באיכות החומר האנושי ישנם מאפיינים רבים. לאסונה של התנועה הציונית אלה ממשיכים להתרבות. משבר המנחיגות היא תופעה ידועה. היא מתבטאת, בין השאר, גם בכך שאחרי מות המנחיגים הוותיקים, „הגדולים", נתפסו מקומותיהם על־ידי אנשים קטנים, חסרי חוט־שידרה אידיאולוגי. זהו מאפיין של כל המערכת הפוליטית, הוא מקיף את כל המיפלגות והתנועות בישראל.

ביטוי מעניין ומסוכן לנסיגת החומר מצוי בתחום הרוח. מערכת החינוך לא רק שאינה מסוגלת לספק תשובות לבעיות ומענה לאתגרים חינוכיים, אלא אף משקרת לעצמה. אחד המיבחנים החשובים שהיו נחוגים בעבר היה הסקר בכיתה ח'. סקר זה, שהיה המדד ליכולתו של התלמיד לקראת בית־הספר התיכון, היה אחד הכלים הבודדים והחשובים ביותר לבדיקת המצב האמיתי בבתי־הספר. המצב לא היה משביע רצון, וכמו בת־יענה העדיף מישרד החינוך לבטל את הסקר. אך על־ידי הטמנת הראש בחול לא נפתרה הבעיה.

■ ■ ■

הנסיגה באיכות החומר האנושי הביאה בחכרח לנסיגה ברעיון הציוני עצמו ובתהליך חגשמתו. הרעיון הציוני, שהיה עבור הראשונים בבחינת תוויה שלמה, נעלם כשהוכנסה הציונות למרכאות. הציבור הישראלי התחיל להתייחס בציניות ובביטול לרעיון הציוני ומצא לו תחליפים. חלק מצא סיפוקו במירוץ העכברים הכלכלי, בבחינת אכול ושתה כי מחר נמות. אחרים מצאו את סיפוקם בשיבה לדת. קבוצה אחרת מצאה את סיפוקה בטוויית רעיונות מיסטיים ומליטאריסטיים, בדבר שיחזור בית דויד, עם ממלכה צבאית מנחל מצריים עד נהר פרת.

אולם המאפיין המסוכן ביותר והבולט ביותר של התדרדרות החומר האנושי הציוני מתבטא בחיעדר סובלנות. הערכים ההומאניים והכלל־אנושיים של חלוצים הוחלפו בחוסר סובלנות, תוך אפלייה דתית, מינית ועדתית.

מרבית הישראלים, החיים את חרגע, אינם מוטרדים מן המחשבות על העתיד. ובמציאות מתפתחת מערכת, המשנה לרעה נורמות וערכים ופוגעת ביסודות החינוך — בסובלנות.

מערכת השיפוט הצבאי מעניקח חנינה לרוצחי ערבים, ומבטאת גישה גזענית, לפיה יש הבדל בערכם של בני־אדם בהתאם למוצאם ודתם. המערכת הפוליטית מעבירה נכסים (בעיקר על־ידי הפקעת קרקעות) ומשחררת אזרחים מנשיאה בעול המדינה (על פי הצהרות אמונה, שבחלקן הן פיקטיביות). בחורי ישיבה מקבלים מילגות לימודים של אלפי לירות בעוד ש־הסטודנטים משלמים שכר־לימוד של אלפי לירות וכו'.

המימסד הפוליטי מורכב היום מאנשים שאין להם מושג מינימלי מהי הציונות. אנשי המימסד תפוסים בהשקפות דתיות מאולצות, בגישות גזעניות ובחלומות מיסטיים מוזרים. אך אלה הם תחליפי־ציונות ולא הציונות עצמה. לאסונה של הציונות מנסה היום המימסד הפוליטי להשליט את התחליפים המסוכנים האלה במקום הציונות.

את התוכחה הסופית להתדרדרות החומר האנושי הציוני מספקים הפועלים הזרים והחברות הכלכליות הזרות. מעדיפים אותם על פני הישראלים בעבודות השלום, שהוא השאיפה המרכזית של הציבור הישראלי.

זהו המסמר האחרון (לעת עתה) בארונה של התנועה הציונית.

אבי אופמן, תל־אביב

לא חשוב מה התוצאה העיקר שייגמר ב-2·2

"אחרי משחק,
כשאתה מרגיש את העייפות הנעימה
של ספורט מוצלח,
מה מתאים יותר
לצמא מבירה קלה, קרה מאד.
2·2 היא בירה מיוחדת,
פחות ממלאה, יש בה פחות אלכוהול
ופחות קלוריות אך אותו טעם
מרווה שאתה אוהב בבירה.
בארוחת הצהרים, בפגישה חברתית
או כשאתה סתם צמא למשהו קר ומרווה–
קח בירה, קח עוד אחת,
עם 2·2 קל יותר ליהנות מבירה".

אריאלי

2·2 בירה שהולכת בקלות, אפילו שתיים שתיים.

בעידן בגין נולד מיקצוע חדש:

מתווך הכבוד

אתה רוצה להצטלם עם ראש־הממשלה? בבקשה - שלם!

ה אגדה מספרת כי בביקורם בחיפה נפגשו הנשיא אנוור אל־סאדאת וראש לישכתו, חסאן כמאל עם האמרגן יצחק תוראל. כאשר הראה האמרגן לנשיא ה־מצרי את פסל שלושת הנשיאים, סאדאת, בגין וקארטר, חותמי הסכם השלום, נעץ ה־נשיא המצרי מבט ארוך בפסל, והפטיר: „באמת, זה פסל יפה מאד! אבל מי האנ־שים בו?"

מתווך תוראל עם בגין (באמצע: היועץ שלמה נקדימון)
ניצול תאוות פירסום

תוראל עם קארטר (מימין: הצייר סטיינוביץ)
כסף תמורת כבוד

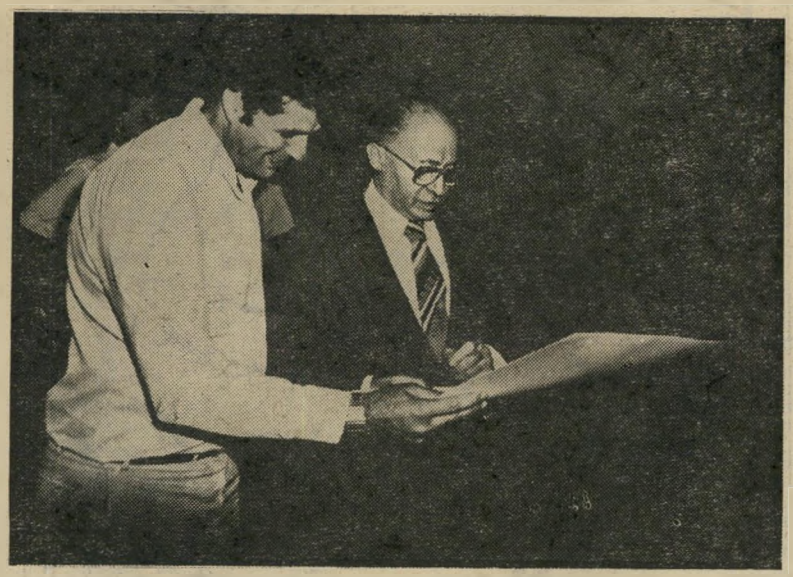

מימעדן רונן עם בגין (מאחור: תוראל)
קשרים עם הלישכה

תוראל עם סאדאת (באמצע: צייר סטיינוביץ)
„יפה מאד, אבל..."

בתיה לישנסקי תמורת הפסל. על כל פגישה נוספת של המממנים עם נשיאי מצריים וארצות־הברית הם ישלמו לתוראל עוד עשרת אלפים דולר עבור כל פעם.

עיסקה זו היא הגדולה והאחרונה, בי־נתיים, במה שניתן לכנות כמיקצוע החדש בישראל: ניצול תאוות־הפירסום של בגין וזכה בכבוד, ובעלי־המיקצוע, שראוי לק־רוא להם מתווכי־הכבוד, מקבלים רווחים נאים.

אחת הדוגמות הראשונות לעיסקת־כבוד מסוג זה, היא זו שערך גי זרביב מן העיר ליון בצרפת. זרביב הוא תעשיין עשיר ובעלי בית־חרושת לחולצות בליון, ואוהד של תנועת החרות. מובן שהוא גם פעיל בעסקי המגבית. בין השאר, זרביב הוא יושב־ראש קבוצת הכדורגל של ליון, או־לימפיק, שהיא בין הטובות באירופה. עקב עיסוקי הספורט הכיר זרביב אישי ספורט בישראל כראובן ריבלין, מנהל בית"ר ירושלים. לפני כשנה וחצי סיפר כמה עז ז'בוטינסקי, הוצג זרביב לפני אנשי לישכתו של בגין כראש יהדות ליון וכתורם גדול לתנועת החרות. אחר־כך התברר כי שמו של זרביב אינו ידוע כלל לאנשי הכספים של תנועת החרות או קרן תל־חי לשעבר. נקבעה פגישה בין זרביב לראש־הממשלה, התבליט נמסר, האירוע הונצח בצילומים ואף הוזכר בעיתונות והכל היו מאושרים. בגין זכה בתבליט של ז'בו־טינסקי תמורת לחיצת־יד, וזרביב בכבוד הראוי. גם המתווכים באו על שכרם בעין יפה. אמר אחד מהם כאשר נשאל אם אינו מוצא טעם לפגם בתיווך הכבוד: „אתה יודע כמה מתנות יש לבגין? אתה חושב שרק אני בעסק הזה? כולם עושים כסף מהפגישות שלו."

דוגמה אחרת היא של הליטוגרפיה על מתן פרס נובל לשלום. תוראל נסע עם הצייר זמי סטיינוביץ לאוסלו, שם התקיים טכס העגקת הפרס. במלון באוסלו ניגשו תוראל וסטיינוביץ לבגין, לאחר ש־

(המשך בעמוד 58)

סיפור זה מוכחש, כמובן, נמרצות על־ידי תוראל, הדוחה אותו כעלילה. והטוען כי סאדאת התלהב מן הפסל והורה לקח־תו באוניייתו למצריים ולקבוע מועד שבו יצולם בשעת קבלתו מידי מממן העיסקה.

אולם תוראל נפגש לא רק עם סאדאת. בימים הקרובים עומד ראש ממשלת יש־ראל, מנחם בגין, להיפגש עם יצחק תו־ראל, עם המיסעדן ג'קי רונן ועם שותפם למימון העיסקה, פליקס פשדבורסקי מבל־גיה. אחרי הפגישה של המממנים עם בגין, ישלמו אלה עשרת אלפים דולר לתוראל, אחרי ששילמו לו כבר מיקדמה בסכום זה, שמחציתה שולמה לפסלת הישישה לעשיית כסף, על־ידי הפגשתו עם תורמים המשלמים תמורת הפגישה.

לצורך עשיית כסף מבגין, יש כמובן, צו־רך בכמה נתונים. הנתון הראשון הוא למ־צוא תורמים המוכנים לשלם כסף תמורת הכבוד, וכאלה יש למכביר. אחר־כך צריך קשרים הולמים עם לישכתו של בגין להסדרת הפגישות המוצעות על־ידי בעלי העיסוק החדש, כתוראל ושות'. הדרישה השלישית היא לעטוף את הפגישה במוטי־בים הולמים להצדקתה מבחינה ציבורית. מפגישות כאלה יוצאים כל הצדדים נש־כרים. ראש־הממשלה מקבל מתנה נאה וזוכה בכותרת ובתמונה בעיתונים, התורם רצונו להיפגש עם מנחם בגין, וכמובן להנציח את הפגישה, ולא חשוב כמה הדבר יעלה. הרעיון התגלגל אל תוראל. האמרגן הזריז הציע לרכוש תבליט ישן של פסל של זאב ז'בוטינסקי, מעשי ידי הפסלת בתיה לישנסקי. הוא גם ידע היכן יש למצוא תבליט כזה ורכש אותו ב־12 אלף לירות. אחרי שהושג התבליט של

השבוע במאה ה־20

מה אירע במאה ה־20 בשבוע שבין ה־24 באוקטובר עד ה־30 באוקטובר? במדור זה סוקר „העולם הזה" כמה מן המאורעות שאירעו ב־78 השנים הקודמות בשבוע שבו מופיע הגליון.

1902

30.10 — אלטנוילאנד, הרומן האוטופיה של הרצל על מדינת־היהודים יצא לאור.

1904

27.10 — הרכבת התחתית מתחילה לפעול בניו־יורק.

1911

29.10 — יוסף פוליצר, עיתונאי ועורך יהודי אמריקאי, שעל־שמו פרסי העיתונות המפורסמים, נפטר בגיל 64.

1918

28.10 — צ'כוסלובקיה נולדה. תומאס מסריק נשיא ואדוארד בנש שר־החוץ.

1922

28.10 — פאשיסטים איטלקים לובשי חולצות שחורות יוצאים מנאפולי ועולים על רומא כשבעיקבותיהם נוסע בקרון־רכבת מנחיגם בניטו מוסוליני.

1936

25.10 — נחתם חוזה הציר בין ברלין לרומא. גרמניה הכירה בסיפוח חבש על־ידי איטליה, הוחלט על תמיכה במישטר פראנקו בספרד ועל עזרה הדדית במיקרה של מילחמה.

27.10 — וויליס וורסילד מבולטימור ארצות־הברית מתגרשת בעיר האנגלית איפסוויץ מסוכן הביטוח ארנסט סימפסון, כעבור שמונה חודשים נישאה לדוכס מווינדזור.

1939

24.10 — חומר חדש מופיע בארצות־הברית ושמו ניילון. חברת דיפונט הוציאה עליו פטנט. תוך יום אחד נמכרו 780 וזגות גרבי ניילון.

1944

24.10 — התיאטרון הקאמרי נולד בנשף מערכונים מאז ועד עתה בבימויו של יוסף מילוא.

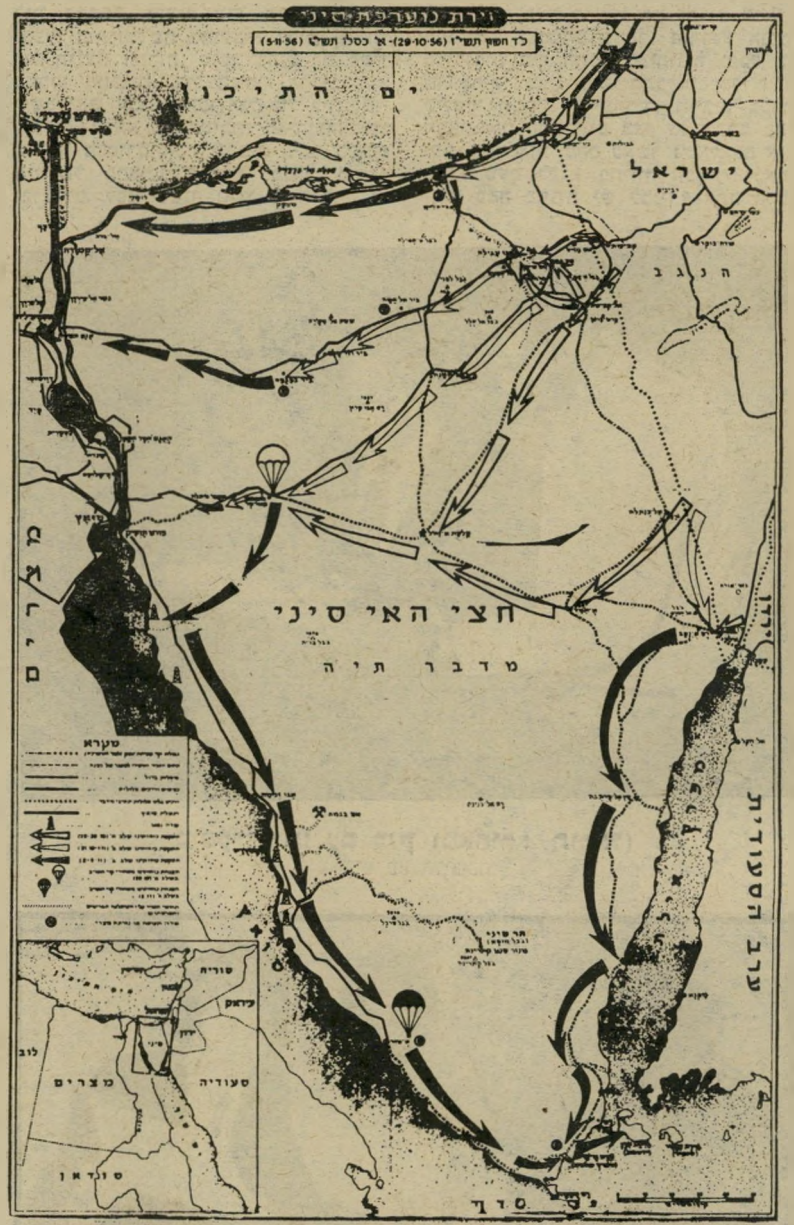

מפת מיבצע קדש
29.10.1956

1948

26.10 — בית ג'וברין נכבשה על־ידי צה"ל. המצרים פינו את אשדוד, ניצנה וחממה.

1949

24.10 — הנשיא טרומן מניח את אבן־הפינה למרכז החדש של האו"ם בניו־יורק.

1951

25.10 — בבחירות הכלליות בבריטניה חוזר וינסטון צ'רצ'יל לרחוב דאונינג 10.

1956

24.10 — טנקים סובייטים מכים במורדים האנטי־קומוניסטים בהונגריה. אימרה נוג' הוכרז כראש־ממשלה.

25.10 — ארנו גרו, מזכ"ל המיפלגה הקומוניסטית ההונגרית הודח, ויאנוש קאדאר מונה במקומו.

26.10 — ישראל מגייסת את צבא המילואים.

28.10 — החשמן סספן וישינסקי שוחרר ממעצרו בפולין.

ממשלת־ישראל התכנסה בשעה 10 בבוקר לישיבה מיוחדת שבה אישרה את מיבצע קדש.

29.10 — החל מיבצע קדש. בשעה 5 אחרי הצהריים נחת גדוד צנחנים במעבר המיתלה בעומק של 200 קילומטרים. כוחות צה"ל פורצים את הגבול.

אנשי מישמר־הגבול הורגים עשרות מתושבי כפר קאסם אחרי שלפי טענתם הפרו את העוצר. זעזוע בציבור הישראלי. הוקמה ועדת־חקירה.

30.10 — בציר המרכזי בסיני תוקפת חטיבה 4 את קוסיימה בסיוע של חטיבה 7. הצנחנים ממשיכים בהתקדמות בציר הדרומי, וכובשים ללא קרב את מתחמי תמד ונח"ל.

ממשלות בריטניה וצרפת מגישות אולטימטום לישראל ולמצריים, שלפיו עליהן להפסיק, עד למחרת בבוקר, את הקרבות, ולהסכים לכניסת כוחות אנגלו־צרפתיים לאיזור התיין. שרת־החוץ גולדה מאיר מקבלת את האולטימטום ושליט מצריים, עבד אל־נאצר, דוחה אותו.

בריטניה וצרפת משתמשות בווטו במועצת־הבישחון נגד החלטה אמריקאית להפסיק את האש בסיני.

אימרה נוג' מבטיח בחירות חופשיות לפרלמנט בהונגריה.

1960

25.10 — משה שרת הודיע כי לדעתו הוטלה על פינחס לבון אשמת־שווא. צמרת מפא"י גועשת. הוקמה ועדת שבעת־השרים.

1967

25.10 — בהפגזה ארטילרית, כתגובה על הטבעת המשחתת אילת, עלו בלהבות בתי־הזיקוק הגדולים של העיר סוויס. נזק של 60 מיליוני לירות מצריות.

1969

28.10 — בחירות כלליות במדינה. ירידה למערך. הרשימה הממלכתית והמרכז החופשי נכנסו לכנסת.

1970

24.10 — סלוודור איינדה נבחר כנשיא צ'ילה.

25.10 — נמנעה התנגשות אווירית בין מטוס שהטיס את ראש־הממשלה גולדה מאיר לניו־יורק לבין מטוס ישראלי אחר.

1971

24.10 — ליצרן הדגלים הירושלמי משה ברמן ולרעייתו הדסה נולדה חמישייה.

26.10 — סין העממית התקבלה לאו"ם, ופורמוזה גורשה ממנו.

משה זנבר מונה כנגיד בנק ישראל.

28.10 — פרופ' יובל נאמן נבחר כנשיא אוניברסיטת תל־אביב.

1973

24.10 — חבש מנתקת את יחסיה עם ישראל.

25.10 — ישראל העבירה פלוזמה לארמיה השלישית המכותרת.

1976

24.10 — הממשלה החליטה להמליץ על מינויו של איתן גפני כנגיד בנק ישראל.

1977

24.10 — ד"ש קבעה את שריה לממשלה: ייגאל ידין, מאיר עמית, ישראל כץ ושמואל תמיר.

30.10 — המהפך הכלכלי. בוטל הפיקוח על מטבע זר.

1978

26.10 — הקרדינל הפולני קרול ווייטלה נבחר כאפיפיור ה־264.

27.10 — ועדת פרס נובל הודיעה כי אנוור אל־סאדאת ומנחם בגין הם חתני הפרס לשלום.

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

האישית של משל, כדי להפסיק נוהג נפסד זה, המהווה גם תחרות בלתי־הוגנת, המפלה לרעה את הימאים הישראלים. אך לשווא.

אי השקט והשביתות הרבות שפקדו את הספנות הישראלית בזמנו נבעו, בין היתר, מאותן הסיבות שעתה יוצא נגדן משל, בהניפו את דגל הסולידאריות ואחוות הפועלים. בעשותו כך, עכשיו, מוכיח משל שלא טובת פועלי ישראל נגד עיניו, אלא אינטרסים פוליטיים צרים ושקופים, טבולים בצביעות ממדרגה ראשונה.

אור בן־יהודה, ימאי צ/ק, חיפה

● ● ●

ממרומי הכס הקדוש

אזרח ישראלי בירך את האפיפיור, וזכה במענה לבבי. להלן מיכתבו:

הוד קדושתו,

הנני בא בימים, בן 77 שנים. ארץ מוצאי היא רומניה ומזה 31 שנה הנני אזרח ישראל, ארץ אבותי. חייתי ברומניה בעיירה שאוכלוסייתה היתה כימעט כולה קתולית. וזוכרני שבעת התקוממות איכרים, ב־1907, ביקש כהן העדה — כש־

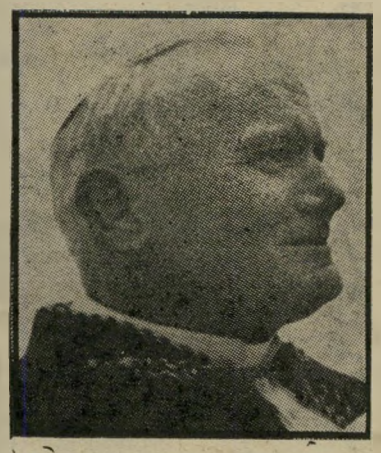

האפיפיור יוחנן פאולוס ה־2
האדמה הקדושה

הצלב, סמל האמונה והחסד, בידיו — חגינה ממפקד פלוגת הפרשים, למען האיכרים שנידונו למוות בעוון גניבת מעט חיטה, כדי להזין את ילדיהם הקטנים.

בזוכרי את הכהן הזה ואת העבר, אני מברך את הכל־יכול, אשר בחר בך כיורשו של הקדוש יוחנן ה־23.

עקבתי בעניין, בעיתונות ובטלוויזיה, אחרי ביקורך ההיסטורי במכסיקו ובפולין. צפיתי בהתרגשות במחוות האצילי שלך, כאשר נשקת את האדמה הקדושה של פולין, מולדתך, מייד עם רדתך מן המטוס. האוכלוסיה הקבילה פניך באהבה אין־קץ, והפגינה בכך כי סמל הנצרות, הצלב, איתן יותר מן המגל והפטיש, סמל האופל.

הקשבתי לדרשתך המרשימה באושוויץ ובבירקנאו, בתי־החרושת המחרידים למוות, שבהם נמוגו בתאי־הגזים ובמשרפות מיליוני ילדים, נשים וגברים... בהעלותך את זכר קורבנות השואה רכשת את הכרת צאצאיהם. אחדים מניצולים אלה חיים היום בישראל, והם כמהים עדיין לשטח ולמנוחה, הנשללים מהם על־ידי תליינים אחרים; רוצחים אחרים. בלבנון טובחים את הנוצרים, בישראל רוצחים נשים, קשישים וטף.

מישאלתנו מופנית אל הוד־קדושתו: אנו משתוקקים לראותך אצלנו, ביגינו. נקבל פניך באהבה... אנו משוכנעים, כי בנוכחותך תצליח להביא לניצחון הטוב, הצדק, האמת. אני, אזרח צנוע, אהיה בין ההמונים שיבואו להקביל את פניך. אנו מצפים לך, הוד־קדושתך, יוחנן פאולוס ה־2.

עבדך הנכנע,

מרקו יוסיף, תל־אביב

● מזכירות מדינת הוותיקאן שלחה ל־קורא יוסיף את „רגשי תודתו של האב יוחנן פאולוס ה־2, על הפגנת אהדתך המכובדת והכנתך, אשר נגעו לליבו." אל האיגרת צורפה מזכרת והובעו בה מיטב איחולי האפיפיור לאזרח הישראלי ולכל אלה היקרים לליבו.

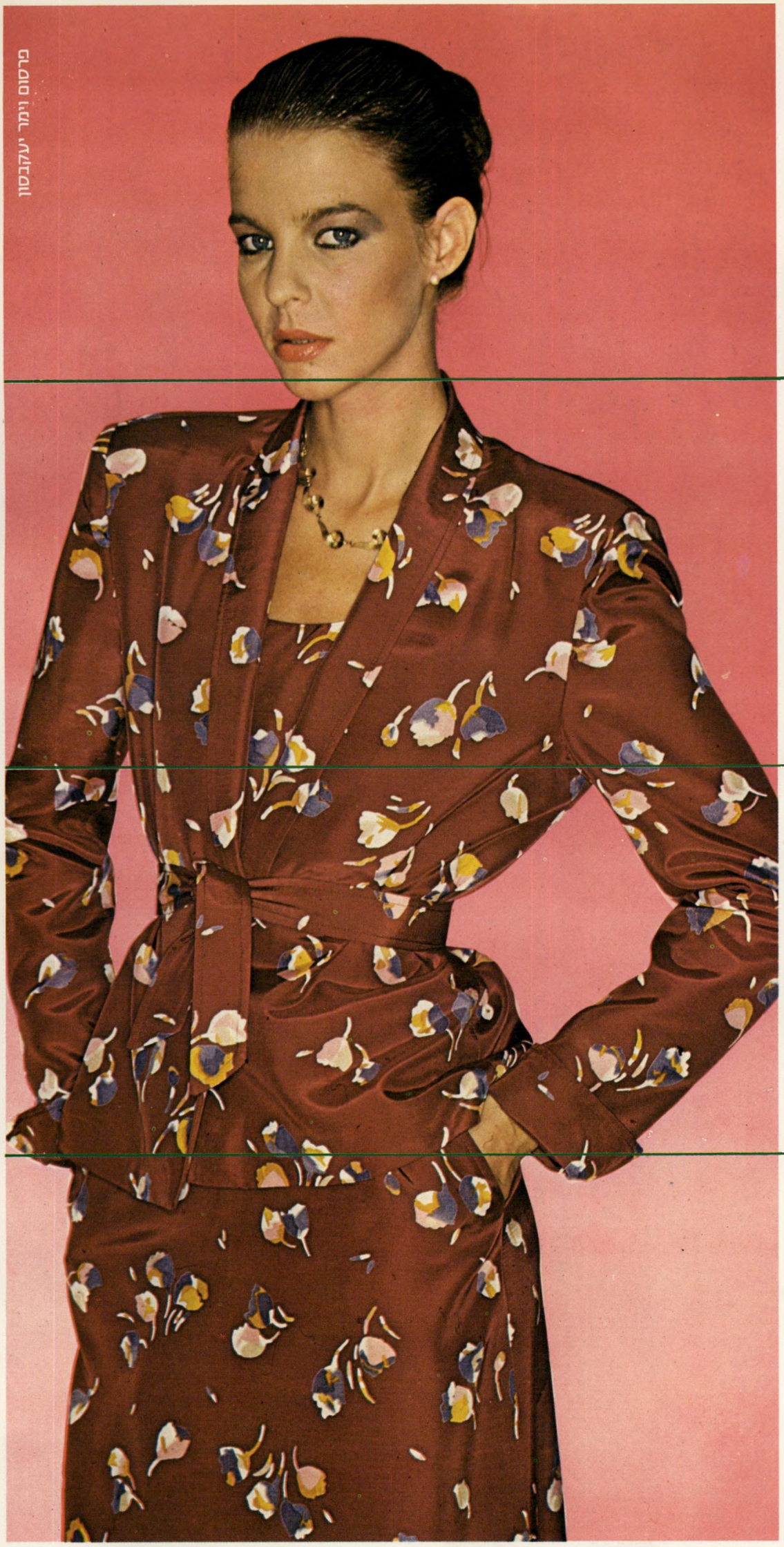

צילום: יצחק יעקבסון

חדש בישראל!
אופנה ב-4 תשלומים!

(ההצעה בתוקף עד 30.11.79)

,,אלסקה״
מקנה לך אפשרות
לרכוש מלתחה שלמה
לסתיו ולחורף
ב־4 תשלומים
חדשיים שווים.
לכל קניה מעל –.4,000 ל״י
מתוך המבחר האופנתי של
,,אלסקה״

קני החורף בלירה של האביב הבא...

בבית האופנה לב דיזנגוף
(Dizengoff Center)
בחולון: שד׳ קוגל פינת סוקולוב
במפעל: רח׳ יעבץ 30, ת״א
ובקרוב: ,,אלסקה״ ברמת־גן.

את נראית נהדר - אלסקה alaska

שמפניה לא מוזגים לכל נעל

Rosi

מאת יגאל לביב

השערורייה של ניסקת „הסנה" עם דני וינמן

דניאל וינמן היה סוכן־ביטוח צעיר בגיבעתיים, שידע היטב מאיזה צד של הלחם מרוחה החמאה.

הוא הצטרף לקבוצת חברי־הכנסת מיכה חריש ועדי אמוראי, הפך איש־הביצוע־והמימון שלהם במקום, סייע להם במילחמתם להדחת קובה קרייזמן, ראש עיריית גיבעתיים.

במהלך המילחמה גילו אנשי קרייזמן כי וינמן ואשתו רימו את מישרד־השיכון, קיבלו דירה בתנאי זוגות צעירים, למרות שלא עמדו בתנאים. המישטרה חקרה תלונה שהגיעה אליה, והגישה את החומר לפרקליטות, שהורתה להגיש כתב־אישום. וינמן פנה ליועץ המישפטי לממשלה, שהורה על עיכוב ההליכים.

בינתיים התקדם וינמן, ומדירת הזוג גות הצעירים, שקיבל במירמה לפני חמש שנים, עבר לגור ברחוב הדרום 16 ב־סביון. מסוכן־ביטוח קטן הפך למנכ"ל חברת הביטוח „שימשון", חברה־בת של קבוצת „הסנה".

מנהל וינמן
שימשון הגיבור

בתפקידו החדש הדהים וינמן את עולם־הביטוח, כאשר תוך שנתיים, מאז קיבל את ניהול החברה לידו, הצליח להביאה מרווחים להפסדים. בשנת 1977, שבה לא נוהלה „שימשון" על־ידי וינמן, הראה מאזנה רווח של 5.4 מיליון לירות. בשנת 1978, בניהול וינמן, הראה מאזנה הפסד של 2.6 מיליון לירות. יש להביא בחשבון כי זו שנת אינפלציה, ו־אילו היה וינמן רוצה לשמור על רווחיו ב־1978 ברמה של 1977, היה עליו להראות רווח של 10 מיליון לירות לפחות. תחת זאת הגיע להפסד, היינו: הפסיד את יתרת הרווח הקודמת, ועוד הפסד נוסף — בסך הכל הפסיד 12.5 מיליון לירות בערכים ריאליים.

כדי לנסות ולהצדיק את ההפסדים המדהימים, הודיע וינמן לעיתונות כי אלה נגרמו בגלל תנופת־יתר של „שימשון" במכירת פוליסות ביטוח־חיים חדשות. כיוון שסוכני־הביטוח מקבלים עמלה של יותר מ־100% של הפרמיה ב־שנה הראשונה, טען וינמן, הרי ההפסד הוא טכני, והוא מצביע על המכירות הגדולות של פרמיות ביטוחי־חיים.

גם הסבר זה דחוק מאד, שכן מנהל נבון יקפיד על כך שממוצע העמלות ל־סוכנים בכל סוגי־הביטוח לא יעלה על ההכנסות השוטפות מביטוחים.

אולם מה לעשות, ומאזן „שימשון" מראה כי וינמן פשוט אינו מגלה את האמת. המאזן מראה כי בשנת 1978 הרוויחה „שימשון" בסעיף ביטוחי־חיים 221 אלף לירות, ואילו בסעיף ביטוח כללי (אלמנטרי ורכוש) הפסידה 2.5 מיליון לירות. מכאן: ההפסד בא מביטוחים גרועים ברכוש וברכב, ולא מביטוחי־חיים, שלמרות הפרמיות הגדולות לסוכנים עוד הראו רווח. אולם וינמן יודע כי ראשי „חברת העובדים" אינם טורחים לקרוא מאזנים, ואיש־הקיבוץ התמים, שמונה כיושב־ראש מועצת־המנהלים שלו, אדם לאנד, יסתפק בהודעת וינמן לעיתונות, שכולה שקר ורמיה.

בעיצומה של מערכת הסברת־ההפסדים גילה חבר־הכנסת מאיר כהן (לי־כוד), כי „הסנה" חתמה על הסכם מוזר עם וינמן. חברה־בת רדומה של „הסנה", בשם „אשל", נמכרה בחלקה לוינמן (40% מהמניות) בסכום של 4 מיליון לירות, ואילו הוא מכר חלק זה לסוכני־ביטוח שונים, בסכום של 16 מיליון לירות. כהן שאל מדוע נתנה „הסנה" לוינמן במתנה 12 מיליון לירות, שהרי יכלה למכור את מניות „אשל" ישירות לסוכנים, ולשמור על הרווח אצלה.

וינמן הסביר, בתגובה על כך, כי תמורת המניות שרכש מ„הסנה" התחייב להביא לחברת „אשל" ביטוחים בסכום של 40 מיליון לירות פרמיות, תוך חמש שנים, כאשר העמלה תהיה עד 60%. זהו, לדבריו, המחיר העיקרי תמורת המניות.

אולם גם חבר־הכנסת כהן לא הצליח לגלות את פרטי ההסכמים, המצויים בידי, וחושפים את אחת השערוריות הגדולות בעולם־הביטוח ההסתדרותי. שערוריה זו מקבילה אולי לפרשה של עיסקת הפרדסים „יכין חק"ל" לפני תריסר שנים, מהבחינה של עשיית הרווחים תוך ניצול כספי הציבור.

ב־25 בספטמבר השנה כתב דני וינמן מכתב על נייר־מיכתבים של עורך־הדין שימשון" ו„אשל" גם יחד, כיצד יכלה לחתום עם וינמן חוזה על סמך התחייבות כזו?

באותו יום שבו נכתב המיכתב נחתם חוזה בין „הסנה" לבין חברת „דני מיפעלים כלכליים", השייכת לוינמן ו־לאשתו. בחוזה מוכרת „הסנה" 40% ממניות חברת „אשל" לחברת „דני מיפעלים כלכליים". מניות אלה שוות 10 מיליון לירות. סעיף 14 בחוזה קובע, כי עסקי „אשל" ינוהלו מתוך מישרדי קבוצת „הסנה". גם זה סעיף מוזר ביותר, שנעשה על חשבון „הסנה" ובעלי מניותיה. סעיף אחר קובע, כי „אשל" תהיה זכאית להנפיק מניות לציבור בבורסה.

חוזה מקביל נעשה בין חברת „וינמן שירותים", שהיא בעל השליטה בחברת „דני מיפעלים כלכליים", אשר רכשה את מניות „אשל" לבין סוכני ביטוח שונים. לפי החוזה מוכר וינמן לסוכנים 40% ממניות „דני מיפעלים כלכליים", בסכום של 16 מיליון לירות, ונשאר עם 60% בחברה השולטת ב־40% ממניות „אשל", ששותפתה היא „הסנה". השווי היחידי של מניות „אשל" טמון בהיותה חברת של „הסנה". הסוכנים הסכימו לשלם את הסכום כדי להיות שותפים עם „הסנה" בחברת־ביטוח.

למה רוצה „הסנה" להעשיר את דני וינמן, ולגרום לכך שירוויח בשלב ראשון 12 מיליון לירות — וכאשר „אשל" תניפיק מניות בבורסה, ירוויח פי כמה ו־כמה?

אחד ההסברים לכך הוא, שזה חלק מהמחוייבות של מנכ"ל „הסנה", איתן אבניאון, כלפי חברי־הכנסת מיכה חריש ועדי אמוראי. סיוע לווינמן הוא סיוע לקבוצת חריש—אמוראי. שמועה עקשנית טוענת, כי וינמן התחייב לתרום חלק ניכר מרווחיו למימון קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן, שאפוטרופסיה הם חריש—אמוראי. לקבוצה זו הוצאות רבות, ביגלל שחקני־הרכש האמריקאיים, ושני חברי־הכנסת מגייסים לה תרומות מכל מקום. מקורות בקבוצה הצביעו על כך, שקיבלו בימים אלה תרומה של 100 אלף לירות מעיריית גיבעתיים, שניתנה על פי הוראה של ראש־העירייה, יצחק ירון, וסגנו, משה שכטר, ובהעדר הגיזבר, השוהה בחו"ל. המקורות טוענים כי תרומות מקבוצת „הסנה־שימשון" הגיעו בעבר בסכומים נכבדים לאגודת הידידים של הקבוצה.

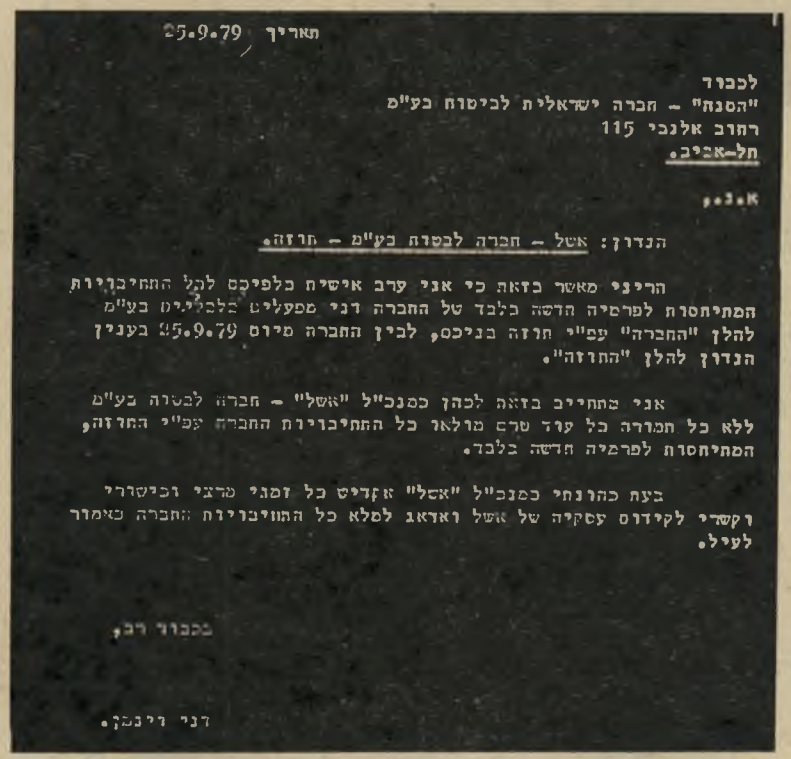

תאריך 25.9.79

לכבוד
"הסנה" – חברה ישראלית לביטוח בע"מ
רחוב אלנבי 115
תל-אביב.

א.נ.,

הנדון: אשל – חברה לבטוח בע"מ – חוזה.

הריני מאשר בזאת כי אני ערב אישית כלפיכם לכל התחייבויות המתיחסות לפרמיה הדשה כלבד של החברה דני מפעלים כלכליים בע"מ להלן "החברה" עפ"י חוזה בניכם, לבין החברה מיום 25.9.79 בענין הנדון להלן "החוזה".

אני מתחייב בזאת לכתן כמנכ"ל "אשל" – חברה לבטוח בע"מ ללא כל הגבלה כל עוד טרם מולאו כל התחייבויות החברה עפ"י החוזה, המתיחסות לפרמיה חדשה כלבד.

בעת כהונתי כמנכ"ל "אשל" אקדיש כל זמני מרצי וכישורי ויקשדי לקידום עסקיה של אשל ואדאג למלא כל התוייבויות החברה כאמור לעיל.

בכבוד רב,

דני וינמן.

מיכתב ההתחייבות של וינמן
כל זמני, מרצי וכישורי

אברהם בריר אל חברת „הסנה". ב־מיכתב התחייב לכתן כמנכ"ל חברת „אשל" לביטוח, ללא כל תמורה, עד שימולאו התחייבויותיו להשגת 40 מיליון ל"י פרמיות בחמש שנים. בעת כהונתו כמנכ"ל „אשל" הוא התחייב להקדיש את כל זמנו, מרצו, כישוריו וקשריו לקידום עסקי „אשל".

זוהי התחייבות מוזרה, שהרי וינמן מכהן בשכר גדול כמנכ"ל חברת „שימשון". אם יקדיש את כל זמנו, מרצו וכישוריו לניהול „אשל", מתי ינהל את „שימשון" הסובלת כבר מהפסדים? כיוון ש„הסנה" מכהנת כבעלת מניות של

כרובי מכר עסקיו בלוס־אנג'לס

המיסעדן משה כרובי, ממייסדי ומבעלי רשת „מי ומי" בישראל, מכר את חלקו ברשת זו באמריקה לשותפו לני לוונגראוב (בעלה של הפסלת אילנה גור). כרובי החזיק במחצית המניות, וקיבל 450 אלף דולר. הרשת היא בעלת שורה של מיסעדות־פלאפל ומיסעדות־יוקרה בערים שונות בקליפורניה.

כרובי הקים את מיסעדת „מי ומי" הראשונה לפני שש שנים בלוס־אנג'לס, והכיר את לוונגראוב, שהציע לו להקים רשת המבוססת על פלאפל. הרשת פרחה והגיעה לעשרות סניפים. לפני שנה פתחה הרשת מיסעדת־יוקרה במרכז העיר. כרובי החליט לחסל את עסקיו באמריקה מסיבות אישיות. הוא חזר לניהול רשת הסטייקיות בשם „מי ומי" בישראל, ומקים מיסעדה חדשה ברמת־השרון.

ענית ינהל פרוייקט סיני

חבר־הכנסת מאיר עמית מועמד לנהל את פרוייקט הפיתוח בסיני, האמור להיות משולב — ישראלי ומצרי. הפרוייקט הוצע על־ידי ראש־הממשלה, מנחם בגין, לנשיא מצרים. בגין ביקש מאיש־העסקים שאול אייזנברג לרכז את הפרוייקט, וזה פנה למאיר עמית בהצעה שיעמוד בראשו.

הפרוייקט מבוסס על הקמת מרכז אטומי גדול בסיני, שייצר אנרגיה חשמלית, שתשמש לפיתוח המדבר. אייזנברג היה קשור בעבר בהקמת תחנות־כוח גרעיניות בדרום־קוריאה, ולכן נבחר על־ידי בגין לקידום העניין. הוא כבר ביקר במצריים לבדיקות ראשונות של ההצעה.

„בנק לאומי" במחתרת

מי שעבר בימי השביתה ליד סניפי „בנק לאומי" יכול היה לעתים לראות את מנהל הסניף, בלוויית אנשים נוספים, מתגנבים לסניף בחסות החשיכה מבעד לדלת האחורית, יורדים בחשיכה לחדר־הכספות וחוזרים בשקט החוצה.

המתגנבים היו בעלי כספות, שהפקידו את דרכוניהם בכספת, ונזקקו להם לצורך נסיעה לחו"ל. בימי השביתה הצליחו כמה מאלה להוציא את דרכונם בדרך הבאה: פניה להנהלה המרכזית של הבנק, שאינה שובתת. אלה פנו למנהל האיזור השובת. זה היה עשוי להתרצות אחרי בקשות רבות, ולהסכים לבקש ממנהל הסניף לסייע, בתנאי שתישמר חשאיות מוחלטת, והכל יתבצע בסודיות.

משנים החוק לגבי דירות יחיד

שילטונות־המס הכינו הצעת־חוק, המשנה את הסטאטוס של דירות־יחיד מבחינת המיסוי.

לפי המצב כיום, בתיקון מיספר 7 לחוק מס־שבח, בעל דירת־יחיד משלם מס מופחת בעת המכירה. דירת־יחיד היא דירה המשמשת למגורים (לא חשוב של מי) רוב ימות השנה, היינו: לפחות ששה חודשים ויום.

לפי ההצעה החדשה, יינתן הפטור רק אם הדירה שימשה למגורים 75% מן התקופה שבה מוכר־הדירה היה בעליה. מטרת התיקון היא לדרבן בעלי דירות, העומדות ריקות במשך חצי שנה, לשכירן, ולהגביר את היצע־הדירות בשוק.

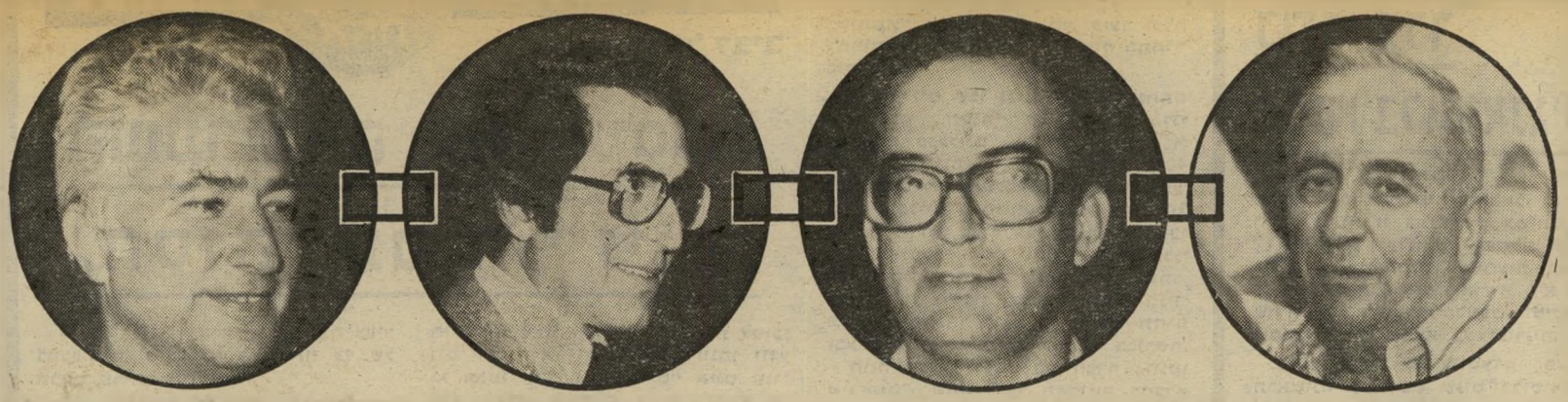

תומכי פרס: ירוחם משל, יוסף שריד, משה שחל ואליהו שפייזר

פרס נגד אלון

מיד לאחר מפלת מיפלגת־העבודה בבחירות האחרונות, אי־אפשר היה לדבר עם מי שהיה מייועד לראשות הממשלה מטעם העבודה, ח"כ שימעון פרס. אל פרס הגיעו, ערב הבחירות, הסקרים הסודיים שניבאו את המפלה, בדיוק כימעט מוחלט. אולם בסתר־ליבו הוא קיווה שהסקרים משקרים, וכי השילטון ההיסטורי של מפא"י יימשך.

תוצאות הבחירות היו גם מפלה אישית של פרס. בשיחות שקיים אז, כשעיניו טרוטות ורוחו נכאה, הוא אמנם תלה את עיקר האשם בפרשת הדולרים של לאה ויצחק רבין, אולם גם לו היה ברור כי המפלה פירושה הרס המיפלגה, ומה שיותר חשוב לו — הרס של שימעון פרס כראש־ממשלה.

היו רבים שניסו לדבר על ליבו להתאושש. עסקנים משופשפים יותר מפרס, אותם שלא רצו לראות באובדנה המוחלט של מיפלגת־העבודה, ניסו לעודדו או כפי שהגדיר זאת אחד מהם, „להחזיר אותו למסלול". אולם מה שלא הצליחו לעשות עסקנים אלה, הצליח לעשות בגין.

כאשר התחילה ממשלת־הליכוד להתפורר, וכאשר הסקרים התחילו להצביע על ירידת הפופולריות של הממשלה, שחייבה בעליל את עליית המערך, הפך פרס איש חדש. הסיכוי להיות בכל ואת ראש־ממשלה עוררו והוציאו אותו מהאפתיה הכללית, שבה היה נתון.

מאבק רבין־פרס

אולם לא רק פרס התעורר. יצחק רבין, אשר ההתמודדות הגדולה שלו עם פרס לפני הבחירות — ההתמודדות שבה זכה דווקא רבין — השאירה בו טראומה עמוקה, התעורר אף הוא, ואף מהר יותר מפרס. אישים כמו יעקוב לוונסון, שהצטרף לחיים הפוליטיים, מוטה גור, שצורף אליהם על־ידי פרס, ואחרים, התחילו לפעול, בעיקר מאחרי הקלעים. כל חבר־כנסת ועסקן מקומי, אשר התחיל לרחרח שוב את ריח השילטון, התעורר לפעולה בשטח.

חברי־כנסת ביקשו לחזק את מעמדם ולהבטיח את מקומם ברשימה לכנסת הבאה. חלק מהם התחילו לייצור קבוצות־לחץ ו„לובים", כדי להבטיח להם כיסא ליד שולחן־הממשלה. ככל שנעשה לדאשי־העבודה ברור יותר, כי הניצחון בבחירות הבאות מובטח להם, שלא באשמתם, כן גברה הפעילות בסניפים ומאחרי הקלעים.

מיפלגת־העבודה מזכירה כיום את הימים הטובים של שרגא נצר ופינחס ספיר. היה ברור כי גם מקומו של פרס, כיושב־ראש המיפלגה וכמועמדה לראשות־הממשלה, אינו מובטח. העיניים ניישאו לכיוון יצחק רבין, אשר הביס את פרס בהתמודדות האחרונה שהיתה במיפלגה על תפקיד זה.

רבין השתעשע תחילה ברעיון ההתמודדות. אולם רבין של היום אינו רבין של אז. בינתיים אירעו פרשת הדולרים ומישפטה של אשתו, לאה. בינתיים ביסס פרס את מעמדו בתוך המיפלגה. בעבודה לא זכור אף מיקרה אחד שבו לא הצליח מנהיג־המיפלגה להביס את המתחרים על מקומו, ורבין יודע זאת.

בשלב מסויים החליט רבין לוותר על ההתמודדות, אך לא על הרעיון להכות את פרס. סיפרו של רבין, פינקס שרות, שבו נכתבו דברים קשים ביותר על פרס, נראה למי שאינם מכירים את הפוליטיקה הישראלית כבומראנג. הכל נחלצו להגנת החלש, פרס, אולם לאחר שוך הסערה, נותר רק המישקע של עצם הדברים שגילה רבין, ודימויו של פרס התערער. פרשת המיכתבים המזוייפים, והציטטות הלא־נכונות מכיתבי משה שרת, חיזקה את רבין. רבים נזכרו לפתע, כי בראש המיפלגה עומד אדם שהיה מעורב בפרשיות פוליטיות רבות ולא נקיות ביותר, החל בתקופת היותו פקיד במישרד־הביטחון ועד למילחמה הגדולה נגד רבין ערב הבחירות, כאשר פרס השתמש בכל משאבי מישרד־הביטחון, שעליו היה מופקד, כדי להילחם ביריבו.

רבין החליט להטיל את יהבו על יגאל אלון. הדימוי של אלון בקרב הציבור המיפלגתי הוא טוב. אלון לא היה מעורב בשום פרשה מהסוג שבה היו מעורבים גם פרס וגם רבין. מתנגדו הגדול של אלון בתוך מיפלגת העבודה, משה דיין, כבר אינו בה. הכיתתיות בתוך מיפלגת־העבודה איבדה מהמשמעות הגדולה, שהיתה לה, כך שהעובדה שאלון שייך לפלג אחדות־העבודה שוב אינה מפריעה כיום לאנשי מפא"י־לשעבר, מה גם שהאלטרנטיבה היא איש־רפ"י לשעבר.

אלון היסס. הוא שבע התמודדויות, שבהן הפסיד. ידידיו של אלון, אנשים שניגשו אליו ברחוב מבלי שהכיר אותם, ושביקשו ממנו „להציל את המיפלגה", ולחצם של רבין ואנשיו עשו את שלהם. אלון החליט להתמודד, אם כי עדיין לא הודיע על־כך. הגדיר זאת אחד ממקורביו: „הוא נוקט במדיניות קנדי." (הכוונה לסנאטור טד קנדי.)

לאלון אין מה להפסיד. אם יגבר על פרס, רבים סיכויין להיות ראש־ממשלה. אם יובס על־ידי פרס, מובטח לו מקום שני בהיראַרכיה המיפלגתית, ותפקיד של שר־ביטחון או שר־חוץ, לפי בחירתו, אם המערך אמנם יחזור לשילטון.

הקרב על הצירים

מצב הכוחות בתוך המיפלגה מעורפל. אמנם, כלפי חוץ, ולאנשים שמחוץ לקלחת הפנימית במיפלגת־העבודה, נראה, כי ידו של פרס על העליונה. פרס עושה חריש עמוק בסניפים, מקרב אנשים, מפזר הבטחות. אם יצטרך פרס לממש את כל הבטחותיו או רמזי־ההבטחות שלו

מתמודד פרס

מתמודד אלון

לא לדבר ולא לראות

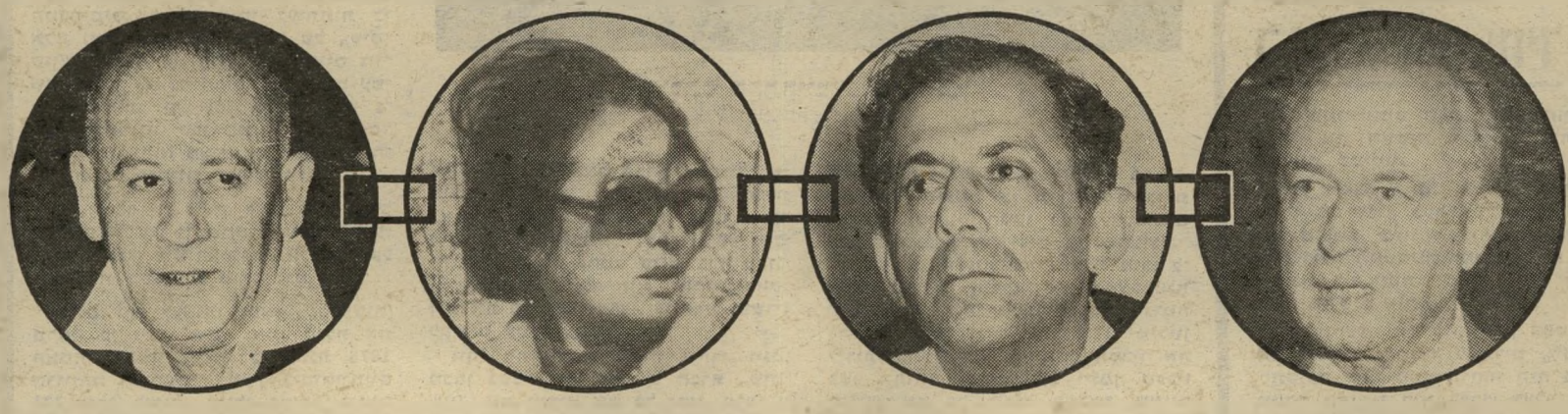

תומכי אלון: יצחק רבין, שלמה הילל, אורה נמיר ויוסף אלמוגי

האם תקום הברית שתנצח? חיים ברלב, יצחק רבין ויגאל אלון

למקומות בממשלה, תמנה הממשלה הבאה, אם יעמוד פרס בראשה, 50 שרים לפחות.

לפרס יש עוד יתרון אחד קבוע וחשוב על פני אלון: הוא יושב היום בראשות המיפלגה, שולט על משאביה ועל שכיריה, העושים כל שביכולתם כדי להילחם ביריביו.

פרס אוסף הבטחות והצהרות מפי בכירים ועסקנים גמוכי־דרגה לתמיכה בו. הוא משחר לפתחי מחוזות, גושים והתכנסויות, ומדבר עם כל קבוצה או אדם בלשון שנדמה לו כי תמצא חן בעיני איש שיחו.

אלון נוקט, בינתיים, בשיטות אחרות. אין הוא יכול להבטיח הבטחות, הן משום שעדיין לא הצהיר על מועמדותו, הן משום שאינו נושא בשום מישרה רשמית בתוך המיפלגה. אולם אלון דואג להופיע הרבה בכנסי־המיפלגה. רק בחודש זה יש לאלון 27 הופעות מיפלגתיות, בנוסף על אירועים אל־מיפלגתיים הזוכים בסיקור בעיתונות.

פרס יודע כי הוא לא ייבחר על־ידי מישאלי־דעת־קהל, וגם לא על־ידי כלל הציבור. הוא ייבחר על־ידי מרכז המיפלגה או הוועידה שלה. הוא עדיין זוכר כי על פי הרשימות שערך, ערב ההתמודדות עם רבין, היה ניצחונו מובטח. יותר מ־55 אחוזים מצירי ועידת מיפלגת־העבודה הבטיחו לו את תמיכתם. רק אחרי ההצבעה התברר כי רבים בגדו בו וביכרו את יריבו על פניו.

גם לאלון וגם לפרס ברור לגמרי, כי את עיקר העבודה יש לעשות בקרב צירי הוועידה וחברי־המרכז. לשם כך יש צורך להגיע להסכם עם אישים בכירים בתוך המיפלגה, אשר להם כוחות בוועידה, ועם הקבוצות שהוקמו לאחרונה, ושיוקמו בוודאי עד לבחירות.

קבוצות הלחץ

הקבוצה המרכזית היא חוג בית־ברל, או — נכון יותר — מה שהתפתח מחוג בית־ברל הראשון. האיש המרכזי בקבוצה זו הוא יעקוב לווינסון, מנכ"ל בנק הפועלים לשעבר, התיקווה הגדולה של מיפלגת־העבודה בתחום הכלכלי, ומי ששואף לקבל נוסף על תיק האוצר, גם את הירושה השנייה של שר־אוצר אחר שהיה למיפלגת העבודה — פינחס ספיר.

בכינוס בית ברל השתתפו אישים שונים, ביניהם המזוהים עם מחנה אלון והמזוהים עם מחנה פרס. בהתכנסויות המצומצמות יותר של אנשי בית־ברל, שנערכו מאז, נשרו כבר אנשי פרס, כמו ח"כ משה שחל, יושב־ראש סיעת המערך בכנסת, ונותרו בחוג רק תומכי־לווינסון המוצהרים. לווינסון נוקט בעמדה של לא־להחליט באופן רשמי. הדמויות הדומיננטיות במחנהו של לווינסון, בינתיים, הם מוסה חריף ויעקוב צור, מנהיגי שתי התנועות הקיבוציות שהתאחדו, האיחוד והמאוחד, ועוזי ברעם, איש ירושלים.

אין ספק כי לפרס חשובה במייוחד תמיכתם של אנשי לווינסון. יש הטוענים כי תמיכה זו, אם לא תאחר את המועד, תביטיח לפרס את הניצחון, בעוד שתמיכתם באלון עשויה לסתום את הגולל על פרס מהבחינה הפוליטית. לכן נראתה הידיעה, שהתפרסמה בעיתונות, כאילו דחה פרס עיסקה שהציעו לו אנשי בית־ברל — תמיכה תמורת הבטחת תיק האוצר ללווינסון — מוזרה ביותר.

אחר־כך התבררה האמת. עוזי ברעם, מי שהיה מתומכי פרס בקרב הקודם פרס־רבין, שוחח עם יושב־ראש התנועה. בשיחה בין השניים הועלו כמה אפשרויות עתידיות, בין היתר גם האפשרות שחוג בית־ברל יתמוך בפרס. ברעם ניסה בסך הכל להבטיח א תעתידו הפוליטי האישי, אם יגבר מחנהו של פרס על זה של אלון, אך לא הציע, וגם לא היה מוסמך להציע, את תמיכת לווינסון בפרס.

עוד לפני שנסגרה הדלת מאחרי ברעם כבר דאג פרס להדליף, בשיטות המוכרות שלו, על ההצעה שלא הוצעה. הוא גם הדליף כי דחה אותה, מהטעם שאין הוא חושב שמן הראוי להבטיח תיקים. מי שמכיר את פרס ואת שיטותיו, יכול היה רק לחייך, אך על ציר־הוועידה בנצרת עילית או ביבנה אולי עשה דבר רושם.

מחנה פרס

תקרית זו דחפה את חוג לווינסון לעבר אלון יותר מאשר כל שיחה בין אלון ללווינסון.

קולו של חבר־כנסת במרכז או בוועידה שקול כקולו של כל ציר אחר, אולם כל חבר־כנסת או אישיות פוליטית אחרת מרכז סביבו אוהדים רבים, שיש להם אצבעות מכריעות. לכן ברורה החשיבות של האישים הבכירים במיפלגה לגבי הקרב שייערך, בלי ספק, בין פרס לאלון.

אפשר לחלק היום את המיפלגה לשלושה מחנות: מחנה פרס, מחנה אלון, ומחנה הממתינים, בין אם הם ממתינים כדי לראות איך יפול דבר, ולאן כדאי יהיה להצטרף, ובין אם הם ממתינים מטעמים של טאקטיקה.

בראש מחנה תומכי־פרס נמצא כיום מי שהיה שר־החוץ, אבא אבן. בין אבן לאלון ורבין שוררת טינה ישנה־נושנה, אבן גם החליט כי הצלחתו של פרס מובטחת. אבן רוצה לחזור לתפקיד שר־החוץ, ופרס הבטיח לו תיק זה.

ח"כ יוסי שריד הוא איש מובהק של פרס. שריד שרף את גשריו עם רבין אחרי שהתייצב במפתיע ובהמולה של יחסי־ציבור מאחורי פרס בהתמודדות הקודמת.

ירוחם משל תומך בפרס, ובשיחה שהיתה בין השניים יכול היה משל להבין מפרס, שהמשך כהונתו בהסתדרות ייפסק רק אם משל יקבל תפקיד של שר כלכלי בכיר בממשלת פרס.

הח"כ החיפאי, משה שחל, תומך בפרס. פרס מינה את שחל כיושב־ראש הסיעה בכנסת, ונתן בידו עמדת־כוח גדולה. אחרי שנודע כי שחל השתתף בחוג בית ברל הראשון, קרא לו פרס לשיחה ואמר לו: „בשביל מה לך חוגים? מקומך בממשלה הבאה מובטח!" שחל סבור כי הוא יהיה נציג העדות בממשלתו של פרס.

תמר אשל, אשת־ירושלים וחברת מועצת־העיר, היא תומכת נלהבת של פרס, לו נתונה גם תמיכת ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. עמוס הדר מוצא עצמו שוב במחנה אחד עם יריבו האידיאולוגי בתוך מיפלגת העבודה, יוסי שריד, ותומך אף הוא בפרס. כך גם שני הצעירים המיקצועיים של מיפלגת־העבודה, חברי־הכנסת מיכה חריש ועדי אמוראי. חריש

(המשך בעמוד 42)

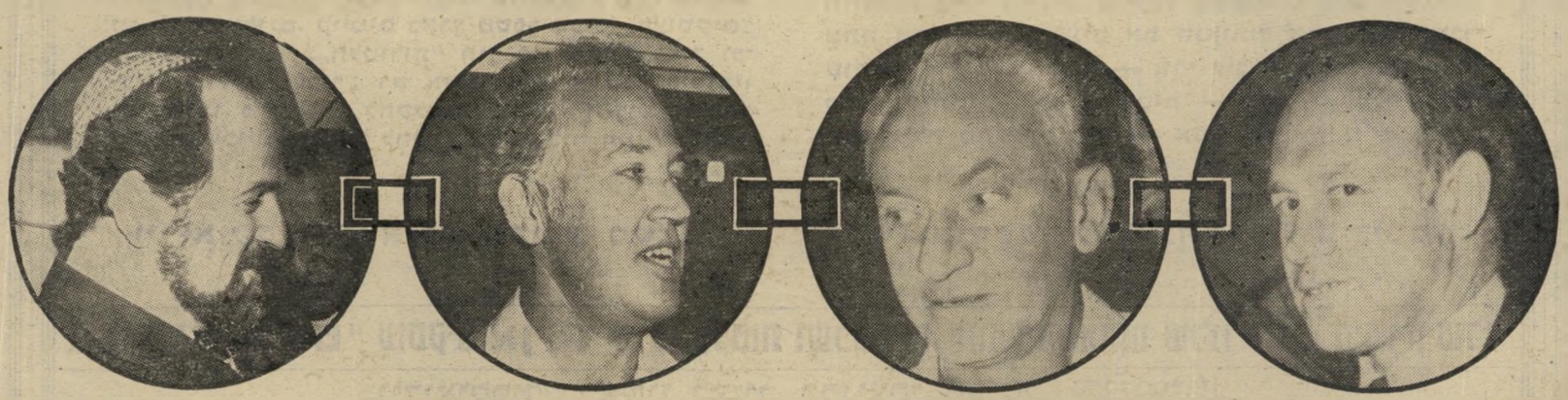

הממתינים: יעקב לווינסון, חיים ברלב, גד יעקובי ומנחם הכהן

„וידיאוקסט"

שרותי קסטות לוידיאוטייפים

השם האומר את הכל בהקלטות ושכפול לוידיאו

האולפן המקצועי היחיד בארץ

* „וידיאוקסט" — אמינות מושלמת ברכישת קסטות מוקלטות לוידיאוטייפ.
* „וידיאוקסט" — האולפן המקצועי היחיד שכל עיסוקו הקלטות !!!
* „וידיאוקסט" — ארבעה מוניטורים לרשותך להשוואת איכויות ההקלטה ; כל מוניטור מפירמה שונה וגודל אחר וכל זאת ע"מ שאתה הלקוח תבחר בעצמך ולפי ראות עינך מהו החומר הטוב עבורך וכיצד הוא יראה ב ב י ת ך ! ! !
* „וידיאוקסט" — אנו מייעצים לך באופן אוביקטיבי לחלוטין בכל שאלה או בעיה בתחום הוידיאו הביתי.
* „וידיאוקסט" — ידוע לנו שב־95% מהמקרים אינך מקבל הסבר נכון כיצד להפעיל המכשיר היקר שברשותך ובאיזה סוג קסטה לבחור ע"מ להפיק מירב ההנאה. אצלנו, ב־100% מהמקרים תקבל אינפורמציה אוביק־טיבית לחלוטין וזאת מאחר ואיננו עוסקים במכירת מכשירי וידיאו או טלביזיות — עיסוקנו אך ורק בקסטות והקלטות ! הידע הרב והנסיון שהצטברו אצלנו בתחו־מים אלה עומדים כולם לרשותך ובחינם !!!
* „וידיאוקסט" — רק לאחר שתשמע מאיתנו הסברים ותקבל הנחיות כיצד ואיך להשתמש בקסטה המוקלטת שרכשת מאתנו, תבין כמה כסף אתה עשוי לחסוך וכמה עוגמת נפש תמנע ממך עקב שימוש ב ל ת י נ כ ו ן במכשיר הוידיאו שלך.
* „וידיאוקסט" — ברכישת קסטות מוקלטות אצלנו אתה מקנה לעצמך בטחון מקסימלי בעובדת היות הקסטה חדשה לחלוטין ומוקלטת לראשונה ועבורך בלבד.
* „וידיאוקסט" — אנו מתחייבים בזאת — פומבית — שאצלנו הקסטות הינן מהפירמות הידועות ביותר בעולם וכולן באחריות מלאה : SONY ; J.V.C ; T.D.K ; SANYO ; 3M SCOTCH — AKAI.
* „וידיאוקסט" — אנו מעניקים לכם מבחר עצום ומגוון — ללא כל תחרות — של תכניות בידור שהן המילה האח־רונה בעולם. את סוגי התכניות השונות אנו משלבים עבורכם — לפי הזמנתכם — באופן מקצועי טהור כפי שרק בעלי מקצוע מהשורה הראשונה מסוגלים לעשות.
* „וידיאוקסט" — לנו הידע והמקצועיות הגדולים ביותר בארץ בתחום הקלטות וידיאו ושילוב תכניות — הכל עומד לרשותכם בעת ההזמנה.
* „וידיאוקסט" — לבחירתך באולפננו מעל 600 שעות של בידור קל, מופעים, הופעות, אומנים, להקות קצב, פופ מתקדם, רוק וכו'.
* „וידיאוקסט" — לפי טעמך — 150 סרטים עלילתיים באורך מלא.
* „וידיאוקסט" — להיט העונה — הקלטת סרט עלילתי באורך מלא במחיר של —.475 ל"י בלבד (+ מס ערך מוסף).
* „וידיאוקסט" — 400 ל"י לשעת הקלטת בידור מכל שילוב שהוא (כולל מע"מ).
* „וידיאוקסט" — כל המכירות כוללות מס ערך מוסף ובצרוף חשבונית מס „וידיאוקסט" — עוסק מורשה לענין מס ערך מוסף מס' 846031557.
* „וידיאוקסט" — פירמה רשומה — תעודה מס' 54—013978—9.
* „וידיאוקסט" — מעבדה צמודה לתיקוני וידיאו ע"י המומחים מהשורה הראשונה מתחום הוידיאו — לרשותך בכל עת.
* „וידיאוקסט" — לאחר הזמנתך (הן ע"י הזמנה בטלפון או ע"י בקורך באולפננו) ולפי רצונך — ישלחו הקסטות המוקלטות לביתך בגובייננא באמצעות שרותי „אגד חבילות" — עלות המשלוח על חשבון המזמין — ביטוח המשלוח על חשבוננו. שים לב — אנו היחידים המציעים לך שרותי משלוח בגובייננא ובאחריות מלאה, ובכך מקרבים אולפננו לכל קצוות הארץ !!!

צבור בעלי הוידיאוטייפ הביתי

לאחר שקראתם בעיון האמור לעיל ולאחר שברור לכם שברשותכם ציוד יקר ועדין תבינו שהקלטות לוידיאוטייפ אינן משחק ילדים. קיימים בארץ מספר גופים „העוסקים" בהקלטות וידיאו כ„חלטורות" תוך כדי מכירת ציוד וכ־„עבודה צדדית". זכור : רק אולפן מקצועי שכל עיסוקיו מרצו וזמנו מוקדשים להקלטות וידיאו, חידוש המבחר ושיפור האיכויות, מסוגל להעניק לך הלקוח תמורה מלאה לכספך (הקלטות אינן דבר זול) הנאת צפיה מושלמת וחוויה ויזואלית בלתי נשכחת. ברוכשך קסטות מוקלטות מאיתנו אתה מקדים ב־10 שנים את הנאותיך מהטלביזיה שבר־שותך — ואין זו הגזמה — זוהי עובדה. אל תעמיד עצמך כשפן נסיונות — לך על בטוח — התקשר עמנו ותווכח שכל מילה מהאמור לעיל — אמת לאמיתה !!!

„וידיאוקסט" — אולפן מקצועי מס' 1

„וידיאוקסט" לשרותך 24 שעות ביממה

ב„וידיאוקסט" עוסקים אך ורק בהקלטות ושכפולים. זוהי ההתמחות שלנו - זהו היתרון שלך

„וידיאוקסט", ראשון לציון, ברניצקי 35, טל. 03־997329

אנשים בעולם

האן צ'ין צאנג: התמונה הראשונה

לתמונה זו ערך תיעודי־היסטורי. זו הפעם הראשונה שרעייתו של נשיא סין נאותה להצטלם. היה זה כשבעלה, הואה גופנג, העניק ראיון מיוחד לכתב פליקס גרין, דודנו של הסופר גרהם גרין, בפקין. הנשיא ורעייתו לבשו בגדים זהים — חולצה ומכנסיים. לזוג ארבעה ילדים. האן צ'ין צ'אנג עובדת באחת מחברות היבוא הגדולות בסין, ורוכבת לעבודה על אופניים. „כל בני מישפחתי אוהבים לשמור על אלמוניות." הסביר הואה את העובדה, שאף לא אחד מהם נראה אי־פעם בצילומים.

מרגרט תאצ'ר: פרטי בהחלט!

ראש ממשלת בריטניה, החוגגת החודש את יום הולדתה ה־54, הפתיעה את נתיניה בפירסום צילום מדירת־השרד שלה, שברחוב דאונינג 10, כשהיא צו־חת בעצמה את מיטבחה. אין זו הפתעה מצד מי שהציעה פעם אמבטייה משותפת לשני בני זוג.

שעפור באחתיאר: איית־אללה מחכה

זהו אחד מצילומיו האחרונים של שעפור באחתיאר, ראש־הממשלה לשעבר של איראן, שנעלם בפאריס לפני כמה חו־דשים. האיית־אללה חומייני אינו מסתיר את תאוותו הרבה לראשו של באחתיאר. כשנשאל חומייני מה דעתו על הבטחת באחתיאר, כי ישוב לתפקידו עם ממשלה חדשה, ענה בלעג: „שיבוא, שיבוא, אני מצפה לו בכליון עיניים. לו ולשאה גם יחד. שישבו שלובי־ידיים על כס המישפט..."

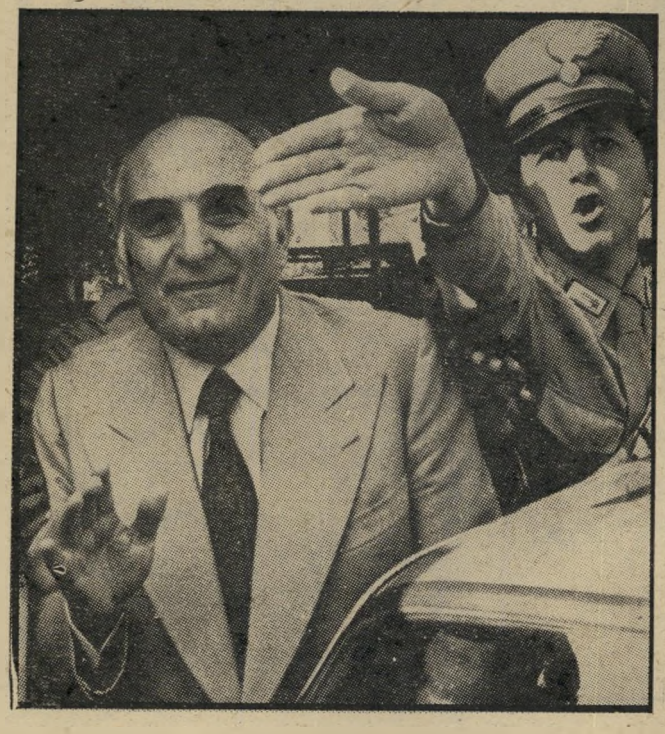

מארין טאנאסי: אסיר משוחרר

השר האיטלקי היחיד שישב בכלא, שוחרר אחרי 16 חודשי מאסר, למרות שנידון לשנתיים, בעוון חלקו בפרשת השוחד של לוקהיד. אחרי המישפט אמר: „גזרו עלי עונש, משמע ש־עשיתי טעות כלשהי." הוראה זו הספיקה כדי להקל בעונשו (בתמונה: יוצא ממכונית מישטרה). בעתיד יזכה טאנאסי לטיפול משקם: לימודי היס־טוריה וסוציולוגיה באוניבר־סיטה.

אנשים בעולם

ליאוניד ברז'נייב ואריק הונקר: נשיקה מיזרחית

ראש ממשלת ברית־המועצות ומזכיר המיפלגה הקומוניסטית נתקבל על־ידי נשיא גרמניה המיזרחית בקבלת־פ.ים מיזרחית — נשיקה ארוכה על השפתיים — כמו היו במיזרח־התיכון ולא במיזרח־אירופה (בתמונה למעלה). ברז'נייב היה במצב־רוח מרומם, הבטיח הבטחות פוליטיות חשובות כשחיוך נסוך על פניו. אך בריאותו הרופפת הסגירה אותו שוב: כשירד ממדרגות הפרלמנט המיזרח־גרמני נאלץ עמיתו, אריך הונקר, לתמוך בו (בתמונה משמאל). יחד עם אחד מאוזריו. השבוע פשטו במערב השמועות כי ליאוניד ברז'נייב נפטר וכי הסובייטים מעכבים משום מה את ההודעה על מותו.

סופיה לורן וסרג' לאמה: אהבה בשירים

החדשות בדבר גירושיה הקרובים של סופיה לורן מקארלו פונטי כבר נתיישנו קימעה. עד עתה נראה רק הבעל בפומבי עם נשים אחרות. אלא שהדיילי מירור הבריטי מיהר להכריז, כי גם לסופיה אהבה חדשה: הזמר־מלחין סרג' לאמה. לפי שעה מכחישה סופיה כי יש ביניהם יותר מקשר אמנותי. „אני מאוהבת בשירים שלו," טענה. אבל צילומי הזוגיים בצוותא, כשהם זוהרים, חזקים מכל הכחשה.

פטולה קלארק: אמא בחופשה

פטולה קלארק האנגליה קיבלה עליה את כל מיני־הגי הצרפתים הטובים, כשנישאה למלחין קלוד וולף. אחד מהם היא החופשה השנתית, עם הילדים והבעל, בסנט־טרופה. שם הווילה של השניים לה טוסקאנה. והשכנים הקרובים הם ז'ילבר בקו, חברתו קיטי והילדים. כך, בחוג המישפחה והמוסיקה, אפשר לש־מור על נעורים.

יובל ה־25 של נערות פלייבוי: השנים חולפות – אבל החזה, השווה מיליונים, לעולם עומד

אימפריית הפלייבוי, בראשותו של יו הפנר, חגגה את יובל ה־25 שלה באוסף המרשים ביותר של חזות נשיים. בין 136 הנשים שבאו לחגוג בלטו שלוש, מתקופות שונות (מימין לשמאל): ג'אנט, ראמונה וקנדי, שכל אחת מהן היתה בשעתו נערת־החודש. כולן התחילו בעזרת צילומי העירום (הנראים בתמונות) בקאריירות מזהירות, בדוגמניות, פירסומאיות או נשים נשואות הגונות בעלות ממון. מסתבר כי ההופעה בעירום בעמודים המרכזיים של הפלייבוי כנערת־החודש לא הזיקה לקאריירות שלהן.

ז'ואל: יפהפיה על קטנוע בגידות קטנות

גברת ז'ואל מורגנסן היפהפיה בחרה לה ספורט מקורי: היא דהרה 40 קילומטרים על קטנוע זעיר זה, וכימעט עצרה לצמיתות את נשימתם של מעריציה ושותפיה ללהקת הזמר — הנרי וסרג'.

ג'ורג' האמילטון: ירושה פוטוגנית

כך נראה דראקולה ההוליוודי, כשהוא בחיים הפרטיים: נאה מאד, בן 40, כשלידו ליזה טרידוול, שחקנית בלונדית צעירה ופוטגנית, שהיתה כבר אשתו של זמר הרוק רוד סטוארט. צווארה שלם עדיין.

אם שאיפתך לרזות, אך אינך מאמינה ב "ניסים".

אם חשוב לך ללמוד כיצד לשמור על גזרתך בעתיד.

אם את נרתעת (ובצדק) מזריקות חסרות תכלית, ומ"עינויים" אחרים.

אם כוונתך לרזות בצורה מכובדת. מקצועית. בפיקוח רפואי רציני. יש לך, כיום, רק כתובת אחת בישראל.

סלימלייף.

המכון הותיק המיישם את השיטה האמריקאית של BEHAVIOUR MODIFICATION.
לימוד דפוסי התנהגות והרגלי אכילה נכונים, בעזרת פעילות גופנית והסברה יעילה,
מבוססת על ידע בינלאומי ונסיון רב, גם כאן בישראל.
הרשי לנו להזמינך לביקור אצלינו, ללא כל התחיבות מוקדמת מצידך.
את מוזמנת להתרשם ולהווכח בעצמך. ההחלטה הסופית תהיה שלך. רק שלך.

מכבדים כרטיסי אשראי "ישראכרט".

SLIMLIFE

השיטה האמריקאית להרזיה נכונה.

המרכז: תל־אביב, אורי 8 טל' 223545 סניפים: חיפה טל' 86649 (לקביעת פגישות – ימי ראשון בין השעות 15.00-19.00)
הרצליה: טל' 937674 (בשעות הערב, או טלפונית למרכז בתל־אביב).

פרסום צימס/שוש ופרמן

טדי קולק קיבל „תעודת מיסכן"

ורפי נלסון חושב שכל הממשלה משוגעת

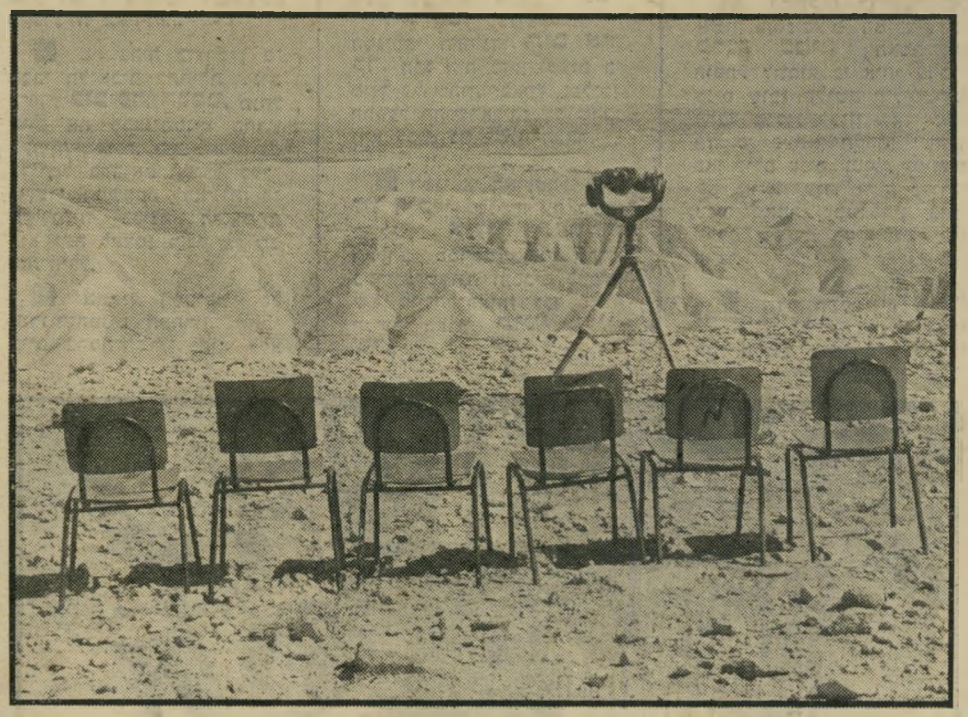

ג׳יימס קאלהאן

מי שהיה ראש ממשלת בריטניה, ביקר בשבוע שעבר במרחב, ובמיסגרת ביקורו בישראל נלקח על־ידי אלוף פיקוד־המרכז משה לוי, לסיור במעלה־אדומים. כאשר הגיעה הפמליה למקום, הם הבחינו בתמונה גפסטורלית: ששה כסאות מוצבים באמצע המידבר, כשלפניהם מישקפת. אחרי שהתיישבו על הכיסאות, קיבלו האורחים הסברים על המקום, וקאלאהן עמד שעה ארוכה מול המישקפת, כשהוא צופה על האזור.

■ נראה כי יומן סיני של שר־החוץ לשעבר, **משה דיין**, עדיין משמש כחומר הראיי ל־ניצול. דיין הרוויח על יומן סיני, המסקר את התקופה שבה היה רמטכ״ל, סכומים הנאמדים במאות אלפי לירות. עתה מת־כוון גם מי שהיה ראש־לישכתו באותה העת, ואחר־כך קציך־חינוך ראשי של צה״ל וראש מחלקת־הנוער־והחלוץ, **מרדכי בראון** („מורלה") לנגוס נתח מאותה תקופה. מורלה, שמאז המהפך הוא מחוסר־עבודה, הכין את הדוקטורט שלו על פירקי־זיכרונות מתקופת סיני שעדיין לא פורסמו. אך שיל־טונות האוניברסיטה העברית בירושלים סירבו לאשר את העבודה, עד שיתקבל אישור מוועדת־השרים, בראשות שר־המישפטים **שמואל תמיר**, לפירסום החומר. כיוון שהוועדה עדיין לא אישרה את הבק־שה, מתכוון מורלה להגיש את הדוקטורט שלו בארצות־הברית.

■ שר־החקלאות **אריאל** („אריק") **שרון** ביקר באילת לפני שיצא עם בני־מישפחתו למצריים. באילת הוא פגש את **רפי נלסון**, ואריק שאל את נלסון: „נו רפי, מה יהיה? אתה נשאר במקום או שמחזי־רים את הכפר שלך למצריים?" תגובתו של רפי: „כולם השתגעו! במקום להודיע לי מה גורל הכפר, הם שואלים אותי!"

■ אגב, נלסון יוצא בשבוע הבא למסע בארצות־הברית. לדבריו הוא נוסע לשתי מטרות: להביא מכונית חדשה ולהשתתף בכנס בינלאומי של אלכוהוליסטים.

■ אל לישכת ראש־עיריית ירושלים, **טדי קולק**, הגיע מיכתב אישי ובו „תעודת מיסכן", מסוג התעודות שהיו מקובלות לפני 15 שנים בקרב הסטודנטים. בתעודה היה כתוב כי „טדי קולק, מרחוב רשב״א 6 בירושלים, נתגלה אחרי בדיקות קפדניות כיצור מיסכן מאד. לכן מתבקש הציבור להתחשב בו, כדי למנוע אי־נעימויות." טדי שם את התעודה בכיסו, וטוען שהיא תהיה סגולה „לפחות בילבולי־ראש."

■ מנהל בית־החולים שערי צדק, **דויד מאיר**, כועס על־כך שאישי־מדינה ממשיכים לאכול במיסעדת משכנות שאננים בירושלים, למרות שההכשר של המיסעדה ניטל ממנה. מאיר התלונן לפני ראש־עיריית ירושלים על כך שהוא אירח את המנהיג הכושי, **ג׳סי ג׳קסון**, ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, על מפגיני ימית המפגינים בפתח ביתו. לבגין נודע שהמפגינים עורכים רישום מדוייק של תנועותיו, ובין השאר רושמים מתי הוא יוצא מביתו, ומתי הוא חוזר אליו. אחר־כך פירסמו שהוא עובד רק ארבע שעות ליום. חרונו של בגין עלה כאשר הגיע יום אחד לביתו וראה את אחד השוטרים, המופקדים על שמירתו, מגיש כוס־קפה לשובתים. לכך בגין לא יכול היה להסכים, ואחרי שערך שערוריה־זוטא לשוטר, הורה לבורג לפנות את המפגינים.

■ אחת ההצעות המשעשעות ביותר הועלתה בישיבה של מועצת עיריית ירושלים בשבוע שעבר. חבר המועצה, **שלמה הלוי**, הציע להפוך את אתר האיצטדיון בשועפט לבית־קברות. בדברי־ההסבר להצעה שלו טען הלוי כי באיצטדיון נקברו כבר כל־כך הרבה מיליוני לירות, שירדו לטמיון ביגלל התנגדות הדתיים להקמת האיצטדיון במקום, עד שהיעוד המתאים לו ביותר הוא בית־קברות.

■ ח״כ **מרדכי וירשובסקי** פגש בשבוע שעבר את מי שהיה מיועד להיות שר־האוצר, ח״כ **יגאל הורביץ**, שהוא גם בעל מחלבות, ואמר לו: „יגאל, מתי כבר תהיה שר־אוצר? אולי אז נתחיל ללקק גלידה, במקום החרא שאנחנו מלקקים עכשיו."

■ לקט קריאות־הביניים שנורו לעברו של שר־החקלאות, אריק שרון, בישיבת הכנסת בשבוע שעבר: שקרן, דיקטאטור, אסון לאומי מיניסטריאלי, פטפטן־מילחמה, ראש האימפריה הגמדית.

אפי נתן

בנו של שר־התעשייה גידעון פת, ניצל את חופשת־הסוכות וליווה את אבא שלו לישיבת הממשלה, שנערכה בשבוע שעבר. העיתונאים הרבים, שהמתינו בפתח מישרד ראש־הממשלה, שלחו את אפי בן ה־10 לחדר־הישיבות כדי שיחזור ויספר להם „מה קורה בפנים." אפי התגלה כדיפלומט, וכשחזר אמר להם: „אני לא יכול לגלות לכם מה מדברים, אבל אני יכול לגלות לכם שמדברים הרבה, ושהישיבה תיגמר מאוחר." הוא לא ניכנע לשידולים נוספים של העיתונאים.

חיים ארלוזורוב משחק טניס. אריאל זילבר מגדל פרחים. ומשה טימור עלה לדרגת מס־פא

■ השבוע צילצל הטלפון בביתו של העיתונאי **איון כפיר**. על הקו היה **מוצטא־פה ח'ליל**, ראש ממשלת מצריים. בשיחה זו הבהיר ח'ליל לכפיר כי מדיניות הפקעת־הקרקעות בשטחים פוגעת בהסכם־השלום.

■ מי שחושב ש**דן פתיר**, יועץ־העיתונות של ראש־הממשלה, ו**אפריים פורן**, יועצו הצבאי, עסוקים רק בעבודה ואינם מנצלים את חוש־ההומור שלהם — טועה. בסיורם האחרון במצריים החליט פורן להפחיד קצת את פתיר. השניים קבעו להיפגש באלכסנדריה, ליד אחד הארמונות, בחצות. פתיר הגיע ראשון למקום המיפגש. פורן, לעומתו, הגיע במונית, וביקש מהנהג לצעוק לעבר פתיר „דן! דן!" כאשר שמע זאת דן, נדהם מכך שמזהים יותו בשעת לילה זו בחושך, והתחיל לסגת. אז, כמובן, יצא פורן מהמונית להרגיעו.

■ ח"כ **יוסי שריד** מכחיש בהחלט את הדברים שיוחסו לו במדור זה בשבוע שעבר. טוען שריד „סיפורים על הדגים הגדולים והדגים הקטנים של ח"כ **אברהם מלמד** מסריח מן הראש, ואין בו עצם של אמת."

■ איש־הטלוויזיה **חיים גיל** הגיע לבניין הוועד־הפועל של ההסתדרות כדי להכין שם סרט שהוא מביים. ראה אותו מזכ"ל ההסתדרות, **יהושע מש'**, והחליף אותו בטעות ב**חיים פלטנר**, כתב־ההסתדרות של הטלוויזיה. „אני לא פלטנר, אני גיל," תיקן אותו חיים. „לא חשוב," השיב לו משל, „בשבילי אתם כולכם פלטנר."

■ ר' **אורי זוהר** קרא את בנו החמישי, שילדה לו אשתו איליה בחג־הסוכות, בשם **אהרון**. וזה על שום מה? על פי המסורת היהודית מבקרים אושפיזין (אורחי הסוכה) בחג הסוכות בסוכותיהם של המאמינים. כיוון שהרך נולד ביום שבו אמור היה אהרון, אחי משה, להיות האושפיזין, נקרא הילד בשם אהרון.

■ איש הגובלנים מעין־הוד, **איצ'ה ממבוש**, שהוא מידידיו הוותיקים של אורי זוהר, בא לחגיגית ברית־המילה לבנו של זוהר ובידו שי המחאה שהחזיק בתוך מעטפה. בנו הבכור של אורי, **אפריים פישר**, שלא מזמן חגג את הבר־מיצווה שלו, עבר בין האורחים ואסף מידיהם את המתנות. אמר לו ממבוש: „שמור על המעטפה, כי יש בה צ'ק." השיב לו פישל זוהר: „ואם אין בה צ'ק, לא אשמור עליה?"

■ אם יש אדם במדינה החושש מח"כ **אהוד אולמרט**, הרי זה הבדרן **מוטי גילעדי**. מוטי סירב, לפני שבועות אחדים, לקרוא ברדיו פיזמון של **דידי מנוסי**, שבו תקף את הח"כ. אחר־כך הסביר גילעדי: „אני גדלתי עם אולמרט. אני מכרכור והוא מבנימינה. חסר לי רק שהוא יידע שאני תוקף אותו..."

■ הטניסאי הצעיר **חיים ארלוזורוב**, נכדו של המנהיג הציוני המנוח בעל אותו השם, החליט לדחות את תוכניתו ללמוד דרפואה ולנסות את מזלו כטניסאי מיקצועי. הוא יצא עם **שלמה גליקשטיין**, אלוף־הארץ בטניס, לתחרויות מקצועיות באירופה.

■ מי שהיה כדורסלן ב־מכבי תל־אביב בתחילת שנות ה־70', **בוב פדרהרסט**, מנהל כיום את מרכז־הטניס החדש בקריית־שמונה. בוב משחק גם כדורסל בקבוצת הפועל כפר־גילעדי, המשחקת לראשונה ב־תולדותיה בליגה הלאומית. הוא קנה לעצמו משק במושב בית־הילל.

■ החתיך המבוקש של טורניר־הטניס האחרון, שהתקיים ברמת־השרון, הוא ללא ספק הטניסאי השוודי **פאר יירדקוויסט**, שנוצח על־ידי הטניסאי ההולנדי **תום אי־קר**. הוא היה מוקף נשים בכל משך שהותו בארץ, וכל־כך התפעל מהישראליות עד שהבטיח לבוא גם בשנה הבאה.

■ הטניסאי האוסטרלי **קווין דיבלי**, שניצח את השחקן־ליצן **איליה נסטסה**, התלהב ממרכז־הטניס החדש בקריית־שמונה והסכים להפגין שם מישחק־ראווה נגד אלוף הנוער בארץ, **תומי פריי־שר**.

■ המשקיף הרישמי של איגוד הטניסאים המיקצועיים, **פרנק סמית** האמריקאי, הופתע לשמוע כי אותו מרכז־טניס שוכן שלושה קילומטרים בלבד מגבול לבנון. „אני מקווה כי בעתיד הקרוב ישחקו כאן כולם טניס, וטילי קטיושה לא יעופו עוד. רק כדוריטניס," אמר. סמית הוא טייס קרבי, ששירת בצי הששי של ארצו.

■ שדרן־הטלוויזיה **טוביה פעיר** כל־כך רותק למישחקי הטניס ברמת־השרון, שכאשר בא לחזות במישחקו של נסטסה התלוצץ: „אם אילי־נצח, אני אראיין את **שימחה ארליך** לתוכנית מוקד ממרכז־הטניס." איליה הפסיד, וארליך רואיין בירושלים.

■ מיבזקי הידיעות של גלי צה"ל סייעו במידה רבה להתארגנותה של חברת אל־על, בשעותיה הראשונות של השביתה הפיתאומית שעליה הכריזו עובדי־התחזוקה והפקידים של החברה. ההודעה הראשונה על השביתה נמסרה מאל־על לכתב לענייני־תעופה, **עדי טלמור**, בשיחה טלפונית לביתו, באחת ושלושים אחרי־חצות. הכתב מיהר להודיע על־כך לעורך מיבזקי הידיעות באותו לילה, **אלי נחמיאס**, וזה שידר אותה בכל מיבזקי הלילה.

■ הזמר **אריאל זילבר** לקח את פרישתו מעולם הבידור ברצינות רבה. הוא התחיל בטיפוח חממת צימחי־נוי בכפר־מלל, שם הוא מתגורר עם חברתו, **רחל הוואדר** ובתה **גילה**. יש לו 10 אלפים צמחים, והוא עסוק בקריאת ספרים על צמחיה וחממות. „אם עניין החממה לא יצליח — אחזור להופיע," מבטיח הזמר־מלחין.

■ בעלי מלונות רבים מתלונגים שהתיירות בארץ הלשה מאד. לכן מנצל כל אחד מהם להרוויח יותר תיירים. אחד

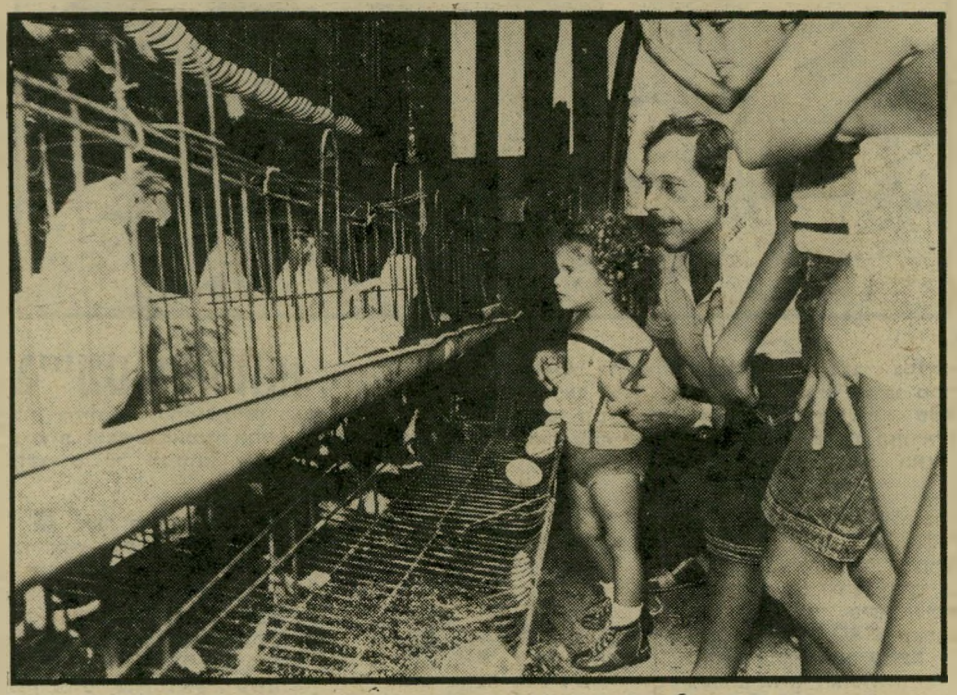

מאיה פלג

בתם בת השנה ושמונת החודשים של שחקן „הבימה" אלכס פלג ושחקנית־הכדורסל של ניבחרת „אליצור", גילה, הגיעה עם הוריה אל לול התרנגולות, שם הציג הצייד משה גת את עבודותיו. מאיה לא התעניינה בתמונות, אך גילתה עניין רב בתרנגולות, שהיו לצד הגלריה. מאיה כבר מצליחה להפתיע את באי הבריכה בתל־אביב בשחייתה. בזכות אמה הספורטאית, שהיא גם מורה לספורט, שוחה הקטנה בבריכת המבוגרים, ללא כל בעיות.

עדי אמוראי

חבר־הכנסת, הגיע גם הוא אל מושב צופית, כדי לחזות בציוריו של משה גת. הוא לא עמד בפיתוי של הביצים, הישר מן הלול, ורכש מגש אחד. באי־המקום התלוצצו: „עדי רוצה לחוכיח שלמערך יש ביצים."

מרשימותיו של מבקר מסעדות

הפעם היה בחברתי אורח מצרפת, ידיד ותיק ומבין גדול בארוחות ובייון. המסעדה זכתה למחמאותיו, ובמיוחד הכיע פרנסוא את התפעלותו מיין "פטיט סירה". זהו יין אדום חדש ומעולה של כרמל־מזרחי, והוא תמיד נפלא למנה העיקרית, צלי בקר ברוטב.

לא מכבר טעמתי עוד יין חדש של כרמל, "טינטה אמרלה", גם הוא יין שולחני אדום משובח. אני ממליץ על היינות האלה בפני כל אוהבי היין הטוב. כדאי לכם לזכור את השמות החדשים האלה.

פטיט סירה וטינטה אמרלה מיטיבים את הארוחות

אנשים

כזה הוא גם **סמי פדרמן**, בעל רשת מלונות **דן**, שהסכים לתרום גביע לתחרות־גולף שתיערך בשבוע הבא בקיסריה. הוא מקווה כמובן, שהתיירים יגהרו למיגרש־הגולף הייחידי בארץ, כדי לחזות ב**בייב קאספר**, מי שהיה אלוף־העולם במישחק הגולף, שיגיע ארצה כדי להשתתף בתחרות. קאספר נמנה עם כת המורמורנים, שאינם מאמינים באמצעים למניעת הריון, ושמשפחותיהם הן בדרך כלל מרובות־ילדים. הכת חונכת מרכז רוחני על הר־הזיתים בירושלים.

■ הפסלת הישראלית **אריאדה שמיר**, המתגוררת בארצות־הברית, גאה מאד בעובדה שאירגון יהודי רכש את אחד מפסליה ומעביר אותו עתה למצריים. הפסל הוא ראש של אשה מצרייה. פסל שלה מקשט גם את אחד האולמות באוניברסיטה של תל־אביב.

■ השדרן **משה** („מוישיק") **טימור** עלה בדרגה, לפחות בסרט החדש חמש חמש, שבו הוא משתתף. מוישיק שיחק בגירסה המקורית של המחזה, לפני כעשרים שנה, ואז גילם חייל טירון, השייך לקבוצת הצעירים במחזה. כיום, בגירסה הקולנועית, הוא מגלם את מפקד הפלוגה של הטירונים.

■ שיבושים רבים חלו בימי ההסרטה הראשונים של סרט זה. מילבד הגשם הסוחף ששיבש את הצילומים, נפטר גם אביו של מדריך־הריקודים בסרט, **יעקוב קדוסקי**, וכל החזרות על קטעי־הריקוד נדחו. המפיקים התנחמו רק באמרם „הזורעים בדימעה — ברינה יקצורו".

■ השופט **משה טלגם** אמר לאחד העדים במישפט של שוד בנק לאומי **ברמת־אביב**, שקולו נשמע בקושי, שידבר אל תוך המיקרופון „כאילו הוא זמר".

■ לאחר שסיים את עדותו, פנה העד במישפט־סמים אל השופט **מנחם אירן** והזכיר לו כי היה זה הוא שהתנגד להוריד לו שליש, כאשר ישב בוועדה לעיון בעונש. אז שאל אותו השופט: „האם אתה חושב שאני רשע?"

■ בעת מישפט שבו נעצרו גרוזינים בשל גניבה בנמל־התעופה בן־גוריון, לא התאפקה הסניגורית האדמונית, **עדנה קפלן**, ולהפתעתו של השופט, **חיים דבוריו**, ציטטה בסיכומיה את עוטה עור הנמר מאת **שוטה רוסתוויילי**, הרומן הקלאסי של גרוזיה.

■ השופט העליון **שלמה שמגר** מתעקש, בכל פעם שנכנס לבנק שלו בירושלים, לעמוד בתור כמו כולם. מנהל־הבנק מציע לו אמנם להיכנס למישרדו, ולקבל יחס מיוחד, אך השופט מסרב לו תמיד.

■ הסופר הצעיר **מנחם בן**, (פלונטר) שספרו הראשון עורר תשומת־לב רבה, החליט שחיי העיר נמאסו עליו. הוא שכר בית במושב הדרומי גן־יבנה, לשם לקח את אשתו **שלומית** ובתו הפעוטה. שלומית עובדת כמורה בקרית־מלאכי, ואילו בן עובד עם נוער טעון־טיפוח, כאשר אינו עסוק בתירגומים ובהרצאות.

אריק אמיר

מי שהיה ידוע לפני שנים כ„אריק מחקה החיות", ושינה את מיקצועו והפך פסל, נמצא בסיור־לימודים בארצות־הברית. כאשר נקלע למושבה של אינדיאנים, והראה לראש־השבט את אלבום פסליו, הודיע לו הצ'יף: „לא תצא מכאן חי עד אשר תפסל נשר ותרנגול, שהם חיות קדושות בשבטנו!" אריק נענה, ויצא מהמקום בשלום.

אליה זוהר

אשתו של המצחיקן־לשעבר, אורי זוהר (מימין), הצליחה להשפיע גם על אחותה, סנונית, לחזור בתשובה. סנונית, שהיתה אלמנטת טייס, ושנשארה עם שלושה ילדים, נישאה לחוזר־בתשובה בוהמי אחר, איקה ישראלי. כיום היא בהריון. השתיים מקפידות להתלבש בצניעות, ולהתרחק מהבזקי המצלמות.

נאווה חן

מלכת־המים, נסעה בעיקבות התחרות ליוון ולבריטניה. באחד הימים, כאשר ערכה מסע־קניות ברחוב לונדוני, פגשה לגמרי במיקרה את אחותה, שרה חן, (מימין), מי שהיתה מלכת־המים לפני חמש שנים. שרה עובדת כיום כדוגמנית בגרמניה. היא קפצה לחופשה קצרה בלונדון. שרה שיכנעה את נאווה לבוא עימה לגרמניה, לעבוד שם כדוגמנית.

■ הקיבוצניק **נסים ציון** מרשפים, המשמש גם כמנהל צוותא בתל־אביב, הפיק סאטירה פוליטית חדשה בשם ויהי חורבן. הוא רצה להציג אותה לראשונה לפני ידידיו בקיבוץ, אך כאשר גילה כי ההצגה איננה מוכנה במועד שהבטיח לקיבוץ, ביטל אותה וכעבור כמה ימים הזמין את כל חברי המשק לצוותא, להצגה הראשונה. את ההצגה כתבו **יהושע סובול**, **וחיל מיטלפונקט**, ושניהם מסרבים לגלות מי כתב מה. הקיבוצניקים קיבלו את הסאטירה, המספרת בין היתר, על רציחת שבויים ועל התנחלויות, במחיאות־כפיים סוערות ביותר.

■ העיתונאי **אילן שחור**, שסייר בארצות־הברית, החליט שלא לוותר על זמרהפופ האהוב עליו, **ג'ילברט אוסליבאן**. באחד הערבים נודע לו שהזמר מופיע בניו־יורק. אילן מיהר להגיע למקום. לאכזבתו הרבה נקלע אל הצגת־אופרה, שנכתבה על־ידי **ג'ילברט וסליבאן**. כעבור עשר דקות עזב את האולם, מאוכזב ביותר.

■ איש עסוק ביותר הוא **בן־ציון שירה**, העוסק ביחסי־ציבור. הוא נתמנה דובר של התנועה החדשה ה' באייר, נוסף על היותו דוברה של חברת־הכנסת **שולמית אלוני**. הוא גם מסיים בימים אלה כתיבת ספר על תולדות תנועת שינוי, ששבקה חיים ביניתיים, ואם כל זה לא מספיק, אז הוא גם פתח בית־ספר ללימוד תורת יחסי־הציבור.

■ לא רק בממשלה קיימים סיכסוכים אישיים. עיריית תל־אביב אינה מפגרת אחריה. אחרי שראש העיר, **שלמה** („צ'יצ'") **להט** דאג שארבעת סגניו יקבלו מכוניות חדשות, התקיף אותו על כך עורך־הדין **חיים לפיקין**. צ'יצ' לא הירפה, נישל את ליפקין מלישכתו בקומה האחת־עשרה, לקח ממנו את מזכירתו וביקש ממנו לעזוב את הנהלת העיריה. ואילו את חבר־ההנהלה החדש **אבי גבע**, שבא במקומו של **דויד רוטנדי**, מכנה צ'יצ' „המופרע הקטן". למה? כי אבי תוקף את ראש העיר בכל הזדמנות ואף דרש להדיחו מתפקידו.

■ הפרקליט **אברהם לנדשטיין** השווה את תגובת הממשלה על ההסכם עם הפרקליטים לתגובתה של אשה צעירה אחרי נישואיה. האשה הצעירה אומרת לבעלה הטרי: „אם תעמוד על קיום הסכם־הנישואין ביניינו, דע לך כי אני חלשה, ואם אעתר לך אהיה נאלצת להיעתר לכל המדינה." בכך רמז לנדשטיין לסירובה של הממשלה להכיר בהסכם שנחתם עם ועד־הפרקליטים, מחשש לתביעות־שכר של גורמים אחרים.

■ איש יחידת־הקומנדו 101, **מאיר הר־ציון**, חגג השבוע את חגיגת הבר־מיצווה של בנו **משה**. החגיגה נערכה בחוותו של הר־ציון בכוכב־הרוחות, והשתתפו בה רבים מוותיקי היחידה. באתה הזדמנות נחוג גם מאורע אחר: גיוסו של בנו **סלע** לצה"ל לצה"ל השבוע. להר־ציון יש בת, המשרתת עתה בצה"ל.

"בעבודה שלי אני מוכרח פיג'ו 504. יש לה הופעה סולידית וביצועים של מכונית ספורט".

"כשאני יוצא עם הפיג'ו 504 שלי לעבודה בשטח, אני יודע שיש לי כלי עבודה שאני יכול לסמוך עליו. בתור קצין בטחון פירוש הדבר עבורי הוא מכונית עם ביצועים טובים. מכונית שיודעת לעקוב כמו שצריך, לעקוף כמו שצריך, לזנק טוב, לקחת סיבובים בקלות ולבלום באופן בטוח.

אבל הפיג'ו 504 שלי היא לא רק כלי עבודה. גם בתור מכונית משפחתית אני מעדיף את ה-504 על פני כל מכונית אחרת. היא מרווחת מאד מבפנים, נוחה לישיבה וחסכונית בהוצאות.

ועוד משהו. בתור איש בטחון שאסור לו להתבלט בשטח, ל-504 יש יתרון נוסף עבורי: יש עוד כ-20,000 כמוה בכבישי ישראל".

ת.ל. קצין בטחון

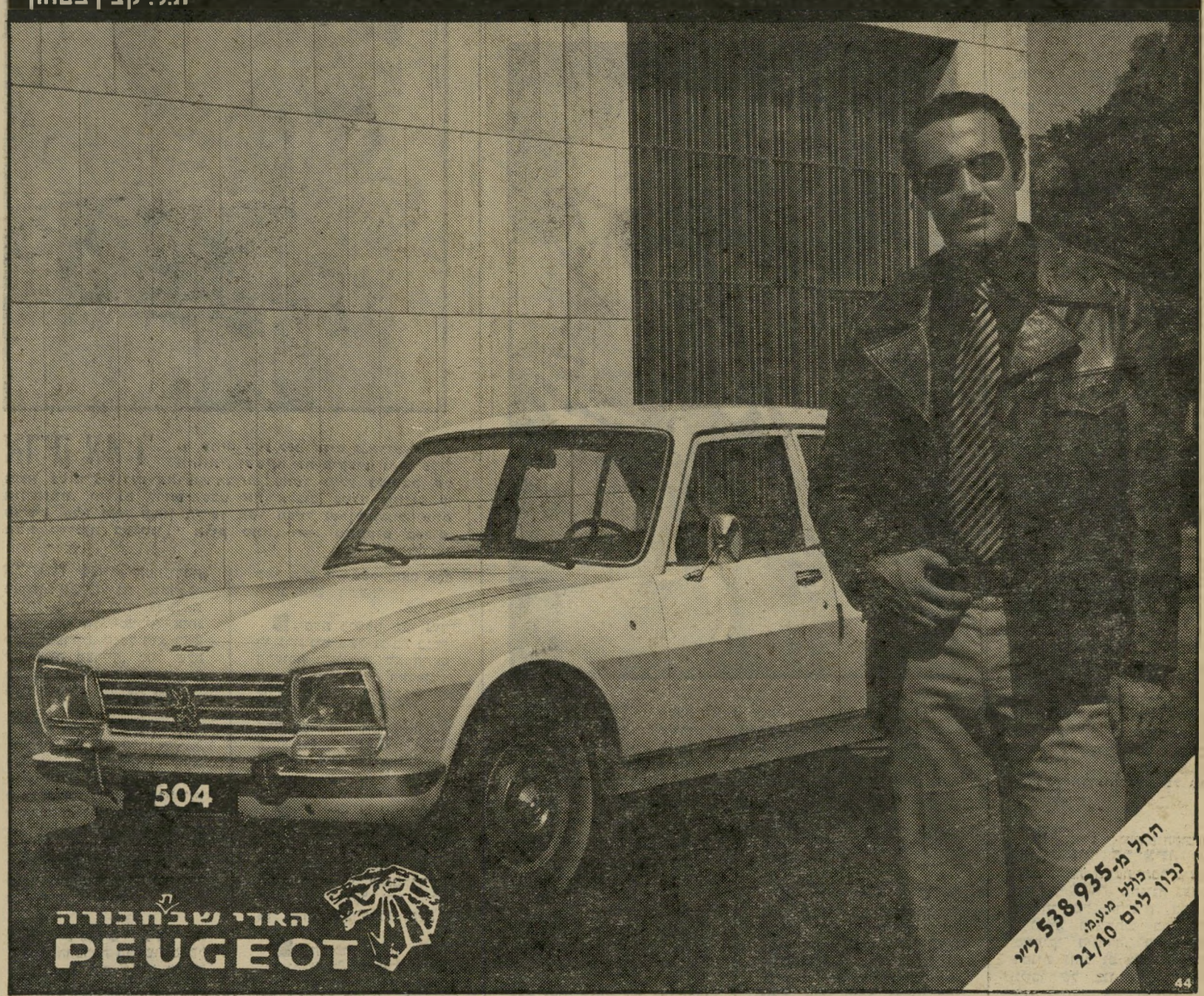

דוד לובינסקי בע"מ מפיץ פיג'ו בישראל

„הדגל השחור של אי־החוקיות והדגל הצהוב של הפחדנות...״

הודעה אישית

מ די יום ממשיכים להגיע מיכתבים של גידופים ואיומים. מדי פעם מעביר הטלפון הודעה על הטמנת־פצצה או איום בהתנקשות.

שני חברי־כנסת תבעו להעמידני לדין באשמת בגידה.

פרשת־פינטו ממשיכה לבעבע, כמו הלאבה בלוע של הר־געש.

ואין זה מפתיע.

כאשר החלטתי לצאת למערכה לחשיפת פרשה זו, לא עשיתי זאת בלב קל.

ידעתי שפרשה זו תעורר את היצרים העמוקים ביותר בנישמת ההמון, שתעורר חמת־זעם והתנגדות לוהטת. ידעתי שזעם הציבור הנאור יפנה נגד מי שהכפיש את כולנו במעשה נתעב, אך שאצל רבים־רבים יפנה הזעם דווקא נגד מי שגילה את הפרשה — זעם עיוור ומסוכן, שישתולל ויחפש לו פורקן נגד היעד הקרוב ביותר.

היה ברור לי כי פעולתי בפרשה זו תביא עלי שינאה תהומית מצד חוגים מסויימים, שינאה שכדוגמתה לא ראיתי עד כה.

אך לא היתה לי כל ברירה. אני סה לחסביר מדוע.

■ ■ ■

ק ודם כל עלי לסלק מן הדרך שלוש טענות — אווילית ונדונית מאין כמותן — שהוטחו בפני בשבועות סוערים אלה, כאשר נפרץ הסכר והוצפתי בגידופים ובאיומים.

הטענה הראשונה: שפעלתי כדי „לעשות הון פוליטי״.

צריך אדם להיות כסיל גמור — או לחשוב שאני כסיל גמור — כדי להעלות על דעתו, שאכניס את ראשי לעניין כזה מתוך תיקווה להיבנות ממנו.

פוליטיקאי פיקח הוא אדם המנסה למצוא חן בעיני הרבים, ולא להרגיז אף את המעטים. כאשר עולה פרשה של פשע־מילחמה, הפוליטאיקאי הממולח ירחק ממנה — כפי שאכן עשו אצלנו כל הפוליטאיקאים הממולחים, שהסתפקו בהפרחת סיסמות סתמיות על „טוהר הנשק״.

אפשר להפיק הון פוליטי מהוקעת המפשעים שמבצעים האחרים נגדנו. אך אי־אפשר להפיק הון פוליטי מחשיפתם ומהוקעתם של פשעים המבוצעים מצידנו. אמיל זולא לא הפך בביכ־הקהל, בימי חייו, בעיקבות חלקו בחשיפת הפשעים של המטכ״ל הצרפתי. הוא נמלט אך בקושי ממישפט־לינץ׳ של האספסוף המוסת. ודברי ימי ישראל מלאים בדמויות שמחו נגד עוולות ופשעים ושסופם היה מר.

אני מקווה שגם יריבי הקיצוניים ביותר יאמינו שאני די אינטליגנטי כדי להבין זאת.

■ ■ ■

ה טענה השניה: שעשיתי מה שעשיתי כחלק ממילחמה פוליטית או אישית נגד הרמטכ״ל, רב־אלוף רפאל איתן, מפני שדיעותיו מנוגדות לדעתי.

לשון אחרת: שהייתי מצדיק רמטכ״ל הממתיק את עונשיהם של פושעי־מילחמה, אך המבצע מעשה חמור אחר, אילו היה קרוב לי דיעותי.

מכל הרמטכ״לים של צה״ל עד כה, חשתי קירבה רבה ביותר לדדו, הוא דויד אלעזר. הוא היה אדם הגון, טהור, ישר מכל ישר. פעם, כאשר שיבחתי ב־אחד ממאמרי את הקפדת צה״ל על עיקרון טוהר־הנשק, טרח לגשת אלי במופגן וללחוץ את ידי.

אך בראשית 1973, כאשר דדו נתן את הפקודה ליירט את המטוס האזרחי הלובי ולהפילו, עליתי על דוכן הכנסת ותבעתי, בנוכחותו, את פיטוריו. והרי אותו מיקרה לא היה, חלילה, פשע־מילחמה, אלא אך מישגה טראגי בשיקול.

(לא פעם אני שואל את עצמי אם לא היה דדו יוצא נשכר, אילו התפטר אז.)

אילו היה רפאל איתן יונה מופלגת, חבר רשום בתנועת „שלום עכשיו״ ומתנגד קיצוני להתנחלות אלון־מורה, וככך זאת היה ממתיק את עונשיהם של פושעי־מילחמה, לא היה הדבר משנה במאומה את יחסי אליו כפרשה זו.

אלא עלית־שווא, שנועדה לחסיך את הדעת מן הפרשה עצמה.

■ ■ ■

ו הטענה השלישית: ששתקתי במשך שנים רבות, עבר לנוכח פישעי־מילחמה מסוג זה, ואף גרועים מהם, והפכתי חסיד של טוהר־הנשק רק בימי מימשלת הליכוד, כדי לנגח את השילטון.

קשה לי להעלות על הדעת שקר גס יותר.

דרכי בשלושים ושתיים השנים האחרונות רצופה פרשות, שבהן פעלתי לחשיפתם ולהוקעתם של פישעי־מילחמה.

במהלך מילחמת־העצמאות הייתי עד לכמה פשעים, שהכתימו את דמותו של הצבא הגהדר, הצעיר והיפה, שקם במהלך הקרבות.

הצנחנים ליד הכותל, 1967: כל חייל יודע את ההבדל

תמהני על כך שאין בעלי טענה נפסדת זו תופסים שזוהי חרב־פיפיות. הרי הם שמים בכך את הדגש על העובדה, כי מבחינת דיעותיו הפוליטיות, איתן שייך לקבוצת־שוליים קיצונית, ושמקומו אי־שם בין תנועת־התחייה וגוש־אמונים. אילו היה זה נכון שאנשים רבים וטובים תובעים את פיטוריו של הרמטכ״ל אך ורק בשל דיעותיו הפוליטיות — היתה עובדה זו כשלעצמה מצדיקה את פיטוריו. שהרי הרמטכ״ל הוא ראש הצבא של העם כולו, ועליו לשלוח לקרב ולמוות — במיקרה הצורך — ניצים ויונים, אנשי ימין ושמאל, דתיים וחילוניים.

אך הסיפור על המניעים הפוליטיים, כביכול, של התערבותי בפרשה זו, כוזב מעיקרו. זוהי השמצה, ותו לא.

אני משוכנע כי רוב המעלים אותה יודעים היטב שאכן אין זו

במשך כל אותה מילחמה כתבתי רשימות, שאותן קיבצתי בתום המילחמה בספרי בשדות פלשת 1948. ספר זה הפך אותי, במשך זמן־מה, לחביב־המימסד. עיתוני השילטון העלו את הספר על נס. לפעמים במילים שהעלו בפני סומק של מבוכה.

אולם מצפוני המריד אותי. כתבתי באותו ספר את האמת, ורק את האמת. אבל לא כתבתי בו את כל האמת. לא יכולתי להעלותה במהלך המילחמה המרה והאכזרית, בעודי חייל לובש־מדים.

לכן, בעיניים פקוחות, עשיתי מעשה שהפכני בן־לילה לאוייב המימסד ולמוקד של שינאה ציבורית עזה. כתבתי את סיפורי הצד השני של המטבע, שבו רשמתי את אשר התסרתי בספרי הקודם. בין השאר תיארתי כמה פישעי־מילחמה. אני מצרף למאמר זה כמה קטעים מאותו ספר. הם יסבירו מדוע עוררתי על עצמי אז את אותה השינאה שבאה עלי עתה בעיקבות פרשת פינטו.

הספר הוחרם, למעשה. אחרי הופעתו מהדורתו הראשונה, ולפי רמז מגבוה, עשו המו״לים קנונייה שלא לפרסם מהדורה נוספת. באותם הימים היה הנייר כפוף לקיצוב, ולא היתה כל אפשרות לפרסם ספר באמצעות מו״ל מוכר.

זה היה ב־1950, כעבור שלוש שנים בוצע פשע־מילחמה מחריד, כאשר היחידה 101, בפקודת אריאל שרון ובהשתתפות כמה ממגיניו הנלהבים ביותר של רפאל איתן כיום, ביצעה טבח נורא בכפר הערבי קיביה. נרצחו עשרות גברים, נשים וילדים.

גיניתי מעשה זה כמאמר חתום מעל עמודי „העולם הזה״. כעבור כמה ימים התנקשו בי „אלמונים״ בחשכת־לילה, ונשברו שתי ידי.

באוקטובר 1956 ביצעה יחידה של מישמר־הגבול, שהיתה כפופה לצה״ל, את הרצח ההמוני הנורא ביותר בתולדות מדינתנו — הטבח של כפר־קאסם. 47 עובדי־אדמה חפים מכל פשע, נשים וילדים הועמדו בשורות, ונרצחו בדם קר.

השילטונות כיסו את הפרשה במעטה חמור של סודיות. הצנזורה אסרה עלינו לפרסמה. אנחנו, חברי מערכת העולם הזה (פרץ עופר ז״ל, אלכס מסיס, אורי סלע, אלי תבור ועוד) החלטנו להפר את הוראת הצנזורה ולהסתכן אף בחתימה למאסר. הודענו על כך לשילטונות, וזהו הדבר ששיכנע את דויד בן־גוריון לפרסם את הפרשה ולהעמיד את הפושעים לדין.

התוצאה היתה אותו פסק־דין של בית־המישפט הצבאי, שקבע כי אסור לחיילי צה״ל למלא פקודה, שעליה מתנופף „הדגל השחור של אי־חוקיות״.

„בעיקבות מיבצע־ליטאני, מן הראוי לעיין מחדש בפסק־דין היסטורי זה.)

במהלך מילחמת ששת־הימים, ומייד אחריה, התערבתי כמה וכמה פעמים אצל הרמטכ״ל דאז, יצחק רבין, אצל ראש־הממשלה לוי אשכול ואצל שרים בכירים, וביניהם מנחם בגין, כדי לחשוף ולהפסיק פישעי־מילחמה. כך עשיתי אצל הרטכ״ל חיים בר־לב, במיקרה מכאיב אחד שבו היה מעורב קצין שנפל לאחר מכן בקרב.

הרשימה ארוכה ומעציבה. רק שקרן מוּעד יכול לטעון כי התעררתי לפתע, בימי הליכוד. האמת היא הפוכה: פישעי־המילחמות כאילו רדפו אחרי.

בכל אחד מן המיקרים האלה, במידה שנודעו ברבים, עוררתי על עצמי שינאה. אם אינני האדם הפופולרי ביותר במדינה, הרי לפעולתי זו יש חלק רב בכך. אין הציבור אוהב שיטרידו את מצפונו, שיספרו לו דברים שאינו רוצה לשמוע, שיכריחו אותו להתמודד עם האינסטינקטים האפלים ביותר שבליבו.

איני מאסוכיסט. איני נהנה מזה ששונאים אותי. אני מעדיף בהחלט שיאהבו אותי. מדוע, בכל זאת, עשיתי זאת?

כדי להסביר זאת, עלי לגעוז בדברים אישיים מאד, ואבקש על כך מראש את סליחת הקורא.

■ ■ ■

ב ימים האחרונים של 1948, אחרי עם שנה של שירות קרבי, נפצעתי מול התל של עיראק־אל־מנשיה, במקום שבו עומדת עתה קריית־גת, במהלך קרבות כיס־פאלוג׳ה.

מם־כף ישראלי וארבעה מתנדבים מארוקו הצילו את חיי, תוך סיכון קיצוני של חייהם. תודות להם, הגעתי בעוד מועד לבית־החולים. במשך שלושה שבועות לא אכלתי, וכימעט לא ישנתי. היה לי הרבה־הרבה זמן לחשוב — כפי שלא חשבתי מימי לפני־כן, וגם לא אחרי־כן.

שכבתי במיטה וחשבתי על דרכי. היתה בליבי ההרגשה, כי חיי ניתנו לי במתנה על־ידי הגורל, ועל־ידי חמישה בחורים

(המשך מעמוד 29)

אמיצים. שהחיים הם פיקדון שנמסר לי למען מטרה כלשהי. שחייב אני חוב.

למען הדיוק: שני חובות. אחד גדול, אחד קטן.

החוב הגדול היה לעניין השלום. שנאנו את המילחמה בכל ליבנו. החלטתי שאקדיש את השנים שנותרו לי — רבות או מעטות — למאבק זה.

החוב הקטן נגע לעניין מצומצם יותר. הזוועות שראיתי עמדו עדיין לנגד עיני. בעוצמי את עיני ראיתי אותם שוב, הדבר גרם לי כאב גופני ממש. החלטתי שלעולם, לעולם לא אחריש לנוכח פישעי־מילחמה.

מאז עברו ימים רבים, ימים של חול, ימים אפורים. סטיתי לא פעם מן הדרך. עשיתי פשרות עם עצמי. לא פעם התנהגתי כפי שלא הייתי רוצה להתנהג.

אך אני רוצה להאמין שנשארתי נאמן לשתי ההחלטות שהחלטתי אז.

גיל־שינאה, גידופים ואף התנקשויות, חמורים ככל שיהיו — כלי עיני הם כאין וכאפס לעומת הסכנה שבאחד הימים אצטרך להסתכל בראי ולאמר לעצמי: אינך עוד אותו האיש שרצית להיות, כאשר שכבת בבית־החולים של חזית־הדרום בכפר־ביל"ו. בגדת.

■ ■ ■

א חד ממיכתבי השיטנה, שפורסמו על־ידי מגיניו של דניאל פינטו במהלך הפרשה, טען, כי רק מי שהיה בקרב מסוגל להבין את פינטו, וכי חושפי הפרשה אינם יודעים על מה הם מדברים. הרמז היה כי הם חיילים קרביים, ואנחנו, „יפי־הנפש" הארורים, לא היינו כאלה.

לעומת זאת, שני הח"כים שהאשימו אותי השבוע בבגידה התרעמו עלי מאד מפני שציינתי את העובדה ששניהם השתמטו משירות קרבי בצה"ל. אחד מהם טען, כי עצם ציון העובדה הזאת יש בו משום „מיליטריזם פרוסי".

אלה גם אלה טועים. אכן היינו חיילים קרביים — ואכן עובדה זו היא רלוונטית מאד לוויכוח זה.

בניגוד מוחלט לפינטואיסטים, אני מעז לאמר:

רק מי שהיה בקרב, יכול לתעב את פושעי־המילחמה מעומק הלב.

מפני שכל מי שהיה אי־פעם בתנאי קרב יודע את האמת הגדולה:

רובצת תהום בין פעולה קרבית ובין פשע־מילחמה.

וכל חייל קרבי יודע בדיוק היכן התהום הזאת.

בספסל־דינו ההיסטורי על פרשת כפר־קאסם, אמר השופט בנימין הלוי, כי כל אדם סביר יודע להבחין בפקודה שהיא בלתי־חוקית בעליל, מפני שמתנוסס עליה, כדבריו, „הדגל השחור של אי־החוקיות".

בנימין הלוי לא היה חייל קרבי. גם לא השופט המיקצועי השני באותו מישפט. אך יחד עימם ישב חייל קרבי למופת, יצחק דווידסון (תיבון), שהיה הסמג"ד שלי במילחמה. ובעירעור ישבו, לצד שלושה שופטים מיקצועיים, שני חיילים קרביים: מאיר פעיל ובן־ציון טחן ז"ל. הם אישרו את פסק־הדין.

מה שנראה כבלתי־חוקי בעיני „אדם סביר" כלשהו, ייראה כפשע בעיני חייל בעל נסיון קרבי.

כי כל חייל יודע בדיוק את ההבדל בין מעשה קרבי ובין רצח.

אתה מסתער על כפר תוך חילופי־אש. קופצים מבית לבית. יורים. בכל בית יכול להיות צלף. כל חושיך ואבריך דרוכים. כשאתה רואה תנועה — אתה יורה. **יכול לקרות שאתה יורה, בטעות, באזרח בלתי־חמוש.** אינך יכול לבדוק לפני כל יריה אם הדמות בחלון ממול היא חייל חמוש או אזרח בלתי־חמוש.

לא יעלה על הדעת לתבוע לדין חייל שהרג אזרח בתנאים מעין אלה — אם הדבר אכן נעשה בתום־לב, ואף אם יש מקום לספק.

אבל אין שום דמיון בין מעשה כזה ובין הריגתו בדם קר של שבוי כפות או בית־כפות, שנשקו פורק ממנו, או שלא היה לו נשק כלל. כפי שקרה כמיבצע ליטאני,

קל וחומר שאין דמיון בין מעשה קרבי כזה ובין רציחתם בדם קר של ארבעה אזרחים בלתי־חמושים, כפותים, תוך כדי עינויים — כפי שעשה דניאל פינטו.

אני טוען — ואני מאמין שכך חייל קרבי יאשר זאת בלי היסוס — כי ב־99 של המיקרים ההבדל בין מעשה קרבי ובין פשע־מילחמה ברור לחלוטין, לא רק אחרי מעשה, אלא גם תוך כדי מעשה, ואף ?פני מעשה.

חיילי „קדש": חייל קרבי אמיתי בז לפושע־מילחמה

יתכן מאד שאין זה ברור לאזרחים או לג'ובניקים, שלא שמעו מעולם שריקה של כדור. קשה להם לדמיין לעצמם את המצב כהווייתו. הערצתם לחיילים הקרביים, המחרפים את נפשם למען האומה והמולדת, עלולה להביאם לכך שיצדיקו פשעים, בהאמינם בתום־לב שהחייל לא ידע להבחין. לכן אני סולח בליבי לכל המשטינים מן הסוג הזה, ששיגרו לי מיכתבי השמצה ואיומים.

אולם אני אומר: שום צידוק כזה לא יעמור לאדם שהיה בקרב. הוא יודע.

יתר על כן, אני מעז לאמר שכל חייל קרבי אמיתי בז מעומק־ליבו לפושע־המילחמה. מי שחירף את נפשו אינו יכול כלל שלא לבוז לאדם הרוצח בדם קר בני־אדם בלתי־חמושים, בלי כל סכנה לעצמו.

רק מופרע עזוב־נפש יורה בשבוי. רק פחדן יורה בחיילים בלתי־חמושים, רעבים וצמאים, הכורחים על נפשם במידבר —

לא רק הדגל השחור של אי־החוקיות מתנופף מעל למעשים כי אלה, אלא גם הדגל הצהוב של הפחדנות.

■ ■ ■

ך עוד בעייה, שרק חייל בעל עבר קרבי יכול להבינה היטב:

בקרב מתגלה אופיו של האדם. בקרב, כאשר כל אדם נמצא לבדו מול המוות, הוא נבחן בחינת־אמת.

בקרב אתה לומד כי כל אדם הוא חיה, ככל אדם שוכנת נשמה של מיפלצת פראית, אשר רק שיכבה דקה של תרבות אנושית, של חינוך, של איזוף מוסרי, מכסה אותה.

אין זו נשמה של חיית־טרף אמיתית. קונראד לורנץ עמד על ההבדל הזה. חיית־טרף, המצויידת בנשק קטלני — אריה, זאב, נשר, צפע — משתמשת בנשק זה רק כדי לצוד טרף למאכל. הטבע דאג לצייד אותה במערכת עכבות נפש־יות, המונעת ממנה לטרוף את בן־מינה. שהרי אחרת היה הגזע משמיד את עצמו לפני מיליוני שנים, וכלל לא היה מגיע עד ימינו.

הטבע לא צייד את הקוף האנושי במערכת עכבות כזאת, מפני שלא היה לו נשק קטלני. אולם המוח האנושי, המסוכן מכל נשק, המציא ברבות הימים חניתות, רובים, פצצות גרעיניות.

לכן האדם הוא אחת החיות המעטות בטבע הטורפת את בני־מינה.

התרבות האנושית פיתחה, במשך הזמן, מערכת מלאכותית של עכבות מוסריות ותרבותיות, שבאה למנוע השמדה הדדית מתמדת. במדינה קיים חוק המונע רצח והמסדיר סיכסוכים. בין המדינות עדיין אין חוק מחייב, שיש בכוחו למנוע מילחמות. אך במשך הזמן התפתח מוסר־המילחמה, שבא למנוע הרג מיותר וחסר־תכלית ומעשי שוד והרס, גם במילחמה.

כל חייל יודע עד כמה דרושה מערכת זו. היא עדינה ורופפת. היא מלאכותית. אין לה שורשים עמוקים בנפש האדם. אך אלפי שנים של תרבות, דת ומוסר הביאו לריסון כלשהו של האינסטינקטים החייתיים האפלים ביותר גם במילחמה, שבה ניתן לאדם היתר רשמי להרוג. מבחינה זו כל המילחמות דומות, ויש דימיון מפתיע בין התיאורים בספרי הצד ה' שני של המטבע ובין סיפור הצנחן מביבצע־ליטאני, שרואיין על־ידי עדנה פאר.

מוסר־המילחמה הוא חלק בלתי־נפרד מתרבותו של עם, וגם מחוסנו של צבא.

צבא המתיר לאנשיו לרצוח, לשדוד, לאנוס, אינו צבא, אלא כנופיית־רצח. צבא הגון, צבא ממושמע, צבא יעיל (וכל המושגים האלה קשורים זה בזה במציאות) מונע פשעי־מילחמה של אנשיו. וכאשר הם קורים, הוא מעניש אותם בכל חומר הדין, ואף בחומרה יתרה, למען יראו ויירא.

ריבוי פישעי־המילחמה הוא סימפטום לירידתו של צבא — לא רק ירידה מוסרית, אלא גם ירידה מיקצועית, ירידה תיפקודית. פיקוד צבאי העוצם עין למראה פשעי־מילחמה דומה — בצורה חמורה פי אלף — להנהלת־בנק העוצמת עין למראה מעילות של פקידיו, או הנהלת בית־ספר העוצמת עין למראה מעשי־אונס של מוריו.

צבא המתיר פישעי־מילחמה כורגד בעצמו.

■ ■ ■

א נשים פרימיטיביים עצרו אותי כמה פעמים ברחוב, בשבועות האחרונים, ושאלו אותי: „למה אתה מגן על ערבים? למה אתה לא מגן על יהודים?"

השאלה עצמה כוזבת, כמובן. אני מטיף נגד מעשי־זוועה מכל סוג שהוא, ובאוזני כל הצדדים הלוחמים — ישראלים ופלסטינים, מטכ"ל צה"ל ואנשי אש"ף. אך לא זוהי התשובה האמיתית לשאלה.

התשובה היא: היוצא למאבק נגד פישעי־מילחמה, אינו מגן על ערבים, אלא על יהודים. לא על אש"ף, אלא על צה"ל.

שום אדם שצה"ל יקר לו באמת, אינו יכול לסבול פישעי־מילחמה — לא מטעמים מוסריים ולא מטעמים צבאיים.

אגיד כמה מילים על יחסי לצה"ל.

אותם נוכלים פטריוטיים, שגינו אותי השבוע מפני שהזכרתי את השתמטותם משירות קרבי, טענו, כי אני „מיליטריסט פרוסי". זוהי האשמה קצת מוזרה כלפי מי שהואשם על־ידם, עוד בבוקרו של אותו יום, כמי שנועץ סכין בגב צה"ל. אור־או.

אך אני מודה בקצת מן האשמה. לא פעם בחיי הואשמתי בכך שיש לי יחס ריגשי לצה"ל. כרבבות אחרים, קניתי בו מניית־יסוד, במחיר של דם. אני אוהב את שיריו. לפעמים אני אף מסוגל להתרגש למראה מיצעד צבאי.

מעולם לא הייתי פאציפיסט, במובן של סרבן־שירות. אמנם, תמיד כיבדתי סרבנים מצפוניים, אך השתדלתי לשכנע אותם, כי דרך זו מוטעית. פאציפיזם אמיתי — השאיפה לשלום — אינו מתחיל בפירוק הצבא. אוליי־אולי, ברבות הימים, יבוא השלום לפירוק הצבא. אולם עד אז יהיה הצבא דרוש כדי להגן על עצמנו ועל עצמאותנו, כדי להשיג את השלום וכדי לשמור על השלום — עד שיימצא לו בסיס איתן יותר.

אך אם מצווים אנחנו, ברורנו, להחזיק בחרב — מוטל עלינו לדאוג לכך שלא תהיה מורעלת. הסיסמה „נשק טהור" יכולה להיות אות לרבים כדמגוגית, או כרומנטית־אוויילית, או כספיריטואליסטית־בפנים עצמה. אך במציאות, אין היא כך. יש בה ממשות.

יכול עם לשמור על שפיות־דעת ועל תום־לב גם בתנאי מילחמה. זה קשה מאד, אך דווקא משום כך זה כל־כך חשוב. אין אומה תרבותית יכולה להשלים עם פישעי־מילחמה בצבאה — כי השלמה כזאת פירושה ששוב אינה אומה תרבותית, אלא אספסוף. אומה ששורצים בה פושעי־מילחמה, יגדל בה גם דור של פושעים בימי־שלום.

■ ■ ■

ך אים ומועניים: בכל הצבאות יש פישעי־מילחמה. וגם בצה"ל היו פישעי־מילחמה מאז ומתמיד.

איני מקבל את המסקנות הנובעות, כביכול, מטענות אלה.

בוודאי, חיילי כל הצבאות ביצעו פישעי־מילחמה, וביניהם פשעים מחרידים. אך הטובים שבצבאות לא השלימו עימם, ובתקופות של חוסן מוסרי אף נקטו צעדים דראסטיים מאד לחיסול הנגע. בצבאות כבים הוציאו להורג רוצחי־שבויים, הורגי־אזרחים, בוזזים ואנסים.

אך נניח שהטענה עצמה נכונה — אז מה?

איננו רוצים להשוות את צבאנו למה שמקובל, כביכול, אצל אחרים, ובוודאי לא למה שמקובל אצל האוייב. אנחנו רוצים להשוות את צה"ל לצה"ל — לצבא שעמד לנגד עיני הצעירים שהקימה אותו ושנפלו בשורותיו — הטובים שבהם.

זהו קנה־המידה. לא נשנים עם פחות מזה.

(המשך בעמוד 44)

קטע מתוך ספרו של אורי אבנרי, „הצד השני של המטבע", 1950

זהו קטע מספרו של אורי אבנרי, „הצד השני של המטבע", שיצא לאור באביב 1950.

אף שהספר כתוב במעטה ספרותי, אין זה אלא ספר זיכרונות, שבו תיאר המחבר את מלחמת תש"ח כפי שראה אותה, כחייל בפלוגה ב' של גדוד 54 (חטיבת גיבעתי), שזכתה במהלך המילחמה בתואר־ההצטיינות „שועלי שימשון". היתה זאת פלוגה שהחלה את דרכה בחי"ר, ושהפכה לאחר מכן לפלוגת־קומנדו ממונעת, על גבי ג'יפים וזחלים.

אבנרי כתב את הספר, בסיגנון של דיווח יבש וחסר־רגשות, כדי להמחיש את מוראות המילחמה בצורה בלתי־אמצעית (ראה „הנדון").

לדמויות המופיעות בספר ניתנו כינויים והפרטים שונו, כדי למנוע את הזיהוי.

דמותו של פושע מילחמה

„פי! פי!" צועק קבאב ורועד מצחוק. „האת מאסארי! פי! פי!"

אנחנו יושבים במחנה, בקנטינה• של חיל־האוויר. הקנטינה הגדודית שלנו נמצאת בבסיס הקרבי, יחד עם משה הגדוד, השירותים וכל הפלוגות. במחנה שלנו אין כלום, אפילו הבחורות ניצלו את העדרו של המג"ד והסתלקו לתל־אביב. לא היתה לנו ברירה אלא להיכנס לקנטינה של חיל־האוויר. נכנסנו כולנו יחד, שמונה־עשר איש, הקמנו רעש גדול ותפסנו מקום במרכז החדר. מלבדנו נמצאים במקום רק כמה מאנשי חיל־האוויר, שאנו מתיחסים אליהם כאל משתמטים. אנחנו שונאים את אנשי־האוויר, מפני שבגללם גרשו אותנו מן הצריפים היפים שהיינו שוכנים בהם לפני שהוקם חיל ארור זה.

„היי, הבא בירה!" צועק נחצ'ה, כדי להסיח את דעתו של קבאב.

המוכר מעווה את פרצופו. „זאת קנטינה של חיל־האוויר," הוא מודיע בבוז, „אנחנו לא נותנים כלום לאנשים מחיל־הרגלים!"

„באמת לא?" שואל נחצ'ה. קולו עדין ורך. אנו נהנים בחשאי. כשנחצ'ה משתמש בקול עדין זה הריהו זומם משהו.

„לא!" איש הקנטינה מגלה גרגר אבק על חולצתו הנקיה ומסלק אותו בתנועת־יד רבת־משמעות.

„חבל," אומר נחצ'ה.

איש הקנטינה מתכופף במהירות הבזק. נחצ'ה שלף אקדח גדול. שלושת הכדורים יוצרים משולש של חורים בתקרת־העץ.

„מיקבץ!" קובע נחצ'ה בסיפוק. כאילו היה נמצא במטווח.

איש הקנטינה רותח. פניו עודן חיוורות. „אני אודיע על זה למפקדי המחנה!" הוא צורח. „הם כבר ידפקו אתכם!"

„תחוב אותם בתחת," מציע נחצ'ה ומשחק בניצרת האקדח. „אבל לפני זה תביא לנו בירה, שלושים ושש בקבוק!"

„מהר!" תובע קבאב. „אחת־שתים!"

„ושיהיו קרים!" מוסיף הצוציק.

איש הקנטינה מביא את הבקבוקים.

„פי! פי!" מתפרץ קבאב מחדש. „האת מאסארי! פי! פי!"

„אתה כבר שוב מתחיל?" מתרגז נחצ'ה.

הבוקר התקפנו את אלדאבה. היתה זאת כמעט הצגת קולנוע. כמה קצינים, אורחים וקצין־התרבות עלו על מגדל־המים של הקיבוץ הסמוך כדי לחזות במחזה. אנחנו התפרסנו בשורה רחבה, עשרה מטרים בין ג'יפ לג'יפ, ודהרנו לקראת הכפר. תוך כדי דהרה ירינו אלפי כדורים. קשה לירות במקלע תוך כדי נסיעה, ביחוד מתוך המקלע האחורי אשר לועו שלו נמצא בין אזניהם של הנהג והמקלען הקדמי. בשעת הנסיעה נשמט המקלע מתוך ידיו של נחצ'ה והכדור עבר בין רגליו של טרזן, שישב לפניו.

בכפר עצמו לא מצאנו אף נפש חיה אחת. הפלאחים ברחו כשראו אותנו מרחוק. בפתחיהם של כמה בתים עוד בערו פרימוסים ופחמים. הפרענו להם בארוחת הצהריים.

משועממים במקצת עברנו את הסימטאות הצרות, אשר הג'יפים הצליחו רק בקושי לעבור בהן. חלמנו על ארוחת הצהריים שנאכל ברחובות ועל המקלחות במחנה. אחרי פעולות קטנות מסוג זה אנחנו רגילים „להיעלם" לכמה שעות, בדרך חזרה אל הבסיס הקרבי.

פתאום ראינו אדם. זה היה מוזר מאד, לראות אדם חי במקום כזה. לרגע היססנו. היתה זאת אשה זקנה, לפחות בת 80, עטופה בסחבות, שישבה בפתח ביתה. בברחם מכפריהם משאירים הפלאחים תמיד את הזקנים והעיוורים מאחריהם.

אנחנו, בג'יפ הראשון, עצרנו מיד. החלפנו מבטים.

„לא כדאי," השיב סאנשו על השאלה שלא נשאלה.

בפינת הרחוב שמנו לב שהג'יפ השני בו ישבו נחצ'ה, טרזן וג'מוס, לא בא אחרינו. בעמל רב הפנינו את הג'יפ שלנו, וחזרנו על עקבותינו. הג'יפ השני עמד ליד ביתה של הישישה. נחצ'ה עמד לפניה וניפנף את אקדחו מול פניה.

„האת מאסארי! האת מאסארי!" צעק. כרוב הבחורים, האמין גם הוא כי לכל ערבי אוצר גנוז, קבור אי שם באדמה.

„מאפיש, יא חוואג'ה," יללה הזקנה בקול בכייני.

„פי! פי!" קרא נחצ'ה בכעס וירה ארבעה כדורים לתוכה. הכדורים הקפיצו את גופה המצומק שנשאר יושב בפתח נשען אל המשקוף. כך ישבה, מתה, באותה צורה שישבה כשראינוה לראשונה...

עתה מתבייש נחצ'ה במעשהו ואינו רוצה שיזכירוהו. אצלו זה תמיד כך. אין הוא מסוגל לרצוח בפשטות. לשם הנאה, כמו קבאב, ולהרגיש את עצמו כגיבור שחרם את תרומתו למאמץ המלחמה. מדי פעם, אחרי שרצח פלאח או שבוי, הוא משתדל לשכוח את מעשהו ומתרגז כשמזכירים אותו.

אולם קבאב אינו מוכן להניח לו. נחצ'ה הוא „אינטליגנט", בעל משרד גדול, ורצח זה גורם לו, לקבאב, סיפוק רב. אם אדם כזה מסוגל לרצוח פלאחים, משמע לנו לדפוק את כל הגברים מבני 15 ומעלה. הערבים המטונפים אפילו לא ברחו. הם עוד לא הכירו אותנו. אז אני נכנס לבית אחד ומוציא איזה ערבי מטונף ש־נראה כמו בן 50, אז ילדה בת 15 מחזיקה אותי ומתחילה להתחנן שלא אשכיב אותו מפני שהוא האבא שלה."

„אז מה עשית?" שואל הצוציק בסקרנות.

„מסרתי את האבא לחבר אחר וחזרתי אל הקטנה. בהתחלה היא לא רצתה, ונשכה אותי בידיים, אבל כשכיוונתי אליה את הרובה היא שתקה. היא היתה מלוכלכת נורא, אבל היה לה גוף נהדר, לגמרי מפותח, כמו אצל אשה. חבל שהייתי צריך להרוג אותה אחר־כך."

„מה? הרגת אותה?" הצוציק מאוכזב, כאילו קיווה לפגוש את הילדה בעצמו.

„גועל־נפש!" מעיר טרזן. „גם כן מעשה־גבורה!"

„היתה לי ברירה?" מצטדק קבאב. „אתם לא יודעים מי היה אז מפקד־הפלוגה שלנו. החמור הזה, עדי, היה בחור נהדר, אבל בעניינים כאלה היה משוגע. הוא נשבע לנו לפני הפעולה שיתקע כדור בכל מי שיגע בנשים. אמרו לנו להשכיב רק את הגברים. לוא היתה הקטנה רצה אליו ומקימה צעקה היה עושה לי משפט צבאי!"

„אני לא הייתי עושה את זה," קובע טרזן. „לדפוק ילדה ואחר־כך להרוג אותה, זה כבר יותר מדי!"

„רק אל תעשה את עצמך צדיק," תוקף אותו קבאב. „אתה חושב שאני לא יודע שכולכם חולמים לפני כל התקפה לתפוס בחורה ערביה?"

„פשוט אין הזדמנות," מעיר הצוציק בצער. „עכשיו הן תמיד בורחות לפני זה. אם כבר נשארת מישהי אז זו זקנה כמו באלדאבה."

„אבל איך שהגוף שלה קפץ כשנחצ'ה תקע לה את הכדורים," נזכר קבאב. „עם אקדח כזה אפשר להרוג שלושה חמורים בכדור אחד."

נחצ'ה מסתכל בפאראבלום שלו, כאב בבנו הבכור. „קודם רצו לתת לי מאוזר מחורבן. אבל אני ראיתי את הפר הזה, אז אמרתי להם — או זה או כלום. אז הם נתנו לי אותו."

„חמור!" אומר ג'מוס. „מאוזר הרבה יותר טוב. לא שגם הוא, קבאב, שאיננו אלא פועל במוסך, יכול עוד להימנות על האנשים ההגונים.

לכאורה אי־אפשר לכעוס על נחצ'ה. אין הוא אשם. תאוות־הרצח תוקפת אותו כמחלה, והוא חסר־ישע לעמתה. חוץ מזה הוא בחור כהלכה. לעולם לא ישאיר חבר פצוע בשדה. האם לא ירד במשלט 125 ברגע הנורא ביותר מן הג'יפ, במרכז העמדות המצריות, כדי להעמיס עליו את הגוויה של גינו? ביחס לקבאב אינני בטוח כל כך. לא הייתי רוצה לצאת איתו, לבדנו, לסיור מאחרי קווי־האויב.

„מה יש?" שואל קבאב. „אתה מתבייש שהשכבת את הערביה הסרוחה הזאת?"

„די כבר! מה אתה חולם כל היום על ערביות?" טרזן יוצא להגנתו של נחצ'ה. השניים הם „זוג", אף כי, כרגיל, אין כל דמיון ביניהם.

„מה אתה מתערב?" פונה אליו קבאב. „הרי לך אין דם להשכיב אפילו ערבי אחד!"

טרזן מתרגז. „לי אין דם? אני יכול להרוג לך כפר שלם אם אני רוצה."

האמת היא, כמובן, שלטרזן אין דם להרוג ערבים מחוץ לקרב. עם כל עוצמתו הגופנית יש לו לב רך מדי, והוא מתבייש בזה מאד.

„מה אתם יודעים?" ממשיך קבאב בקול חולם. „אתם זוכרים שכבשנו את אבו־שובאק, בהתחלת המלחמה? לא, אתם לא הייתם שם. הייתי אז בפלוגה א'. אמרו לנו לדפוק את כל הגברים מבני 15 ומעלה. הערבים המטונפים אפילו לא ברחו. הם עוד לא הכירו אותנו. אז אני נכנס לבית אחד ומוציא איזה ערבי מטונף שנראה כמו בן 50, אז ילדה בת 15 מחזיקה אותי ומתחילה להתחנן שלא אשכיב אותו מפני שהוא האבא שלה."

„אז מה עשית?" שואל הצוציק בסקרנות.

„מסרתי את האבא לחבר אחר וחזרתי אל הקטנה. בהתחלה היא לא רצתה, ונשכה אותי בידיים, אבל כשכיוונתי אליה את הרובה היא שתקה. היא היתה מלוכלכת נורא, אבל היה לה גוף נהדר, לגמרי מפותח, כמו אצל אשה. חבל שהייתי צריך להרוג אותה אחר־כך."

„מה? הרגת אותה?" הצוציק מאוכזב, כאילו קיווה לפגוש את הילדה בעצמו.

„גועל־נפש!" מעיר טרזן. „גם כן מעשה־גבורה!"

„היתה לי ברירה?" מצטדק קבאב. „אתם לא יודעים מי היה אז מפקד־הפלוגה שלנו. החמור הזה, עדי, היה בחור נהדר, אבל בעניינים כאלה היה משוגע. הוא נשבע לנו לפני הפעולה שיתקע כדור בכל מי שיגע בנשים. אמרו לנו להשכיב רק את הגברים. לוא היתה הקטנה רצה אליו ומקימה צעקה היה עושה לי משפט צבאי!"

„אני לא הייתי עושה את זה," קובע טרזן. „לדפוק ילדה ואחר־כך להרוג אותה, זה כבר יותר מדי!"

„רק אל תעשה את עצמך צדיק," תוקף אותו קבאב. „אתה חושב שאני לא יודע שכולכם חולמים לפני כל התקפה לתפוס בחורה ערביה?"

„פשוט אין הזדמנות," מעיר הצוציק בצער. „עכשיו הן תמיד בורחות לפני זה. אם כבר נשארת מישהי אז זו זקנה כמו באלדאבה."

„אבל איך שהגוף שלה קפץ כשנחצ'ה תקע לה את הכדורים," נזכר קבאב. „עם אקדח כזה אפשר להרוג שלושה חמורים בכדור אחד."

נחצ'ה מסתכל בפאראבלום שלו, כאב בבנו הבכור. „קודם רצו לתת לי מאוזר מחורבן. אבל אני ראיתי את הפר הזה, אז אמרתי להם — או זה או כלום. אז הם נתנו לי אותו."

„חמור!" אומר ג'מוס. „מאוזר הרבה יותר טוב. לא

שני מיקלעים מוכנים לי־ר: ג'יפ של השועלים בפעולה

הייתי נותן את הכלי שלי בשביל שלושה פאראבלומים."

ג'מוס מקנא בנחצ'ה. הוא היה הראשון שהביא אקדח לפלוגה, ובעצם היה הוא אבי אופנת האקדחים. יום אחד חזר מחופשה כשמאוזר ענק תלוי מחגורתו וכמעט מסיר מעליו את המכנסיים. הוא טוען שקיבל אותו מהקיבוץ שלו כמתנה, אך קרוב לודאי שסחב אותו ממחסן הקיבוץ. במשך זמן מה עמד המאוזר שלו במרכז ההתענייינות הפלוגתית, אולם כאשר הופיע נחצ'ה עם הפאראבלום נדחק המאוזר לפינה. הכל מסכימים שהפאראבלום הוא יותר יפה.

מאז התחיל מירוץ־האקדחים. נקבע חוק אילם — אין זה נאה לאיש הפלוגה להתהלך בלתי־מאוקדח. למג"ד אין אקדח. גם לסמג"ד אין אקדח. אולם לרוב אנשי הפלוגה נמצאו במרוצת הימים אקדחים מסוגים שונים ומתקופות שונות — החל מן האקדח החלוד של טרזן, אשר השמועה אומרת שמתושלח עצמו השתמש בו לראשונה, וכלה בוובלי המבריק של נחמיה הנהג, שעבר בירושה לסאנשו כשנחמיה נפצע. לא חשוב כמעט מה טיב האקדח ומה מוצאו. כל עוד יוצא הכדור בצד הנכון ונשמע רעש הגון, הרי כבודו מובטח.

היו גם אומללים אחדים שמאמציהם עלו בתוהו, ושנידונו לקיום שפל של פרולטארים חסרי־אקדחים. אחדים מהם, כמו גינו המנוח, נכנעו למרי גורלם ואף ניסו להעמיד פנים שחצניים, כאילו כל העניין הוא למטה מכבודם. אולם גורלו של הצוציק שלנו הפך לטרגדיה. הוא

• בימים ההם עדיין לא השתמשו במושג שק"ם. „קנטינה" היא מונח שבא מהצבא הבריטי.

(המשך מעמוד 31)

חלם על אקדח עשרים וארבע שעות ביממה, בהקיץ ובשינה. מדי ראותו בית ערבי נטוש שטרם נפרצו דלתותיו, או פגר עזוב שטרם נבדקו כיסיו, ניצנצה בליבו התיקווה שהנה בא הרגע הגדול. אולם הערבים החליטו, כנראה, להרגיז את הצוציק, ובלעו את אקדחיהם לפני מותם. אפילו בנטשם את בתיהם לא שכחו לקחת עימם את כלי־השעשועים. רק לפני שבוע השיג הצוציק סוף־סוף אקדח משלו. קבאב טוען שקנה אותו בכסף טוב, עשרים לירה שהשיג מאביו העשיר שהוא חרשתן.

עתה מוציא הצוציק את אקדחו, בשלוות־נפש מעושה. „משוגע מי שסוחב איתו תותח כמו נחצ׳ה וג׳מוס,״ הוא קובע בבוז המסתיר בקושי את קינאתו. „אני מעדיף אקדח קטן ונוח!״ יש לו פי.בי. קטן, בעל קוטר של 7.65 מ״מ, מודל ישן שהשתמשו בו במלחמת־העולם הראשונה, אם לא לפניה.

„ענבי רום,״ מלגלג נחצ׳ה.

„מה יש?״ הצוציק נעלב עד מעמקי נפשו. „לי זה מספיק. אני יכול להרוג בזה כל בן־אדם שאני רוצה!״

„בזה?״ קבאב פורץ בצחוק גדול. „בזה לא תוכל גם לעקור שן של זבוב!״ לקבאב יש צוחק משלו, המקמט את פניו ומעלימן, ונשארות רק עיניו הקטנות והירוקות.

„אני עוד אראה לכם!״ רותח הצוציק. „את הערבי הראשון שנפגוש אני אשכיב בכדור אחד!״

„שילינג בשביל כל ערבי שתהרוג עם הצעצוע הזה,״ מציע נחצ׳ה.

„אני נותן עשרה גרוש״, מעלה קבאב את המחיר.

כולנו צוחקים. הצוציק מגוחך קצת. לולא פרצה המלחמה היה יושב עתה על ספסל הלימודים ומשנן את ההיסטוריה של יהדות ליטא במאה הי״ט.

האקדח, משום מה, אינו מתאים לו. אין הוא תלוי על גופו באותה טבעיות נאה כעל גופם של טרזן או ג׳מוס. רק הצוציק אינו צוחק. פניו קודרות.

„אל תתרגש!״ מנחם אותו נחצ׳ה. „בואו, נשתה עוד משהו.״

„זו גם כן שתיה?״ מתמרמר קבאב. „אני יכול לגמור חבית של בירה מבלי להרגיש כלום.״

„צריך לשתות קוניאק בחיל־הזונות הזה.״

„אני בטוח שיש להם! הקצינים שלהם בודאי לא שותים בירה. הסמרטוט הזה מן הקנטינה בודאי יש לו קוניאק במקום נסתר.״

איש־הקנטינה יושב ליד הדלפק ומסכם השבונות.

„הי, אתה שם!״ צועק לו נחצ׳ה. ההוא לא זז.

„אתה רוצה עוד חור בתקרה?״ נחצ׳ה מרים את הפראבלום ושם את אצבעו על ההדק.

„מה אתה רוצה?״ איש הקנטינה מואיל בטובו לקום ולגשת אלינו.

„תביא בקבוק קוניאק!״ תובע נחצ׳ה.

„אין לנו קוניאק. לפי פקודות מטכ״ל אסור להביא משקאות לשטח של מחנה. גם את הבירה אנחנו מביאים באופן פרטי.״

„אל תגאם לנו ציונות. קח לירה!״ נחצ׳ה מנפנף את השטר לפני עיניו.

„טוב, אני אראה!״ איש־הקנטינה נעלם ומביא את הבקבוק.

„איזה עסק!״ החוש המיסחרי של סאנשו מתעורר. „לירה בשביל בקבוק קוניאק!״

„מה אתה צריך בסף? מחר תמות בין כה וכה!״

„אכלו ושתו כי מחר נמות!״ מדקלם הצוציק.

„איני יודע,״ מהרהר סאנשו. „אפשר שיורידו לנו רק רגל ואז צריכים כסף.״

„המולדת תדאג לך!״

„אל תצחיק אותי! המולדת תתן לך מדליה ובעיטה בתחת!״

„שתהיו כבר כולכם פגרים מסריחים,״ מאחל לנו קבאב. „מי נותן לי לירה אם אשתה את כל הבקבוק בבת אחת?״

„אל תספסר. עשרים גרוש יספיק!״ טבעו הגאליציאי אינו מרשה לסאנשו להציע סכום מבלי לעמוד על המקח.

„לך קיבינימאט! כלב מי ששותה בקבוק כזה בשביל פחות מחצי לירה.״

„אל תשתה,״ מוותר סאנשו. פתאום צץ בו רעיון. „כל אחד יתן שילינג, וזה יהיה יחד חצי לירה.״

„או־קיי!״ מסכים קבאב.

אנו מסתכלים בו כבסוס במירוץ. כל אחד מחשב את הסיכויים בליבו. קבאב כבר הריק שני בקבוקי בירה, ולא אכל כלום. גם ארוחת־הצהריים ברחובות, אחרי שחזרנו מאלדאבה, היתה דלה. לציבילים כבר אין מה לאכול. ההגיון מחייב שחצי בקבוק יספיק כדי לשכרו לחלוטין. בוודאי צפוי לנו מחזה משעשע.

הנוזל נעלם בגרונו של קבאב. תחילה בלגימות גדולות תכופות. אך לאט־לאט נחלש הקצב, הלגימות מתמעטות וקטנות. מסביב שוררת דומיה גמורה. אפילו אנשי חיל־האוויר הפסיקו את פיטפוטיהם ומסתכלים בקבוק בצפיה מתוחה.

כבר אחרי השליש הראשון מתחיל קבאב להתיאש. נראה שלא יגיע אפילו למחצית הבקבוק.

„אתה זקנה או חייל?״ מאיץ בו נחצ׳ה.

„מרץ! מרץ!״ צועק הצוציק, כמו במגרש כדורגל.

קבאב אוזר כוח ולוגם כמה לגימות אמיצות. הוא עובר את החצי הראשון ומגיע כמעט לשני שלישים לפני שהוא נכנע.

„זה ל־לא קוק־קוניאק,״ הוא ממלמל. „ז־זה שתן של ז־זבובים!״

אנחנו שותים את השארית. הבקבוק עובר מפה לפה.

במהלך הסיור: חקירה של פלאח ערבי שהסתנן ונתפס *

גופו באותה טבעיות נאה כעל גופם של טרזן או ג׳מוס. רק הצוציק אינו צוחק. פניו קודרות.

„אל תתרגש!״ מנחם אותו נחצ׳ה. „בואו, נשתה עוד משהו.״

„זו גם כן שתיה?״ מתמרמר קבאב. „אני יכול לגמור חבית של בירה מבלי להרגיש כלום.״

„צריך לשתות קוניאק בחיל־הזונות הזה.״

„אני בטוח שיש להם! הקצינים שלהם בודאי לא שותים בירה. הסמרטוט הזה מן הקנטינה בודאי יש לו קוניאק במקום נסתר.״

איש־הקנטינה יושב ליד הדלפק ומסכם השבונות.

„הי, אתה שם!״ צועק לו נחצ׳ה. ההוא לא זז.

„אתה רוצה עוד חור בתקרה?״ נחצ׳ה מרים את הפראבלום ושם את אצבעו על ההדק.

„מה אתה רוצה?״ איש הקנטינה מואיל בטובו לקום ולגשת אלינו.

„תביא בקבוק קוניאק!״ תובע נחצ׳ה.

„אין לנו קוניאק. לפי פקודות מטכ״ל אסור להביא משקאות לשטח של מחנה. גם את הבירה אנחנו מביאים באופן פרטי.״

„אל תגאם לנו ציונות. קח לירה!״ נחצ׳ה מנפנף את השטר לפני עיניו.

„טוב, אני אראה!״ איש־הקנטינה נעלם ומביא את הבקבוק.

„איזה עסק!״ החוש המיסחרי של סאנשו מתעורר. „לירה בשביל בקבוק קוניאק!״

„מה אתה צריך בסף? מחר תמות בין כה וכה!״

„אכלו ושתו כי מחר נמות!״ מדקלם הצוציק.

„אינני יודע,״ מהרהר סאנשו. „אפשר שיורידו לנו רק רגל ואז צריכים כסף.״

„המולדת תדאג לך!״

„אל תצחיק אותי! המולדת תתן לך מדליה ובעיטה בתחת!״

„שתהיו כבר כולכם פגרים מסריחים,״ מאחל לנו קבאב. „מי נותן לי לירה אם אשתה את כל הבקבוק בבת אחת?״

„אל תספסר. עשרים גרוש יספיק!״ טבעו הגאליציאי אינו מרשה לסאנשו להציע סכום מבלי לעמוד על המקח.

„לך קיבינימאט! כלב מי ששותה בקבוק כזה בשביל פחות מחצי לירה.״

„אל תשתה,״ מוותר סאנשו. פתאום צץ בו רעיון. „כל אחד יתן שילינג, וזה יהיה יחד חצי לירה.״

„או־קיי!״ מסכים קבאב.

אנו מסתכלים בו כבסוס במירוץ. כל אחד מחשב את הסיכויים בליבו. קבאב כבר הריק שני בקבוקי בירה, ולא אכל כלום. גם ארוחת־הצהריים ברחובות, אחרי שחזרנו מאלדאבה, היתה דלה. לציבילים כבר אין מה לאכול. ההגיון מחייב שחצי בקבוק יספיק כדי לשכרו לחלוטין. בוודאי צפוי לנו מחזה משעשע.

הנוזל נעלם בגרונו של קבאב. תחילה בלגימות גדולות תכופות. אך לאט־לאט נחלש הקצב, הלגימות מתמעטות וקטנות. מסביב שוררת דומיה גמורה. אפילו אנשי חיל־האוויר הפסיקו את פיטפוטיהם ומסתכלים בקבוק בצפיה מתוחה.

כבר אחרי השליש הראשון מתחיל קבאב להתיאש. נראה שלא יגיע אפילו למחצית הבקבוק.

„אתה זקנה או חייל?״ מאיץ בו נחצ׳ה.

„מרץ! מרץ!״ צועק הצוציק, כמו במגרש כדורגל.

קבאב אוזר כוח ולוגם כמה לגימות אמיצות. הוא עובר את החצי הראשון ומגיע כמעט לשני שלישים לפני שהוא נכנע.

„זה ל־לא קוק־קוניאק,״ הוא ממלמל. „ז־זה שתן של ז־זבובים!״

אנחנו שותים את השארית. הבקבוק עובר מפה לפה.

„בן־דודי הוא גיבווווור,״ מכריז קבאב. „הוא הרג אר־בעה אנגלים בלחייייי!״

ההצגה מתחילה להימאס. מחר יהיה לנו סיור גדול. אנחנו רוצים לישון.

„מרים שלי מזדיינת עם בן־דודייייי!״ קבאב מגביר את קולו, כאילו עומד הוא לפרוץ בבכי. „היא שוכבת איתו בגן הדסאאאאאא!״ •

לעזאזל, שישתוק כבר! אהבותיו העצובות אינן מעניינות איש.

„אוי מרים, מריאאאאאם. למה עזבת אותייייי! אני פחדן ובן־דודי הוא נבילאאאאה!״

„די, שתוק כבר!״ צועק נחצ׳ה.

„קחו אותו והשכיבו אותו רחוק בפרדס,״ מציע סאנשו.

„אי־אפשר להשאיר אותו לבד!״

„אפשר להשכיב את הצוציק על ידו!״

הצוציק ניעור, מסכים. אחרי מנה כזאת של קוניאק הוא מסוגל לישון אפילו ליד סוללה של תותחים בני מאה ליטראות.

„אני רוצה לנשק את מריאאאאאם,״ שר קבאב, כשנושאים אותו לעברו השני של הפרדס. „למה את מזדיינת עם בן־דודייייי...״

✦

מניחים לנו לישון עד הצהרים. בשתים־עשרה מעירים אותנו, מגישים לנו ארוחת־צהריים טובה, ושולחים אותנו לסיור. גם קבאב משתתף. הוא רענן לגמרי ושכח, כנראה את כל מעשיו בלילה הקודם. כשמזכירים לו בעדינות שהיה שיכור הוא צוחק, כאחד היודע שמותחים אותו.

„אני שיכור? הייתי פיכח לגמרי! רק העמדתי קצת פנים! אני יכול לשתות עשרים בקבוקי קוניאק ולא להרגיש כלום!״ הוא מדבר בכנות. פשוט שכח את הכל.

אנחנו יוצאים בשלושה ג׳יפים. לפני היציאה קוראים לנו משהו מתוך גליון מודפס במכונת כתיבה. אנחנו עוסקים אותה שעה בהרכבת המקלעים, והמלים השיגרתיות מצלצלות כמיותרות. „...למנוע בעד הערבים שעברו את הגבול לחזור ולקצור את השדות הנטושים... להרוג את כל האנשים והחיות... לשרוף את הגרנות...״

הנוף מרהיב עין. השמש לוהטת, אך אינה מטרידה, רובנו מגולים עד לחגורה, ויושבים במכוניות לבושים מכנסיונ הקצרים בלבד. הדבר מנוגד לפקודות־הקבע, אך אין בכוחה של פקודה להתגבר על סיסמתנו: „ללחום ולמות — בנוחיות!״ בסיורים כאלה אין לנו, כמובן, כל סיכויים למות, אלא בתאונת־דרכים. הפלאחים, המסתננים לשטח זה כדי לקצור מעט דורה ולהחזירה למשפחותיהם הרעבות בסביבות חברון, אינם אנשי־מילחמה. בדרך כלל הם באים בלילות וחוזרים עם שחר. בשעה זו אין לנו סיכוי רב לפגוש אותם.

ליד שער הקיבוץ מצטרף אלינו אחד מבוגר, מאנשי הקיבוץ, הטוען שהוא סייר.

אלדאבה. אנו עוברים את הכפר. הזקנה, שנהרגה אתמול בידי נחצ׳ה, עודה יושבת בפתח הבית, כשהיא נשענת אל המשקוף. היא כבר התחילה להסריח. הסרחון המתוק ממלא את הסימטה ומעורר בנו בחילה. אולם בלעדין אי־אפשר היה להרגיש שמתה.

בקצה הכפר ישנן גרנות ענקיות. מצויין. יש מה לשרוף. אם אינך סובל מהתקפות פילוסופיות, אין לך מלאכה משעשעת יותר. היא מצריכה מומחיות רבה, שהאדם רוכש אותק רק מתוך נסיון של ימים רבים. יש להעלות אש קודם־כל בצד המוסתר מן הרוח. גם אז אין בטחון שהגורן תישרף כולה. יש ונשרף רק חלק, ואז אפשר להצית את החלק השני בסיור הבא.

כעבור רבע שעה בוערות כל תריסר הגרנות. מחזה מרהיב עין, ממש אסתטי. ברגעים כאלה אתה מבין לנפשו של גירון קיסר, וגם לנפשם של טימור־לנג והוראדאלים. מרוב התלהבות ניגשים ג׳מוס וחברי־הקיבוץ האורח אל בתי־החימר הסמוכים ומציתים גם אותם.

✦

הלאה. עלינו לסייר את שטח הגבעות המשתרע מזרחה, בכיוון לכפר רומייל.

בעברנו את הרכס השלישי עומד לפנינו חמור. אין זה מטבעו של חמור להתהלך לבדו. יש אנשים בסביבה. בובי, המפ־מם הצעיר שלנו, ממריץ אותנו להתקדם. אור־לם אין אפשרות לכך. הצוציק כבר שלף את האקדח שלו וקפץ מן הג׳יפ. אנו מסתכלים במחזה בעניין. האם אפשר בכל זאת להרוג חמור בפי.בי. קטן כזה?

„הוא לא ימות,״ מנבא קבאב.

„נראה,״ סאנשו דוחה את פסק־דינו.

הצוציק ניגש אל החמור בזהירות עד למרחק של מטר, מרים את הכלי ותוקע בו כדור בין העיניים. החמור מרים את הראש ומסתכל בצוציק כאילו מתוך רחמנות, מבלי להראות כל סימן שקרה לו משהו.

אנחנו צוחקים.

הצוציק מתרגז ותוקע בראשו של החמור כדור שני, שלישי, רביעי וחמישי.

החמור אינו מגיב.

„זוז!״ צועק קבאב ומרים את רובהו. גם בשאר החברים אחז יצר־המיטווח. שני מקלעים וחמישה רובים ממלאים את החיה בעופרת. לרגע קט הוא מוסיף לעמוד. פתאום, בלי כל תנועה קודמת, הוא מתקפל ונשכב.

✦

ודאי הספיקו המסתננים לברוח אל מעבר לרכס השני, ואנו דולקים אחריהם.

מאחרי הרכס עומד גמל.

„חכו! תני לי!״ צועק נחצ׳ה, ומזנן את רובהו. נחצ׳ה מתיימר להיות צלף.

הכדור השני פוגע בצווארו של הגמל. סילון של דם מזנק בקשת גדולה, כמו ממזרקה. זרם הדך נמשך ונמ־

(המשך בעמוד 37)

• תמונה שצולמה על־ידי אורי אבנרי במהלך אחד הסיורים. ערבי זה נלקח לעורף ונמסר חי למטה הגדוד.

• גן־הפסה, במקום שבו עומד כיום בניין עיריית תל־אביב, היה אז מקום פופולרי למיפגשי־אהבים.

בכל בקר
ב-7.50
לאתונה ומשם לכל העולם

פרטים במשרדי „אולימפיק" ובסוכנויות הנסיעות.

ערבי צעירים
במועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב.
טל' 297263

במועדון:
רבי-שיח פוליטיים
סרטים ותוכניות
אמנותיות

קנה עוד היום
מכשיר בזק!
* לשקופיות ולסרטים שצלמת בימי החופש
קנה מקרן!
* מבחר גדול בחנות המקצועית „פוטו — ברנר"
* קניה — החלפה — מכירה
* צלומי פספורט בן-רגע!
בימי שלישי סגור כל היום!
פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 31

מספרי הטלפון
החדשים של מערכת
העולם הזה
03-232262

שוה כל מחיר

כך חושבים
מיליונים ברחבי העולם.
כך תחשוב גם אתה כשתיהנה
כמוהם מהטעם היחיד בסוגו
של קנט. טעם עדין ומשובח –
שילוב של תערובת טבק מעולה
ופילטר „מיקרונייט" המפורסם.

קנט-אתה יכול לטעון בשקט

מדוע הוא הלך?

ב משך שבועות אריכים חיפש משה דיין אמתלה דרמתית כדי לנטוש את הממשלה. חיפש ולא מצא.

כוונתו היתה לעזוב על רקע עניין עקרוני חשוב, אשר יבהיר לכל כי אין איש עקרוני כמוהו יכול עוד לשרת בממשלה זו.

לפני שבועיים סבר כי מצא את הענין: הפקעת הקרקעות הפרטיות בגדה. אך ה־ממשלה התחכמה לו וקיבלה החלטת פו־שרת, שאמרה דבר אחד והתכוונה לדבר אחר. דיין נאלץ להסכים עימה.

לבסוף החליט דיין לפרוש „א־פרופו של שום דבר". התירוץ הרשמי היה דחוק ביותר, וגם הוא עצמו הבין זאת.

האמתלה: אין הוא יכול לנהל את יחסי־החוץ, כאשר מישהו אחר מנהל את המשא־ומתן על האוטונומיה. „אני לא עוסק במה שאני רוצה לעסוק, ועוסק במה שאני לא רוצה לעסוק."

לא היתה זאת אמתלה משכנעת. אמנם, המשא־ומתן על האוטונומיה הוא קומדיה בהמשכים. אך את התסריט לקומדיה זו כתב דיין עצמו, כאשר חיבר בקמפ־דיי־וויד, יחד עם מנחם בגין, את הסכם־המיסגרת על האוטונומיה, שהעלים את הניגוד התהומי בין התפיסה המצרית ובין התפיסה של ממשלת־ישראל.

אין מצריים יכולה לנטוש את התפיסה שלה, מבלי להיראות כבוגדת בעיני כל ערבי בעולם, ואף בעיני מצרים רבים. ואילו דיין אינו מציע כלל לנטוש את הגישה השוללת אוטונומיה אמיתית, ש־תביא להקמת מדינה פלסטינית. להיפך.

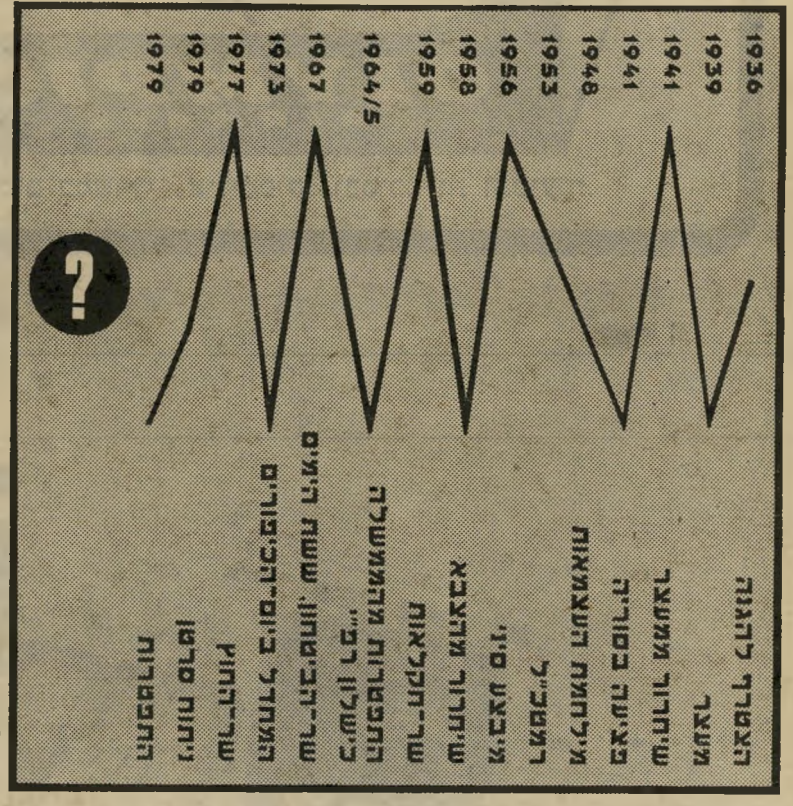

אם כן, מדוע התפטר? ומדוע לאלתר? ברור כי מצב בריאותו של דיין ממלא תפקיד מרכזי בשיקוליו.

מאז שעבר ניתוח להוצאת קטע־מעיים שחיה נגוע בסרטן, נמצא דיין במצב קשה. הוא נתקף בהת־קפות של חוסר־ראייה, גם בעינו הימנית. נראה כי יש לו גם טיפו־לים אחרים, הגורמים לו אי־נוחות רבה.

הדבר בולט באופן חיצוני באי־יכולתו של דיין לשבת זמן ממושך במקום אחד. במהלך של ארוחת־ערב טיכסית, הוא יוצא כמה פעמים. בעת ביקור בחוץ־לארץ, ראה עיתונאי, שהמתין מחוץ לאולם־הישיבות, שהשר דיין יוצא מן האולם ונשען על המשקוף. העיתונאי ניגש ושאל בדאגה אם יש בכוחו לעזור. דיין אמר לו שאינו רואה, וביקש ממנו להוביל אותו לחדרי־השרותים.

גם בימים כתיקונם התקשה דיין לשבת בישיבות. הוא נהג בבני־אדם בגסות, כדי לסיים ישיבות או שיחות, ורבים ראו בכך תכונה של אופי בלתי־סבלני. היו שידעו כי הדבר נובע מכאבים בתושבת העין, כאשר הוא עונד את רטייתו המפורסמת. כדי לחוש בנוח, צריך דיין להסיר את הרטייה, ואכן הוא עושה כך בבית ובמישרד. בני־ביתו ומקורביו רגילים לכך, אך אין הוא יכול לנהוג כך בנוכחות זרים, העלולים להיבהל.

עתה הוחמר המצב שבעתיים. דיין סובל בעבודתו.

חשוב יותר: דיין מאמין כי ימיו ספורים. ניתוח־הסרטן — אף שהצליח ונראה כי הסרטן לא התפשט בגוף — לימד אותו להתייחס בצורה חדשה לגמרי למימד־הזמן.

דיין רוצה לנצל את הזמן שיש לו, כדי לכתוב ספר גדול על ה־משא־ומתן לשלום עם מצריים.

הוא חושש שאם לא יעשה כן, יועלם חלקו בהשגת הסכם־השלום עם מצריים. ולהיפך — שהוא עלול להצטייר כמי שחי־בל במשא־ומתן והפריע לו, כל עוד היה עזר וייצמן בן־התפנוקים היחידי של ה־מצרים. זוהי דיעה מקובלת, ודיין החליט לשרש אותה, ולהטביע את גירסתו שלו על המאורעות, כדי להבטיח לעצמו את מקומו בהיסטוריה.

את ההודעה הראשונה על כך כבר מסר לפני שישה שבועות, בעת ביקורו של אנוור אל־סאדאת בארץ, ודווקא לעיתונאי מצרי. בדיווח הארוך שלו בשבועונו, אוק־טובר, שפורסם על־ידי העולם הזה (2197), סיפר אניס מנצור כי בארוחת־הערב החג־יגית בחיפה אמר לו דיין: „בקרוב אתפטר. אשב ואכתוב את זכרונותי על יוזמת־השלום. יש לי גילויים רבים. כל הסודות. רבים מהם לא ראו אור עד היום."

הגילוי של מנצור היה סקופ עולמי, שלא זכה בתשומת־הלב הראוייה. משה דיין איים פעמים רבות להתפטר, עד כי איש לא האמין גם הפעם כי יממש את כוונתו.

יונה בין ניצים?

מ עולם לא התפטר דיין מרצונו. בימי כהונתו של לוי אשכול התפטר מתפקיד שר־החקלאות מחוסר־ברירה, מפני שבן־גוריון הכריח אותו להצטרף לתנועת רפ"י החדשה, שדיין לא האמין בה. בימי גולדה מאיר נאלץ דיין להתפטר ביגלל הזעם שהתעורר אחרי מילחמת יום־הכיפו־רים.

האיש שאיים מאות פעמים כי התפטרות, התפטר השבוע בפעם הראשונה בחייו מרצון.

נעים היה לחשוב כי ברבות הימים הפך משה דיין יונה, וכי משום כך לא יכול היה עוד לסבול להימצא בחברת הניצים הטורפים וההרפתקנים המשתו־ללים, מסוגו של אריק שרון.

אין אסמכתות רבות להערכה זו. אמנם, בחודשים האחרונים הפליט דיין כמה פעמים הצהרות, שיכלו להתפרש כ־הכשרת הקרקע להידברות עם אש"ף, והוא גם נפגש עם אישים בגדה וברצועה הידו־עים כתומכים נלהבים של אש"ף. אך לא היתה בכך גישה אמיצה ועיקבית חדשה.

להיפך, בליל־שבת, ערב התפטרותו ה־רשמית, השמיע דיין הצעה שהיתה יונית למראית־עין, אך ניצית בתוכנה. הוא הציע „לאזרח" את המימשל הצבאי הישראלי בגדה וברצועה. כלומר: להוציא את ה־מימשל הצבאי, ולהחליפו במימשל ישראלי אזרחי, כשביטחון הפנימי בידי המיש־טרה הישראלית, שתכלול ערבים מקומיים.

במבט ראשון, יכול היה מישהו להת־פתות למחשבה כי זוהי הצעה מתקדמת, צעד לקראת השלום עם הפלסטינים. אך למעשה זהו צעד בכיוון ההפוך.

על פי האמנות הבינלאומיות, מדינה כו־בשת רשאית לשלוט בשטחים הכבושים רק באמצעות מימשל צבאי. היא יונקת את זכויותיה בשטחים אלה רק מצרכים צבאיים, והשילטון יכול להיות רק צבאי. עם השגת השלום נעלם הצורך הצבאי, והכיבוש מגיע לסיומו. אסור לכובש לע־שות בשטחים אלה דבר שאינו נובע מצו־רך צבאי ישיר, במהלך ניהול המילחמה. אסור לו לשנות את החוק הקיים. המימשל הצבאי הוא זמני מטיבעו, והוא הדין לגבי כל מעשיו.

„איזרוח" המימשל בשטחים אלה פירו־שו המישפטי הוא אחד: סיפוח השטחים לישראל.

בשעתו הצטרף דיין לממשלת־הליכוד, למחרת בחירתו לכנסת ברשימת המערך, עוד בדברי־הפרידה שלו האשים את שימ־עון פרס, יגאל אלון ואבא אבן בכך, שהם היו מחזירים שטחים של הגדה המערבית — ומכאן נובע שאין לדיין עצמו שום כוונה כזאת.

יתר על כן: אם לא הסכים דיין לני־הול המשא־והמתן, מה קרה דווקא השבוע שהכריחו להסיק מסקנות? מדוע לא לפני ארבעה חודשים, כאשר הוקמה הוועדה שזכתה בתואר ההיתולי „בורג־תיאטר"?

אין מנוס מן המסקנה כי התירוץ אינו אלא תירוץ. הוא בא, מפני שלא נמצא תירוץ אחר.

ומכאן: דיין לא היה זמן ר־המתין לתירוץ יותר טוב. הזמן דחק לו.

בתנאי פומבי אחד: שמנחם בגין יתחייב לפניו שלא לספח את השטחים המוחזקים. להצעתו האחרונה של דיין יכול להיות רק אחד משני פירושים: או שחזר בו, או שלא הבין כלל מה משמעות דבריו.

לאור הצעה זו ודומותיה, קשה להתייחס ברצינות להודעת דיין כי מטרתו העיקרית היא „חיים משותפים בשטחים" — אלא אם כן כוונתו לחיים משותפים בין שליטים ישראליים ונשלטים ערביים. מבחינה זו לא השתנה דיין מאז הימים שבהם כיהן כשר־הביטחון וכסולטאן של השטחים המוחזקים, כאשר המציא את רעיון הגשרים הפתוחים והמצאות אחרות, שנועדו למנוע לחצים בשטחים, בעוד שהשילטון הישראלי משתרש והולך.

מסיבת העיתונאים שערך דיין ביום בו נכנסה התפטרותו לתוקפה, הוכיחה שוב כי האיש לא השתנה וכי הוא נשאר נץ שבניצים.

מחול של שוטים

ל תכן שדיין לא היה מסיק את המסקנה ממצבו הבריאותי והפוליטי, לולא היה בטוח כי ימיה של הממשלה ספורים.

לדיין יש חושים „מחודדים", והוא מרגיש מניין נושבת הרוח. את ספינת המערך נגש אחרי שכבר טבעה, במעשה־בגידה שלא הוסיף לו כבוד. (גם השבוע לא העלה על דעתו לוותר על המושב שלו בכנסת, שבו זכה כמועמד ברשימת־המערך.)

יתכן כי החליט לנטוש את ספינת־הליכוד לפני שזו טובעת. דיין יודע כי דפנותיה מתבקעות, וכי סביעתה אינה אלא שאלה של זמן. אין לו חשק להיגרר עימה למצולות.

ואכן, התפטרותו של דיין היא סימפטום לשקיעת הליכוד, ומסמר נוסף בארון־המתים של הממשלה.

אולם אנשי־הליכוד עצמם לא הבחינו בכך. הם ערכו השבוע מחול של שוטים, שהיה גרוטסקי ממש.

גם הפניות הפורמליות, המקובלות במקרים כאלה, השייכות להווי הפוליטי הישראלי, לא באו. מאז הודיע דיין למנחם בגין, לפני שלושה שבועות, כי בכוונתו להתפטר, לא עשה בגין מאומה כדי להניאו מכוונתו. גם שום שר אחר לא הפציר בו לשקול מחדש את החלטתו ולחזור בו בתוך 48 השעות, שהחוק קבע בדיוק למטרה זו.

הממשלה כולה הפליטה אנחה של הקלה, כאשר התפטר דיין. לא מפני ששמחה על הליכת האיש, אלא מפני שזה פתר את הבעיות הפרסונליות העזובות של הקואליציה.

מייד ישבו העסקנים הקטנים וחישבו איך לחלק את השלל. איך לפטור את בעיית שימחה ארליך, ואת בעיית יגאל הורביץ, ואת בעיית ייגאל ידין, ועוד.

פסח גרופר, שחקן־האופי הקומי הטוב ביותר על הבימה הלאומית, אמר בכל הרצינות: „בהזדמנות חגיגית זו אפשר לשבץ..."

בזה אחרי זה הופיעו חברי־הממשלה לפני מצלמת הטלוויזיה, כדי להגיב על התפטרות דיין.

היתה זאת תהלוכה מרהימה של מוקיונים וחידקי־אישים, מרושני־עונג, שלא הרגישו כלל שהם מתבוססים בבוץ, ועלולים לטבוע בו בכל רגע.

התוצאות הממשיות של התפטרות דיין הן, איפוא:

● **שום דבר לא ישתנה במדיניות הממשלה.** בסך הכל הוסר מחסום בלתי־יעיל מדרכם של הניצים. עזר וייצמן יישאר מבודד לגמרי, ואריאל שרון יהיה מעתה השליט הבלתי־מעורער.

● **ביגל התדמית היונית שדיין יצר לעצמו בזמן האחרון, תיפגע עוד יותר תדמית הממשלה בעולם,** והיא מצטיירת עתה כעדת קנאים, אשר שפיותם הפוליטית מוטלת בספק חמור.

● **בטווח האריך נחלשה הממשלה עוד יותר,** וסיכוייה לסיים את תקופת־הכהונה שלה בשלום פחתו שוב.

● **בטווח הקצר ניתנה לממשלה ההזדמנות להתגבר על בעיות קואליציוניות פנימיות,** והיא יכולה להתחזק לזמן־מה מבחינה פנימית.

ומכיוון שהממשלה מורכבת מפוליטיקאים, שהבעיות הפוליטיות היומיומיות הקטנות חשובות להם לאין־ערוך יותר מאשר אינטרסים לאומיים ארוכי־טווח, יכלו השרים להתאפק רק בקושי מלגלות ברבים את שימחתם על ההתפטרות.

אורי אבנרי ■

במדינה

העם

יש לי יום־יום חג

יש דין, אין דיין — זה היה סיכום השבוע המרגש בחיי המדינה

לשוחרי ישראל השפוייה, היה זה שבוע שבו ימי־החג רדפו זה את זה.

ביום השבת יצאו רבבות לרחובות, לי־הפגין, תחת מיטריית שלום עכשיו, נגד מדיניות הממשלה ונגד ההתנחלויות (ראה להלן). היה זה מפגן מרשים של ארץ־ישראל היפה, כשבניקיבוצים צועדים בגשם הקל עם בני־העיר, קשישים עם צעירים. הוא הוכיח כי מול המוני גוש־אמונים עומד ציבור הרוצה בישראל אחרת.

ביום הראשון התפטר משה דיין. ההערכות על המניעים והתוצאות של ההתפטרות היו חלוקות (ראה מיסגרת), אך המיטעשה נתקבל כעדות נוספת להתמוטטות ממשלת־הליכוד, שלדעת רבים הפכה מיכשול בדרכה של המדינה בעניני פנים וחוץ כאחד. רבים האמינו כי נפילת ממשלה זו קרובה.

ביום השני באה הידיעה המרעישה מכל — החלטת בית־המישפט העליון של המדינה לחיסול התנחלות אלון־מורה, סימן־דרך מישפטי וציבורי (ראה כתבה).

ביום השלישי פתח הקורא המפונק את עיתוני־הבוקר ושאל את עצמו: „מה, אין כלום?"

לקראת הכרעה. היה לכל המאורעות האלה מכנה אחד משותף: הם היו סימנים לכך שהמאבק הפנימי בישראל מתקרב לנקודת־ההכרעה.

התפטרות דיין יכולה ללמד על התקרבות הבחירות. החלטת בית־המישפט קבעה תקופה של חודש לסילוק המתנחלים על־ידי הממשלה וצה"ל. היא גם העמידה לפני הממשלה ברירה פשוטה: לספח את השטחים לישראל, ובכך להכריז מילחמה על העולם ולבטל את הסכמי־השלום עם מצריים, או להפסיק למעשה את מדיניות ההתנחלויות.

זהו מאבק על נפשה של ישראל. הוא לא יהיה קל.

הצלב והמזוזה

בזיכרון־יעקב זוהי מזימה חשוכה. ברמאללה זוהי מיצווה לאומית.

בדיחה ישנה מספרת על הוויכוח בין נוצרי ויהודי על עיקרי שתי הדתות.

היהודי טען כי הנצרות היא דת אלילית. ולראייה: הנוצרים מנשקים את הצלב, שאינו אלא חתיכת־עץ.

„אבל אתם הרי מנשקים את המזוזה!" תמה הנוצרי. „מה ההבדל?"

„מוח של גוי!" מתרעם היהודי. „אתה משווה את המזוזה לחתיכת־עץ?"

כפילות מוסרית. כפילות מוסרית זו, המייחדת סוג מסויים של קנאות יהודית, בלטה השבוע על המירקע של הטלוויזיה הישראלית בצורה מבהילה.

כתב בשם דויד גילבוע תיאר את המתרחש במושבה זיכרון־יעקוב, שבה רוכשת כת נוצרית מגרמניה אדמות, מקימה מיפעלים ומפתחת מעין מרכז רוחני.

התיאור הזכיר את התיאורים האנטישמיים הקלאסיים על המזימות האפלות של היהודים, המשתלטים על ערים ומדינות. הנוצרים תוארו כטפוסים אפלים ומיסתוריים, חורשי־מזימות במחשכים. שר־המישפטים שמואל תמיר, המשגשג בעולם של מזימות וקונויות, רמז על מזימה סעודית לקנות את אמריקה ומזימה גרמנית לקנות את הארץ, ברוח הפרוטוקולים של זיקני ציון. המישדר כולו נטף גיזענות אפלה.

אך היה למישדר מוסר־השכל ברור: אין לסבול כי זרים יקנו אדמות של יהודים במושבה יהודית. מי שמוכר להם אדמות הוא בוגד. דרוש חוק חדש כדי למנוע זאת.

שני צידי המטבע. כתבה זו נערכה ימים מעטים בילבד אחרי שממשלת־ישראל התירה את קנייתן של אדמות ערביות בגדה המערבית בידי אזרחים ישראליים. הערבים מתנגדים לכך בחריפות — וכל הטענות של איכרי זיכרון־יעקוב נגד הגרמנים תקפות שיבעתיים כלפי היהודים הקונים אדמות ברמאללה.

אילו היה לטומי לפיד חוש־הומור, אפשר היה לחשוד כי המישדר על זיכרון־יעקוב נועד להיות פארודיה על פעולות המימשל הישראלי בגדה. אך הכתבה לא העידה על חוש־הומור, אלא רק על איכולת מדהימה לראות את שני הצדדים של המטבע.

תנועות

„עצור את הפאשיזם!"

לראשונה בהפגנת שלום־עכשיו נשמעה קריאה להתפטרותו של מנחם בגין ולהקמת „כוח פוליטי דמוקרטי עובד ולוחם"

זוג רגליים מפושקות וביניהן עובר זרם מים. למטה — גבר ממושקף שעיניו פקוחות בתדהמה. הוא נראה רועד. המיטריה שהוא אוחז בידיו אינה מצליחה להגן עליו מפני המטר. הפנים — פניו של מנחם בגין. „זה לא הגשם, זה הגוש!" מסבירה הכרזה את זרם המים.

מנחם בגין אוחז במיתרי מצנח. הוא נסחף כלפי מעלה. עיניו נראות כמפורדות. המצנח אינו מצנח, אלא כיפה סרוגה. „מי מושך את מי?"

הקהל קורא: „בגין התפטר, לא רוצים אותך יותר! בגין התפטר, השלום שווה יותר!" מאז הקמת תנועת שלום־עכשיו לא נשמעו קריאות להתפטרותו של בגין. היו טענות רבות נגד שרי ממשלה שונים, בעיקר נגד אריק שרון ונגד שרי המפד"ל. אך הפעם היתה הקריאה ברורה: „נקעה נפשינו מסוכתך, סוכת ממשלת־ישראל הנופלת!" קרא אבשלום („אבו") וילן, בן נגבה, ממקימי התנועה. „אפשר להוליך שולל חלק מהעם בחלק מהזמן, אך לא את כל העם כל הזמן! אתה מוליך שולל את עצמך! הגיעה שעתך ללכת!"

„את נפשו של ארליך אתם רוצים?" שאל אורגד ורדימון, „כולכם ארליכים! 18 ארליכים עם ארליך אחד בראש!"

אחדות מהכרזות הופנו נגד המנהיגות הדתית של גוש אמונים. כרזה אחת — פרופסור יורם בן־פורת מאוניברסיטת ירושלים דיבר על נסיונות ממשלת־ישראל לחסל כל דרך לשלום. „אתם מנוולים את ספינת־השלום לביצה שלא נוכל לצאת ממנה! לא ייתכן כל דו־קיום בין קוזקים של הקדוש־ברוך־הוא ובין חקלאים המסורים לקים מאדמותיהם. בממשלה זו חברו יחדיו הרשע והתם ומי שאינו יודע לשאול, כדי להפוך את מגילת־העצמאות לקוריוז בסיפרי ההיסטוריה!"

ירון בן־ארי, איש שלום־עכשיו קרא: „העם בישראל רוצה בתחיה, אך לא בתחיה של הפשיזם! אנחנו רוצים את התחיה של הציונות הנאורה, ההומנית, זו השואבת מתוך הכרה בזכויות־האדם. זו שידה בצדק ובזכויות־האדם, באשר הוא אדם ולא באשר הוא יהודי."

„חוק שווה לכולם". בין אחרוני הדוברים היה הפרופסור אוריאל סימון מאוניברסיטת בר־אילן. הוא התייחס לדבריו של אריק שרון, שנשמעו בישיבת הכנסת, כאשר התבטא ואמר ש„האויב המסוכן ביותר הוא ההתרפסות בפני זרים ושנאה עצמית", בהתייחסו למחנה השלום בארץ. פרופסור סימון כינה את שרון בשם „שר ההתנחלויות" ואמר: „מי ששונא את עצמו — חולה מאד. מי שאוהב רק את עצמו ולא מסוגל להתייחס לזולת, חולה אף הוא. מי שעושה באדמת יהודה ושומרון כבתוך שלו, ללא התחשבות בזכויות ובמאווייי החולת, מרוקן את האוטונומיה ועושה אותנו ללעג ולקלס.

„אפילו את בגין הצליח השר הזה לזעזע," הוסיף הפרופסור ר'מון, „הוא בא אליו ואמר לו: 'איך זה ששישה אנשים יקבעו את גבולות הציונות?' והוא הרי התכוון לששת שופטי בית־המישפט העליון!" הפרופסור חבוש הכיפה השחורה סיים בברכה: „השם עוז לעמו יתן, השם יברך את עמו בשלום."

גם השוטרים התחשבו בבאים. מאות מכוניות פרטיות חנו על המדרכות ברחובות הסמוכים. עשרות שוטרים הסתובבו באיזור, איש מהם לא רשם דוחות חניה.

„אם המישטרה כבר בעדנו," אמרו שלושה צעירים לבושי החולצות הכחולות בעלות השרוכים הלבנים, „אז אני כבר לא יודע מה קורה כאן. ימות המשיח באו!"

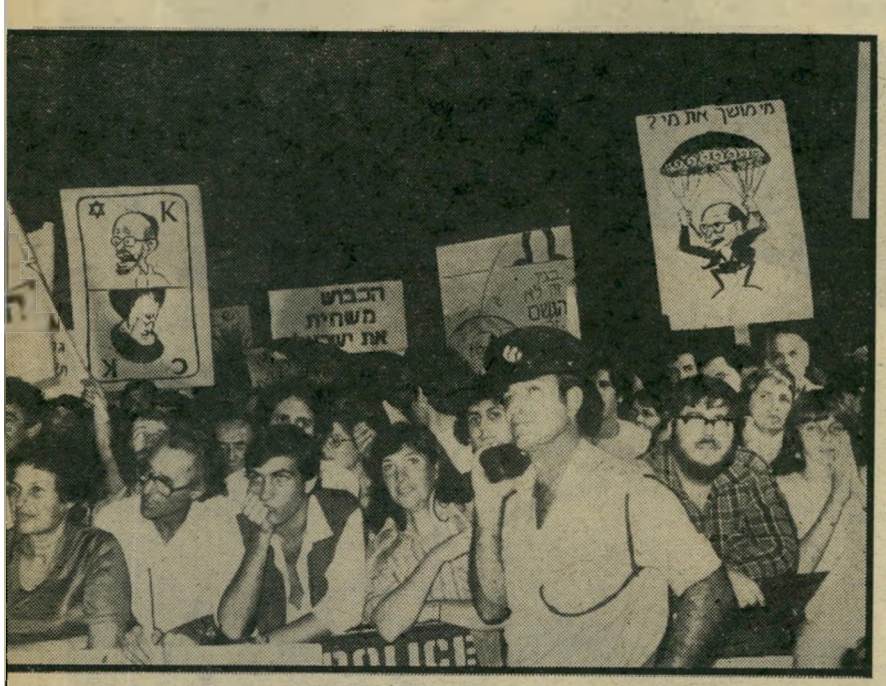

מפגיני „שלום עכשיו" ליד מזסיאון תל־אביב הישן
לווינגר = חומייני

השלום

אריק מלך היאור

הזבוב הגדיל נחת על הדכש המצרי אך יא נכבד

בשיא המשבר במשא־ומתן הישראלי־מצרי, לפני חתימת הסכמי קמפ־דייויד, פנה שר מצרי אל עיתונאי ישראלי ושאל

(המשך בעמוד 43)

לשקוע בכורסא של "וורדו" ולהתחיל את היום מחדש

לחזור הביתה למזוג כוסית ולשקוע בכורסא היפהפיה של "וורדו". להתרווח במערכת הישיבה הנוחה, לחוש את מתח היום פג ולהתחיל את היום מחדש...

"וורדו" מייבאת ומציגה מערכות ישיבה, חדרי שינה, חדרי ילדים, מזנונים ופינות אוכל מסקנדינביה, איטליה, בלגיה, הולנד, אנגליה ומתוצרת "וורדו".

תני לביתך את הסגנון והאוירה שאת אוהבת. וורדו.

רח' ז'בוטינסקי 22
(מול ביח"ר עסיס) רמת־גן
פתוח כל יום מ־9.00—20.00
ברציפות
ביום ג' מ־9.00—14.00
במוצ"ש מ־19.00—22.00

אדמון

דמותו של פושע מילחמה

(המשך מעמוד 32)

שך. הגמל מסתכל בנו בעיניים עצובות נורא. פתאום כושלות רגליו הקדמיות. כעבור רגע מתקפלות אט־אט רגליו ה־אחוריות. הכל נעשה בתנועות מוזרות, רבות חן, כמו בבאלט.

אין דבר עצוב יותר בעולם מאשר חיה גוועת. היא כאילו שואלת אותך לפשר מעשיך. אין היא מבינה אותך.

המבינים אנחנו את עצמנו?

*

אנחנו סורקים את שדה־הדורה. יודעים אנחנו שהערבים מתחבאים כאן באיזה מקום. יש להם רק סיכוי אחד להינצל: לשכב ללא תנועה.

אך הגה מתנועע משהו לבן. הג׳יפים קופצים לשם.

שני ערבים.

„קומו, כלבים!״ צועק קבאב בקול גדול. הוא קופץ מן הג׳יפ ובודק את כיסיהם. לאחד יש פגיון יפה. קבאב שם אותו ב־כיסו. עוד מזכרת.

אך בינתיים כבר הגיע קבאב. אי־אפשר לעצור בו.

„אל תהיה ילד!״ הוא צוחק.

זה ארגומנט קטלני. בובי הוא בן 19, צעיר בשש־שבע שנים מרובנו. הוא רגיש מאד לעובדה זו. בלבו הוא ילד טוב, ואי־נו אוהב מעשים כאלה. אך הוא חושש להיראות רכרוכי, ילדותי ובלתי־גברי. והפקודה...

הערבי מחייך, אותו חיוך מעושה ונו־רא של היודע כי גורלו נחרץ ברגע זה לחיים או למוות, והסבור משום־מה שה־בעת־פנים שקטה ובטוחה תעזור לו להש־פיע על שופטיו.

החיוך מרגיז את קבאב עוד יותר. „מה אתה צוחק?״ הוא אומר לו. „אנתה בת־מות!״ עיניו הקטנות נוצצות, כעיניה של חית טרף.

„אינשאללה,״ אומר הערבי.

קבאב טוען כדור בקנה. אני רוצה להסב את פני ואיני יכול. הקיבה שלי מתהפכת.

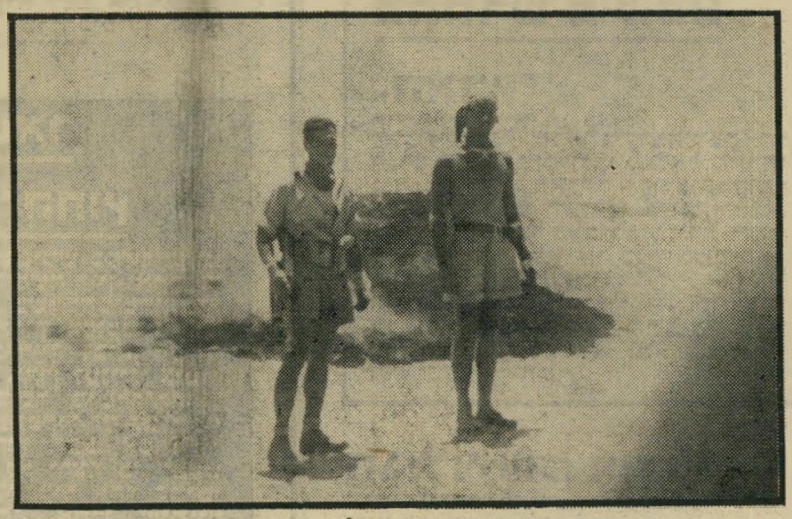

שריפת גורן ע״י „השועלים״ במהלך סיור *

שניהם בני 50 או 60. הם משתדלים לעמוד, אך ברכיהם כושלות. הזעה מטפ־טפת מפניהם. הם מנסים לחייך, אך פניהם רק מתעוותים בהעוויה עמוקה.

טיפשים נוראים, מדוע חבשו את הקפ־יות הלבנות, המגלות אותם למרחקים?

ג׳מוס שואל את השאלות השיגרתיות. הם אנשי אלדאבה שברחו לסביבת בית־ג׳ברין, אין להם מה לאכול. יש להם נשים וילדים. הם באו לקצור דורה.

בשעה שהם מדברים, משפטים קצוצים ומבולבלים, נשמעת נקישה.

קבאב טען כדור בקנה.

עתה הם מתבלבלים לגמרי. הם שופכים את המלים, כשעיניהם פעורות בהבעה אימה.

„דחילחום, ודחיל רבכום! מא בידנאש נמות! מה בידנאש נמות!״

אין הם רוצים למות, והם יודעים בביט־חה אימה שהם עומדים למות. הם מדב־רים משהו, על ילדים ועל נשים, מתוך איזו תיקווה נואשת שכל עוד הם מדב־רים לא יקרה להם כלום.

קבאב מאזן את הרוב. אחד מן השניים כורע ארצה ותופס את ידו.

„יא חאואג׳ה,״ הוא צועק.

מימי לא שמעתי תחנונים כה מיואשים.

„הי, שים לב!״ צועק פתאום הצוציק. במרחק, בקצה שדה הדורה, התרומם עוד ערבי ובורח. הג׳יפ שלנו קופץ מן המקום ודולק אחריו.

„ימח שמך!״ אומר קבאב, והולם בצו־ציק מאחוריו עד שזה כמעט נופל על האדם הגוסס.

קבאב מצמיד את לוע רובהו אל ראשו של הפצוע ולוחץ על ההדק. הגולגולת נפתחת ומשהו לבן נשפך מתוכה על ה־ארץ.

הפצוע הפסיק להתנועע.

קבאב מפרק את התרמיל וצוחק צחוק פראי. על פניו מצטייר רגש הסיפוק של אומן אשר עשה את מלאכתו.

„אתה רואה?״ הוא שואל את הצוציק בלעג. „האקדח שלך לא שווה כלום. הכי טוב זה רובה.״

ריבונו של עולם, מדוע לא אוכל להת־רגל לעולם למחזה הזה?

גם טרזן החוויר. חבר הקיבוץ פוער את פיו, כאילו רצה לאמר משהו, אך אף הגה אינו נפלט מפיו. הוא יודע כמוני ששום דבר לא יעזור.

אך בינתיים תפס הצוציק את זרועו של קבאב.

„תן לי!״ הוא צועק, „אני רוצה לנ־סות את האקדח!״ פניו הילדותיות, פני תלמיד בית־הספר, סמוקות. האקדח רועד בידו.

„לך לעזאזל!״ קבאב דוחף אותו בגסות.

„אתה כבר הרגת שניים!״ הצוציק עו־מד על זכותו.

קבאב מגדף, אך מוריד את רובהו. הוא שוכנע, כנראה, שמן הצדק הוא להשאיר גם לצוציק חלק.

הצוציק מרים את האקדח. הערבי מס־תכל בו.

„הסתובב!״ צועק הצוציק. קולו דק ו־היסטרי. אין לו האומץ לירות כשההוא מביט בו.

הערבי אינו זז. יש איזו שלווה עילאית בפניו, כאילו השלים את חשבונו עם אללה. יתכן שהוא בז לנו ברגע זה. אפי־לו אינו עוצם את עיניו.

הצוציק יורה שתי יריות. הערבי נופל על גבו, מהדף הכדור. הוא נאנח אנחה חרישית של גסיסה, אך גופו מתנועע.

„ימח שמך!״ אומר קבאב, והולם בצו־ציק מאחוריו עד שזה כמעט נופל על האדם הגוסס.

קבאב מצמיד את לוע רובהו אל ראשו של הפצוע ולוחץ על ההדק. הגולגולת נפתחת ומשהו לבן נשפך מתוכה על ה־ארץ.

הפצוע הפסיק להתנועע.

קבאב מפרק את התרמיל וצוחק צחוק פראי. על פניו מצטייר רגש הסיפוק של אומן אשר עשה את מלאכתו.

„אתה רואה?״ הוא שואל את הצוציק בלעג. „האקדח שלך לא שווה כלום. הכי טוב זה רובה.״

---

* תצלום שצולם על־ידי אורי אבנרי במהלך סיור בגיזרת תל־אל־צאפי.

הגיע

היבואן: שגעון

רח׳ התבור 44, ת״א, טל. 03-653035

להשיג: ברשת חנויות **שגעון** ובחנויות המובחרות.

בטאון שמאל עצמאי

זה־עתה יצא־לאור „עתה׳ 3 (7)

ביטאון שמאל עצמאי

התוכן: **יומן המערכת** (פלשתין בצד ישראל; תחי כורדיסטן העצמאית; על מפולת ה„ליכוד״ ומיגבלות ה„מערך״); ראיון עם **עמוס עוז**; מאמר ממצה של **פ. סוויזי** על הסיבות למשבר העולמי של הקא־פיטאליזם, וביחוד ל„סטאגפלאציה״, במחצית השניה של שנות ה־70; שיחה (עם רמי פורטיס, סמי בירנבך ויוסי מר־חיים) על מוסיקת ה„פופ״ ועל הקשר בינה ובין מאבקים חברתיים ורוחניים בישראל; על השמאל הישראלי: **חיים ברעם ויוסי זעירא**; על הדרך (הארוכה) למפלגה סוציאליסטית עצמאית **(מ.ס.ע)**: **גבריאל מוקד**; על האינפלציה בישראל: **תמר גוז׳נסקי**; על הבעיה הלאומית הפלשתינאית: ד״ר **אמיל תומא**; על רעות־חולות במפעל הסתדרותי אחד: **שלמה פרנקל**; ראיון עם **סלים תמרי**, איש מיכללת **בית־זית**: **דוד מנדל**; שמאל ביגלאומי, תיאוריה ופראכסיס (טרוצקי וביקורת סטאלין): **אורי רם**; ברה״מ והציונות: **אליעזר פייר (שומרניק)**; חינוך, פוליטיקה וסטודנטים ערביים בקמפוס: ריכז **שחדי אבן־כרי**; ראיון עם **נעים גיעדי**, ממנהיגי ה„פנתרים״ וההתעוררות בשכונות; דבר המערכת: מעתה ואילך; ביקורת־ספרים **(מאנטיאגו קאריליו** על אירוקומוניזם; **יונה יהב** על קץ ההגמוניה של תנועת־העבודה הציונית־סוציאליסטית; **א.ה. טומא** וח. **דרין־דרבקין** על המימד הכלכלי של מדינה פלשתינאית בצד מדינת ישראל).

*

הרכב מערכת־„עתה׳ משקף רצון של **א)** פירסום ביטאון שמאלי בעל רמה אידיאית ופובליציסטית גבוהה; **ב)** מאבק על הקמת חזית־שמאל שבמרכזה של „ע״, חד״ש, פורשי „מערך״ וגופים שכונתיים ו„פנתריים״; ו־**ג)** לדעת חלק מחברי המערכת, מאבק על הקמת מפלגה סוציאליסטית עצמאית **(מ.ס.ע)**, שתבטא, על בסיס סוציאליזם ישראלי עצמאי והמחשב המארכסיסטי, בראש־ובראשונה את העובדים־השכירים, הנוער־האינטליגנ־ציה הצעירה בארץ בתקופת סיום תוקפה הרעיוני של תנועת־העבודה הציונית־סוציאליסטית. ליד „עתה׳ הוקמה **אגודת ידידי „עתה׳** לצורך תמיכה במטרות **א׳** ו־**ב׳** מבין המטרות המנויות לעיל.

*

כתובת המערכת והמינהלה: ת.ד. 3421, ת״א. המו״ל: אגודת ידידי „עתה׳ ואגודת „**קיומית׳**. **העורך**: ד״ר גבריאל מוקד. **מ״מ העורך**: שלמה פרנקל. **המערכת**: שחדי אבן־ברי; אריה ארנון; ירון בקר; חיים ברעם; ינוס דמיאניס; דוד הלוי; יוסי זעירא; אליעזר פיילר (שומרניק); ד״ר נעמי קיס. (מיספר חברי־מערכת נוספים לא השתתפו בהכנת גיליון זה). **הנהלת** אגודת ידידי „**עתה׳**: ד״ר שמואל אמיר, צבי ברייטשטיין, יצחק לודן. דמי־מנוי ל־4 גיליונות (מתוך עיקוף האינפלציה): 200 ל״י. בכל ענייני המערכת מטפל בימי שהותו של העורך בחו״ל: שלמה פרנקל.

„עתה׳ מצוי למכירה בכל הקיוסקים בארץ. הפצה: ח׳ הגדוד העברי 64, טל. 334496, ת״א.

שופטים עליונים

עלולים להתפטר

אנשים המקורבים לשפטי בית־המישפט העליון הזהירו השבוע את שרי הממשלה מפני כל ניסיון לחוקק חוק רטרואקטיבי שיאפשר את המשך התנחלות אלון מורה, בניגוד לפסיקת בית־המישפט העליון.

אותם חוגים הבהירו כי כל חקיקה או פעולת התכחמות אחרת, שתראה כניסיון לעקוף את בית־המישפט ולפגוע ביוקרתו עלולה להוביל להתפטרות מחאה של שופטים עליונים ובעקבות זאת להתמוטטות מערכת המישפט בישראל.

בלום כשר־החוץ?

ראש־הממשלה מנחם בגין שומר על שתיקה מוחלטת בכל הנוגע לאישיות אותה הוא רוצה לראות כשר־חוץ במקומו של דיין. כל השמות שהועלו השבוע כמועמדים הם מועמדים מכוח עצמם או שמות שהועלו בניחושים וספקולציות, מבלי לדעת כלל מה דעתו של בגין.

בין הניחושים מסכימתו הקרובה של בגין: ראש־הממשלה עשוי להציע את התפקיד לשגריר ישראל באו״ם, יהודה בלום, אם לא ימצא אישיות אחרת הנחנית מיוקרה בינלאומית.

תעשיינים

משקיעים בחו״ל

בשל אי הכהירות במצב הכלכלי בי ארץ נוטים יותר ויותר תעשיינים ישראלים להשקיע כספים במיפעלי תעשייה בחו״ל, „כדי לא לשמור את כל הביצים בסל אחד״, כטענתם. בחודשים האחרונים הקימו כמה תעשיינים סניפים למפעליהם במדינות אחרות. אחרים בודקים אפשרויות השקעות ושותפויות. מה שהיה עד כה בכחינת תופעה חריגה הוך ומתפשט בממדים מדאיגים.

שר נוסף לחרות

פרישתו של משה דיין מהממשלה מקנה לתנועת החרות זכות לשר נוסף מטעמה בממשלה, שכן משה דיין שולב בממשלה על חשבון שר של תנועת החרות. **גם אם לא יתמנה איש חרות כשר־החוץ יהיה צורך בצירוף שר נוסף מחטיבה זאת.**

מועמדים שהוזכרו השבוע: יורם ארידור, איתן לבני, יצחק שמיר.

צנזורה על

חברי הכנסת

במישרד־המישפטים מחפשים עתה התחכמות מישפטית, שתאפשר לחבא למנוע מח״בים להפיץ בכנסת מיכתבים שיש בהם משום גילוי סודות צבאיים, מבלי לפגוע ולהלכה בחסינות חברי־הכנסת.

היוזמה לכך באה מצד יו״ר הכנסת, יצחק שמיר, שביקש למנוע את מה שאירע בעיקבות הפצת מכתבו של ח״כ אורי אבנרי בין חברי־הכנסת בפרשת פינטו, באמצעות חקיקה מתאימה. שמיר הודה השבוע בשידור־רדיו שאבנרי פעל במיסגרת החוק הקיים. ספק אם יוגש חוק מיוחד בעניין, אך אין זה מן הנמנע שתוצע תקנה האומרת כי מיכתבים מסוג זה יהיו טעונים ביקורת הצנזורה הצבאית עוד לפני הפצתם.

הרמטכ״ל לא העביר

את חיק פינטו

הרמטכ״ל, רב־אלוף רפאל איתן, טרם נענה לדרישת ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת להעביר לעיון חברי־הוועדה את התיק המישפטי של הסגן דניאל פינטו, כדי שיוכלו ללמוד את פרטי הפרשה ואת השיקולים שהינחו את הערכאות המישפטיות ואת החלטת הרמטכ״ל. התביעה הועלתה עוד לפני כחודש על־ידי ח״כ יצחק רבין, אך עד כה טרם נענתה.

נראה כי חברי־הוועדה יפנו אל יו״ר הכנסת כדי שיורה לשר־הביטחון למנוע אחרי החלטת חברי־הוועדה.

לביא יישאר

במישרד־החוץ

נפתלי לביא, מי ששימש במשך שנים רבות כדוברם של משה דיין ואחר־כך של שימעון פרס, כשרי־הביטחון, לא יפרוש ממישרד־החוץ כעיקבות התפטרותו של משה דיין. לביא, העובד כיום על תקן של „יועץ לענייני ציכור של שר־החוץ ודובר מישרד־החוץ״ מבקש להמשיך בתפקיד זה גם בשירותו של שר־החוץ הבא. אם השר שימונה לתפקיד לא ירצה בו, יבקש לביא להשתלב בתפקיד אחר במישרד־החוץ. לטענתו, אחרי שנתיים וחצי במישרד־החוץ הוא התאהב בעבודת המישרד ורואה את עצמו כעובד מן המניין בתחום המדיני.

מושל הגדה

למסע בארה״ב

תת־אלוף בנימין („פואד״) בן־אליעזר, מושל הגדה המערבית, עומד לצאת לארצות־הברית למסע הרצאות למען המגבית והבונדס.

חוגים ביהדות ארצות־הברית מתכננים להפגין בהופעותיו נגד ההתנחלות ונגד הפקעת הקרקעות בשטחים הכבושים.

ארנס ורום

יצטרפו להתחייה?

אנשי תנועת־התחייה מפיצים שהם מנהלים מגעים עם ח״כי חרות מישה ארנס ויוסף רום, על הצטרפותם האפשרית לתנועתם — אם לא עכשיו, הרי סמוך לבחירות, בעת שיוחלט עליהן.

לטענת אנשי־התחייה, הוויכוח עם השניים הוא על מיקומם ברשימת מועמדי המיפלגה לכנסת. גם ארנס וגם רום ביטלו בילגלוג שמועות אלה.

חדי קולק

לראשות הממשלה

שם של איש חדש הועלה בימים האחרונים בקרב חוגי היונים במיפלגת־העבודה, כמי שעשוי להתמודד עם שימעון פרס על תפקיד מועמד העבודה לראשות־הממשלה.

המועמד הוא דוקא איש רפ״י לשעבר, תדי קולק, ראש עיריית ירושלים.

כמה מאנשי חוג בית ברל, וכן כמה מיוני מיפלגת־העבודה, טוענים כי קולק הוא אישיות כאריזמטית, העשויה למשוך קולות בראש רשימת המערך. כאיש רפ״י לשעבר הוא עשוי ללכד יונים וניצים במיפלגה, ולשמש מועמד מקובל על סיעות יריבות.

קורס מדריכי

טייס בישיבה

מפקדו של קורס מדריכי טיס בחיל־האוויר החליט, ככל הנראה, שטיסים במרומים תהיה גישה ישירה יותר ליושב במרומים, אם ישתלמו גם בישיבה.

על דעת עצמו החליט מפקד הקורס לשתף את החניכים בהשתלמות דתית בישיבת אור שמח בירושלים. הדבר נעשה במיסגרת השתלמות שקיבלו חניכי קורס מדריכי־הטייס באוניברסיטה העברית בירושלים, בנושאי הדרכה.

כאשר נודע למיפקדת חיל־האוויר כי חניכי קורס־המדריכים לומדים בישיבה על חשבון השתלמות חשובה יותר, החליט להפסיק מיד את השתלמות הטייסים בישיבה.

מחחדש מישפט

„הארץ"

חלקה השני של תביעת־הדיבה של הגיש הקיבוץ והמזונאי בצלאל מיזרחי נגד העיתון „הארץ" ועורכיו, עומד להתחדש ביום השלישי בשבוע הבא. בחלק זה יטענו הצדדים למידת הנזקין שנגרמו למיזרחי בגין לשון־הרע שהוציא עליו העיתון.

השופטת המחחית שולמית וינשטיין הקציבה לחלק זה של התביעה שלושה ימים, אולם לא מן הנמנע כי הוא יתמשך יותר.

הגילוי של מודעי

בחוגי הממשלה מספרים כיצד תירץ בשעתו שר־האנרגיה, יצחק מודעי, את נסיעת הנפל שלו לנורבגיה, בניסיון לרכוש דלק ממדינה זו. מודעי סיפר לחברי בממשלה: **„נסיעתי לא היתה לשווא. למדתי שרכישת דלק היא עניין פוליטי!"**

פוגל מאיים

על שוחט

דויד פוגל, איש מישרד־הפירסום עידן, אשר זייף את מיכתבי־התמיכה בפרס שהכילו ציטטות מסולפות מיומני שרת נגד יצחק רבין, מאיים לתבוע לדין את תחקירנית הטלוויזיה, אורית שוחט, ביגלל מה שהוא מכנה „הפצת לשון הרע".

בעיקבות המיכתב שכתבה אורית ליו״ר המוסד לביקורת של מיפלגת־העבודה, ארי אנקורין, שבו האשימה את פוגל בשקרים, הודיע לה פוגל במיכתב: „יש בכך משום הוצאת דיבתי רעה, שכן את מציגה אותי כשקרן, וזאת באמצעות מיכתב בעל תפוצה לאישי־ציבור, שדעתם עלי חשובה לי".

אורית שוחט הודיעה לפוגל כי אינה מתכוונת להתנצל לפניו, והיא תעמוד על גירסתה גם אם יתבע אותה לדין.

בינתיים הפיץ אורי בן־משה, מנהל משרד הפירסום עידן בו עובד פוגל, מיכתב שהיפנה למנהל הטלוויזיה ולחברי הכנסת. במיכתב מאשים בן־משה את אורית כי היא ניצלה את מעמדה בטלוויזיה לעריכת חשבונות עם שימעון פרס בגלל הסיכסוך שהיה ל־פרס בשעתו, כשר־הביטחון, עם אביה, קבלן עבודות העפר, שייקה ירקוני.

מ׳ספרי הטלפון החדשים של

העולם הזה

232262

232263

232264

תשקיף

בורג ייאלץ לוותר

יתכן כי שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, היה רוצה להיות שר־החוץ, אך נראה שיצטרך לוותר על כך.

על בורג לוחצים עסקני מיפלגתו, אשר מישרד־הפנים הוא לגביהם עמדת־כוח חיונית להשגת תקציבים ולרכישת קולות. אומנם סבור בורג כי תפקיד שר־החוץ היה יכול להעלות את קרנה של המפד"ל בעיני הציבור, אך לגבי המפד"ל יש חשיבות לשלושת המישרדים המשופעים בתקציבים: הפנים, החינוך והדתות.

השרים זבולון המר ואהרן אבו־חצירא היו שמחים אילו קיבל בורג את מישרד־החוץ, כשיטה כדי „לתמרן אותו החוצה."

שינויים

בוועדת האוטונומיה?

אם ימונה יגאל ידין שר־חוץ, יגרום הדבר בעיות בהרכב ועדת־השרים לענייני אוטונומיה. יש להניח כי ידין ידרוש לעמוד בראש ועדה זו, וייתקל בסירוב מוחלט מצד הד"ר יוסף בורג ושרי המפד"ל.

אולם גם אם יוותר ידין על ראשות־הוועדה, הוא בוודאי ידרוש להיות חבר בה, ואז תיווצר בעיה שלשרי הדימוקרטים יהיו שני שרים בוועדה זו, מאחר ששמואל תמיר הוא חבר־הוועדה. למצב זה לא תסכים המפד"ל.

תמיר כבר הודיע כי בשום תנאי לא יסכים לוותר על מקומו בוועדה.

כץ ביובז

30 אלף לירות

שר התחבורה הד"ר ישראל כץ הגיע כשבוע שעבר מגרמניה לישיבת־ה־ממשלה המיוחדת שנערכה בנושא הפרקליטים.

השר הספיק את סיורו בגרמניה כדי להשתתף בישיבה ונחת בארץ ביום השני שעבר בשעה 10 בלילה. למחרת, בשעה חמש אחר־הצהריים הטיסה חזרה לגרמניה. רק אחר־כך התברר כי בואו הבהול של כץ לארץ היה לשווא, מאחר ותוצאות ההצבעה בישיבת הממשלה היו 9 לעומת 3 וקיומו של כץ לא שינה דבר לכאן או לכאן.

מחיר „הקפיצה" הארץ, שבא מתקציב מישרד־הרווחה: 28,888 לירות.

חמיר חותר תחת ידין

בסיעה הדמוקרטית צפוי קרע חריף בין מנהיג מיפלגה זו, הפרופסור ייגאל ידין, לבין שר־המישפטים שמואל תמיר.

אל חדרו של ידין בכנית־החוזים הגיעו ידיעות על פעילות קדחתנית של תמיר, כשמטרתו לקבל את תפקיד שר־החוץ. תמיר נפגש עם שרים, חברי־כנסת, עיתונאים ומקורבי בגין, ומציע להם את השינויים הבאים בממשלה: הוא עצמו יקבל את תפקיד שר־החוץ; ידין יקבל את תפקיד שר־הרווחה ויוותר על סגנות־ראש־הממשלה; שימחה אריך יהיה סגן ראש הממשלה; השר השלישי של הדמוקרטים, הד"ר ישראל כץ, יהיה שר־לא־תיק; ואילו השר־לא־תיק של הליברלים, משה ניסים, שהוא עורך־דין במיקצועו, יהיה שר־המישפטים. הוא גם הבטיח ליהודה בן־מאיר מהמפד"ל תפקיד של סגן־שר־החוץ.

לפני מקורביו, שביקרו אותו בבית־החולים, הביע ידין התמרמרות על פעולותיו של תמיר ואף אמר: „בחדר הזה הוא ניסה לשכנע אותי שחשוב שאני אהיה שר־חוץ, ובחוץ הוא חותר נגדי." במיוחד מרוגזים מקורבי ידין נוכח השמועות שתמיר מספר לבעלי־שיחו כי ידין חולה מאד, בעוד שבטלוויזיה אמר תמיר כי לידין יש „אדמומיות בריאה." מנוי וגמור עם המפד"ל להצביע נגד הממשלה, אם תמיר ימונה כשר־החוץ. לעומת זאת מוכנה המפד"ל שידין יהיה שר־החוץ ובן־מאיר סגנו.

פיתרון צבאי

לאלון מורה

חוגי ראש־הממשלה טוענים כי הפיתרון היחיד לבעיית אלון־מורה הוא להעביר את הישוב לכפיס־הדרכה צבאי גדוד, אשר אינו מרוחק מאלון־מורה.

נראה כי כאשר תועלה הצעה זו, שבה תומך ראש־הממשלה, יתנגדו לה בחריפות רבה גם שר־הביטחון, עזר וייצמן, וגם הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן.

ח"כ נוסף להתחייה

קיימת אפשרות כי סיעת־התחייה בכנסת, שבה חברים היום רק גאולה כהן ומשה שמיר, תזכה בח"כ נוסף.

ח"כ חרות איתן ליכני מאושפז בבית־החולים, אחרי התקף־לב קשה, שבו לקה בפעם השלישית. ליכני הודיע למקורביו כי אחרי שייצא מבית־החולים, הוא יתפטר מחברותו בכנסת.

המועמד הבא של הליכוד הוא משה שרם, קונסול

עובדי המבקר

קיבלו הלוואות

מזה מעובדי משרד מבקר־המדינה והממונה על ולוונות וזאבוט, זרח ארנמט נבנצר, קיבלו מקופת „יחב" הלוואות לקניית רכב אישי חדש. ההלוואות ניתנו לעובדי משרד מבקר־המדינה בריבית של 11 אחוז לתקופה ארוכה. סך כל ההלוואות מסתכם ב־15 מיליון לירות.

ישראל בג'נבה, אולם שרם כבר הודיע כי אינו מסכים לכהן בכנסת ולוותר על עבודתו בג'נבה.

המועמד הבא, אחרי שרם, הוא חבר מזכירות התחייה, צבי שילוח. עתה נעשים מאמצים בליכוד לשכנע את ליכני שלא להתפטר מהכנסת, כדי שלא לחגכיר את כוחה של התחייה.

אלון יפנה לבג"צ

ח"כ יגאל אלון החליט לפנות לבית־המישפט הגבוה לצדק, אם יחליט יושב־ראש מיפלגת־העבודה, שימעון פרס, לכנס את מרכז המיפלגה כדי שיכחר את מועמד המיפלגה לראשו תהממשלה.

לדעת יועציו המישפטיים של אלון, יהיה כינוס כזה של המרכז, לפני שנבחרה ועידה חדשה למיפלגה, בלתי־חוקי, ויש סיכוי שבג"צ ימנע אותו.

אם לא יצליח אלון בפנייתו לבית־המישפט, הוא יורה לאנשיו להחרים את ישיבת המרכז ובמחרת היום יודיע על מועמדותו שלו לתפקיד.

ארליך רצה לסגור

את „אל־על"

בישיבתה האחרונה של הממשלה סיפר שר־האוצר שימחה ארליך כי הוא עמד לסגור את חברת „אל־על", „בהסכמת שר־התחבורה", כאשר פרצה שביתת־האזהרה בת היום האחד.

באותה ישיבה תמך גם שר־התעשייה בסגירת חברת אל־על, אולם ארליך הבין כי לא יהיה לו „בשלב זה" רוב בממשלה לסגירת החברה, ולכן ויתר על הצעתו.

בניגוד לפירסומי שר־התחבורה, מעריך ארליך כי הפסדי „אל־על" השנה יגיעו ל־25 מיליוני דולאר, שהם כיום כ־750 מיליוני לירות.

מיסדר־דת

של הרמטכ"ל

הרמטכ"ל, רב אלוף רפאל („רפול") איתן, הורה כי כל חייליו אחד הכפיסים הגדולים בארץ, כפיס צריפין, יחזרו לכפיסם מחופשת־החג ערב שימחת־תורה, ולא בבוקר המחרת, כנהוג.

הרמטכ"ל עמד על כך שהחיילים ישתתפו כולם בהקפות שנערכו בבית־הכנסת של הכפיס.

מדים

לשומרי האישים

חוליית שומרי האישים, „הגורילות", הושפעה ככל הנראה מהמיפגש עם שומרי האישים המצריים, הלוכשים חליפות ספארי כחולות, ועתה לובשים חברי החוליה מדים מיוחדים.

מדי שומרי האישים, המופקדים על שמירת ראש־הממשלה השרים הבכירים, הן חליפות דמויות חליפות ספארי בהירות מבד דק. לאירועים חגיגיים יתייצבו הגוריליות בחליפות ועניבות. עד כה היו שומרי־ראש לובשים בגדים אישיים שלהם.

אמריקאים יחקרו

ייצוא פושעים

כתבי רשתות־טלוויזיה אמריקאיות בישראל קיבלו הוראות מהמערכות שלהם לחקור אם משטרת־ישראל הבריחה מיספר גדול של פושעים מועדים מישראל לארצות־הברית.

ועדת השילטונות האמריקאיים קיימת מאפיה ישראלית גדולה בארצות־הברית, והיא קשורה עם הפשע המאורגן הישראלי. משטרת־ישראל סירבה בשנים האחרונות לבקשת שילטונות ארצות־הברית להעביר להם מידע על פושעים ישראליים השוהים בארצות־הברית.

היורקת -

גננת באלון־מורה

מזל כהן, היורקת המפורסמת מגן־חורק שבנאות־סיני, ומי שמהדה מלח בכפה שהונש לשר־הביטחון עזר וייצמן, מונתה על־ידי חברי אלון־מורה כגננת של הישוב. הסתייגויות של כמה חברים, שטענו כי מזל כהן אינה יכולה לשמש כתפקיד של מחנכת, נדחו על־ידי המזכירות.

פרס

במקום יעקובי

את הצעת אי־האמון בממשלה מטעם סיעת־המערך, שהוגשה השבוע, עמד להציג ח"כ גד יעקובי. אולם אחרי שנודע על התפטרות משה דיין מהממשלה, עמד יושב־ראש המיפלגה, שימעון פרס, על כך שהוא ינמק א תהצעת אי־האמון. פרס טען כי „בנסיבות הקיימות אי־האמון הזה הוא בעל משמעות היסטורית."

מקורביו של יעקובי ניסו לשכנע את פרס לוותר על דרישתו, בטענה כי גם יעקובי „יכול לנאום בהזדמנויות היסטוריות," אולם פרס עמד על שלו ויעקובי ויתר.

כאשר נפגשו השניים אמר יעקובי לפרס: „אני תמיד מוכן שאתה תמלא את מקומי, בכל שטח שהוא."

יוסי יגאי

אשה ירושלמית

מתוך חשש שהוא

מה
עו
במק

אתי ויבני
הגנה עצמית

אילנה גור
יורה מייד

שולמית אלוני
בפרופורציה

„את נמצאת לבדך בחדר-עליונה. לפתע פורץ אל החד- בכוונתו לאנוס אותך. אין אי- בעיקבות המיקרה, שאיר- צעירה ירתה למוות גבר שניסה מישאל-רחוב. במישאל השתתפ- וגברים כאחד, ואישי-ציבור,

● **חברת־הכנסת שולמית אלוני:** „אני חושבת שאונס הוא מעשה ברוטאלי, והתפרצות כזאת היא גרועה מרצח. מבחינת העושה את הדבר ומבחינת הנפגעת. זה שניסה לאנוס ומת לא מרגיש יותר דבר, אבל הנאנסת לא תשכח את המעשה כל חייה. לדעתי, תגובתה של אותה צעירה היתה בהחלט בפרופורציה. אני לא הייתי מהססת לעשות כמוה.“

● **הפסלת אילנה גור:** „הייתי מתה מפחד, אבל הייתי יורה בו, כי הייתי עושה חשבון שזה או הוא או אני. אז ברור שהייתי חושבת רק על עצמי, כי אם יש לו סכין איננו יכולה לדעת אם הוא רק רוצה לאנוס אותי או גם לרצוח אותי. לכן הייתי יורה מייד. אם לא היה לו נשק הייתי חושבת פעמיים, אבל בגלל הנשק, והסכנה שזה מטורף שאינו יודע את מה שהוא עושה, הייתי יורה.“

● **עורכת־דין אתי ויבני:** „הייתי נוהגת כמו שנהגה הבחורה מירושלים. הייתי מנסה להגן על עצמי. מבחינה מישפטית זה בדיוק מיקרה של הגנה־עצמית. זה בדיוק מה שהחוק מצפה ממך שתעשי. לא הייתי מנסה לדבר איתו, כי זה לילה, וחושך, ואני התעוררתי מהשינה בבהלה, ואני רואה שמישהו מנסה להיכנס אלי, אז אני ישר יורה. או שהייתי מאבדת את העשתונות, או שהייתי מגיבה בצורה אלימה.“

● **הפסנתרנית פנינה זלצמן:** „ממתי אונסים עם סכין? אבל אם לתאר מיקרה כזה, לא הייתי ישנה עם אקדח מתחת לכר, כי הייתי מפחדת שתיפלט יריה בזמן שאני ישנה. אם היה לי אקדח, הייתי מנסה להכות אותו ולא לירות בו, כי אף פעם בחיי לא יריתי באדם.“

● **הפסיכולוגית רות רזניק,** מנהלת המיקלט לנשים מוכות בהרצליה: „לאף אחד אין זכות לפרוץ לדירה שלי בלי רשות. אם מישהו רוצה לדבר איתי הוא יכול לצלצל אלי, אבל אם הוא נכנס לדירה בלי רשות וכוונתו זדונית, לא הייתי מהססת לרגע אחד לירות בו. אם לא היה לי אקדח, הייתי משתמשת בכל נשק אחר שהיה ברשותי. הייתי נאבקת, שוברת לו לבנה על הפרצוף. הכל.“

● **השחקנית גילה אלמגור:** „המחשבה על כך מטרידה אותי מהרגע שקראתי על זה בעיתונים. מאז ששיחקתי במלכת הכביש והיתה שם סצנה של אונס, אני מרגישה שאני יודעת במה מדובר. מאז יש לי סיוט חוזר, שברגע כזה לא אוכל להוציא קול מהפה, שבשעת סכנה אני אצעק ולא ישמעו קול. אני קורת לעזרה ואף אחד לא שומע. לי אין נשק ואינני יודעת להשתמש בנשק. אם היה לי אקדח, אני מקווה שלא הייתי מאבדת את העשתונות. אני מפחדת שאתבלבל, אבל אני יודעת שבזמן סכנה אנשים מגלים כוחות עליונים. אני חושבת שהייתי נלחמת על חיי. אני יודעת, מקריאה בעיתונים, שהרבה נשים משתפות פעולה עם אנסים, כדי שלא ירצחו אותן. אבל אם היה בא אלי מישהו עם סכין — הייתי נלחמת. אם היה בלי סכין — אולי הייתי מעדיפה להאנס ולא לירות. כשאני חושבת על זה, הדמיון שלי נעצר במקום מסויים, ואני לא יכולה לדעת מה אעשה ומה יקרה.“

● **העיתונאית ריבקה רובינשטיין (עתי"ם):** „הייתי בהחלט הורגת אותו. בנסיבות האלה אין דרך חזרה. אני גם לא חושבת שבאותו הרגע זה היה בשיקול דעתי. כשאת נכנסת ללחץ, והוא עומד מולך עם סכין, ואת יודעת שהוא מסוגל להרוג, את יורה מייד. כי מצבים של לחץ מביאים אנשים להרבה כוח.“

ריבקה רובינשטיין
בהחלט הורגת

דויד חיון
לירות באוויר

● **איש־עסקים דויד חיון** (27), מאשקלון: „היום זה פופולארי גם לרצוח וגם לאנוס. בצבא, למשל, יש נוהל: כשאדם זר נכנס לבסיס ולא מזדהה, יורים יריית אזהרה באוויר. אחר כך ברגליים. במיקרה של בחורה, אם הוא בכל זאת מנסה לעשות משהו היא צריכה לנסות לירות באוויר, כדי להפחיד אותו, ואם זה לא עוזר — אפילו לירות בו.“

● **הסטודנטית לאמנות ולמקרא טלי ורדי,** (21): „חשבתי על זה המון בימים האחרונים, ולא הגעתי לשום מסקנה מה אעשה. אני חושבת שאפילו אם היה לי אקדח לא היה לי מספיק אומץ לירות בו. קרוב לדוואי שהייתי מתאבנת מרוב פחד. חברות שלי חושבות שצריך הרבה אומץ בשביל לירות. אני מעדיפה שלא להשתמש בנשק, אלא כמוצא האחרון.“

● **החייט חסידי אבן־רמאללה,** מחברון: „אסור להרוג בן־אדם. צריך שהבחורה תנסה איכשהו לצאת מהבית. שתצעק, שתקרא לשכנים. היא צריכה לנסות להגן על נפשה בכל מחיר, כי חראם (איסור דתי באיסלאם) להרוג נשמה. זה בני־אדם, זה לא חיות. אסור להרוג סתם.“

● **ד"ר ברנה הרמנה,** רופאת אף־אוזן־גרון מתל־אביב: „אם אין לי אקדח, אמות מפחד, ואם יש לי אקדח, בטח שאירה בו. ישר!

שימעון בר
להשתדל שלא להרוג

מרגלית מור
להזעיק את המישטרה

אורלי אשכוז
רק בדיבורים

ברנה הרמנה
להרוג את כולם

שפרץ לדירתה,
זומם לאנוס אותה
היית
שה
מה?

שינה, בדירה הנמצאת בקומה
אדם חמוש בסכין. יתכן כי
מלבדך בבית. כיצד תגיבי?"
בירושלים בשבוע שעבר, שבו
אנוס אותה, ערך "העולם הזה"
אנשים שנבחרו באקראי, נשים
התבקשו להשיב על השאלה.

פנינה זיצמן
לא לירות

● **השחקן שימעון בר:** „אני מצטער מאד, אבל אני חושב שהיא היתה צריכה לירות בו אם הוא בא לאנוס אותה. וזאת מתוך הנחה שהיא אינה יודעת קראטה. אם היא יודעת קראטה, זה כבר סיפור אחר. ברגע כזה קשה לעשות חשבונות. אז אם אי[illegible]לה ברירה, ויש לה אקדח, שתירה. תש[illegible] שלא להרוג, אבל [illegible]ניקה ולא יודעים מה [illegible]ל לקרות גם לבת שלי, [illegible]נוס את אשתי. אני מע[illegible]

[illegible]חסרת־מיקצוע: „אם [illegible]א טובה, ונכנס אליך [illegible]באופן טבעי או שתזרקי עליו [illegible]שאת צועקת או שאת יורה. זה אינסטינקטיבי. אם יבוא אלי בן־אדם הביתה ויבקש פרוסת לחם, אתן לו לחתוך בעצמו. אבל אם רואים שכוונתו לא טובה, אוהו, היה לי אחד כזה בדיזנגוף. הוא חטף סטירת־לחי. בבית אני פחות חסרת ישע. יש שכנים, יש מה לזרוק עליך, ואם היה לי אקדח, הייתי יורה."

● **הרס"ר יוסי מור** (45), איש חיל־אוויר: „לירות בו ישר, בלי להסס, מפני שאני חושב שחוק המדינה לא מגן מספיק על נשים כאלה, והמישטרה לא עושה מספיק כדי למצות את הנושא. במיקרים של האנסים וסוטי־המין אני ממליץ לירות, כדי שידעו שלא כל אחד יכול לעשות את זה מתי שהוא רוצה. שיהיה איזה גורם מרתיע."

● **המיסעדן מיקי רוטמן** (30): „אם יש לה רשיון לאקדח, אז שתירה בו. מה פתאום שייכנס אליה מישהו הביתה? אם זה גבר אל גבר, זה סיפור אחר, אבל לבחורה?"

● **הקוסמטיקאית שלי וייסהאוז:** „הייתי יורה בו ישר, בלי היסוס. כשמתי לפי דעתי צריך להרוג אותם. למה שאנס או גנב או פורץ יוכל, כך סתם, להיכנס אלי לדירה. אחד כזה לא צריך להסתובב בין אנשים. לא צריך לתת לו לחיות בחברה שלנו. אם הוא רוצה רק לגנוב, אולי לא אירה אבל אם הוא רוצה גם לאנוס או להרוג, אני אירה. כל הזמן אני חושבת מה יקרה אם מישהו יכנס אלי לדירה. אצלי תמיד מסתובבים כל מיני אנשים, כי אני רופאה, ויש כאלה שחושבים שרופאים הם עשירים. מזמן רציתי לקנות אקדח, אבל לא היה לי זמן."

● **האסטרולוגית אורלי אשכול** (25): „לא הייתי יורה. אני חושבת שהייתי נבהלת לרגע, מחייכת, מנסה להסביר לו. אני מאמינה שבדיבורים אפשר לעשות משהו, לירות, בטח שלא. אני לא רוצה לקת רצח על אחריותי ועל המצפון שלי."

● **הפקידה מרגלית מור** (34), נשואה ואם לילד: „הייתי משתדלת לאיים עליו, ואם לא היה הולך אז הייתי יורה, אבל משתדלת לא בראש. אני מאמינה שאם הייתי מאיימת עליו, היה נרתע מהאקדח ולא עושה כלום, והייתי מזעיקה את המישטרה. הייתי משתדלת שלא לפגוע בו, בעיקר בגלל הילד. יש לי ילד בן 14 בבית."

רות רזניק
לא מהססת

מתאבנת מרו[illegible]

חסידי אבו־רמאללה
אסור להרוג סתם

גילה אלמגור
להיאנס ולא לירות

בלבלים לא רואים לאן יורים, אבל הייתי משתדלת רק לפצוע אותו ולקרוא למישטרה."

● **אורלי אברהמי** (21), סטודנטית לסייינטולוגיה מתל־אביב: „פעם זה קרה לי. התעוררתי באישון־לילה, ככה סתם, ומצאתי יד על הכר שלי. היד היתה מחוברת לבחור צ'יק, ששלושת גפיו האחרות היו עדיין על השטיח. כמובן שקצת נבהלתי. לא היה לי אקדח. הגבתי בשיא הטבעיות. זינקתי מהמיטה, נעמדתי יציב על הארץ וצעקתי מעומק נשמתי. כשגמרתי לצעוק עוד הספקתי לראות זוג סנדלים שנעו מהר, כמו פרופלור, לכיוון הדלת האחורית. כשהגעתי לדלת הוא כבר נעלם. אמי צעקה אלי, אם הכל בסדר. אבי חשב בהתחלה שסתם חלמתי. אני לא חושבת שצריך אקדח. מספיק לצעוק."

● **עקרת־הבית טרזה בזומנטז** מתל־אביב: „הייתי שמה לו כדור בראש או זורקת עליו את מה שהכי קרוב אלי. לא הייתי הולכת לקחת את המטאטא. בארצות־הברית זה יותר קשה, בגלל החוק. פעם קרה מיקרה כזה לאשה. היא ירתה בו והוא דרש פיצויים, הפסיק לעבוד. מאז ועד סוף החיים שלה היא צרכיה לשלם, בשביל מה שהיא עשתה. זה חוק טפשי, לדעתי. אני חושבת שאם מישהו רצוה להרוג אותי, אז גם אני יכולה להרוג אותו. למה לא?"

● **השחקנית שרומית נתיב:** „אולי הייתי מנסה לדבר איתו יפה קודם, בלי להשתמש באקדח. אחרת הייתי יורה בו. יש לי גם מוט ברזל בבית, ליד המיטה. אם לא היה לי אקדח, הייתי פורצת בצרחות ומשתדלת להוציא את מוט הברזל ולהכות אותו ברגליים או בגוף. אבל אני לא מאמינה שהיתה לי אפשרות גדולה לחשוב, הייתי אפילו מתעלפת."

שלי וייסהאוז
רק לפצוע

מיקי רוטמן
לירות ברשיון

יוסי מור
לירות ישר

יעל זקס
סטירת לחי

(המשך מעמוד 19)

הוא נאמן פרס מזה שנים אחדות, ואמור־ראי נאמן לחריש יותר מאשר למכורתו, אחדות־העבודה, ולנציגה בהתמודדות, יגאל אלון.

ח"כ אליהו שפייזר הוא דמות עלובה מבחינת החיים הפרלמנטריים. שפייזר, שזו לו הכנסת הראשונה, ממעט לבוא לכנסת, ויש הטוענים כי מעולם לא נאם בה נאום מעל הבימה. שפייזר נמצא ב־יריבות מתמדת במחוזו, מחוז תל־אביב, עם מזכיר המחוז דוב בן־מאיר. בן־מאיר הוא תומך של פרס, ואחרי כינוס בית־ברל רצה שפייזר לעלות על יריבו המקו־מי, ולכן מיהר לכנס את חוג יחדיו, ש־מטרתו היתה להראות כי יש לפרס תמי־כה בתוך המיפלגה נגד בגידה אפשרית של חוג בית ברל. אלא שכנס יחדיו היה עלוב ובלתי־משמעותי.

בראש מחוז אחר, מחוז ירושלים, עו־מד עוזי ברעם, שהוא איש פרס, אך הטיל את כל יהבו על לווינסון. לברעם לא תהיה ברירה אלא לתמוך באלון, כאשר לווינסון יחליט על בחירה זו.

המחוז הגדול, מחוז חיפה, מפולג ומ־פורר. שחל חייב לפרס הרבה, ולכן הוא תומך בו. מי שהיה האיש החזק של חיפה, יוסף אלמוגי, התעורר מתרדמת־החורף שלו, חזר לפעילות שמטרתה אחת — להילחם בשימעון פרס, ידידו מרפ"י־לש־עבר. גם אורי אגמי, מזכיר המחוז, הוא איש רפ"י־לשעבר, מתנגד לפרס ומתחיל לארגן את הכוחות בחיפה. מצב זה הציב את מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורט־מן, ואת סגן ראש־העיר, יוסף בלושטיין, במחנהו של פרס, כפי שהגדיר זאת בלו־שטיין: „לא מאהבת פרס כמו משינאת אלמוגי ואגמי."

בפרס תומכים גם כל אלה שאותם הוא הכניס לפעילות. בראשם עומדים הרמט־כ"ל לשעבר, מרדכי („מוטה") גור, שהצ־היר על כוונותיו להיות ראש־ממשלה ב־עתיד, ואליהו נאווי, ראש עיריית באר־שבע, ש„בגד" במיפלגתו בבחירות למו־עצות המקומיות, אך הוחזר לחיקה על־ידי פרס.

מחנה אלון

ת ומכיו המובהקים של אלון בתוך המיפלגה מיוצגים בראש ובראשונה על־ידי יצחק רבין, מחולל התמודדותו של אלון.

שר־המישטרה לשעבר, שלמה הילל, ש־כוחו רב בקרב העדות, הוא איש אלון, וכן גם הח"כ הבדואי של המיפלגה, מוח־מד אבו־רביע, שהחליף באחרונה את שי־חות־מיזנון־הכנסת שלו עם משה דיין ב־שיחות בערבית רהוטה עם אלון. אנשי אחדות־העבודה־לשעבר, שושנה ארבלי אלמוזלינו ויעקוב („אק") אמיר, תומ־כים באלון, וכך גם הח"כ הדתי, מנחם הכהן.

אברהם כץ ואלי מויאל תומכים באלון וכך גם ח"כ אורה נמיר, שהיא ידידה אישית של יצחק רבין.

קבוצת הבלתי־מזדהים היא, בשלב זה הקבוצה הגדולה ביותר. במרכזה עומד, כמובן, חוג בית ברל בראשותו של לווינסון, עסקני הקיבוצים וברעם מ־ירושלים. לעורכי הטוטו בתוך מיפלגת ה־עבודה נדמה שאילו נפלה ההכרעה כיום, היה לווינסון מטה את הכף לטובת אלון.

גם גד יעקובי, שר־התחבורה לשעבר, צריך היה להיות קול מובטח של פרס. אולם יעקובי, שצעד כיברית־דרך ארוכה עם פרס, מכיר אותו. יעקובי יודע ש־פרס, אם יזכה, יפנה עורף לנאמניו, שקו־לותיהם „בטוחים" לגביו, וינסה לקנות את המהססים במישרות ובתיקים. יעקובי ראה בעצמו מועמד לתפקיד שר־האוצר, אולם היום הוא מוכן להסתפק בתפקיד שר — כל שר. ליעקובי נודע כי פרס התבטא בהזדמנויות שונות, ש„יעקובי לא יהיה אצלי שר". בין השניים מפריד עתה קרע חריף, אולם נראה כי פרס יצליח לשכך את זעמו של יעקובי בהבטחות גו־ספות, ולהחזיר אותו אל מחנהו.

על פי המיפוי הפוליטי העכשווי של מיפלגת־העבודה נראה, עד כמה שהדבר תמוה, שכיום כוחו של אלון גדול מכוחו של פרס בקרב צירי־הוועידה. הרשימות של שמות צירי־הוועידה שבידי העסקנים, המסומנות באותיות פ' ו־א', מראות ב־עליל כי למרות מה שנראה על פני ה־שטח, סיכוייו של אלון גדולים יותר.

בעיקבות פסק־הדין בפרשת אלון־מורה:

להוריד את הרמטכ"ל!

השופטים, ללא כל הסתייגות. היו אלה אותם חמישה שופטים עליונים בדיוק, שדחו בעבר עתירות דומות, כמו בפרשת הפקעת הקרקעות להתנחלויות ליד בית־אל.

העיון בפרטי פסק־הדין, שהביאו להה־לטה על סילוק ההתנחלות, מראה בעליל כי המהלומה הציבורית העיקרית הונחתה לא על גוש אמונים ולא על הממשלה, אלא על מי שגוייס על־ידי הממשלה כדי להצדיק ולהכשיר את החלטתה: הרמטכ"ל רב־אלוף רפאל („רפול") איתן.

הממשלה סיבכה את הרמטכ"ל

ה רמטכ"ל לא היה אחד המשיבים, שחוייבו על־ידי בית־המישפט העליון להשיב לעתירתם של כפריי רוג'יב, שביק־שו לדעת מדוע לא יוחזרו להם אדמותיהם שנתפסו.

הוא סובב בפרשה על־ידי הממשלה, ש־הורתה לו, באמצעות ראש־הממשלה, למסור לבית־המישפט תצהיר מפורט, בו יסביר מדוע היה צורך צבאי ובטחוני בתפיסת האדמות להקמת התנחלות אלון מורה.

חשוב להסביר מדוע היתה הממשלה זקוקה לתצהיר כזה של הרמטכ"ל.

ממשלת ישראל לא סיפחה את השטחים שנכבשו בידי צה"ל במילחמת ששת־הי־מים, להוציא את ירושלים המזרחית. כתו־צאה מכך לא הוחל המישפט הישראלי על שטחים אלה. נשאר בהם המישפט ששרר בהם עד לכיבוש. לגבי הגדה המערבית פירוש הדבר הוא, שהמישפט הירדני מו־סיף להיות שם המישפט הקובע. המימשל הצבאי בגדה המערבית שולט שם מכוח מינשרים שהוציא מפקד איזור הגדה ה־מערבית על פי התקנות המקובלות במיש־פט הבינלאומי הנוהגי, המחייב גם את מדינת־ישראל.

על פי סעיפי אמנת האג, הקובעים את המישפט הבינלאומי הנוהגי, שממנו יונק מפקד צבאי של שטח כיבוש את סמכותו, יכול צבא כובש לתפוס קרקעות או רכוש של אנשים פרטיים „לצרכים צב־איים הכרחיים ודחופים". צרכי צבא אלה הם „כל מיני מטרות הנדרשות על־ידי צרכי המילחמה" וכן „תנועות הצבא, שי־כון של חיילים ובניית ביצורי־הגנה."

גם תפיסות מסוג זה של קרקע לצרכי הצבא, אינן בבחינת הפקעות. הן תפיסות זמניות בילבד החייבות להסתיים כאשר יסתיים הכיבוש. כאשר אישר בית־המישפט העליון את תפיסת הקרקעות בבית־אל לצורך הקמת התנחלויות עליהן, הוא שוכ־נע כי הדבר נובע מצרכי הצבא וכי מדובר בהתנחלויות זמניות בילבד.

פרקליט המדינה, גבריאל בך, הצהיר אז בפני בית־המישפט: „הישוב האזרחי יוכל להתקיים באותו מקום רק כל עוד מחזיק צה"ל בשטח בתוקף צו תפיסה. החזקה זו יכולה לבוא לידי גמר באחד הימים, כתוצאה ממשא־ומתן בינלאומי ה־עשוי להסתיים בהסדר חדש, שיקבל תוקף לפי המישפט הבינלאומי והוא אשר יקבע את גורל הישוב הזה."

כדי להעניק גם לתפיסת אדמות אלון מורה את התואנה של „צרכי הצבא", נזק־קה הממשלה לחוות־דעת מקצועית, שלפיה דרושה תפיסה זו מסיבות בטחוניות וצב־איות. שר־הביטחון עזר וייצמן, המתנגד להפקעת ותפיסת אדמות פרטיות להקמת התנחלויות, סרב לתת תצהיר מעין זה בפני בית־המישפט. התפקיד הוטל על הרמטכ"ל.

ואומנם, בתצהירו קבע הרמטכ"ל: „ה־שטח שנועד לתפיסה צבאית, אותר למט־רה זו על־ידי גורמי צה"ל באישורי. האישור ניתן לאחר שהגעתי לכלל דעה כי הקמת הישוב במקום זה נחוצה מטע־מים בטחוניים."

לכאורה פתר תצהיר הרמטכ"ל את כל הבעיות. הוא הוכיח לבית־המישפט שהכל נעשה כשורה: הרמטכ"ל הגיע לכלל דעה כי צרכי הצבא מחייבים הקמת ישוב אזרחי באלון מורה, הוא נתן הוראה ל־צה"ל שיאתר שטח מתאים ואחרי שהשטח אותר, אישרה הממשלה את תפיסתו.

ספק אם איזה שהוא בית־מישפט יש־ראלי היה מערער על קביעה זו של רמט־כ"ל צה"ל בתצהיר. בבג"ץ קודם קבע בית־המישפט העליון הלכה, על פיה „דרו־שות ראיות משכנעות מאוד כדי לסתור את החזקה שמי שמדבר בשם אלה המופ־קדים בפועל על שמירת הביטחון בשט־חים המוחזקים, טעמיו המקצועיים הם טע־מים כנים."

התמונה כפי שהתגלתה „בסוף"

ה מהפך התחוי? כאשר התבקש בית־המישפט לאפשר לחקור את ה־רמטכ"ל על תצהירו.

ההיענות לכך על־ידי בית־המישפט היתה בבחינת תקדים היסטורי. מעולם קודם לכן לא נאלץ רמטכ"ל צה"ל להחקר בבית־המישפט. בחקירה העלולה להוכיח כי הוא

שיקר או לא אמר אמת. לא היתה חקירה כזו כיוון שלא היו תצהירים מסוג זה שנתן רב־אלוף איתן. כיוון שהגיש את התצהיר, אי אפשר היה למנוע את החקירה.

בית־המישפט מצא מוצא. במקום חקירה הוא הציע להגיש לרמטכ"ל שאלון, שיכלול את השאלות שמבקשים פרקליטי העותרים לשאול אותו בעקבות תצהירו. ואומנם, שאלון כזה הוגש לרמטכ"ל ובו שאלות ישירות שנוסחו על־ידי השופטים שלא הותירו לו מקום להתחמקות. הרמטכ"ל נאלץ להשיב תשובות מלאות. אז הסתברה עובדה מזעזעת ומדהימה, העוברת כחוט השני לאורך כל פסק־הדין של בית־המישפט העליון.

הסתבר כי בתצהירו ניסה הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, להטעות את בית־המישפט. אף אחד מהשופטים לא טען אומנם כי רפול שיקר, אבל בפסקי־הדין נאמרים על רפול דברים קשים מאוד, שאינם משאירים מקום לספק, שאילו היה בית־המישפט סומך רק על מה שאמר בתצהירו היה מסתמך על עובדות מטעות ולא נכונות.

רפול ניסה ליצור רושם מוטעה ומסולף כי הפקעת הקרקעות להתוחלות אלון מורה נעשתה ביוזמת הצבא ועל פי דרישתו, והדרג המדיני רק אישר את התביעות הצבאיות. תשובותיו על השאלון שהוגש לו הוכיחו כי ההיפך הוא הנכון.

אומר על כך השופט לנדוי: „בתצהיר התשובה מסביר הרמטכ"ל כי הגיע לכלל דעה שהקמת הישוב האזרחי באותו מקום דרושה מטעמים ביטחוניים ושעמדתו בדבר חשיבותו הביטחונית של השטח ושל הקמת ישוב בו, הובאה לידיעת ועדת השרים לענייני ביטחון, אשר החליטה בישיבותיה מיום 8.5.79 ו־10.5.79 לאשר את תפיסת השטח בצו תפיסה לשם הקמת ישוב... התשובות על השאלון, ומיסמכים נוספים שפרקליט המדינה המלומד הורשה להגיש להשלמת התשובות לשאלון, זרקו אור נוסף על עובדות הפרשה, מעבר למה שנכלל בתצהירו של רב־אלוף איתן. וזו התמונה כפי שהיא מתגלה לבסוף:

„ביום 7.1.79, בעקבות הפגנה בלתי חוקית של אנשים מגוש אמונים על כביש באיזור שכם, נתקיים דיון בוועדת־שרים לענייני־ביטחון, אשר בו התקבלה ההחלטה הבאה: הממשלה רואה בגרעין אלון־מורה מועמד להתנחלות בעתיד הקרוב; על מועד ההתנחלות ומיקומה תחליט הממשלה בהתאם לשיקולים הנאותים; בעת קביעת איזור ההתנחלות לאלון מורה תחתשב הממשלה ככל האפשר במישאלותיו של גרעין זה.

„בעקבות החלטה זו של ועדת־השרים, קויים סיור על־ידי נציגי ועדת־השרים לענייני־התישבות, שנועד למצוא שטח מתאים לישוב גרעין אלון מורה והוצעו חמישה מקומות חילופיים באיזור, שנמסרו לבדיקה על־ידי צה"ל... ביום 11.4.79 נתן הרמטכ"ל אישור לגורמי צה"ל המופקדים על הנושא לתפוס את השטח לצרכים צבאיים. חוות דעתו של הרמטכ"ל הובאה לידיעת ועדת־השרים לענייני־ביטחון בעת שדנה בהקמת הישוב ביום 8.4.79."

„תמונה מלאה יותר..."

כ זומר: יוזמת ועדת־השרים קדמה להחלטת הרמטכ"ל ולא להיפך, כפי שניסה רפול להטעות את בית־המישפט בתצהירו. אומר על כך השופט לנדוי: „הגעתי לכלל דעת שהשקפה מקצועית זו של הרמטכ"ל, היא עצמה, לא היתה גורמת לקבלת החלטה על הקמת הישוב באלון מורה, אילמלא סיבה אחרת, שהיא היתה הכוח הדוחף לקבלת ההחלטה בוועדת־השרים לענייני־ביטחון, דהיינו: רצונם העז של אנשי גוש אמונים להתנחל בליבה של ארץ־ישראל, קרוב ככל האפשר לעיר שכם."

קובע השופט לנדוי בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים ושניתן לראות בה משום נזיפה פומבית ברמטכ"ל והבעת אי־אמון בו מצד בית־המישפט: „כאשר בצרכי הצבא מדובר, הייתי מצפה לכך שרשויות הצבא תיזמנה את הקמת הישוב באותו אתר דווקא, ושהרמטכ"ל הוא אשר יביא על פי יוזמה זו את דרישת הצבא בפני הדרג המדיני, כדי שזה יאשר את הקמת הישוב, אם ימצא שאין נימוקים מדיניים המונעים זאת.

„מתצהיר התשובה של הרמטכ"ל אומנם השתמע שכזה היה התהליך של קבלת ההחלטה. אילו כך היה, הייתי אומר שעצם סדר האירועים מעיד שהשיקול הצבאי המקצועי היה השיקול הדומיננטי גם בדיוני הדרג המדיני.

„אבל מן התמונה המלאה יותר שנתקבלה אחרי שהרמטכ"ל השיב על השאלון שהוצג לו, מתברר שהתהליך היה הפוך: היוזמה באה מן הדרג המדיני והדרג המדיני ביקש מהרמטכ"ל לחוות את דעתו המקצועית ואז הביע הרמטכ"ל דעה חיובית בהתאם לקונצפציה הנקוטה בידו מאז ומתמיד."

מוסיף וקובע השופט לנדוי: „לחצם של אנשי גוש־אמונים הוא שהמריץ את ועדת־השרים להזקק באותה ישיבה לנושא של התנחלות אזרחית בשכם... לצה"ל לא היתה יד בקביעת אותם חמשת אתרים שנקבעו על־ידי הדרג המדיני... תחילה באה משאלתם של אנשי גרעין אלון מורה להתיישב ככל האפשר קרוב לעיר שכם, ורק אחר־כך וכתוצאה מן הלחץ שאלה הפעילו, בא האישור של הדרג המדיני, ולבסוף בא גם האישור של הדרג הצבאי."

כיוון שכך, קבע השופט לנדוי, כששאר השופטים מצטרפים אליו, לא היה צורך בתפיסת השטח לצרכי הצבא. הנימוק הביטחוני אינו תופס ויש לבטל את התפיסה הנוגדת את החוק הבינלאומי המינהגי, השולל פגיעה של כובש בקניין הפרט.

נימוק נוסף שהעלה השופט לנדוי לפסילת התפיסה והסרת ההתנחלות: אנשי גוש אמונים, שצירפו את עצמם כצד למישפט, טענו שבכוונתם להקים ישוב קבע במקום וכך גם הובטח להם על־ידי שרי הממשלה וראשה.

הכוונה להקים ישוב קבע סותרת את המישפט הבינלאומי הקובע, כי אין מימשל־צבאי יכול ליצור בשטחו עובדות לצרכיו, שנועדו מראש להתקיים גם אחרי גמר השילטון הצבאי באותו שטח.

העלמת עובדות מבית־המישפט

מ גונניו של הרמטכ"ל? טוענים להגנתו כי פסק־הדין קבע במפורש כי אין בית־המישפט מטיל ספק בכנות חוות־דעתו המקצועית של הרמטכ"ל.

אלא שאין מדובר בכנותו המקצועית של הרמטכ"ל. מדובר בנכונות תצהירו על תהליך קבלת ההחלטות בממשלה. וכאן ציין השופט אלפרד ויתקון: „לא בכנות שיקולו עלינו להשתכנע, אלא בנכונותו."

הרמטכ"ל לא שיקר בתצהיר הראשון שהגיש לבית־המישפט. אבל הוא עשה מעשה חמור לא פחות משקר: הוא העלים עובדות מבית־המישפט ובעיקר את העובדה שחוות־הדעת המקצועית שלו ניתנה אחרי שוועדת־השרים לענייני־ביטחון כבר קיבלה החלטה על הקמת התנחלות באלון מורה. כל פסק־הדין של שופטי בית־המישפט העליון מבוסס למעשה על כך, שאין הם מקבלים את תצהירו הראשון של הרמטכ"ל, אחרי שהתברר להם האמת.

על ניסיון להטעות את בית־המישפט העליון חייב רב־אלוף רפאל איתן להסיר את מדיו וללכת הביתה.

בעבר כבר ניסה רפול להטעות את הציבור באמצעות סילוף עובדות בראיון עתונאי, בפרשת הסנן דניאל פינטו. הוא חזר בו מסילופים אלה והתנצל. עתה קובע בית־המישפט העליון של המדינה, בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים, כי הרמטכ"ל ניסה להטעותו, וכי הדברים שמסר לבית־המישפט תחילה אינם כפי שגילה אותם בית־המישפט לבסוף.

אין מדובר כאן רק על כך שיושרו האישי של רמטכ"ל, שבית־המישפט מציג אותו בצורה כזו, מחייב אותו להתפטר מתפקידו — ביוזמתו.

מדובר בכך ששרידי האמינות של הרמטכ"ל, המקנים לו את סמכותו כמפקד העליון של צה"ל, נופצו לרסיסים בפסק־הדין בפרשת אלון מורה. רמטכ"ל המניח לדרג המדיני להפוך אותו מכשיר לצרכיו הפוליטיים ולנסות להטעות באמצעותו את בית־המישפט העליון של המדינה, אינו יכול לזכות עוד באמון.

זהו אותו רמטכ"ל, שאם יישאר בתפקידו, ייאלץ בעוד שלושים יום להורות לצה"ל לסלק את מתנחלי אלון מורה מהמקום, שהוא הצהיר בשבועה שישיבתם שם חיונית לביטחון המדינה. איזו אמינות תהיה אז לרמטכ"ל, הן בעיני הציבור והן בעיני פיקודיו?

רפול חייב ללכת. וככל שימהר לפשוט את מדיו כן ייטב — לצה"ל ולשם.

מתנחלי אלון־מורה חוגגים את „חנוכת" יישובם ערב פסק־הדין

במדינה

(המשך מעמוד 35)

אותו בייאוש: „מה רוצה אריק שרון זה? מדוע הוא מפריע לשלום?"

לעיתונאי היתה תשובה חלקה: „שרון הוא אגו־מאניאק. הוא רואה את הכל ביחס לעצמו. את המשא־ומתן מנהלים מנחם בגין, עזר וייצמן ומשה דיין. אריק שרון בחוץ. אז הוא מחבל."

השר המצרי תמה: „אם כן, מדוע אין בגין משתף את שרון במשא־ומתן?"

הרכש והחומק. תשובה זו מסבירה מדוע הוזמן אריק שרון לביקור ידידותי במצריים.

בעיני הפלסטינים, היתה הזמנה זו פרובוקציה גלוייה. שרון, המסמל את ההפקעות ואת ההתנחלויות, הפטרון הגלוי של גוש־אמונים — מדוע הוזמן דווקא הוא למצריים?

גם במחנה־השלום הישראלי עוררה ההזמנה תמיהה מרוגזת. שרון מגדיר את אנשי־השלום כגייס חמישי וכבוגדים. מדוע זכה דווקא איש זה בכבוד מיוחד במצריים, עוד לפני שבאה לשם המישלחת של שלום עכשיו?

אך טרוניות אלה אינן לוקחות בחשבון את הפסיכולוגיה המצרית ואת נסיון־החיים הארוך של עם־היאור. המצרים מאמינים כי ניתן להשפיע על כל אדם בדרך החיובית: על־ידי הזמנה אדיבה, יחס יפה, דברי־נועם. המיצרים דוגלים במהדורה מיזרחית של האימרה האירופית: „לוכדים זבובים רבים יותר בעזרת דבש מאשר בעזרת חומץ."

מיטעני־נפץ. ואכן, אריק שרון זכה בכל הטיפולים המצריים המסורתיים: ביקורים, מועדוני־לילה, פגישה פרטית עם הנשיא, שיחות עם אנשי־צמרת. אך הזבוב לא נלכד.

המצרים יודעים בוודאי, כי לכל כלל יש היוצא־מן־הכלל. אריק שרון שחזר ממצריים לא היה שונה מאריק שרון שיצא למצריים. הכבוד שזכה בו רק חיזק בליבו את האמונה, כי בסתר ליבם אין המצרים מתנגדים להתנחלויותיו, וכי הם מצפצפים על הפלסטינים. והיוקרה הנוספת, שבה זכה במצריים, אך תחזק את כוחו להטמין כמה מיטעני־נפץ נוספים מתחת לרכבת השלום.

חיות

משוגעים על הסוס

חרף המחיר היקר והוצאות האחזקה — יש בישראל 6,000 סוסי־רכיבה

„לאלף סוסים פראיים באפריקה — זה היה דבר שיגעוני!" אמרה יעל ארציתישבי, וליטפה את סוסה בחיבה.

„אני התאהבתי בסוסה, ומאז אני משוגע לעניין!" התגאה עורך־הדין אוריאל גיהר, ופרץ בדהרה עם סוסתו, דונה.

„אם לישון, אז רק באורווה, ליד הסוסים," הודיע גבי זינדר, מקיבוץ סער. „עכשיו, אם אעבור לגור בעיר, אחפש ראשית כל מקום שאפשר לשים בו את הסוס!"

יעל, אוריאל וגבי הם רק שלושה מבין מאות הישראלים מכל שכבות החברה, כפריים ועירוניים כאחד, שנדבקו בשנים האחרונות בשיגעון לסוסים.

בשבוע שעבר התקבצו עשרות אוהדי סוסים במושב ריישפון, בחוות לירון, שאירגנה „תחרות משולבת תלת־יומית" של סוסים.

ראש מלפנים — זנב מאחור. כמה שבועות לפני התחרות התחיל בעל החוות, אליעזר לירון, לבנות גדרות ומיכשולים, להזין את סוסיו במזון מיוחד, לטפל בהם ולאמנם לקראת התחרות.

בשלושת ימי התחרות התקבצו בחווה אנשים, נשים וילדים מכל רחבי הארץ. חלקם התמקם עם שקי שינה באסם הגדול שבחווה, אחרים הביאו איתם אוהלים. אחדים העדיפו לישון באורווה, ליד הסוסים. „כך טוב יותר," אמר גבי, שבא לתחרות עם חברתו ההולנדית, מרים ולטרזון, שגם היא משוגעת לסוסים. „הפעם באנו בלי סוס, ולכן אנחנו עם אוהל."

כיצד מתבטא השיגעון לסוסים?

סיפר גבי: פעם ידעתי כי לסוס יש

(המשך בעמוד 46)

הנדון

(המשך מעמוד 30)

ואשר לטענה, כי מאז ומעולם היו ב־צה"ל פישעי־מילחמה.

מה מזה? היו פשעים. קרו דברים ב־מילחמת־העצמאות, כפי שתיארתי אותם בספרי, היה הרצח ההמוני המתועב ש־בוצע על־ידי שמואל להיס בכפר לבנוני, ועל כך נשפט. היתה פרשת דיר־יאסין, והיא לא היתה יחידה. היו מעשי היחידה 101, והטבח הנורא של קיביה. במילחמת־קדש אירעו מיקרים של הריגה סיטונית של חיילים בורחים אחרי שוך הקר־בות, תחת לקחתם בשבי. אותו הדבר קרה גם במילחמת ששת־הימים.

צה"ל בגדולתו שפט את הפוש־עים. צה"ל בקטנותו עצם עין.

המאבק על טוהר־הנשק היה קיים תמיד, והוא מאבק רצוף. לפעמים הוטל איפול על המישפטים, לפעמים פורסמו. הכל היה תלוי בחוסנם המוסרי של האח־ראים המדיניים והצבאיים.

נאבקנו בכל פעם לביעור הנגע. לפע־מים עשינו זאת בשקט. לפעמים על־ידי פירסום. לפעמים על־ידי פעולה מאחרי הקלעים. לפעמים על־ידי חשיפה או איום בחשיפה. בכל פעם שאלנו את עצמנו: מהי הדרך הטובה ביותר כדי לבער את הרע?

מיבצע־ליטאני היה רע מקודמיו, וגם טוב מהם. הוא היה רע, מפני שהוא הת־נהל באווירה עכורה של זילזול בחיי־אדם, שהתבטא בצורות שונות — ועל הרמטכ"ל דאז, מוטה גור, רובצת אחריות מוסרית נוראה. יתכן שהפינטואים למי־ניהם היו מושפעים מן האווירה שאפפה אותם. לעומת זאת, יש לציין, כי כל ה־אשמים שנתגלו הועמדו לדין ונשפטו.

זוהי פרשת המתקת־הדין השיטתית, אשר העניקה מעין אישור־כדיעבד לפשעים, ו־אשר יצרה נורמה פסולה מעיקרה, לא היינו נזעקים.

■ ■ ■

מה אנחנו רוצים?

אנחנו רוצים כי יפסיקו לדבר על „חריגים" — מילה סלחנית, מילה ממעי־טה.

אנחנו רוצים כי נקרא לילד המכוער הזה בשמו. כי ידובר על פישעי־מילחמה, פשוטו כמשמעו. כי העונשים יוכיחו לכל חייל שהצה"ל מתעב פשעים כאלה.

אנחנו רוצים כי כל פרשה כזאת תת־פרסם ברבים, על פרטיה ומסקנותיה, כדי שהגינוי וההוקעה והעונש ישמשו לקח ותמרור־אזהרה.

אנחנו רוצים כי ייפסק הנוהג הנפסד של המתקת דינם של פושעים כאלה בידי המפקדים וכי ביכלל לא תהיה להם ה־אפשרות לחון או להמתיק־דינם של פוש־עי־מילחמה.

ובעיקר: אנחנו רוצים כי הכי־רים של מוסר־המילחמה וטוהר־הנשק יהיו ברורים לחלוטין, כי כל חייל ילמד אותם יחד עם תרגילי־הסדר ואימוני־השדה, וכי כל יחידה צבאית, היוצאת לפעולה קרבית, תקבל על כך הוראה נוספת, תקי־פה ונמרצת.

יתכן שאי־אפשר למנוע לגמרי פישעי־מילחמה, כשם שאי־אפשר למנוע לגמרי פשעים אזרחיים. כל עוד אנחנו נאלצים לתת נשק בידי כל הצעירים ולשלוח אותם לקרב — את הטובים והרעים, השפויים והפסיכופאטים — יהיו פושעי־מילחמה גם אצלנו. אך אנחנו יכולים להביא לכך שכל אדם בישראל יידע שפושע־המילחמה הוא אדם בזוי, שהוא בוגד במדינה, ש־הוא נטע זר בצה"ל.

מפקד שאינו מסוגל להשליט רוח כזאת בין אנשיו, אינו ראוי להיות מפקד בצבא שלנו.

שילטון שאינו מסוגל להשליט רוח כזאת בצבא, אינו ראוי להיות שילטון במדינה שלנו.

ואנו לא נשתוק.

רחל הלר

צוות החקירה המיוחד (צח"מ), ש־הוקם במישטרת מרחב־הנגב, הוצרך לפענח את הרצח האכזרי של החיילת ורד וינר. חוקרי המישטרה מצאו את גופתה לפני שבועיים, בבוקר שלמחרת ליל ה־עלטה, כשהיא שכובה על גבה בצידי ה־דרך המובילה לקיבוצה, מישמר־הנגב, פניה מרוסקות ומגואלות בדם, חלק מגופה מעורטל וחזייתה כרוכה בחוזקה סביב לצווארה.

בבדיקה שנערכה לאחר המוות נמצאו סימני זרע בגופתה של הנרצחת ונקבע בוודאות כיא היא נאנסה לפני שנרצחה. המשימה שהועמדה בפני החוקרים היתה, איפוא, להתחקות אחר עיקבותיו של ה־רוצח האכזר, שביצע בחיילת את זממו ו־נמלט אל תוך האפילה.

הראשונים שנחקרו היו חברי הקיבוץ. עקבות שנמצאו ליד הגופה הוליכו לעבר המשק. אחת האפשרויות שעלו היתה כי אחד מחברי הקיבוץ או אחד מהמתנדבים הוא שביצע את הזוועה מתוך התקפת אמוק ואחר־כך חזרה אליו שפיות דעתו. נחקרו גם קשריה החברתיים של ורד עם אנשי הקיבוץ ועם המתנדבים שם.

נחקרים אחרים בפרשה היו סוטי־מין המוכרים למישטרה, ואנשים שהוגדרו כ־„פסיכופאטים". סביר היה להניח כי אחד מהם עבר במקום וכשהבחין בחיילת, ש־ירדה מהאוטובוס ועשתה את דרכה לבדה מהכביש הראשי לעבר הקיבוץ, תקף אותה. אולם עד עתה לא הצליחה המישטרה ל־הניח את ידה על סוטה שיכול היה להי־מצא בסביבה באותו הלילה.

בכיוון אחר נחקרו תושבי ישובים אח־רים מהסביבה, בדואים המתגוררים במא־הלים בקירבת מקום ובני־מיעוטים אחרים ששהו באזור. אופי העבירה פסל את האפשרות כי הפשע בוצע על רקע פעילות חבלנית, אולם נבדקה האפשרות שהמעשה בוצע על־ידי בן המיעוטים.

אחת מהמסקנות החלקיות, שאליהן הגי־עה המישטרה בשלב זה של החקירה, היתה כי הרצח לא בוצע מתוך כוונה תחילה. אפשר היה להסיק זאת מן העובדה שה־רוצח לא הכין כלי־רצח מראש. הוא הש־תמש באבנים שהיו במקום כדי לחבוט בראשה שה הנאנסת, וחנק אותה באמצעות חזייתה ובאמצעות צינור־גומי העובר ב־מקום הרצח והמשמש להשקייה בטיפטוף.

אפשר להניח כי הרוצח ביקש רק לאנוס את ורד. כדי להסוות את זהותו לא צריך היה לרוצחה. החשיכה ששררה במקום מנעה אפשרות להבחין בתווי־פנים מדו־ייקים גם ממרחק של סנטימטרים אחדים. הוא יכול היה להמלט מבלי שוורד תצליח לזהות את פניו בבירור. אילו רצה יכול היה להסוות את פניו גם באמצעות פיסת־בד או כובע גרב. במקום השומם מאדם, שבו בוצע הרצח, איש לא היה מבחין בהופעתו יוצאת־הדופן.

ייתכן שמה שהניע את הרוצח לקטול את חייה של ורד היתה התגדותה העי־קשת לאונס. גם הבדיקה שלאחר המוות אינה שוללת אפשרות של מאבק. הרוצח, שביקש, כנראה, להתגבר על התגדותה, הלם בראשה באבנים שהיו בהשג ידו, כשהוא רוכן עליה והיא שרועה על הקרקע.

אנס מטורף או מאהב מתוסכל?

הממישטרה **לא** התעלמה גם מה־אפשרות שוורד וינר הכירה את רוצחה. אפשרות זו מחזירה את החקירה להנחה כי הרוצח ביקש למנוע את ורד מלהסגירו למישטרה, אחרי שביצע בה את זממו ולכן רצח אותה.

אם אכן הכירו הרוצח וקורבנו זה את זה, אפשר גם להניח כי הרצח בוצע על רקע רומנטי ולאו דווקא על רקע מיני, כפי שעולה מהבדיקה שלאחר המוות. ייתכן שהרוצח היה בחור צעיר שהתאהב בוורד, ושנדחה על ידה. הוא יכול היה לדעת את מהלכיה ואולי אף עקב אחריה, או שהמתין לה ליד תחנת־האוטובוס של הקיבוץ.

אחת מנוסעות האוטובוס, שבו נסעה ב־

השפוט עמוס ברנס זועק אחרי שנידון למאסר־עולם על רצח החיילת רחל הלר. הוא טוען כי הינו חף־מפשע. ייתכן כי עכשיו יוכרז זכאי.

רצח בחולות

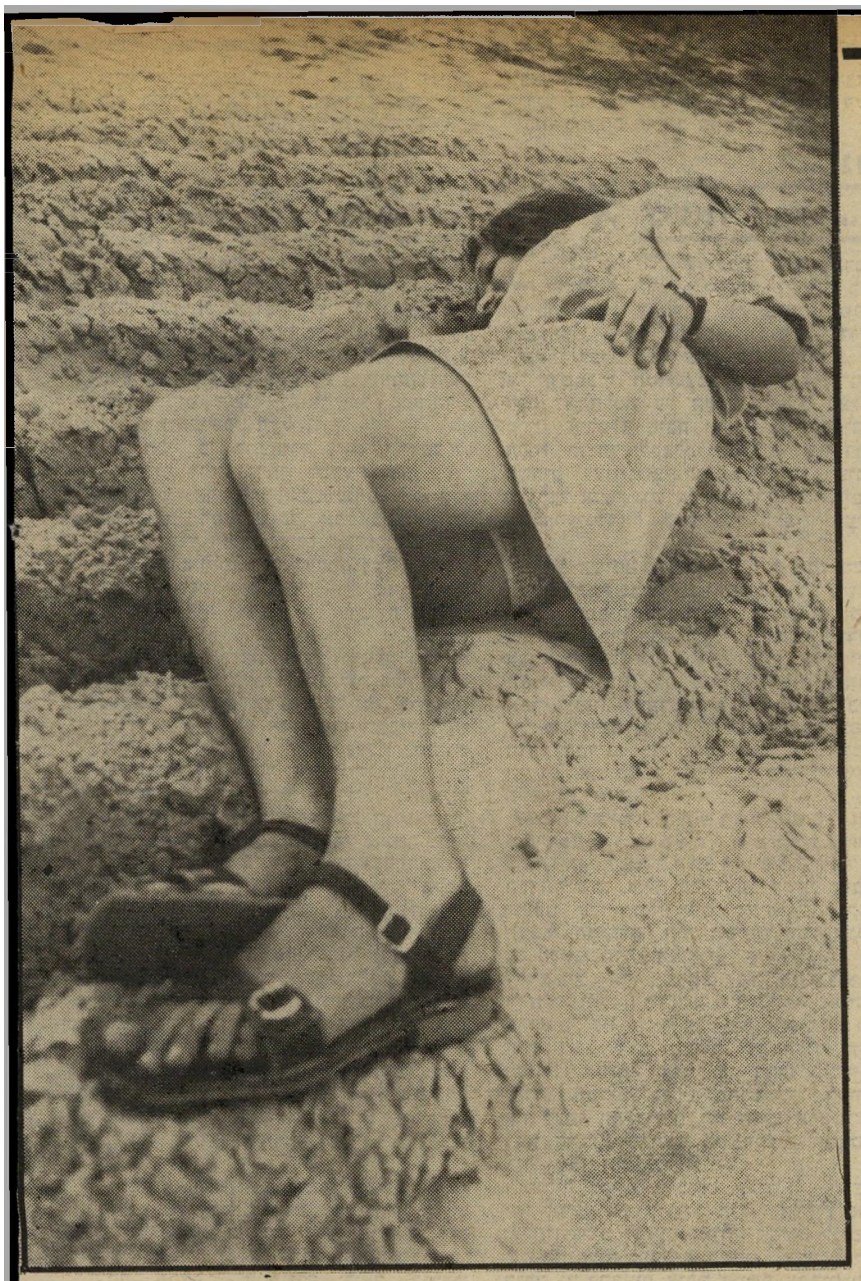

גופתה של רחל הלר נמצאה על החול במרחק מטר משולי כביש „קייט ושייט" באיזור קיסריה. גופה היה עירום לחלוטין, מלבד רצוע תחזיה לבנה מסביב לצווארה וסנדל על רגלה (התמונה משוחזרת).

השופטים החוקרים את רצח החיילת ורד וינר בודקים ברצינות את הדימיון המוזר בינו ובין רצח החיילת רחל הלר

כפילות ברצח

רצח מתחת לעץ

גופתה של ורד וינר נתגלתה כשפניה היו מרוסקות ומגואלות בדם, החצאית הצבאית מופשלת כלפי מעלה והתחתונים תלויים על שוק הרגל הימנית. חולצת החאקי היתה פתוחה והחזיה כרוכה על הצוואר. הגופה נמצאה מתחת לעץ, בשולי הדרך המובילה מכביש פלוגות אל קיבוצה משמר הנגב.

מיסתורית כל שהיא, לכן ארב לה ורצח אותה, תוך שהוא מעתיק בצורה גאונית את נסיבות הרצחה של רחל הלר, כדי להטעות את המישטרה.

בנקודה זו משתלב סיפור חייה של ורד. מאז גרושי הוריה לפני 12 שנים, נטתה להתבודד והתרחקה מחבריה בקיבוץ. היא לא התגוררה עם בני גילה בדירותיהם, אלא השתכנה בדירה ששימשה פעם את הוריה. עם גיוסה לצה"ל התיידדה ורד עם בני־נוער שוליים מבאר־שבע. יחד עימם נראתה בבתי־קפה ובמועדוני ביליארד ה־משמשים מקום כינוס לעבריינים. ייתכן כי רציחתה קשורה ביחסים עם חוגים אלה. וכי התקיפה המינית היתה רק מסווה לכך.

לעומת אפשרות זו עמדה ההנחה הפשוטה יותר, שאומרת כי אין כאן בימוי של תקיפה מינית אלא תקיפה מינית ממש. המישטרה לא יכלה להתעלם מן העובדה כי הדמיון בין שתי פרשיות הרצח יכול להתפרש גם בדרך שונה. דווקא עובדה זו היא שהדאיגה את חוקרי המישטרה יותר מכל.

ההצהרות הסנסציוניות של דוברי ה־מישטרה, אחרי גילוי גופתה של החיילת רחל הלר ב־74', הביאו אז נזק חמור לחקירה והכניסו את המישטרה לאחת ה־פרשיות העגומות ביותר שלה. חוקרי ה־מישטרה הבטיחו אז לציבור, מעל גבי דפי העיתונים, כי הרוצח האכזרי ייתפס תוך זמן קצר. הבטחות אלה נתגלו כ־חסרות כיסוי. המישטרה הכניסה את עצמה למלכודת של זמן, שהביאה למעצרו הפוזי של יורם ביכונסקי. אחרי כמה חודשים התבררה הטעות, ביכונסקי שוחרר, הקצי־נים האחראים למעצרו "התפוטרו" מהמיש־טרה וברצח הואשם והורשע אדם אחר — עמוס ברנס.

הפעם למדה המישטרה את הלקח. על החקירה הוטל איפול, ולא הושמעו כל הצהרות בנוגע לזהותו של הרוצח ומועד תפיסתו. מאחרי שתיקתה של המישטרה בפרשה זו עומדת סיבה חשובה נוספת ושונה לחלוטין.

אם מניחים כי הדמיון בין שתי הפר־שיות הוא טיבעי ולא נוצר בצורה מלא־כותית, אין מנוס מלהתייחס גם להנחה כי שתי הרציחות בוצעו על־ידי אותו אדם.

הנחה זו היא שהרתיעה את המישטרה יותר מכל. הפניית החקירה לאפיק זה טומנת בחובה משמעויות מרחיקות לכת. פירושה הוא כי המישטרה בודקת ברצינות את האפשרות שעמוס ברנס, המרצה עונש מאסר־עולם, הוא חף מפשע, ואילו הרוצח האמיתי מסתובב עדיין חופשי וממשיך לאנוס ולרצוח.

ההסבר לשתיקה שכפתה המישטרה על עצמה טמון, איפוא, באפיק הבלתי־שגרתי שאליו נתגלגלה החקירה. המישטרה אינה יכולה להרשות לעצמה, אחרי פרשת יורם ביכונסקי, פרשה נוספת מסוג זה. היא החליטה לבדוק, למרות זאת, את האפשרות הבלתי־נעימה, אך העדיפה להקיף את עצמה בחומת שתיקה.

בכיוון זה שמה המישטרה לב לעובדה בולטת נוספת. רציחתה של ורד וינר הופיעה בסמיכות רבה לפירסומים אודות אירגון מאבק־ציבורי למען עריכת מישפט חוזר לעמוס ברנס, ולחילופין — למען חנינתו. הרצח בנסיבות אלה כאילו בא לחזק את הגירסה הטוענת כי ברנס חף מפשע.

עובדה זו עלולה לעורר את החשד כי הרצח בוצע על־ידי אדם המעוניין לסייע בידי עמוס ברנס, הטוען כי הוא חף מ־פשע. להשתחרר מהכלא. מאידך אין ל־התעלם גם מהאפשרות כי הדמיון מיקרי בלבד, וכי אין כל קשר בין שתי הרציחות.

יוסי היימן ■

ורד וינר

אותו ערב ורד לקיבוץ, העידה במישטרה כי הבחינה בדמות של גבר לבוש בגדים בהירים, שעמד לצד הדרך בעת שוורד ירדה מהאוטובוס. אם היה זה מחזר, שוורד הכירה אותו, היא בוודאי הניחה לו ללוותה בדרך השוממה, שאורכה כחצי קילומטר, המובילה מהכביש לקיבוץ.

ייתכן שבשעה שעשו את דרכם ניסה לשכנעה פעם נוספת להיעתר לחיזוריו, ומשסירבה לו דחף אותה מתחת לעץ שעמד בצידי הדרך במרחק כ־150 מטרים מהכביש הראשי. אם אומנם כך אירע הדבר, היה האונס מבחינה זו רק פורקן יצרים עבור מחזר מתוסכל. את תיסכולו ממש פרק על־ידי רציחת הנערה שאהב ושסירבה להענות לחיזוריו.

אפשרות שונה לחלוטין שהועלתה על־ידי המישטרה היתה כי הרצח בוצע מתוך כוונה תחילה. העובדה שלרוצח לא היה כלי־רצח מוכן מראש עמדה אומנם בסתי־רה לאפשרות זו, אך היא קיבלה את חיזוקה מכיוון אחר. החוקרים נדהמו לג־לות דמיון מפתיע בין רצח החיילת ורד וינר, לבין רצח החיילת רחל הלר, שהס־עיר את המדינה לפני חמש שנים (ראה מיסגרת).

הדמיון המפתיע דחף את המישטרה ל־הניח כי הרוצח ביקש פשוט להסוות את המניעים האמיתיים של הרצח, ולכן יצר מסכת של עדויות שיטעו את המישטרה ויובילוה למסקנה כי הרצח בוצע על רקע מיני. המישטרה מיאנה להאמין כי רצח יכול להיות דומה למישנהו בפרטים כה רבים. היא העדיפה את האפשרות שהרוצח ביקש להתנקם או לחסל את ורד מסיבה

רצח מול רצח

● תאריך ושעת גילוי הגופה:

רחל: ה־24 באוקטובר 74', בשעה 9.00 בבוקר.

ורד: ה־10 באוקטובר 79', בשעה 5.45 בבוקר.

● מקום גילוי הגופה:

רחל: על החול, במרחק מטר משולי כביש קייט ו־שייט, כחצי קילומטר מצומת קייט ושייט, באיזור קיסריה.

ורד: מתחת לעץ בשולי הדרך המובילה מכביש פלו־גות לקיבוץ משמר־הנגב, במרחק כ־150 מטר מתחנת האו־טובוס, על הכביש.

● מצב הגופה:

רחל: עירומה לחלוטין, מילבד רצועת חזיה לבנה, הכרוכה בחוזקה על צווארה, וסנדל בעל עקב גבוה, הלופף ברצועות עור את ברך הרגל השמאלית. הגוף נקי מפגיעות בולטות לעין.

ורד: פנים מרוסקות ומגואלות בדם, החצאית הצב־אית מופשלת כלפי מעלה והתחתונים תלויים על שוק ה־רגל הימנית. חולצת החאקי פתוחה, החזיה כרוכה בחוז־קה על הצוואר.

● זמן מוות משוער:

רחל: בסמוך לשעה 4.00 בבוקר.

ורד: בסמוך לשעה 10.00 בערב.

● אבחנת הפתולוג:

רחל: מתה בחניקה, אחרי שהממו בה במכה אחת בראשה, בעזרת מכשיר רך, בלתי מזוהה (במקום הפגיעה בראש נמצאו שרידי אבן). על הגב נמצאו סימנים רוחביים, הנראים כסימני גרירה, ושרטת, שאפשר שניגרמה ממכשיר חלול, הדומה בטיבו ובגודלו למכשיר לניקוי קישואים. לא נתגלו סימני זרע בנרתיק. על שיער הערווה נתגלו סי־מנים של מעט תאי־זרע, וייתכן שקויים עמה מגע מיני בלתי־שלם.

ורד: מתה בחניקה אחרי שהממו בה במכות אחדות בראשה. לא נקבע בוודאות שהפגיעות בראש נגרמו כתו־צאה מאבנים דווקא, אם כי זאת הייתה ההנחה הראשו־נית של המישטרה. נתגלו סימני זרע בנרתיק, המעידים כי המנוחה נאנסה. לא נתגלו סימני הריון בחודשים הראשו־נים, כפי שפורסם, והידיעות על כך משוללות כל יסוד.

● סימני מאבק:

רחל: על הבגדים, שנמצאו מאוחר יותר, נתגלו סי־מני גרירה וליכלוך, דבר המעיד על האבקות או על גרירה על הארץ.

ורד: הפגיעות הברוטאליות בראש יכלו להיווצר גם מתוך מאבק, אם כי אין בכך ביטחון.

● זירת הפשע:

רחל: מקום שומם מאדם. אין חפצים או סימנים נוספים מסביב לגופה.

ורד: מקום שומם בדרך כלל. ליד הגופה נתגלו ארבע אבנים מוכתמות בדם, וצינור גומי המשמש לחשקייה בטיפ־טוף. הצינור, שגם עליו נתגלו סימני דם, נמצא פגום ודלפו ממנו מים, שיצרו שלולית מסביב לגופה.

● חפצים אישיים:

רחל: בגדי המנוחה וחפציה נארזו בתוך תיק שחור, ותיק זה הושלך במרחק 12.5 קילומטר מהמקום שבו נמ־צאה הגופה, מתחת לגישרון, המשמש למעבר מים מתחת לכביש.

ורד: החפצים האישיים של המנוחה נמצאו בתוך שקית שהושלכה במרחק כ־200 מטר מהמקום שבו נמצאה הגופה, מתחת לגישרון, בקירבת תחנת האוטובוס, בכביש פלוגות.

● תנועות המנוחה לפני הרצח:

רחל: לפי גירסת בית־המישפט אין ביטחון שיורם ביכונסקי, חברה של רחל, דיבר אמת בכל הנוגע לעובדה שהביא אותה, בין השעות 7.15 ל־7.30 בערב, לטרמפיאדה שבצומת הרחובות ארלוזורוב ודרך חיפה, בתל־אביב. עם זאת, קבע בית־המישפט, כי רחל חזרת, ללא ספק, אחרי השעה 6.30 באותו הערב אל חדרה, במעונות החיילות אשר בבית רוטנברג בחיפה. משם, על־פי פסק הדין, יצאה בדר־כה האחרונה יחד עם רוצחה — עמוס ברנס.

ורד: לפי עדות חברתה של ורד, ליוו היא ובחור נוסף את ורד בשעה 8.30 בערב, לתחנת אגד בבאר־שבע. שם על־תה על האוטובוס המאסף, מס' 371 לתל־אביב, העוצר במשמר־הנגב. אחת מנוסעות האוטובוס העידה במישטרה, כי הבחינה בצעירה המתאימה לתיאורה של ורד, שירדה בתחנת האוטובוס של משמר־הנגב, בכביש פלוגות. בעדותה הוסיפה, כי הבחינה מבעד לעלטה גם בגבר לבוש בגדים בהירים, שעמד לצד הדרך. מאז לא ראה עוד איש את ורד בחיים, מלבד רוצחה.

(המשך מעמוד 43)

ארבע רגליים, ראש מלפנים וזנב מאחור. אהבתי לראות מערבונים — בגלל השליפות. אבל עכשיו אני אוהב לראות מערבונים בגלל הסוסים. אפשר ללמוד מהם הרבה על צורת הרכיבה והטיפול בסוסים. היום אני לא מסוגל לראות את עצמי בלי סוסים לידי. זה הכל בשבילי. התחלתי לרכב בקיבוץ, ונתפסתי לזה לפני שנים, ומאז הכל אצלי סובב סביר[illegible]"

שרירים. למזלו של גבי [illegible]בוץ, ולכן אינו צריך לדאוג [illegible] אחזקת סוסתו. אולם הדוקלמד, למשל, רופאת־לב בבי[illegible]למת 2,800 לירות בחודש ל[illegible]וסתה, גלינה.

[illegible] התחיל בגלל בני, גיא," סיפרה. "הוא היה רוכב על חמורים, ופיתאום החליט שהוא רוצה סוס." את מחירה של הסוסה לא גילתה האם, אך סיפרה כי אחזקתה עולה הרבה יותר ממה שאפשר לתאר. אוכף, למשל, עולה בין 9,000 לירות ל־25 אלף, ויש גם צורך בבגדי־רכיבה, בראשיה לסוס, בספרים על סוסים — הוצאות המסתכמות בכמה אלפי לירות לחודש.

רית התחילה לרכב בגיל צעיר, והפסיקה. במשך 20 שנים כמעט ולא רכבה. אך ברגע שעלתה שוב על הסוס, הרגישה כאילו אף פעם לא ירדה ממנו. "זה כאילו שתמיד הייתי על הסוס," סיפרה, "עכשיו אני שואבת סיפוק מהידיעה שאני שולטת במסה עצומה של שרירים, שיש לה רצון משלה. זאת הרגשת שיחרור ועוצמה, יותר לא אוותר על זה."

אינגריד מישר מהולנד היא בת 34. לפני שלוש שנים התחילה לרכב בחוות לירון, והיום היא עובדת בחווה, מטפלת בסוסים ומאמנת אותם, תמורת החזקת סוסה שלה בחווה.

בעלה, יונתן, אינו להוט כל־כך לרעיון. הוא מסביר: "מאז שאשתי התחילה להקדיש את כולה לסוסים, ידעתי שמספיק משוגע אחד במשפחה. לי יש רק זמן לרכב, אבל לא להתעסק בכל מה שקשור בזה. זה מתבטא בכך, שכל פעם שמתאספים חובבי־סוסים הם מדברים רק על סוסים, מחלות של סוסים, סוגי סוסים, אביזרים לסוסים, אימונים של סוסים. אני מעדיף להתעסק במחשבים וליהנות מהרכיבה."

אדם וחיה. בין מארגני התחרות הישראלית־לדבר היה עורך־הדין גניהר. הוא נולד במושב בגליל, וכנער רכב לעיתים תכופות בחוות גורדון בתל־אביב. אחרכך קנה סוס והתחיל להשתתף בעצמו ברכיבות תחרותיות. "אני לא מסוגל לתפוס איך אדם נולד, חי ומת בלי שידע מה זה סוס," אמר ברצינות. "בשבילי, בן־אדם כזה לא יודע לחיות. כמה שזה טוב לצאת לרכב אחרי מישפט מייגע, לקחת את הסוס לאיזה שדה, להסתובב איתו בשטח ולהרגיש את הטבע מעל הסוס! זה לא כמו ללכת ברגל או לנסוע במכונית. זה אדם וחיה ביחד, בטבע.

"פעם הייתי שרוף על מכוניות־ספורט. אבל ידיד אמר לי פעם: 'תראה לי את המכונית שתצהל לקראתך כאשר תבוא אליה למוסך.' אני חושב שפה קבור הכלב, יש יחס בין הסוס ורוכבו. שניהם מרגישים אחד את השני. זה קשר נהדר!"

חיה רגישה. יעל ארצי שהיא גם צוללנית וצנחנית, קנתה את סוסתה, שלהבת, ב־30 אלף לירות. זהו כיום המחיר הממוצע לסוס. היום רוכבות גם שתי בנותיה על הסוסה, והיא טוענת כי בארץ יש כ־6,000 סוסי־רכיבה, שעל כל אחד מהם רוכבים שני אנשים.

מה נותנת לה הרכיבה? "שאיפה לאתגר. כאן יושב אדם על חיה, שהיא הרבה יותר חזקה ממנו, והוא חייב להביא אותה לידי זה שתעשה את מה שהוא רוצה. השאיפה ברכיבה היא להגיע ליחידה נכונה עם הסוס, להכיר, למשל, את התגובות שלו, כשמשהו מבהיל אותו.

"סוס הוא חיה מאד רגישה, וצריך לדעת להבין אותו. פעם, כשהייתי יותר צעירה, היו לי אתגרים לקפוץ הכי גבוה עם סוס. הגעתי פעם למטר שמונים. אף אחד לא הגיע בארץ עם סוס לגובה כזה. הסוסה שלי מפורסמת בארץ כסוסת־מרוצים מן הטובות. היא מכירה אותי. כשאני קוראת לה, היא מסובבת את הראש.

(המשך בעמוד 57)

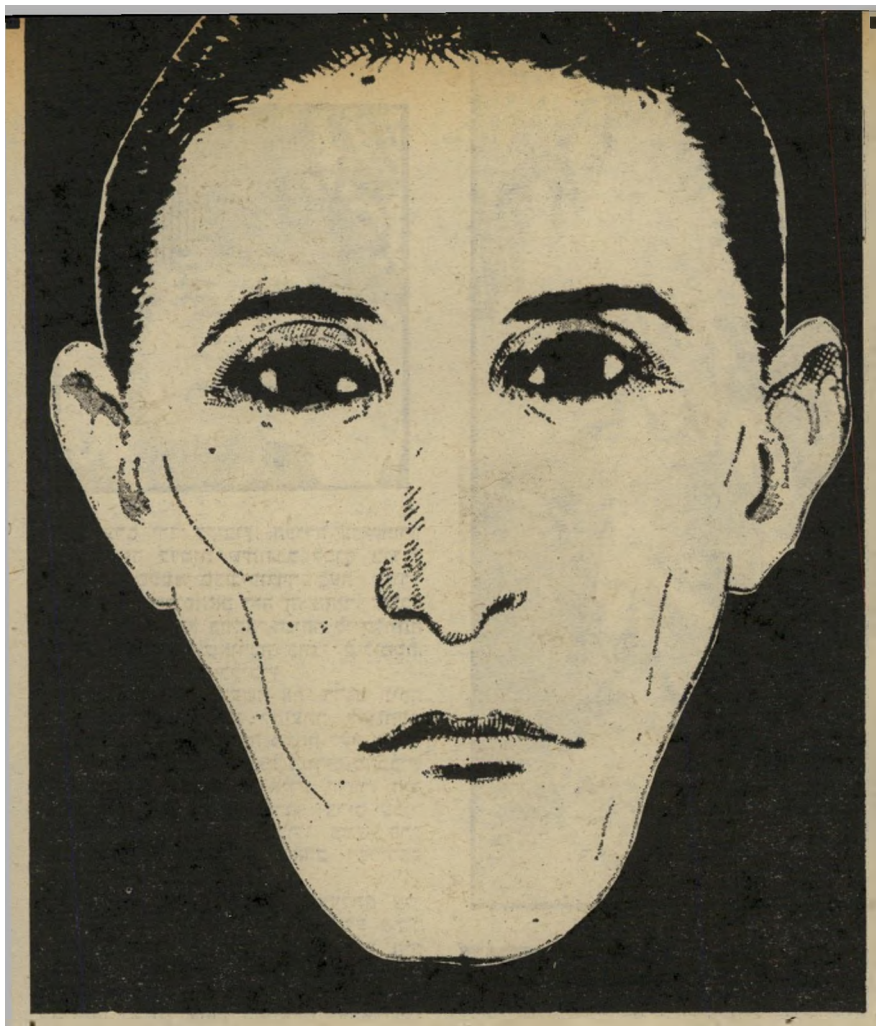

הקלסתרון שהורכב על־ידי המישטרה לפני התקרית, מגלה קווי דמיון רבים בין סימון חאחיאשווילי לבין האלמוני שאנס לפחות כמה מ־16 הנשים. לפחות אחת מקורבנותיו של נסיון האונס, קוסמטיקאית בשם מרים, שעזרה למישטרה להרכיב את הקלסתרון, זיהתה בתמונתו של חאחיאשווילי את האנס.

חלק מהאנסות טוענות כי הצעיר שנהרג הוא זה שתקף אותן. המישטרה מחפשת אנסים נוספים

הפורץ סימון חאחיאשווילי, שנורה למוות בידי הצעירה הירושלמית, בתמונה שצולמה לפני גיוסו לצה"ל. סימון היה ידוע כצעיר שקט וחביב.

האם זה היה האנס

ב חודשים האחרונים היו מפקדי מישטרת ירושלים שרויים במתח רב. העובדה שאנס פעיל מסתובב חופשי ומבצע את זממו, הן בילדות בגיל 14 והן בנשים בגיל 60, הטרידה אותם. אולם מה שהדאיג את מפקדי מישטרת ירושלים והמרחב הדרומי במייוחד היה שטח הפעולה של האנס.

את מרבית מיקרי האונס הוא ביצע בשכונות היוקרה של ירושלים — רחביה וטלביה. נסיון האונס שבו מצא את מותו סימון האחיאשווילי התרחש באיזור יוקרה שבו גרים, בין השאר, ראש־הממשלה, שר־הפנים הממונה על המישטרה, שופטים עליונים, פקידים בכירים, עורכי־דין ורופאים ירושלמים מפורסמים.

תלונותיהם של אישים שונים הונחו על שולחנו של שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, על כך שהמישטרה אינה מצליחה לתפוס את האנס. התלונות הדירו שינה מעיניו של ניצב אריה איבצן, מפקד המרחב הדרומי. עוד ועוד כוחות נישלחו בפקודתו לרחביה ולטלביה. שוטרות רבות הוצבו כשהן לבושות אזרחית, כדי לנסות ולשמש פתיון לאנס האלמוני. הקלסתרון, שהורכב על פי עדויות נשים שנאנסו או שכימעט נאנסו על־ידי, הפך להיות בן לוויה לכל שוטר במישטרת ירושלים.

שלושה שבועות לפני שהצעירה הירושלמית ירתה למוות בסימון האחיאשווילי, ניסה צעיר לפרוץ לדירה בבית שבו מתגוררת אותה צעירה.* הוא טיפס על מרזב לגובה של ארבע קומות, בבית־מגורים מהודר בירושלים, שבו מתגורר אחד הרופאים הידועים ביותר בבירה. אשה כבת 45, המתגוררת בגפה באותה דירה, הבחינה באדם שניסה לפרוץ פנימה. היא נתקפה פחד ונזכרה במיקרי האונס שבוצעו בסביבה. לכן החלה לצעוק: "אנס, אנס! הצילו! האלמוני ניבהל ונמלט מהמקום.

שוטרת מחופשת כפתיון

ד מישטרה שהוזעקה למקום על־ידי הדיירת שניצלה, החליטה לנסות ולתפוס את האלמוני — פורץ או אנס — בנסיון הבא שלו לבצע את זממו. השוטרים הניחו, כי יעשה שוב את מזלו באותה הסביבה. הם שמו־לב לכך שבאותו הבניין, באותה הקומה, בדירה סמוכה, מתגוררת בגפה צעירה נאה. חוקרי המישטרה שיערו, כי אותה צעירה עלולה להיות קורבן לנסיון האונס הבא של האלמוני.

האשה בת ה־45 מיהרה להזמין בנאים, שסגרו ברשת את מירפסת ביתה ואת החלונות. שכנתה הצעירה קיבלה אקדח מידי המישטרה. השוטרים שנתנו לה את האקדח כלל לא טרחו להדריכה ולאמנה בשימוש בו. היא נאלצה לבקש את אחד משכניה, שילמד אותה כיצד מפעילים אקדח.

אולם המישטרה לא הסתפקה בכך. בבית סמוך שכרה המישטרה דירה והציבה בה את אחת השוטרות החתיכות של מישטרת ירושלים. אותה שוטרת, שהציגה עצמה כסטודנטית, בת להורים עשירים מתל־אביב, טרחה להפיץ בשכונה שהיא מתגוררת בגפה, שאין לה חבר ושהיא מנסה ליצור קשרים חברתיים עם בחורים.

המישטרה נקטה בצעדים נוספים. במשך שלושה שבועות הוצבה שוטרת בפתח

* שמה של הצעירה ועוד פרטים מזהים שמורים במערכת, אך אינם מתפרסמים, מפני שקרובי מישפחה של חאחיאשווילי איימו להתנכל לה, אם יגלו את זהותה.

רותי הדרי
רק לתומכי בגין

שאני עושה פירסומת, וגם כדי שלא תרוצו מיד לשם ותשתקו את העבודה.

אבל רותי, רווקה בת 28, שבקושי הייתם נותנים לה 18, הגבירה בשנה שהיא עובדת באותה חברה את המכירות. מה זאת אומרת הגבירה? שילשה אותן!

היא יודעת שהקליינטים באים דווקא לחברה שלה, משום שאחר־כך הם גם מבקשים את מיספר־הטלפון שלה, ולא מכיוון שהמכוניות של החברה שלה יותר טובה. היא גם נותנת את מיספר־הטלפון, ואפילו מוכנה לצאת לארוחת־ערב או לריקוד קצת, אבל יש לה כמה תנאים.

התנאי הראשון הוא, שהמחזר הוא חסיד של ראש־הממשלה, **מנחם בגין**. אם לא — אין פגישה. יש עוד כמה תנאים לא כל־כך מהותיים, כמו שהבחור יהיה יפה, לא־נשוי ועוד כל מיני „שטויות" כאלה.

שבועה צופית

כשאני הייתי פספוסה, וההורים שלי שלחו אותי לצופים, הם אמרו לי: „שם ילמדו אותך להיות מוסרית, נאמנה ואזרחית טובה, והורים צדקו. תראו איזו נהדרת אני!

אבל לא רק אני הייתי בצופים. גם **יהודה ברקאי** היה בתנועה הזו. אמנם איזה דור שלם הפריד ביניינו, אבל בעוד שאני כבר שכחתי איך מעבירים זקנה את הרחוב ואיך עושים מעשה טוב מדי יום

רחל בן־צבר ויהודה ברקאי
לנדוד, לנדוד תשוקת צופה

אן וגידעון פת
ששה חודשי נישואין

עין פת, שהוא גם שו
התיירות.

בעיקר אני לא מרחמת
מיבחן שבו הוא עומד. תפלגה הליברלית הנמירה במיבחון את ל שריה, באומרה להם: יש לכם רק לה שבועות להראותם שאתם בסדר וגי עושים את כל הממשלה בסדר. אם לא תצליחו, נעיף אתכם מהממשלה.

אני לא כל־כך מבינה בפוליטיקה, אבל נדמה לי שזוהי משימה בלתי־אפשרית.

אבל יש עוד מיבחן אחד, שבו עומד בימים אלה גידעון פת. אמנם יש לו קצת סיכויים במיבחן הזה, אבל תאמינו לי שהוא מורט את עצביו יותר מאשר המיבחן הפוליטי. אני מתכוונת למיבחן במישור המישפחתי, עם אשתו החוקית, **אן פת**.

גידעון ואן הכירו כשהיו, גידעון תושב ארצות־הברית. אחרי שהכירו — התהתנו, וגידעון התחיל לעבוד בעסקים של האבא שלה, **ג'ו פיק**. לאבא לא רק שיש הרבה כסף אלא גם הרבה אהבה לבת שלו. הוא היה מוכן להשקיע כסף אפילו בחתן.

כאשר הודיעו לגידעון פת כי יש לו סיכוי להתקדם במישור הפוליטי בארץ, הוא מיהר לארוז את החפצים, לקחת את האשה וגם כמה השקעות טובות של חותנו ולעלות ארצה. אחרי כמה שנים נראה היה שההימור הצליח. מי שהיה פקיד זוטר ומשרתם של שרים, הפך בעצמו שר.

למה אני מספרת לכם את כל זה? מפני שלצערי הרב, עלי לדווח לכם על חתול שחור שעבר בין גידעון לאן, חתול המאיים על המשך השותפים שביניהם.

נתחיל מההתחלה. כמו כל איש־עסקים מכובד, ובעיקר כמי שמייצג את אדון פיקל הנכבד והוא גם הבעל של בתו, בנה לו גידעון וילה בסביון. אני מוכנה להישבע שאילי היה יודע מי השכנים שלו, היה מבכר לגור בצריף בשכונת־התיקווה. השכן שאני מתכוונת אליו באופן מיוחד הוא הד"ר **אברהם פרוויליך** („אייב") מנהל המחלקה הפנימית בבית־החולים שיבא בתל־השומר, המחלק את עיתותיו בחצי בחצי, בין סביון לניו־יורק.

אז בחצי־השנה של פרוויליך בסביון, התפתח רומן סוער בינו לבין אן פת. הוא היה כל־כך סוער, עד שאן החליטה לוותר על השר למען הרופא.

גידעון המייואש לא ידע אל מי לפנות.

אני, במיקרה כזה, פונה לאלוהים, אבל אני חושבת שגידעון עשה יותר בשכל. הוא פנה לבציבו של הלוחם, הלא הוא ח"כ המפד"ל **יהודה בן־מאיר**, שהוא לא רק ידיד טוב של השר ושל אשתו, אלא גם שכן לווילה בסביון, ומלא גם שכן של הדוקטור.

בן־מאיר ראה זאת כשליחות קדושה — להחזיר את אן לחיק בעלה. הוא שוחח עם גידעון, קיים שיחה קשה עם אייב פרוויליך ואחר־כך ניגש לשכנע את אן.

במשך שש שעות ערך יהודה בן־מאיר את המו"מ המייגע ביותר של חייו. אן המאוהבת התעקשה. היא רוצה כנראה את הדוקטור. אולם במקום שבו לא עמדו ראשי ממשלה ושרים, לא יכלה לעמוד גם אן. יהודה שלף את הקלף המכריע, המוכר בכל משא־ומתן שבו משתתפת המפד"ל. הוא הציע הצעת־פשרה, שאפילו אן לא יכולה היתה להתנגד לה.

מכיוון שהדוקטור עומד לנסוע לחצי השנה שלו לארצות־הברית, הציע בן־מאיר שאן תנסה, בכל זאת, לחיות עם בעלה החוקי במשך אותה חצי־שנה. כאשר יחזור הדוקטור לארץ, בעוד שישה חודשים, היא תשוב ותדון בעניין ותחליט באיזה בית בסביון היא רוצה לגור.

אז אני שואלת אתכם — במתח כזה, כמו המתח שבו שרוי שר־התעשיה של־כם, היה מישהו מכם מסוגל לעמוד?

ביומו, החליט יהודה להמשיך בעניין. היום הוא ממלא תפקיד חשוב בהנהגה של הצופים.

לא שאין לו דברים אחרים לעשות. יהודה ברקאי, שהדמיון הכי־פרוע לא יכול לתאר את הכרס שלו, את השיער הלבן שלו ואת הראש המקריח שלו בתוך תלבושת צופית, הוא גם מנכ"ל קואופרטיב הארגז, זה שעושה רהיטים, וגם בזאת לא די לו. בשעות הפנאי — ותהרגו אותי אם אני יודעת היכן הוא מוצא אותו — יהודה הוא גם יושב־ראש אגודת דייל קרנגי בישראל, האגודה שמלמדת אנשים, תמורת סכום הולם, כיצד להיות אנושיים יותר ומנומסים.

אני לא יודעת איך הרהיטים של הארגז, אבל מה שאני כן יודעת הוא, שהעקרונות של הצופים לא כל־כך עובדים על יהודה ברקאי, ובוודאי לא כללו היחסים והנימוסים, כפי שמלמדת האגודה שלו, דייל קרנגי.

יהודה התאהב לו באשה אחרת, ועזב את אשתו ואת ילדיו בבית. האחרת שלו, **רחל בן־צבר**, התגרשה מבעלה, סוחר־השטיחים **שריה בן־צבר**, כאשר נודע

לה שאיש כל־כך חשוב, כמו מנהל מיפעל הנגרות ועסקן־הנוער, מאוהב בה. הרי שניים מתגוררים עתה בקן משותף, שבנו ברחוב בלפור בתל־אביב.

אם יבואו אלי כל יפי־הנפש ויגידו, שאין קשר בין החלפת נשים לבין עקרונות הצופים, הם יהיו צודקים. מי אני, שאטיף מוסר ואשמור על קדושת המישפחה?

אבל הצרה היא, שהסידור [illegible] פיע כפי הנראה רע מאד [illegible] הפך עצבני, תוקף א[illegible] ידיים ומנבל אם [illegible] נוכחת פעם [illegible] התנפל [illegible] כלי

ימים של אבדון

● יובל החמישים שלך מצויין לא רק כ־תערוכה רטרוספקטיבית, שאותה אתה עומד לפתוח בשבת הקרובה, אלא גם באלבום מסכם של יצירותיך, שיצא זה עתה לאור. באלבום זה מופיע, לצד הציורים, גם מאמר, שבו אתה מנסה כאילו להסביר את יצירותיך. נוצר הי־רושם, שיש לך עוד משהו להגיד, שאין אתה אומר אותו בציור ומבקש לומר אותו במילים. מה האמת בהתרשמות זו?

אני לא חושב שיש משהו שאני רוצה לומר, ושאיני יכול לומר אותו בציור. אבל חשבתי שכדאי, אולי, לתת באלבום אילוסטרציה של מילים. בדרך כלל נותנים אילו־סטרציה של ציור. אני בחרתי במילים. אני מחשיב מאד מאד את העניין הזה של תכנים. את הדברים שאפשר להגדיר במילה, באידיאה, במחשבה. יתכן שבאיזה שהוא מקום רציתי לתת מפתח למסתכל בציורים, שיסייע לו בעת ההתבוננות בציורים.

● בסיפור היצירה שלך, כפי שאתה עצמך מספר אותו, בולט לעין המאבק המתחולל ב־תוכך זה שלושים שנה, למיזוג התוכן והצורה,

> **אני מרגיש צורך לתת ביטוי לכל הדברים שכואבים לי**

„הזוג הטרדן", כפי שאתה מכנה אותם. אתה קובע, כי בשנים האחרונות הולכת ומתחדדת בך התחושה לקשור את הציור בקשר אמיץ וישיר יותר עם האירועים, כולל האירועים הי־פוליטיים. איך זה מסתדר בתוכך כאמן?

איך לתת ביטוי למציאות, זהו, בקיצור, מה שאנחנו רוצים להגיד. קיי[illegible] מה שמתחולל סביבנו. אנחנו חיים את זה וי[illegible] תקופה הזאת עשרים וארבע שעות ביממה. וז[illegible] אדם. הבעיה היא: איך מבט־אים את המציאות שבחוץ, של המציאות [illegible]

מרגיש את זה. זו מעין לזרום לתוכך וזה מגיע תחיל לתת את האו־מה שרואים בהן.

אב לי. „יאללה, טת על החב־תופעה, אלא רחוב ופית־חש בזה ה זקנה, ר־אדם עלות רים

רגל כדי להגיע אל המדרגה. היא היתה מחוקה שם היא בכלל לא היתה קיימת. על־ידי האלימות והגסות של ה־אנשים שמסביבה, ושל הדלת שנסגרה לה שם בכוח, היא לא היתה. המציאות הזאת היא הכואבת לי. אי־שהו, בסוף, הגעתי אל הבד ורשמתי את התמונה הזאת. ומה שקרה לזקנה הזאת הוא בשבילי מין ביטוי אלימות שבמציאות שלנו.

או ניקח עניין אחר. יש לי ציור שאני מכנה אותו

בשם „שררה". הוא צמח בסך הכל מדו"ח חניה שקי־בלתי פה, ליד הסטודיו שלי, ולדעתי שלא בצדק. אז לא הלכתי למישפט על זה. אבל התחלתי בהתכתבות רצינית ביותר. וזה הבהיר לי את כל העניין — שאתה נמעך בידי השררה האלימה, האגרוף של המציאות לוחץ עליך ודופק לך בראש.

חוץ מהדברים הישירים האלה, המגיעים אליך ישי־רות מהמציאות, יש גם דברים עקיפים יותר. דברים יותר פרטיים ואישיים.

● ומה קורה עם המציאות הפוליטית, האם גם היא באה לידי ביטוי בציורים שלך?

זה בדיוק מה שאני אומר. המציאות שלנו זה לא רק אם להחליף את ממשלתו של מנחם בגין בממשלה אחרת. לא באופן ישיר כל כך. אבל אם אני נוגע בהיבטים כמו אלימות, שררה או הכלבחטולים, זו נגיעה במה שקורה, כולל במציאות הפוליטית.

● כן, אבל זה קרה לך רק בזמן האחרון. הציורים שלך היום שונים מאלה שציירת עד לפני כמה שנים. האם זו השפעה של השינוי במציאות החברתית והפוליטית בארץ?

כן. מה קרה לי? זאת השאלה המרכזית. לא „לי" באופן אישי, כי אינני מרכז ויקום. אלא מה קרה לי כמי שהוא חלק מהמציאות. מה שקרה לנו בשנים האח־רונות, לדעתי, הוא שאנחנו שואלים את עצמנו הרבה יותר שאלות, לגבי עצם המהות שלנו — מי אנחנו? למה אנחנו? למה זה קורה לנו? והתוצאה הישירה אצלי היא, שהדברים המעודנים האלה, שיצרתי קודם, שאפ־שר היה לתלות אותם בתור קישוט בסלון, הולכים ונ־עלמים אצלי. זה לא מעניין אותי. זה כבר לא מעניין אותי, למכור תמונה כדי שהיא תהיה תלויה באיזה סלון של מישהו חשוב. מעניין אותי כיום, שהתמונה ובטא את החוויה הטראומטית שאנחנו עוברים בימים אלה, ימים של חרשך, ימים של אבדון. אני לא חושב שאני צריך להסביר את זה. כי זו אינה רק התחושה הפרטית שלי.

החוויה הטראומטית הזאת, שעוברת עלי, כמו על כל אחד מאיתנו, אם הוא הולך ברחוב, או היה במלון סבוי, או יושב בווילה בסבוין, כל אחד עובר את החוויה הזו — היא חייבת לבוא לידי ביטוי. לא שהיא „חייבת" כפיי־תית, מבחוץ. היא באה ופורצת מבפנים.

> **אני לא יכול להמשיך לצייר תמונות יפות כשכולנו עוברים חוויה טראומטית**

אז אני לא יכול להמשיך לצייר תמונות יפות בשביל לתלות אותם בסלונים. באים דברים שהם אגרסיביים יותר, גדולים יותר ומאיימים יותר.

● ואז, איך זה מתבטא בציורים שלך?

אז אני מרגיש צורך להתפרש על בדים גדולים יותר, על חיספוס גדול יותר, על צבע יותר תוקפני, על אלי־מות בביטוי. לא איכפת לי שהדברים יהיו כל כך נקיים, כל כך מחושבים ומעודנים בעיצוב. הדברים הם יותר ספונטאניים מאשר היו אי פעם, מתפרצים יותר. הם יותר בבחינת אמירה ישירה. אני מרגיש שאני נסחף לתוך הזרם הזה, ואני מוכרח לומר שאני מרגיש מאושר בתוך ההיסחפות הזאת. אני מרגיש שאני יותר נושם בה, יותר חי, יותר שייך.

● זה יפה מאד להציג ציורים כאלה כ־תערוכה, אולי אפילו בתור הפגנה. אתה מאמין שהקהל ירצה לרכוש ציורים כאלה, שהם ביטוי למציאות, כדי לחיות איתם?

זו בעיה שלהם. לא שלי. אני יכול רק לומר, שמה שאני חש הוא מה שאני רוצה לעשות, ואיך שאני רואה את המציאות. זה מה שאני עושה.

● האם השינוי הזה, שאתה מדבר עליו, היה תהליך מתמשך או פתאומי?

זה תהליך שנמשך כבר שנתיים שלוש, בעיקבות מה שקורה במציאות שלנו. בזמן האחרון הדברים רק יותר התחדדו.

● אבל אתה לא רק משקף את המציאות

רחל מרחלת על כל העונ

השר, האשה והרופא

זה לא עניין קל, להיות חבר בממשל
[illegible] שלא ק[illegible]יות שר מו[illegible]
[illegible]ברלית, שאף
[illegible]כשהיא תקו[illegible]
[illegible] שר־התע[illegible]

עליי[illegible] הדב[illegible] המיסחר וגם שרי

רק עם בגין

הכל יודעים שחתיכות זה טוב לעסקים. ראיתם פעם בחורה מכוערת במודעת־פירסומת? אבל יש חברות עסקיות, שלא רק יודעות אמת היסטורית זו, אלא מגשימות אותה הלכה למעשה.

אני מוכרחה לספר לכם על **רותי הדרי**, צעירה מהמושב מבואות־בית"ר שליד ירושלים, העובדת בחברה להשכרת רכב, ליד מלון המלך דויד. אני לא אומרת לכם איזו חברה, כדי שלא יגידו

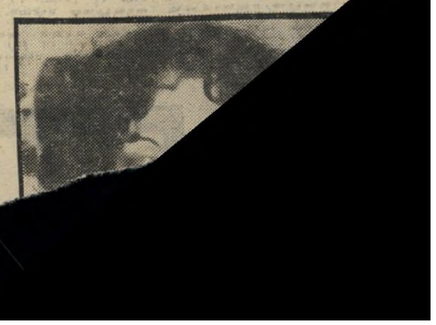

ן מיוחד

עם **דן קידר**

„בזמן האחרון צצים מתוך הציורים שלי דברים יותר אימתניים, יותר מיפלצתיים... זה ביטוי של האלימות המשתלטת על המציאות שלנו..."

בשבת הקרובה עומדת להיפתח באכסדרת תיאטרון „חבימה" תערוכת ציוריו של הצייר דן קדר. כמה מהתמונות שיוצגו בתערוכה זו מבשרות תפנית קיצונית בדרכו האמנותית של הצייר בן ה־50, חניך הסטודיות של אהרון אבני, שטרייכמן וסטמצקי ותלמידו של מרדכי ארדון ב„בצלאל" בירושלים. קרוב לוודאי שהן יעוררו פולמוס ציבורי. קדר, יליד תל־אביב, חניך השומר הצעיר ובוגר בית־הספר תיכון חדש, נטש בשעתו את הציור לתקופה של עשר שנים, בה ניסה למצוא את דרכו בעזים התיאטרון. הוא למד בבית־הספר לתיאטרון „אולד ויק" באנגליה וביים מיספר הצגות. באנגליה ובארץ. מאז חזר אל הציור לפני בעשר שנים, ישב תקופה של כשנה וחצי בפאריס. תערוכתו האחרו הוצגה לפני שנה במונטריאול שבקנדה, לרגל חגיגות השלושים למ על המסתתר מאחרי התפנית שבציוריו, מספר דן קדר בראי

הזאת. יש לך גם משהו להגיד עליה. מה הם הדברים שאתה רוצה להגיד?

אני חושב שאני מתריע על ההתדרדרות שלנו. יש לי ציור שאני מכנה אותו בשם „דברי בלע". זה ציור ש־נולד בעיקבות ראיון שנערך בתוכנית הטלוויזיה על כותרת, שם דובר על כך שסטודנטית יהודיה לא יכולה להתגורר עם ערבים במעונות סטודנטים בבאר־שבע. מה שצץ לי מתוך כל זה — כל תורת הגזע. לא יכול הייתי לשתוק על זה. הייתי מוכרח להגיב. אז אמרתי בציור את מה שהיה לי להגיד. מיד ציירתי את „דברי הבלע" — ציור של אדם המדבר אל תוך המיקרופון, אבל מתוך הפה שלו פורצת מיפלצת וחודרת אל תוך המיקרופון. כי זה הרי מיפלצתי, לשמוע דברים מעין אלה.

אני שם־לב, שבזמן האחרון צצים מתוך הציורים שלי דברים יותר אימתניים, יותר מיפלצתיים. אפשר לראות את זה בציור שאני קורא לו „כלבחתולים". ציירתי שם יצורים שהם ספק חתול ספק כלב, והיצורים השעטנזים האלה מסתובבים במעין מעגל קסמים, כשהאחד נושך את זנב חברו. איך נולד ציור כזה? הוא נולד תוך כדי הקשבה לכל מה שקרה בשעתו בקמפ־דייוויד.

בגין הסתובב שם וארז את החפצים. הנשיא אל סאדאת כמעט קם וארז את החפצים. וקארטר תיווך והלך אל האחד כדי לפייסו ואל השני כדי לרצותו. איזה מין דבר זה? זה שלושה כלבחתולים הנושכים האחד את השני. מה ייצא מכל זה? לאן אנחנו הולכים, כשהאחד נושך לשני בזנב? אבל זה יכול להיות זה, וזה יכול להיות גם דברים אחרים. זאת אומרת, שאין זה חייב להיות ישיר כל כך, לגבי הצופה. כי כל המציאות שלנו היא מציאות של כלבחתולים, של נשיכת זנבות.

● זו עשויה, אם כך, להיות תערוכה שונה מכל אלה שערכת עד כה...

התערוכה הזו בשבילי סוגרת מעגל ופותחת מעגל. היא סוגרת את המעגל של הדברים המאורגנים, המסודרים שאולי ימצאו־חן בעיני אנשים, למרות שאני לא עשיתי אותם בשביל למצוא־חן. עשיתי אותם משום שהאמנתי בהם. אבל אני מרגיש שהתקופה המלוטשת הזאת הולכת ופגה. מעתה לא איכפת לי שיהיה קצת מלוכלך ויהיה חסר העידון. העיקר שתהיה האמירה הישירה.

● להוציא כמה תופעות בודדות בעולם האמנות הפלסטית בישראל, זו מגמה די נדירה. יש מצד אחד תומרקין, שהגיע לקיצוניות עד כדי הדבקת ציוריו כפלקטים ברחובות הערים...

והוא עושה את זה מצויין. הדברים שהוא עושה בתחום זה הם יוצאים מהכלל. אני בהחלט מרגיש הערכה רבה למה שהוא עושה. האחרים, להוציא אותם בודדים שעוסקים בחשיפה עצמית מליאה, שקועים בפטפטת. זה לא רלבנטי מה שהם עושים. אמנים נמנעים לגעת בליכלוך, אולי מפני שהם יודעים שאת זה הם לא ימכרו. מה שמכתיב כיום את נושאים עיסוקיו של הציור הישראלי הוא בעיקר מה שאפשר למכור.

אני לא שייך לזרם זה או אחר. אני יודע מה שמוליך אותי. אותי מוליך דבר אחד: החוויה שלי בהתייחסות למציאות.

● אבל אותה מציאות עצמה מולידה גם חוויות מסוג שונה. רק לאחרונה שמענו על אורתה קבוצת אמנים ישראליים, שבעקבות אותה מציאות פוליטית וחברתית מדברת על אמנות יהודית לאומית...

כן, מדובר באברהם אופק ידידי ועוד אמנים. אני מחשיב את אופק כאמן מחונן מאוד. אבל אני חושב שהוא טועה. הוא טועה כי הוא חוזר לז׳דנוביזם. כלומר, הוא חוזר אל אידיאות שהן מחוץ לאמנות. הוא מנסה להפוך את האמנות לשרת העם.

● האם זה לא בדיוק מה שאתה עושה, אבל מכיוון הפוך?

לא, חס ושלום. אני חושב שהטעות שלהם היא שהם נסוגים מהחוויה הראשונית לעבר אידיאות שהן מחוץ לעצמם, או מחוץ למציאות. זאת הבעיה. הבעיה אינה בכך שביני לבינם יש איזו שהיא התנגשות בתפיסה הלאומית. החוויה בסופו של דבר מצטמצמת — ואני חושב שנתן זך כתב זאת נהדר בשיר שלו שנקרא ארס פואטיקה: „המרחק בין החוויה לדף יש בו יותר תנודות מאשר בבורסה." בסוגריים, באותו שיר, הוא כותב: „מה היא החוויה? נערה מלאה, קיבה ריקה." זאת היא החוויה זאת המציאות.

הדבר היחיד שחשוב כיום זה לשים את היד על הדופק!

● אבל קיימת גם החוויה המיסטית...

זאת בדיוק הבעיה. היא נופלת בין ריאליזם ומיסטיקה. בכל מקום שיש זיוף של המציאות יש גם זיוף של החוויה. החוויה מתרחשת במציאות עצמה ולא בזיופה, באיזושהיא מציאות מיסטית. אני בטוח ביושרם האישי של אמנים אלה. הם בטוחים שהם עושים את הדבר הנכון, אמת לאמיתה. אבל זה זיוף המציאות.

● האם זה לא מה שעושה, בדרך כלל, האמנות?

אמר על כך ויליאם שכספיר יקירנו, בהאמלט, בצורה הכי יפה. כשהוא מדבר על השחקנים הוא מגדיר בפי האמלט את תפקידם: „לשמש ראי לדור ולעצם התקופה." זאת היא האמנות. ואני מוכרח להוסיף את גוגול מיד: „מה יתאונן אדם על ראי ופניו עקומות?" שני המישפטים האלה אומרים את הכל, אם אני רוצה למצות. הראי של אותה קבוצה לאומית הוא ראי של שלגיה ושבעת הגמדים, ראי של חלומות, ראי שלא שייך למציאות.

● איך אתה מסביר שרק בודדים בקהילה האמנותית בארץ מתייחסים ישירות למציאות?

למרבית האמנים קשה להתנער. הם עובדים שנים רבות, שקעו באיזו שהיא דרך, נאחזו במשהו שאין הם יכולים לצאת ממנו. יש אנשים שיש בהם חוסר פתיחות אל מה שקורה מסביב. אבל יש גם כאלה שנפתחים יותר ויותר. אני מאמין שבסופו של דבר מה שיקרה בתקופה לא רחוקה, הוא שתקום קבוצה די גדולה של אמנים שיחשבו כמו עמוס עוז, כמו עמוס קינן, שיחשבו כמו קבוצת אנשים שהולכים בעיניים גלויות אל המציאות. זה יקרה וזה יבוא לידי ביטוי באמנות.

נתן זך, בספר השירים האחרון שלו, עשה את זה כבר. משירים הכי מעודנים, הכי יפהפיים שיכולים להיות, מה הוא עשה? הוא נתן לך אגרוף בפרצוף. ועם איזו יכולת?! וזה מה שיקרה פה גם לאחרים.

● באיזו מידה משפיע עליך הניתוק מכל מה שעשית עד עכשיו?

כל הקוריקולום־ויטה שלי, כל הצלחותי במרכאות כפולות או לא, זה הכל הבל הבלים. לא שווה כלום. הדבר היחידי שחשוב היום היא הרלבנטיות. לשים באיזה מקום את היד על הדופק. רק אז אתה יכול להגיע לאמנות טובה.

● מה היית רוצה שיקרה לאנשים שיבקרו בתערוכה שלך?

הקשר עם הקהל לגבי הוא גם חשוב וגם מפחיד, הכל ביחד. הייתי רוצה לברוח מזה ויחד עם זאת אני רוצה בזה. מאין הסכיזופרניה הזאת?

קיים רצון לדבר אל הזולת. יש רצון לשמוע את ההדים, להשפיע ולראות את התגובה. מצד שני קיים גם פחד נורא. הפעם התחושות האלה הן באופן מיוחד חריפות. תמיד קיימים הפיקפוק ואי הוודאות. אילו הייתי יכול הייתי רוצה „ארבע שנים של מגירה". כלומר, לשים את מה שעשיתי בשנה האחרונה לעוד שלוש שנים במגירה, לשבת על זה ולראות מה עשיתי. אבל מצד שני אני רוצה להגיד משהו, לא בשביל המגירות. זו הדרך שלי להגיד. ומה שיש לי להגיד זה הדברים האלה. היחוויה שלי. זה בבחינת יהרג ובל יעבור.

● האם יש משמעות מיוחדת לכך שאתה מציג את התערוכה הזאת בבנין התיאטרון הלאומי „הבימה" דווקא?

זה ביכלל לא דבר מקרי. האמת שזה התחיל בדבר אחר לחלוטין. את התערוכה הזאת רציתי להציג על המגרש העזוב שמול לסטודיו שלי ברחוב גאולה בתל־אביב, ליד חוף הים, מול הריסות מלון סבוי. רציתי להציג כאן, בין הסרסורים והסמים ברחוב והזונות, עם האשפה והליכלוך והכל. התחלתי כבר לטפל בעניין. רציתי ליישר את השטח ולהציג תחת כיפת השמיים במשך שלושה ערבים. אבל התחילו בעיות עם בעלי המיגרש שלא איפשרו את זה. ואז רציתי להציג במקום פומבי, לא בגלריה מיסחרית. ופתאום צץ הרעיון הזה של בניין הבימה. אמרתי „אוקיי! למה לא?" זאת בונבוניירה יפה. זה לא מפריע לי להגיד דווקא שם את הדברים שיש לי לומר.

● בכל זאת, מדובר בתיאטרון הממלכתי...

גם אני חלק מהממלכה. יש לי עדיין זכות להגיד בממלכה הזאת ובלאום הזה את כל מה שאני רוצה להגיד. אני לא אומר דברים נגד הלאום הזה. אני אומר, אני מקווה, דברים חשובים, שהם בהחלט בעד הלאום הזה.

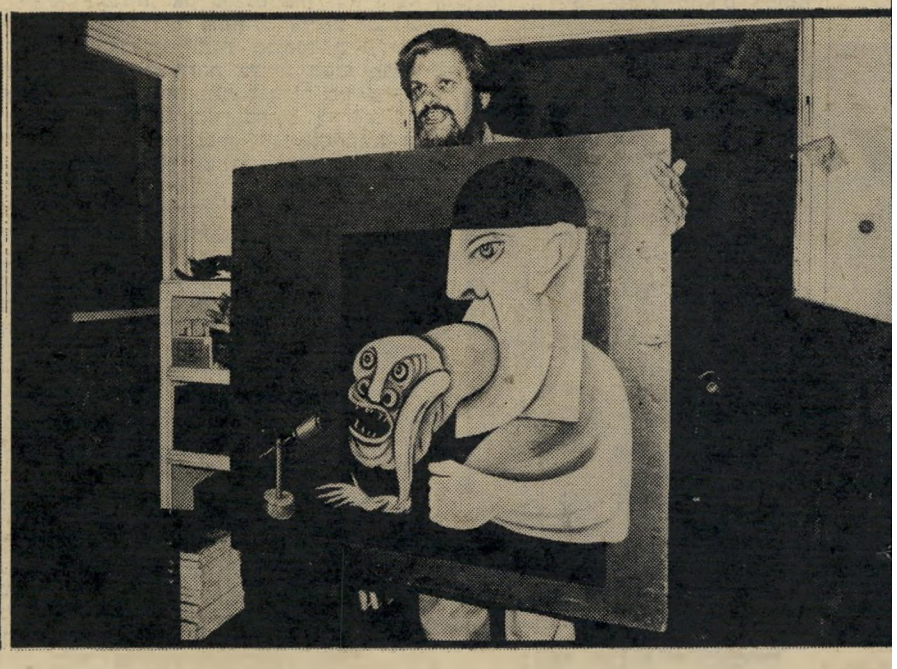

קדר וציורו „דברי בלע"
מיפלצת מתוך הפה

קדר וציורו „הכלבחתולים"
אחד נושך לשני בזנב

קולנוע

סרטים

תחיית המתים

כאשר סרט מצליח בהוליווד, חושבים מייד על האפשרות להפיק חלק שני. אבל מה עושים אם הגיבורים מתו בחלק הראשון? אז אפשר לעשות סרט על הילדים, על האשה ועל הנכדים של הגיבורים, ולקוות שמשהו מן הזוהר יוקרן גם על כתפי הצאצאים. זה מה שקרה ל־קיד וקאסידי, המערבון על שניים מן הסודדים המהוללים ביותר במערב, בסוף המאה הקודמת. עם פול ניומן ורוברט רדפורד בתפקיד הראשיים, היה זה אחד הסרטים הקופתיים ביותר של אותה שנה. מאז, אפשר היה לראות בסרטי טלוויזיה שונים ששודרו בארצות־הברית, ולפעמים גם אצלנו, מה קרה לאשתו של האחד, לזוגתו של השני ולילדים שלהם.

אבל אף אחד מן המקורבים אל השניים לא הצליח לסחוף באמת, ומשום כך התליט ויליאם גולדמן, מחבר התסריט המקורי, שהדרך היחידה להצלחה היא להחזיר את הצמד לחיים. ואם אי־אפשר לספר לאיש, שהם לא נהרגו אי־שם בדרום־אמריקה, בעיקבות שוד בנק לאומצלח, כי הרי זה רשום בספרי ההיסטוריה, אפשר לפחות לגלות לציבור הרחב מה עשו השניים לפני שהפכו להיות רדפורד וניומן. מכאן הדרך אל קיד וקאסידי, השנים המוקדמות, שייקרא בעברית בשם המטעה שובם של קיד וקאסידי. שיהיה ברור: השניים אינם חוזרים כמו רוחות־רפאים נוסח השמיים יכולים לחכות, אלא נחשפים כשחלב האם טרם יבש לגמרי על שפתותיהם.

הצמד המתוחכם. בעצם, זה שוב מערבון מן השורה, אוסף של הרפתקות. בתחילה עובד כל אחד מן השניים בנפרד. בהמשך הופכים השניים לצמד קונדסי ומתוחכם, שמסוגל לשדוד קרון רכבת גם מתחת לאפה של פלוגת פרשים מזוינת.

ההבדל היחידי הוא בגישתו של הבמאי

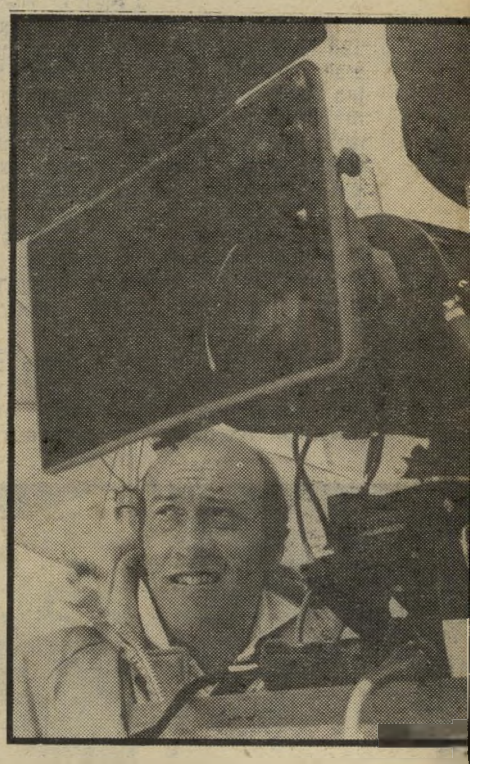

במאי ריצ'רד לסטר
אסתטיקן מושבע

לסיפור. בסרט הראשון בחר ג'ורג' רוי היל לאמץ את סיגנון סיפור האהבה הגברי, רומנטיקה כימעט מושלמת עם אשה אחת (קאתרין רוס) באמצע, כדי למנוע רינונים הומו־סכסואליים. הצופה הוזמן לראות אגדה יפה, שבה אישיותם של שני השחקנים הראשיים האפילה בהרבה על הדמויות שהיו צריכים לגלם.

בסרט החדש הבמאי הוא ריצ'רד לסטר, מי שהצליח ברוב סרטיו להציג מושגים כמו גבורה, הצלחה, אהבה ועוד ערכים נשגבים של המין האנושי, באור קצת מגוחך, בין אם מדובר בארבעת המופלאים

תום ברנגיר וויליאם קט ב„שובם של קיד וקאסידי" (1979)
הדימיון לכוכבים המקוריים — מכסימאלי

רוברט רדפורד ופול ניומן ב„קיד וקאסידי" (1969)
להחזיר את הצמד לחיים

(הביטלס) או ארבעת המוסקטרים של אלכסנדר דיומא.

הפשע כייעוד. וזה היחס שלו גם לדמויות של קיד וקאסידי צעירים, שבחרו בפשע כייעוד בחיים, מתוך תערובת מוזרה של מניעים, שרדיפת הבצע הוא רק אחד, לא העיקרי. פירסום, זוהר, הרפתקנות, סירוב להתמסד — מהווים אצלם דחפים חשובים לא פחות.

אשר לאגדה הקולנועית, הרוצה לרואות בקרב אקדחים את הבלט המתנהל לפי חוקים קבועים מראש, מציג לסטר שתי גירסות משלו לדבר. הראשונה: קרב אקדחים לפי המסורת, עם שליפות־בזק, עם צליפות שפוגעות תמיד ביד היורה ואינן גורמות אף פעם יותר משריטה ובהלה, ועם קפיצות אקרובטיות למהדרין. הגירסה השנייה: קרב בתוך שלולית, כשהבוץ והמים מקלקלים את כל הזוהר, והסאדיזם הגלוי מכתים את הזוהר האבסטרקטי של התמודדות בין מהירים למהירים יותר.

בעיני לסטר (ובזאת הוא דומה להיל) זו גם תקופת־מעבר במערב מפרוע. תקופה שבה הכבוד הדדי בין אדם לרעהו היה הקשר היחיד בין החוק לבין המתנכלים לו. פך סברו הוותיקים, שהיו מוכנים לשחרר אסיר מן הכלא בתמורה לחבטחה. לא כך סברו הצעירים, שכל מעשה נבלה בדרך הצדיק את המטרה בסוף.

הילוך לאחור. לסטר היה ונשאר אסתטיקן מושבע, ההולך שבי אחרי יופיין של תמונות, אם כי גם בהן הוא מוצא לעתים את הצד ההיתולי. אנשים נבלעים בתוך גבעות לבנות מכוסות שלג, דו־קרב מתנהל מתחת לעצים בשיא פריחתם, ויש דמיון מוזר לפרקים בין מרחבי ההרים של קולוראדו בחורף, לדיונות לרוחטות בקיץ. ולבסוף, שני השחקנים הראשיים. לסטר השתדל לבחור שניים, דומים ככל האפשר לצמד ניומן־רדפורד: תום ברנג'ר, ההומו־סכסואל הרוצח את דיאן קיטון במחפשים את מר גודבאר, ויליאם קט, הבלונדי שהזמין את קארי למסיבת המחזור בסרט האימים של בריאן די־פאלמה. הם הודרכו, הולבשו ואופרו כך, שהדמיון לכוכבים המקוריים יהיה מכסימאלי. התרגיל המצליח במייחד אצל קט, שנראה לפרקים ממש כגילגול צעיר של רדפורד, אחרי שמקשיטים את פניו בשפם.

ואם שניהם אינם בשלים עדיין כמו המודל שהם מנסים לחקות, אולי זה כורח המציאות. זה קורה, כשמנסים לפתח מיתולוגיה בהילוך לאחור.

יומן החדשות

● מישרד־החוץ הישראלי עשה צעד אחד קדימה. הוא הזמין לביקור את במאי הקולנוע האמריקאי **אלן ג'יי פאקולה**, מי שהיה במשך שנים ארוכות אחד ממפיקי הצמרת של הוליווד, עד שהחליט בינם בהיר אחד להחליף מיקצוע ועשה מאז סרטים כמו הבלש ונערת הטלפון, המעקב וכל אנשי הנשיא. פאקולה, יהודי ממוצא פולני גילה התעניינות רבה בבעיותיהם של יוצרי סרטים צעירים בישראל, והקדיש את הערב הראשון לביקורו בישראל לשאלותיהם של אנשי קולנוע ובמאים ישראליים. „הופתעתי לגלות בעצמי את רגש ההזדהות עם ישראל כיהודי וזאת בתום 24 שעות ראשונות לביקורי הראשון כאן" אמר פאקולה, והוסיף: „מעולם לא הרגשתי כך בלונדון ולא בפאריס — כאן אני מרגיש בבית". פאקולה מתגורר קיום בניו־יורק ומתלונן לביים את בחירתה של סופי רבמכר מאת **ויליאם סטיירון**. ביקורו בן עשרת הימים נועד לעריכת היכרות מקרוב עם ישראל ובעיותיה. בתקווה למצוא נושא מתאים לסרט פוליטי — הקרוב לליבו.

● הקהל הישראלי לא נהר לראות את פרשת וינשל. לא עזרו מעשי הטבח של המפיק **יעקב קוצקי**, שמינה עצמו ל־סמכות עליונה וחתך יותר מ־12 דקות מן הסרט, הקהל בכל זאת לא בא. לעומת זאת, אנשי פסטיבל־הסרטים בשיקאגו, שראו את הסרט בשלמותו (לא תודות למפיק קוצקי) החליטו שהוא מתאים למיסגרת

במאי אלן ג'יי פאקולה
אורח בישראל

שלהם, והסרט אכן עומד להיות מוצג שם בתחילת חודש נובמבר. עדיין לא ברור אם הבמאי אברהם הפנר יוכל להת־לוות אל הסרט. נראה שאין איש במדינה הזאת שסבור, כי נסיעה זו חיונית, פרט לכמה משוגעים לדבר, שהמשותף ביניהם הוא שאין להם האמצעים או ההשפעה הדרושים כדי להזיז משהו בנדון. בינ־תיים, ניראה שההתעללות של המפיק ב־סרט התקבלה בשלווה, כמעט חשודה, על־ידי כל המעורבים בדבר. וזה בהחלט משונה באשר ידוע שחלק גדול מן ה־תקציב להפקת פרשת וינשל בא ממוסדות ממלכתיים, הטלוויזיה והמועצה לתרבות, שהשתתפו במיבצע בגלל המוניטין של הבמאי הפגר, ולא בזכות המיומנות ה־מיקצועית המופלגת של המפיק קוצקי. שזה היה סירטו העלילתי הראשון. אז למה אין עושים מאומה כדי למנוע תק־ריות כאלה? או שמא לא היה איש נבון די הצירך כדי לצפות מראש את הנעשה, ואין שום בסיס חוקי לטענות?

● הבמאי הגרמני **פולקר שלנדורף** ורעייתו, השחקנית־תסריטאית במאית **מרגרטה פון טרוטה**, שביקרו בשבוע שעבר בישראל, במיסגרת שבוע הסרט הגרמני שנערך בשלושת הסינמ־זקים, נהנו משהייתם הקצרה בישראל "מרות שתי תקריות צורמות. הראשונה קשורה בתוף הפח, הסרט שזכה השנה ב־

וואלסקה גרט
מתנה לסינמטק

פולקר שלנדורף
הבמאי שדאג

פרס הגדול בקאן (יחד עם אפקוליפסה עכשיו של **קופולה**). שלנדורף, שביים את הסרט, הביא עימו עותק והכוונה היתה לערוך הצגה מיוחדת בסינמטקים, לכבוד הבמאי. מפיץ הסרט בישראל **יורם פלמן**, הודיע מייד על התנגדותו, מפני שחשב כי העיתוי מוקדם מדי, וזה יקלקל את ההד שהוא מתכונן להשיג כ־אשר יוציא את הסרט לשוק עם בכורה חגיגית. אולי בהשתתפות נשיא־המדינה ואולי בהשתתפות ראש־הממשלה. שלנ־דורף, שבא מסביבה שבה כבודו של ה־במאי הוא לא פחות חשוב משיקולים מיס־חריים שתבונתם מוטלת בספק, נמנע מ־עימות ישיר, אך דאג שהסרט בכל זאת יוקרן, לחוג סגור, ביום הרביעי אחרי ה־צהריים, בסינמטק בתל־אביב.

ההיגיון יוצא לחופשה

חתנים צמודים לדולר

(בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — יש צורך בכמה דקות, כדי להתרגל לעובדה שהסרט הזה אינו מתכוון לומר שום דבר מייוחד. אין לו מסר ואין לו משמעות. הוא בסך הכל רוצה לבדר, ולעשות זאת בדרך הפחות מחייבת. אבל מן הרגע שהצופה מבחין בכך, אין עוד בעיות. אפשר להתרווח במושב ולחייך למראה מעשי הקונדס של פיטר פולק ואלן ארקין, וליהנות למראה ההמצאות שבתסריט של אנצריו ברגמן. הבימוי של ארתור הילר חלקלק ויעיל.

הרגעים הראשונים אמנם מבלבלים במיקצת: מעשה שוד של מכונית הנושאת גלופות של שטרי 500 דולר. לרגע מתקבל הרושם, כאילו מדובר בגירסה קולנועית של מותחן נוסח סטארסקי והאץ', עם מהלומות, יריות והרוגים־בחיוך. אבל עד מהרה יוצא המרצע מן השק. פיטר פולק, המציג עצמו בפני כל כסוכן שירות הביון המרכזי, מבקר בחברת אשתו ובנו בבית הורי כלתו המיועדת, רופא־שיניים מצליח ורעיתו. בזמן הארוחה הוא מספר למסובים על נפלאות מסעותיו בוונצואלה, ועל פגישותיו עם זבובי־ענק שמרימים בני־אדם במלתעותיהם. ומאותו הרגע אותז הטירוף בכל הסיפור, שבו נאלץ רופא־השיניים לסייע לסוכן במיבצע הסחה, שבהצלחתו תלוי כל שוק המטבע הבינלאומי.

כל מה שבא אחר־כך הוא אוסף של בדיחות, שבהן ארקין, רופא־השיניים הנבוך, ופולק, שהוא מרגל ווירטו־אוז, מחליפים ביניהם רפליקות בידענות של ותיקים במיק־צוע. ואילו התסריט מספק להם כל מיני מהמורות, כמו חברת־תעופה מופעלת על־ידי מהגרים מפורמוזה, רודן לאטיני שרוצה להנציח שדי פרוצתו על הדגל הלאומי, מירדף לולייני באוטוסטראדה עמוסה, וחתונה חגיגית עם תיזמורת הטיילת מהוליווד. מי שמוכן להוציא את ההגיון שלו לחופשה בת שעתיים, יבוא בוודאי על שכרו.

פולק וארקין: מעשי קונדס

לשחק מתוך שינה

ילדי סנשז (אורלי, תל־אביב, מכסיקו) — הסופר האמריקאני אוסקר לואיס חי כשנה וחצי ב־מחיצתה של מישפחת סנשז, לפני שכתב את הספר התי־עודי שעליו מבוסס סרט זה. ספר שדרכו משתקפת, לדעת הביקורת האמריקאית, הנשמה האמיתית והאופי הנכון של העם המכסיקני כולו.

התסריטאי צ'ארה זאוואטיני והבמאי האל בארטלט לקחו את הספר של לואיס וטבלו אותו בשמאלץ, ריבה, מרורים וים של דמעות. התוצאה: תעודה אנושית שלבשה את כל צבעי האיפור המזוייפים של הקולנוע או, לסירוגין, מילודרמה המתביישת להודות בזהותה, ומנסה להסתתר מאחרי יומרות דוקומנטריות.

גיבור הסרט, סבל חסר פרוטה בשם סאנשז (אנתוני קווין), הוא אב־טיפוס של המאצע, גבר שכמו הקוקיה, השאיר ילדים בכל קן נשי שנקלע בדרכו, בנוסף לצרור שגידל במחיצתו שלו. חלומו הגדול הוא שיבה אל הקרקע, פיסת אדמה שעליה יוכל להקים בית לכל צאצאיו, מכל האמהות השונות, ושבו יוכל להרגיש עצמו כפאטריארך במלוא מובן המילה. מזלו, שהבתולה הקדושה נוטלת בסופו־של־דבר את היוזמה לידיה ושולחת לו כרטיס פיס, המאפשר לו להגשים חלומו. אלא שזה רק צעד קטן לקראת פיתרון בעיות המישפחה הסבוכות.

כל זה מוצג על המסך בצבעים חריפים, במישחק מודגש עד כדי ניקור העיניים, ובבימוי מלאכותי המזכיר הן את „בן ללא הורים" והן את נינון סבילה ואנטוניו דה־קורדובה. אפילו הסיפור עצמו עושה רושם מפוקפק, כשהוא מוצג בדרך זו. ואשר לאנתוני קווין, ניראה שדמות הגבר העממי, הפשוט והחיוני, המחוספס והרגיש, החושני והרגזן, הפכה להיות אישיות תמישנת שלו. הוא מסוגל לגלם תפקידים כאלה מתוך שינה. יתכן שזה בדיוק מה שהוא עשה כאן.

אנתוני קווין ובת־זוג: כמו הקוקיה

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: לאהוב מחדש, הסינדרום הסיני, יריה של חסד, צייד הצבאים, ני־שואיה של מריה בראון, אשה לא נשואה.
ירושלים: אשה לא נשואה, מיפגשים הסוג השלישי, צייד הצבאים.
חיפה: צייד הצבאים, המשימה מונ־רייקר.

תל־אביב:

★★★ **נישואיה של מריה בראון** (מודיאון תל־אביב, גרמניה): סרטו של ורנר ריינר פאסבינדר על מעמדה של האשה בחברה הגרמנית המורעבת והנצל־נית שאחרי מילחמת העולם השנייה. סרט קשה ומרגיז שחובה לראותו כתעודה היס־טורית. מישחק טוב של חנה שיגולה.

התקרית השנייה אירעה בסינמטק ירך־שלים. קהל המורכב ברובו מדוברי־גרמ־נית מבוגרים שבאו לראות את סירטו ההתעשרות הפתאומית של עניי קומבאן, גילה סרט קשה התוקף בחריפות מוסר בגרגני ומציג דמות אמביוולנטית של יהו־די: כמה מן הנוכחים השמיעו מחאותיהם בוקל רם מאד, באוזני הבמאי, ולא הש־תכנעו כלל מתשובותיו. הם ציפו לסרט מן הסוג הישן והמתקתק, לא לסרט מן הסוג של הקולנוע הגרמני החדש הזועם והמוחה. אך שלנדורף התרשם לטובה מ־מיפגשים שערך עם הקהל הצעיר של הסינמטקים בישראל. בסירטו יריה של חסד מופיעה באופן מבריק שחקנית בשם **וואלסקה גרט**, אישיות יוצאת־דופן ב־בהימה הגרמנית. בשנת 1917 הגישה תוכנית קאבארט מיוחדת משלה וייסדה אסכולה של אשה אחת בשטח זה. הופעתה בסירטו של שלנדורף היתה זמן קצר לפני שנפטרה, אחרי שהבמאי יצר סרט תעודי על חייה. בביקורו בישראל הבטיח להעניק סרט זה במתנה לסינמטק בתל־אביב, מחווה בעלת ערך ייחודי.

● המפיץ **מיכאל שווילי** גאה לציין שהוא הראשון שזכה באישור מסוג חדש מצד המועצה לביקורת מחזות וסרטים, הלא היא הצנזורה. שווילי הביא סרט בשם אני שייכת לי הפקה איטלקית שנעשתה כולה על־ידי נשים (הישראלית **נורית אביב** צילמה את הסרט), והכוונות הן, כמובן, פמיניסטיות מאד. אבירי המוסר הרדום ראו את הסרט והכריזו שמותר לראות אותו בהגבלה „מגיל 18 ומעלה". ההגבלה המקובלת היא מגיל 16. ההגבלה עצמה היא, כמובן, מעשה צביעות מאחר שבתי־המישפט כבר הסכימו בעבר, ש־אין שום אפשרות לאכוף על בתי־הקול־נוע בדיקת גילם של המבקרים, מאחר שאין לסדרן כל סמכות לבקש מן הנכנ־סים להציג תעודות־זיהוי, ואין אפשרות להכריח אותו לנהוג כך. כלומר, התוצאה הישירה של החלטת חכמי ציון שבירוש־לים, היא פירסומת לא רגילה לסרט, כאשר בל מי שמשתוקק לסצנות נועזות וחריגות ירוץ לקנות כרטיסים. יש עוד המעוזים לטעון שהצנזורה מתנכלת למפי־צים.

● אולי זה בגלל החורף המתקרב, ואולי בגלל הרגלי הצפיה של הישראלי. עוב־דה היא שה**דרייב־אין** בתל־אביב הח־ליט לפתוח במיבצע חדש: שני סרטים בכרטיס אחד. כלומר, הציפה בעל הרכב, מוזמן לקחת את המישפחה להצגה ראשו־נה שבה יישבו הילדים במושב הקדמי ו־אילו הוא ואשתו יעסקו בענייניהם, במו־שב האחורי. ואחר־כך, מבלי שיצטרכו לצאת ולרכוש כרטיס נוסף, יוכלו פשוט להעביר את הילדים למושב האחורי ש־יילכו לישון, ואילו הם יוכלו להנות מן ההצגה השנייה. להנות — כמובן בתנאי שלבד מן הכרטיס יהיה גם מה לראות על הבד.

פנינת לוינסון-
דירות יוקרה
עם איכות חיים

מבצע 5,000,000 ליי
מתנות ללא הגרלה - נמשך!
על כל קניית דירה תקבל חיים אוצר שלם של מתנות.
לרגל המבצע, משרדנו בראשון לציון
יהיה פתוח במוצאי שבת החל משעה 18:30

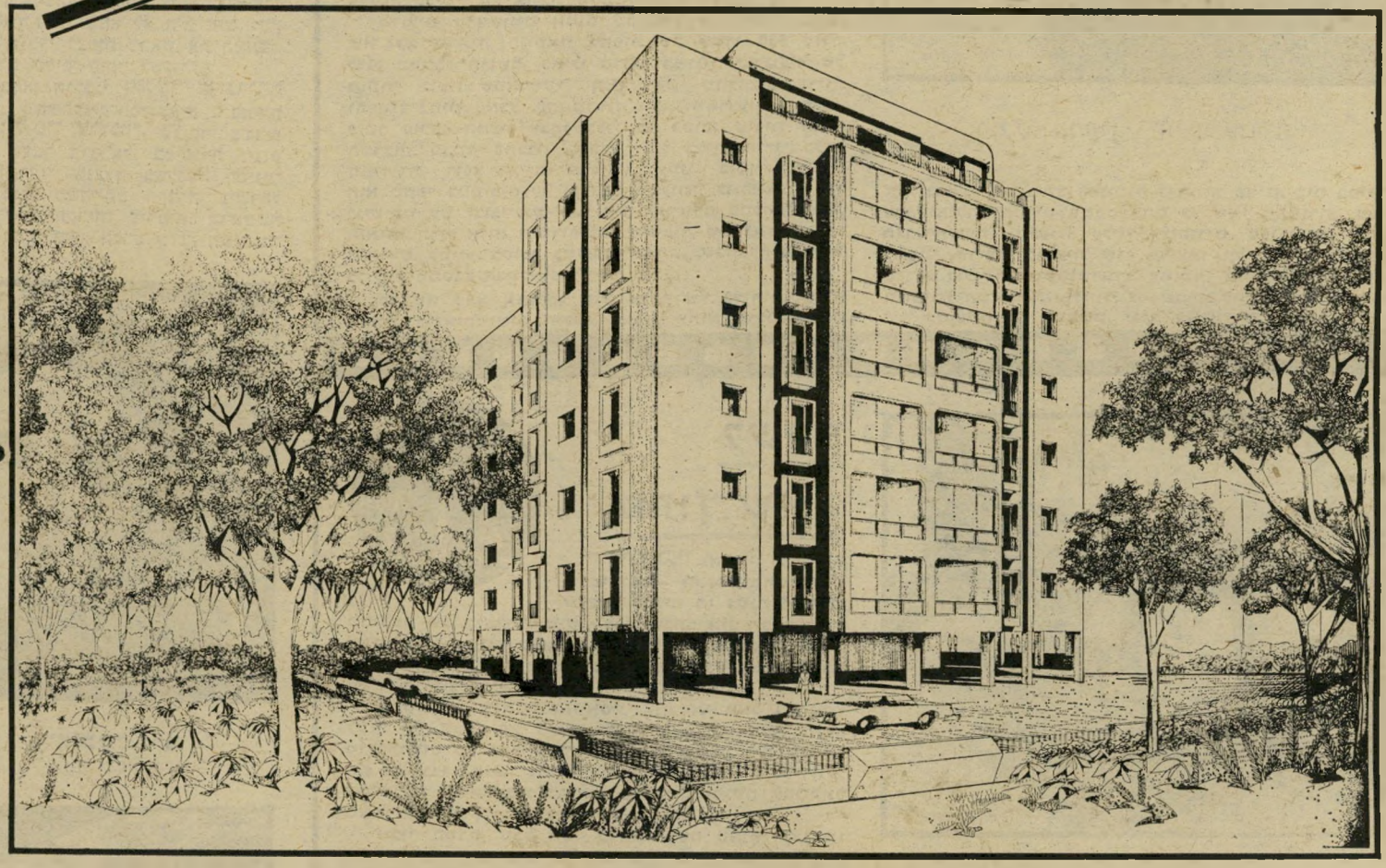

אברהם גינדי
בונה את פרוייקט היוקרה
באזור היפה ביותר
בראשון לציון

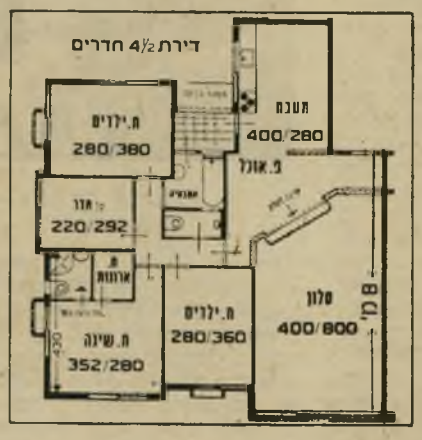

הקניה הטובה ביותר 1980

בניני אברהם גינדי מציעים את ה"שלגר" של שנות ה־80. פנינת לוינסון, באזור המגורים המעולה ביותר בעיר. שני בניינים יוקרתיים ברמה בינלאומית עם היתרונות הבלעדיים:
* שני מפלסים בכל דירה * שני חדרי רחצה בכל דירה * חדר ארונות * ארונות מטבח פורמיקה בפנים ובחוץ * רצוף מיוחד בסלון ובפינת האוכל * חרסינה פרחונית במטבח * קרמיקה ברצפת חדר האמבטיה ובשרותים * חדר תרבות בכל בנין * לובי־כניסה מפואר * משטחי דשא וגני נוי * מתקני משחקים ושעשועים * גני ילדים ובית ספר מעולה ליד הבניינים. יתרונות אלה ורמת הבניה המעולה של אברהם גינדי עושים את פנינת לוינסון למקום עם איכות חיים, מקום שבו תרצה לגור עם משפחתך.

משכנתא של-600,000 ל"י

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

משרדי מכירות: **ראשל"צ**, רח' הרצל 62 (ליד התחנה המרכזית), חניה פרטית למבקרים במשרד. **פ"ת**, רח' חיים עוזר 28 (מול העיריה). **רמת השרון**, רח' סוקולוב 84

שיקור

מאחרי המסך

עלי כותרת תמשיך

בטלוויזיה יש שמועות עקשניות על הכוונה להמשיך בתוכנית עלי כותרת גם אחרי ש**ירון לונדון** יפרוש ממנה, בסוף השבוע הבא.

המועמד לרשת את תפקידו של לונדון הוא איש גלי צה"ל, **צבי רימון**, מי ש־המציא את הטלפון האדום בתחנה הצב־אית. רימון משתתף גם בתוכנית החדשות ל**ילדים** מה העניינים. הוא נטל חופשה מגלי צה"ל כדי להתכונן לתפקיד.

עדיין לא ברור מי מצוות־התחקירנים של עלי כותרת יישאר עם **צבי רימון**.

שדר רימון
הכחשה

גם אם יגיש רימון את עלי כותרת, ימונה לתוכנית ערוך אחר, בעוד שלונדון כיהן גם כמגיש וגם כעורך.

רימון עצמו מכחיש מכל וכל את מו־עמדותו להגשת עלי כותרת.

חיים יבין אחר

מנהל מחלקת־החדשות **חיים יבין**, ש־חזר בשבוע שעבר מטיול בן חמישה שבו־עות בארצות־הברית, הוא חיים יבין אחר מזה שיצא לאותו הטיול. יבין חזר עצ־בני, צועק על העובדים ועל הקריינים, כפי שלא צעק מעודו, ויוצר מתח רב במחלקת־החדשות, שהיתה רגועה, וש־תיפקדה היטב כאשר את מקומו של יבין מילא **יעקוב אחימאיר**.

יש האומרים כי עצבנותו של יבין נו־בעת מתקרית שאירעה לו בניו־יורק. יבין נפגש שם עם שניים מידידיו, שליח הרשות בניו־יורק **דן שילון** ומי שהיה מנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**. שימ־חת־הפגישה היתה גדולה, עד שיבין סי־פר להם על מחשבותיו לגבי קבלת תפ־קיד מנהל־הטלוויזיה. מאותו הרגע הח־רימו אותו שניהם, ומלבד כמה שיחות־עבודה עם שילון, סירבו להתראות עימו. יבין עצמו מכחיש סיפור זה.

יש אומרים כי מצב־הרוח נובע מכך שהיה מי שדאג למסור ליבין שלמרות מאמציו אין בינתיים כל סיכוי לכך שהוא יהיה מנהל־הטלוויזיה.

יבין מתיישר עם הקו?

תדהמה רבה עורר **חיים יבין** ביום ה־חמישי לפני שבוע, כאשר הורה לקצץ בכתבה של **איתן אורן** על התקרית ש־אירעה בפיתחו של נמל־התעופה בן־גור־יון, שבה הוכו ערבים על־ידי שוטרי מישמר־הגבול. את התנצלויותיו של מפ־קד מישמר־הגבול, ניצב **צבי בר**, שידר יבין במלואם. אולם את טענות הערבים־המוכים הוא קיצץ.

למהדורת־חדשות זו לא היה די חומר, והיא הסתיימה חמש דקות לפני המועד הקבוע.

הסכם ללא פירושים

סוף־סוף נחתם הסכם עם הטכנאים. ב־עיקבות חתימת ההסכם ממשיכים הטכנ־אים לעבוד גם אחרי חצות הלילה. על פי ההסכם, יקבלו הטכנאים שכר של שע־תיים עבור כל שלוש שעות שינה מחוץ לביתם.

אולם בעיית הטכנאים הרבה יותר מסו־בכת. נושאים שונים, כשידורים לחוץ־לארץ, שידורים מיוחדים ובעיות שכר

לפיד - פון־מטשיץ - קמבודיה

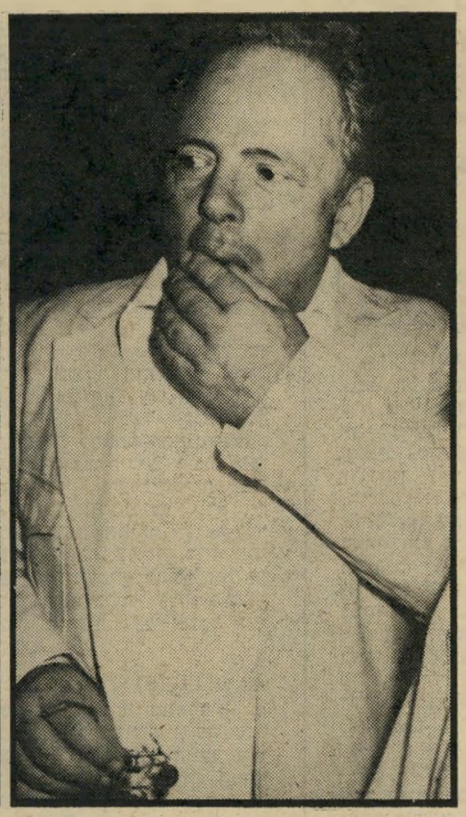

מנכ"ל לפיד אוכל וידה קמבודית רעבה
שואה חשובה ושואה לא־חשובה

כאשר הגיעו לישראל התמונות הרא־שונות על שואת קמבודיה, ניגש עורך השבוע יומן ארועים, אורי גולד־שטיין, אל מנכ"ל־הרשות־מנהל־הטלוויז־יה יוסף ("טומי") לפיד. גולדשטיין, ככל קוראי העיתונים בארץ, יודע את רגישותו של לפיד לשואה היהודית ואת העובדה שלפיד דואג לציין את קישרו לשואה כימעט בכל שיחה עימו.

אולם גולדשטיין גם הספיק להכיר את לפיד, ולכן הוא פנה אליו בעקי־פין: „אני בטוח," אמר גולדשטיין ל־לפיד, „כי בשנת 1940 ניגש כתב־רדיו באיזו תחנה לבוס שלו ואמר לו: ‚יש שואה באירופה. אני רוצה לצאת ולדווח, לצאת ולחשוף!'" אחר־כך פנה גולד־שטיין אל לפיד וביקש ממנו לאשר שלי־חת כתב לקמבודיה.

לפיד לא ענה מיד. את התשובה הוא העביר לעורך מבט, יעקב אחימאיר. „הנושא לא מצדיק את ההוצאה הכס־פית."

במערכת החדשות חרקו שיניים. ה־ביזבוז ברשות־השידור גדל מאז נכנס לפיד לתפקידו. על מיבצעי־ראווה שונים ועל מינהל כושל הוצאו סכומים גדולים יותר מאשר על שליחת כתב לקמבודיה.

למחרת היתה ללפיד החוצפה לבקש מדובר־הרשות, משה עמירב, להוציא הודעה לעיתונות ולדאוג לכך שהיא תו־פיע בכל עיתון: „תקליטיו של המנצח לוורו פון־מטשיץ לא יושמעו עוד בקול־ישראל. הוראה על־כך הוציא היום מנכ"ל רשות־השידור יוסף לפיד. ה־מנכ"ל מציין במיכתבו למנהל הרדיו, כי פון־מטשיץ היה נאצי פעיל בתנועת ה־אוסטאשי בארץ מולדתו של לפיד, הונ־גריה ופושע־מילחמה.

באו מפני שאיש לא טרח לתאם עימם את התאריך. באותו היום היו הכל עסו־קים ביום־השידורים המייוחד לי זה לא יקרה.

גם האחראית על ועדת־הפרס והכלה ה־ראשית במלאכת־האירגון שלו, ריבקה בהירי, כימעט לא הגיעה. כל החשובים של הרשות היו בבית אגרון בשעה היעו־

שורה של תקליטים, בעיקר תקליטי־השלום.

„נכון הדבר שקיבלנו תקליטים רבים מכמה ישראלים שבאו קאהירה. אולם אנחנו תיקווה שנוכל לקבל תקליטים נו־ספים, כדי לרענן את ספריית התקליטים שלנו, ולנצלם גם לטובת עניין השלום."

המנכ"ל הנוקם

אחרי שהופיע במדור זה (העולם הזה 2198) צילום הצ'ק שהעבירה רשות־השי־דור לעובדה, עזרא יחזקאל, עבור ה־תקופה שבה היה יחזקאל מושעה, (לא־חר מכן התברר שההשעייה שהיתה זדו־נית) זימן מנכ"ל הרשות את יחזקאל אליו.

יחזקאל חשב כי המנכ"ל לא ידע על הפרשה שלו, וכאשר קרא עליה בהעולם הזה, החליט להתנצל בשם הרשות לפניו. אולם את יחזקאל קיבל מנכ"ל זועם, ש־צעק עליו על כי העביר את תצלום ה־מחאה להעולם הזה.

טומי לפיד אף לא טרח לשאול אותו אם הוא העביר את צילום הצ'ק. תגובת הוועד לא איחרה לבוא. הוא הודיע ל־לפיד כי הוא העביר להעולם הזה את תצ־לום ההמחאה, וכי הוא הורה ליחזקאל לדחות את הנזיפה שקיבל.

תוכנית פרטית לעוזיאל

לדעת מנכ"ל רשות־השידור, יוסף ("טומי") לפיד, יש רק שלושה סאטירי־קאים טובים בארץ. האחד הוא יוסף לפיד. השני הוא מורהו הרוחני וידידו של לפיד, אפרים קישון, והשלישי הוא מאיר עוזיאי, שלפיד הפך אותו בשעתו ב־מעריב מגרפיקאי לסאטיריקאי.

לפיד כבר עובד בטלוויזיה, קישון אי־נו מעוניין, ומאיר עוזיאל עומד לקבל בזמן הקרוב תוכנית פרטית משלו, בת חצי שעה לשבוע.

תלונות נגד ירדן

הטלוויזיה הירדנית נוהגת להכניס כ„מי־לואים", בין שידור לשידור, כשיש לה חו־רים, קטעים מתוך האירוויזיון ששודר ב־ישראל, מבלי לקבל רשות או לשלם עבור קטעים אלה.

הטלוויזיה הישראלית הגישה על־כך תלו־נה לאיגוד־השידור האירופאי, האי־בי־יו. ואחרי כמה שבועות הגיעה תשובת האי־בי־יו.: „אין מה לעשות נגד הירדנים."

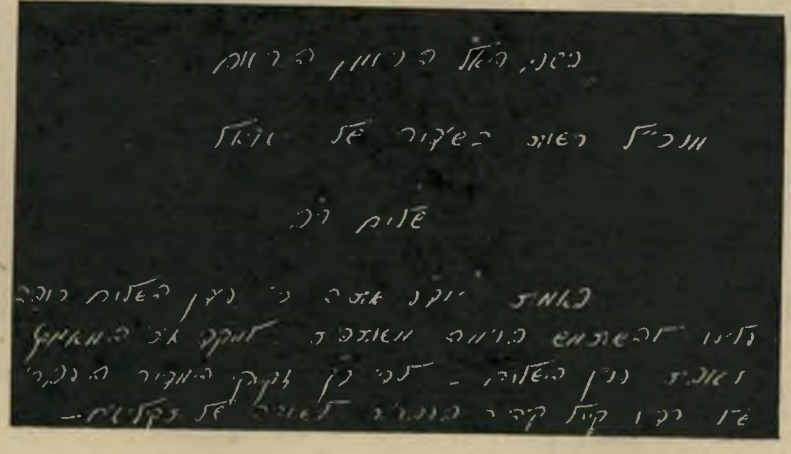

מיכתבו של ראש המדור העיברי ב„קול קאהיר"
תקליטים למען השלום

כלליות, הם רק חלק מהמצב החולה של יחסי־העבודה ברשות־השידור.

כאשר נשאל **יוסף** ("טומי") **לפיד** ל־פירוש ההסכם עם הטכנאים לגבי יתר הבעיות, מלבד הלילה מחוץ לבית, הוא השיב: „אני לא מבין בזה." כאשר נשאל אותה השאלה סגנו לענייני מינהל, **שי־מה עבאדי**, הוא הגיב: „יותר טוב לשתוק ולא לשאול, אחרת יתפוצץ ה־הסכם."

הפרס נתקע במעלית

פרסי רשות־השידור של השנה הם בדי־חה. האחראים להפקת האירוויזיון, **אלכס גילעדי** והבמאי **יוסי צמח**, הבינו זאת והחרימו את הטכס. מרבית עובדי־הטל־וויזיה שהוזמנו לא באו, מפני שהפרס לא עניין אותם, וכימעט כל עובדי־הרדיו לא

דה להתחלת הטכס. אולם אי־אפשר היה להתחיל בו, מכיוון שבהירי לא באה. רק אחרי חצי שעה היא הגיעה מתנשמת ומתנשפת, וסיפרה כי היא „נתקעה ב־מעלית."

בקשה מקאהיר

השחקנית־זמרת **לילית נגר** חזרה ב־שבוע שעבר מביקור פרטי בקאהיר. היא הביאה עימה מיכתב אישי למנכ"ל הר־שות, **יוסף** ("טומי") **לפיד**, מראש המ־דור העברי של קול קאהיר, **אחמד אל־חימאלי**. במיכתב, הכתוב עברית, כותב חימאלי:

„בשם האל הרחמן הרחום. באמת יודע אתה כי עידן־השלום כופה עלינו להש־תמש בנימה משותפת, למקד את המאמץ לטובת עניין־השלום. לפיכך זקוק המדור העברי של רדיו קול קאהיר בעברית ל־

יום רביעי

24. 10

● **מגזין לנוער (6.32).** כוכבות התוכנית הן שתי צעירות השרות גם בערבית וגם באנגלית. יחד איתן שני נגנים צעירים מכפר יאסיף וזמרת בת 14.

● **מר אד (7.00).** שתי הנשים מחליטות לרתום את בעליהן להתלוכת תחפושות, ורותמות גם את אד לאירוע זה.

● **עץ אדונים ומשרתים (8.00).** עדיין עצבני, בעיקר בגלל ניוויון שלא עלו יפה, ובגלל עבודתו המשעממת. הייזל מחליטה כי אם הוא יסע להודו היא לא תצטרף. ג'ורג'ינה ממשיכה להתגורר בבית. היא מכניסה מעט רוח צעירה אל בין קירותיו העבשים. ידיעה מעישה: המשרתים אדוארד ודייזי מתאהבים, ואפילו לגברת בריג'ס יש רומן, עם אל־ברט ליונס, מי שמספק את הדגים והעופות למיטבח.

● **בישול בחמאה (שעה (10.05).** מה קורה כאשר הבעל חוזר מהמילחמה, אחרי עשר שנות היעדרות, ומוצא שאשתו נישאה לאחר. ומה שחמור יותר: המיסעדה שלו עברה לידיו של אותו גבר. כאשר זה קורה לפרננדל ולגברל, מתרחשים דברים מצחיקים מאד.

יום חמישי

25. 10

● **מועדון החתול שמיל (5.30).** מה קורה כאשר למפיקת טלפלא נימאס מהתוכנית שלה? ריבקה פרידמן החליטה להכין סידרת תוכניות דומה, שבמרכזה יעמוד החתול שמיל, שיארח בכל תוכנית אמנים אחרים. צוות ההפקה הוא הצוות של טלפלא. את החתול שמיל מגלם נתן דטנר, מי שהשתחרר לא מכבר מרביעיית הדרום של צה"ל. האורחים בתוכנית הראשונה הם אריק ושושיק שני ובנותיהן נועה ויעל.

● **יש לי שאלה (7.00).** תוכנית מצויינת של יעקב לוידן. מלכת־היופי הערבייה, וופא אלחאג', תגלה סודות מאחרי הבמה של הנשף. אזרחים ערביים, שיש להם תלונות על מס־הכנסה ועל פקידיו, יציגו אותן בפרק השני של התוכנית. ינעל אותה הסופר סלים שעשוע, שכתב ספר על הזהב היהודי־ערבי בספרד, ושקיים מגעים בעניין סיפרו עם הנשיאים יצחק נבון יאנוור אל־סאדאת.

● **אלברט איינשטיין (9.35).** איינשטיין, אשר לא מכבר נחוג יום הולדתו ה־100, היה לא רק מדען, אלא גם אדם, שבליבו פנימיות עזות. תורת היחסות של איינשטיין הוכרה על־ידי העולם כולו כבר בשנת 1915, אך במולדתו, בגרמניה של היטלר, הוקע כיהודי וככופר. הוא נאלץ לעזוב אותה בשנת 1933. איינשטיין, שהיה כבר בעל פרס־נובל, הצטרף למאבק האנטי־נאצי. הפאציפיסט הידוע שיגר מיכתב לנשיא ארצות־הברית, פרנקלין רוזוולט, בו קרא לו להשתמש בתורתו כדי לייצר פצצת אטום. עד יום מותו המשיך איינשטיין לחפש את הסדר האוניברסלי ולהציג שאלות נוקבות, על הטבע ועל האדם.

● **בוצות (11.20).** ככל שפרקי הסידרה מתארכים, כן ברור יותר מדוע היא כה שנואה על יושב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור, הפרופסור ראובן ירון. סידרה זו משתפרת מפרק לפרק. הערב לוקחת מרי את ברט לאישפוז פסיכיאטרי, והם נפרדים בסצנה נרגשת. מרי מגלה לדני, כי אינה סובלת את ארוסתו, איילין ליבוביץ. קרול וג'ודי יוצאים למיסעדה. קרול, עוזרת הפרקליט, מנסה לפתח קשרים רומנטיים עם ג'ודי, אך זה, כי יאה להומו, רוצה להיות „ידיד בילבד". בילי בורח מהבית וכאשר השריף טינקלר אינו מצליח למצוא אותו, נחלץ בנסון לסייע בחיפוש. במישפטה של ג'סיקה לועגים כולם למערכת המישפט.

יום ששי

26. 10

● **עזיזה (6.02).** נערה כפרית במצריים. שאותה מגלמת השחקנית סוהיר רמזי, מכירה פירסומאי מקאהיר. הוא שניים מתאהבים ממבט ראשון ונישאים למחרת היום. ההתפכחות של הפירסומאי היחה מהירה, וכבר בירח־הדבש הוא בורח מהכפר ושב לקאהיר. עזיזה דולקת אחריו, ואחרי חיפושים קדחתניים מוצאת אותו. השניים ממשיכים לגור ביחד, אולם אז מגיע תור ההתפכחות של עזיזה — לא כל כך מבעלה כמו מחיי העיר. בסרט מופיעה גם רקדנית הבטן המפורסמת תחיה קריוקה, אולם היא כבר זקנה ואינה מסוגלת לרקוד. היא מגלמת את תפקיד אמה של עזיזה.

ברדיו

● **עד אי בודד**
(רשת ב', 6.00). שעה עם עורך העולם הזה אלי תבור והקטעים המוסיקאליים שהיה לוקח עמו לאי בודד.

● **גזוז (9.20).** עוד שידור צבע. הפעם צבע יקר. המופע עלה לטלוויזיה הישראלית יותר ממיליון לירות והיטל את תקציב מחלקת הבידור. דני סנדרסון, גידי גוב, מזי כהן, מוטי דיכנר וחברי התיזמורת שרים את שכתב סנדרסון. המאי הוא דן ב'רון. מילבד השירים המוכרים של להקת גזוז, גם כמה שירים שנכתבו במיוחד לתוכנית זו, כהימנון לבולגריה וקטע מעבר מוסיקאלי ב־9 סגנונות שונים, על פי התיפאורה של איציק אלבלק. התלבושות של עדנה בן־גד.

● **רבקה (10.10).** תודה לאל, סוף הסידרה. למקסים נערך מישפט על הריגת רבקה, וכאשר הוא ואשתו שבים למנדרלי הם מגלים את נקמתה האיומה של סוכנת הבית.

● **נחרץ דינם להגוב (11.00).** בארץ נוהגים לעתים רופאי שיניים להפריש מהזהב הזול, שאותו הם רוכשים לצרכי ריפוי, לייצור תכשיטים. בהוואי התארגנה כנופיה, כדי לגנוב זהב המיועד לרפואת־שיניים והמרוכז בכמויות גדולות במחסנים באי.

שבת

27. 10

● **חידושים והמצאות (6.02).** מכת הטלוויזיה הישראלית — השידור החוזר — הגיעה גם לתוכנית זו. הערב שידור חוזר על מכונות חקלאיות חדשות לאיסוף ולקטיף.

● **שבעת הקבצנים (8.00).** הצגה זו של תיאטרון החאן הירושלמי, על־פי רבי נחמן מברצלב, עלתה לכותרות כאשר חרדים ניפצו את חלון הראווה של החאן, וכילו חמתם בפלקט „בלתי מוסרי" של ההצגה. הפלקט הוסר, החלון תוקן ושחקני החאן, יחד עם מדרכי בראון, מופיעים בטלוויזיה. בתוכנית תוקרן גם כתבה של צדוק פרינץ.

● **בשירות הבית־הלבן (10.15).** שתי המשרתות השחורות של הבית־הלבן, מגי רוג'רס, שאותה מגלמת השחקנית אוליביה קול, ובתה לילי־אן רוג'רס פארקס, השחקנית לסלי אגאמס, מספרות על הבית־הלבן בתקופת הנשיאים וודרו וילסון, שאותו מגלם רוברט ווהן, וורן האורדינג שאותו מגלם ג'ורג' קנדי. קים הנטר היא אלן וילסון, אשתו הראשונה של הנשיא, וקלייר בלום היא אשתו השניה, אדית גלאט וילסון. את תפקיד פלורנס הארדינג מגלמת סלסט הולם.

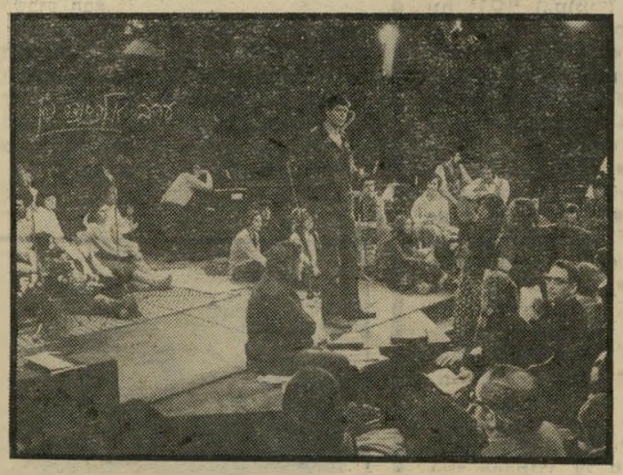

אלכסנדר פן: דן בירון ואורחים
יום שני, שעה 9.35

יום ראשון

28. 10

● **האיש השווה מיליונים (5.30).** מתרגמת חומר הרקע שכחה כנראה להביאו אל לישכת הדובר.

● **המלאכים של צ'ארלי (10.05).** יש מישהו הערקב אחרי הקוסם ונדל מיוז, ובכל עיר בארצות־הברית שבה הוא מופיע, נשרפים מרכזי־אופנה. המישטרה חושדת, כמובן, במיוז ומטרידה אותו, לפחות כמו שמישטרת־ישראל מטרידה את מי שהיא לא אוהבת.

● **רמפיק פרקליט פלילי (10.55).** על אחת הסדרות הטובות ביותר המשודרות בטלוויזיה אין, כמובן, ללישכת הדובר חומר.

להקת גזוז
יום שישי, שעה 9.20

יום שני

29. 10

● **הכל נשאר במישפחה.** כל מה שידוע על פרק זה הוא שמו — האורחת הקטנה.

● **אלכסנדר פן (9.35).** תוכנית המוקדשת לאלכסנדר פן, שהוקלטה במועדון צוותא לפני חצי שנה. מרואיינים בה יאיר צבן, חיים גורי ואריה זקס, ובתו של פן, אילנה רובינא. בהשתתפות אריק לביא, לירון ניגרד ויהודית רביץ.

● **המקצוענים (10.50).** ועידה לענייני טרור מתכנסת לא במלון הילטון בירושלים אלא במחנה צבאי סודי ביותר. על בודי ודויל מוטלת משימה, להגן על חייו של מזכיר המדינה האמריקאי לשעבר. למרות אמצעי השמירה מצליח טרוריסט לחדור למחנה, אולם השניים מצילים את חיי הקורבן המיועד ויוצאים לדלוק אחרי הטרוריסט שנימלט.

יום שלישי

30. 10

● **כל־בו־טק (8.30).** הופעת הבכורה המחודשת של התוכנית. דני פאר נשאר, אך המפיק, גידעון לב־ארי, שמונה בינתיים למנהל הרדיו, הוחלף ברפי גינת, מי שהיה תחקירן המהדורה הקודמת של כל־בו־טק. גינת זכור בעיקר בשל מחקרו על מכוניות. הדלתא בישראל, ובשל הסידרה בת שלושה הפרקים על העוני, שודרה במבט שני.

● **חטף פתח (9.35).** תוכניתו של מאיר שלו עוברת

עדי כותרת: לונדון
יום שלישי, שעה 11.10

לשעה מאוחרת יותר. הערב מארח שלו את משה זיידנר. המדבר על שפת תינוקות בעברית.

● **עדי כותרת (11.10).** תוכנית הפרידה של ירון לונדון. כדי להקשות עליו את הפרידה הוכפל הערב זמנה של התוכנית.

שמיל: שני ודטנר
יום חמישי, שעה 5.30

במדינה

(המשך מעמוד 46)

„הרבה פעמים אני רואה אותה מאוכזבת. למשל, כשלא הבאתי לה גזר, ואז היא לא רוצה להפנות את ראשה אלי.

„החוכמה בתחרות שאנחנו מקיימים היא שהסוס לעולם לא יסרב לרצונות הרוכב. הוא חייב לבצע את הפקודה בדיוק בזמן ובצורה הנכונה, ומיבחן שלו־ שת הימים הזה בוחן את יכולת הסוס לתפקד ואת כושר הסיבולת שלו.״

ההנאה שכסוסים. את ההרגשה הכללית סיכם בעל החווה, אליעזר לירון: „אני חקלאי. תמיד התעסקתי גם בסוסים. מי שנתפס לעניין הזה, נתפס לכל החיים. או שמקדישים לזה את הכל, או לא כלום.

„ההנאה שלי היתה לראות סוסים שהגיעו אלי במצב מזנח, והיום הם כאילו נולדו מחדש והמליטו סייחים קטנים. אנחנו חיים בצורת־חיים, כשהכל כימעט סובב סביב הסוס, ולמעשה רוב הדברים האחרים כבר הפסיקו להיות מעניינים.״

מישפט

לדפוק ברז

פלנג מיוחד במינו הושמע בבית־המישפט, בדיון על פרשת סמים

„אל תדפוק לי ברז״, „אל תבדר אתי קשה,״ „בלן וג׳ינסים״ היו חלק מן הביטויים העבריים שנשמעו בהקלטה, שהציגה המישטרה במישפטם של חיים גבריאלי, יוסף עודני ושימחה שם־טוב.

למרות שהמילים היו עבריות, נזקק התובע לודויג פלס להביא מתורגמן, עבור השופט אורי שטרוזמן. איש המישטרה שלום עורקבי עלה על דוכן־העדים והסביר כי הוא בקיא בשפה זו, שהרי גדל בשכונה תימנית. לדבריו, זוהי דרך דיבור מיוחדת לבני שעריים, כרם־התימנים ומקומות דומים. היא התפתחה בשכונות התימנים, כדי למנוע מזרים להבין במה מדובר.

חלק מהמילים פשוט הפוכות. כך פירושו של „בלן״ הוא „לבן״, ומשמעותו: הירואין. גם „תבדר״ הוא היפוכו של „תדבר״, והמונח „לדפוק ברז״ אינו דן באינסטלציה, כפי שחשב השופט, אלא מספר כי מישהו נימלט. ו„ג׳ינסים״ משמשים כינוי פשוט לסמים.

„אם אתה ושופטרים כמוך מביאים את השפה הזו, מדוע ממשיכים העבריינים להשתמש בה?״ שאל השופט. עורקבי הסביר כי רוב אנשי המדור המרכזי הם אשכנזים, והללו אינם מבינים, כידוע, את הסלנג התימני. „כאשר איני רוצה שבתי תבין את דברי, אני מדבר עם אשתי בשפה הזו,״ סיפר עורקבי לשופט.

30 חצאי מנות. אחרי התירגום הזה יכול היה בית־המישפט לחזור ולדון בכתב־האישום שסיפר, כי הנאשמים קשרו קשר לסחור בסמים בחודש אפריל השנה. הם התקשרו לריבקה בן־שושן, ופיתו אותה לפתוח תחנה למימכר סמים קשים בביתה, בלוד. לשם כך אף מסרו לה 10 גרם הירואין, וחילקוהו ל־30 חצאי מנות. את הכמות הזו היתה אמורה למכור בלוד תמורת 45 אלף לירות. 5,000 לירות היו חלקה של ריבקה ברווח, ואת היתר היתה צריכה להחזיר לחיים גבריאלי.

מאחר שעד ספטמבר טרם החזירה ריבקה את הכסף לחיים, באו אליה הנאשמים ב־5 בספטמבר, ועימם דויד נעמתי, בעל טנדר משכונת שבזי, תל־אביב.

יוסי וחיים נכנסו עם ריבקה לחדר־השינה שלה, החלו מוציאים משם חפצים שונים לסלון. הם לקחו גובלן, רצו לקחת את הטלוויזיה, ונעמתי היה צריך להוביל את החפצים לתל־אביב. עוד הם עוסקים ב„הוצאה לפועל״ זו, פרצה המישטרה לדירה ועצרה אותם.

חיים עלה לדוכן־העדים כדי לספר את גירסתו, ולשאלות סניגורו, מנחם רובינשטיין, גולל את הסיפור הבא: אין מדובר כלל בעיסקת סמים. ריבקה היא ידידה ותיקה שלו. הוא מכיר אותה משכונת שבזי יותר משבע שנים. כאשר השתחרר מבית־הסוהר, בחודש אפריל השנה, פגש בה שוב בבית הוריו. הוא הזמין אותה לצאת עימו והיא ביקשה ממנו הלוואה של 40 אלף לירות. היא היתה זקוקה לכסף, מאחר שהוריה נפטרו והיא מקיימת את אחיה במוסדות שונים. חיים יודע כי ריבקה הבלונדית עסקה בזונות, ולכן לא היסס להלוות לה את הסכום המבוקש, לחודש אחד. גם חברו, יוסף, עימו התייעץ בקשר להלוואה, חשב שריבקה מסוגלת להחזיר את ההלוואה בקלות.

אולם הזמן עבר וריבקה התחמקה מתשלום בתירוצים שונים. הוא שמע מפיה שאת הכסף השקיעה בקניית סמים, והללו נגנבו ממנה, ועל כן לא היתה יכולה לפרוע את החוב.

בינתיים השתחרר מבית־הסוהר גם חברה של ריבקה, שימעון טויטו, והוא השיג ארכה נוספת מחיים. המועד האחרון לתשלום היה, לדברי חיים, ה־1 בספטמבר. לאחר שגם במועד זה לא נפרע החוב, אמרה ריבקה שאין מה לדאוג. אם לא תצליח להשיג כסף מזומן, תיתן תחתיו את „הזהב״ שלה וחפצי־ערך אחרים, כפיקדון עד לתשלום. ביום המיקרה טילפנה ריבקה לחיים, והזמינה אותו לבוא לביתה בערב.

כדי להיות מוכן לכל הביא עימו חיים את חברו יוסף וידידתו הבלונדית שימחה. הם ביקשו מנהג הטנדר, דויד נעמתי להילוות אליהם עם הטנדר שלו.

במדינה — מישפט — 2 — דג,

בעוד נעמתי ושימחה יושבים בסלון ומחכים, שוחח חיים עם ריבקה בחדר־השינה שלה, והחל מוציא את החפצים״ המעוקלים״.

מס־הכנסה — כדין. באותה הזדמנות גם הוקלטה שיחתם של חיים וריבקה, בלי ידיעתו של הנאשם. את השיחה הזו ניסה להסביר הסניגור רובינשטיין. „החבר שלה, הקיקסינגל, הכניס לה לראש שהיא תחזיר לנו בלן,״ אמר שם חיים, והסביר בבית־המישפט, שריבקה חשבה לקבל בחזרה חלק מהסמים שנגנבו ממנה, ורצתה לפרוע באמצעותם את חובה. „אני לא מוכר את זה, תביאי 40 אלף ואני לא אמכור את זה. אני איתך ג׳נטלמן, לא כזה בן־זונה,״ אמר חיים בהקלטה.

התובע ביקש לברר מהיכן נטל חיים סכומי כסף מספיקים להלוואה של 40 אלף, חודשיים אחרי שיתרולו מן הכלא. „עבדתי,״ סיפר בגאווה חיים. „לאחי יש מסגריה ואני עבדתי אצלו. קיבלתי משכורת גבוהה והייתי משלם מס־הכנסה כדין״. אשה קשישה, שראשה עטוף צעיף ובידיה ספר תפילות, הרימה את ראשה מהספר ואמרה לשופט: „זה נכון, הוא עבד, באמת התורה.״ היתה זו אימו של חיים. השופט היסה אותה והמישפט נמשך.

התברר כי אפילו הרוויח חיים את הסכומים עליהם סיפר, לא היו בידו באותו זמן יותר מ־20 אלף לירות. הוא הס־

(המשך בעמוד 60)

רוכב גניחר
להתאהב עד שיגעון

רוכבת מלמד
לעבור מן החמור

רוכב זינגר
לישון ליד הסוסים באורווה

רוכבת ארצי־תישבי ובתה
לאלף סוסים פראיים באפריקה

בואו אל האוכל הטוב
בואו אל הטעם הטוב
ג'חנון • חירבה • מלוואח
דגים • ומאכלי גריל
בית רצון רח.בן יהודה 73, ת'א. טל:235607

סטריאופון מודיע:

היצרן הגדול והאמין למערכות סטריאו ורמקולים מכריז על בזאר סטריאופוני ✶ קנה ישירות במפעל או אצל אחד הסוכנים המורשים ✶ התגבר על האינפלציה!

(1) מערכת סטריאו משולבת, שהוכיחה את עצמה. כוללת מגבר 35W × 2, רמקולים 40W × 2, פטיפון LENCO GARRARD או BSR מקצועי: החל מ־3,350.—

(2) מגבר היי־פיי מעולה מורכב 35W × 2: החל מ־1,300.—

(3) פטיפון BSR דק מקצועי p171: החל מ־2,850.—

(4) טיונר אלקטרוני משובח, תצוגה דיגיטלית: החל מ־4,600.—

(5) פטיפון LENCO מקצועי דק: החל מ־4,300.—

(6) רמקולים בעיצוב חדיש, איכות עילית, כיווני צליל:

2—Way	25W	זוג:	1,400.—	
2—Way	40W	זוג:	2,600.—	
3—Way	40W	זוג:	3,200.—	
3—Way	50W	זוג:	3,600.—	
3—Way	70W	זוג:	5,850.—	
4—Way	90W	זוג:	6,400.—	
4—Way	100W	זוג:	7,500.—	

שים לב: המחיר כולל אחריות לשנתיים (גם על הרמקולים!!)

המפעל: סטריאופון, שוקן 27, (המשך העלייה), קומה 10, קרית המלאכה, ת"א.
סוכנים מורשים (רשימה חלקית): ת"א — כל בו שלום; בתים — גלובוס, שד' העצמאות 102; אשקלון — בית אמי טל. 24042; אילת — שמעיה בע"מ.

רייצס גדיש פרסומאים

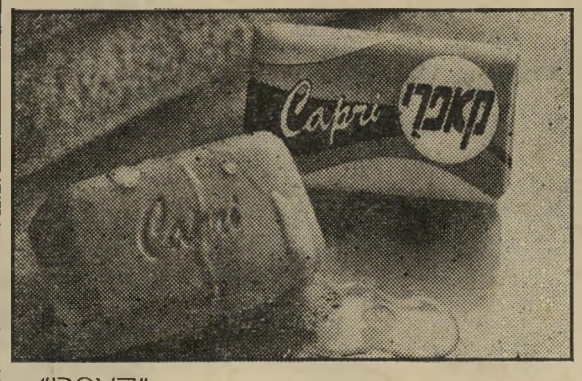

"קאפרי" –
רעננות, רכות, שובבות ואוירה צעירה.
"קאפרי" –
הנאה אמיתית ותחושת נפלאות.
"קאפרי" –
סבון הנעורים של "עץ הזית" מכיל
שמן קוקוס מעולה
לריכוך העור, עידונו וטיפוח יופיו
ומרכיבים טבעיים לשמירת בריאותו.

"קאפרי" – סבון "חוצלארץ" מעולה
מתוצרת עץ הזית

"קאפרי" – הנאה אמיתית.

תן טרמפ לחייל

מתוך הכבוד

(המשך מעמוד 13)

תאמו זאת קודם לכן עם ראש לישכתו יחיאל קדישאי, והציעו כי יקבל ליטוג־רפיה של צייר ישראלי בנושא הפרס. בגין שמח וקיבל את השניים. אחר־כך ניגשו תוראל וסטיינוביץ לסעיד מרעי, שייצג את הנשיא סאדאת בטכס. סיפרו לו על מיבצעם הפרטי והראו לו את חתימתו של בגין על הליטוגרפיה. מרעי שוכנע, והס־דיר פגישה לאמן ולאמרגן עם הנשיא סאדאת שקיבלם בלישכתו בקאהיר.

אחר פנה תוראל לג'ראלד ראפשון, האח־ראי על תדמיתו של הנשיא קארטר, והציע גם לו להחתים את קארטר. הפגישה עם קארטר הוסדרה. לדברי תוראל מומנו כל הנסיעות וההוצאות על־ידי הצייר סטיינר־ביץ שרצה לרכוש פירסום תודות לעיסקה.

מעודד מהצלחה זו ומן השם שרכש לו כאחד היכול להיפגש עם גדולי־העולם, ניגש תוראל לעיסקה הגדולה בחייו. הוא החליט כי הפסלת בתיה לישנסקי תעצב פסל של שלושת הנשיאים, בגין, סאדאת וקארטר, אשר יקבלו את הפסל מידי התו־רם שיממן את העיסקה. נוסף לכך, ייעשו מן הפסל פיסלונים קטנים שיימכרו באלפי יחידות למיפלגה הדמוקרטית באמריקה, שתחלקם לתומכים גדולים כחלק ממסע־הבחירות הצפוי של קארטר. תוראל הז־מין אצל הפסלת בתיה לישנסקי את הפסל, והתחייב לשלם לה 5000 דולר תמורת העבודה. אחר־כך התחיל לחפש תורם שיס־כים להשליש 100 אלף דולר תמורת פגי־שות עם שלושת הנשיאים.

שיפוץ פני המנהיגים

✶

ת'וראל פנה לג'קי רונן, שהיה ידוע כידיד של איש עסקים ישראלי החי באירופה, חיים חכמון, שהוא ידיד ושו־תף של פליכס פשבדוסקי מבלגיה, שיש לו עסקים רבים עם חברת לופטהנזה. פשב־דובסקי נושא בתואר דוקטור למדעים וכל־כלה וקונסול קוסטה ריקה בוועדה לאנר־גיה אטומית בווינה.

פשבדוסקי הביע עניין בהצעה, ותוראל ורונן טסו לפרנקפורט, שם נפגשו עימו ועם חכמון. כאשר דרשו ממנו 100 אלף דולר תמורת הכבוד להיפגש עם שלושת ראשי המדינות, השיב להם פשבדוסקי, כי בסכום כזה הוא יוכל לתת שלוש משאיות מלאות פסלים לנשיאים.

תוראל הוריד מהמחיר והוסכם על מיק־דמה של 10 אלפים דולר וסכום דומה עם כל מסירת פסל. נחתם חוזה כדת וכדין וחכמון מונה בורר. אולם פשבדובסקי רצה ערבות למיקדמה שנתן, ולא נאות לקבל המחאה של תוראל כביטחון. הוסכם כי רונן יתן המחאה על סך 260 אלף לירות, נגדה יקבל המחאה מתוראל.

אחרי גמר העיסקה חזרו תוראל ורונן לישראל, התקשרו עם יחיאל קדישאי וסיפ־רו לו על הפגישה. הם מסרו את הפרטים על התורם, כדי שמישרד ראש־הממשלה יבדוק אם אין בו פגם, וכך נקבעה פגי־שה לראש־הממשלה עם הפסלת לישנסקי כדי שתעצב היטב את דמותו של בגין. הפגישה התקיימה, אולם בינתיים הגיע מידע ללישכת ראש־הממשלה, שגרם הי־סוסים לגבי הרעיון ביגלל אופי התורם וידידיו המסויימים בישראל.

פועלי בית־היציקה שיצק את הפסלים מספרים כי אחרי שקיבלו מן הפסלת את התרשימים והחלו ביציקה, התערב תוראל בעבודה ושינה את הדמויות כדי לעשותן מושכות יותר. הוא הוסיף תלתל לסא־דאת, החליק את הקמטים על פניו של בגין וקיצר קצת את אפו של קארטר. ואכן, בסופו של דבר היה קשה מאד להבחין שאלה הם הדיוקנים של שלושת המנהיגים.

בסוף מסע היציקות נקבעה פגישה ל־בגין עם פשבדובסקי לאמצע חודש זה. הנשיא סאדאת ראה את הפסל בביקורו בחיפה והורה לקבוע פגישה לטכס קבלתו. נשלחו מיכתבים לג'ראלד ראפשון שיקבע פגישה מקבילה אם הנשיא קארטר, ועיס־קת שלושת הנשיאים כימעט הושלמה.

תוראל ורונן ירוויחו כ־20 עד 30 אלף דולר בגמר העיסקות, ותוראל כבר מאמץ את מוחו לתיווכי כבוד נוספים הקשורים בבגין, שאליו הגישה קלה. אולם תוראל אינו היחיד העושה כספים ממכירת פגי־שות עם ראש־הממשלה. מבט חטוף ביו־מנו של בגין ורשימת המתנות שקיבל, יכולה להצביע על היקף התופעה וממדיה, שהפכה כבר תעשיה.

יגאל לביב ■

"פוקס שבוע"

קריקטורות מצחיקות

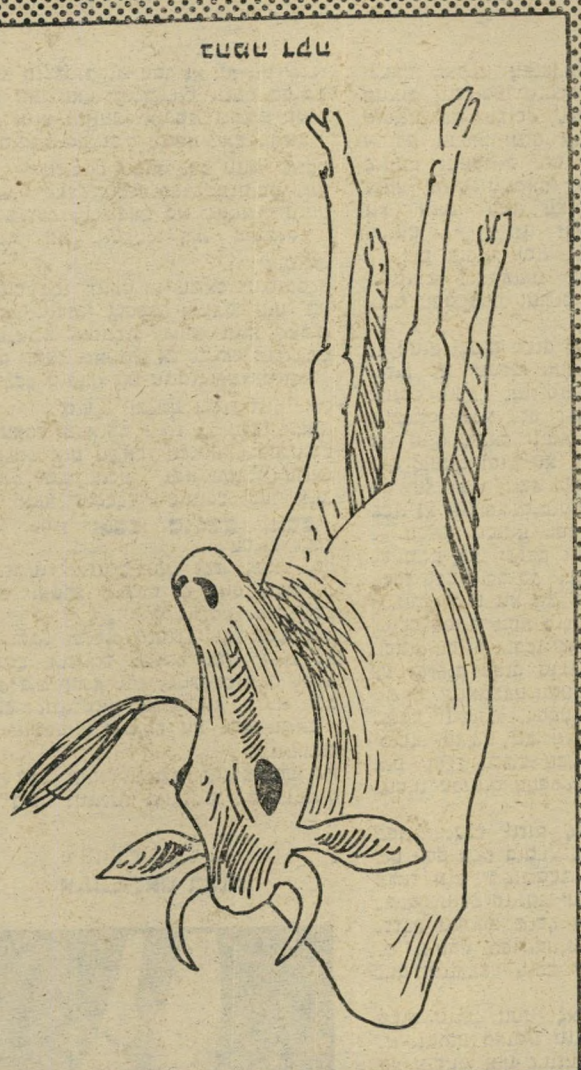

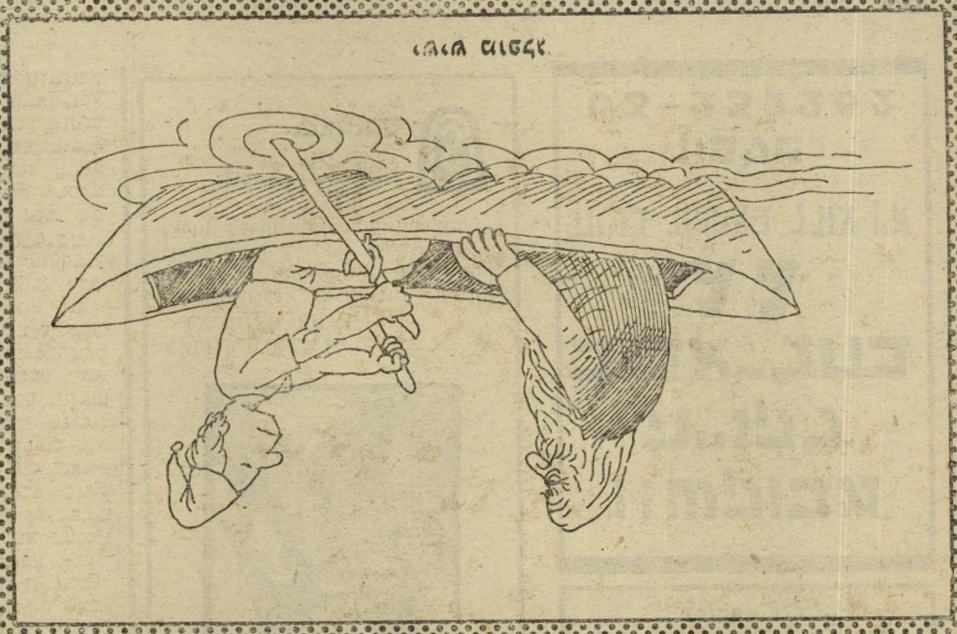

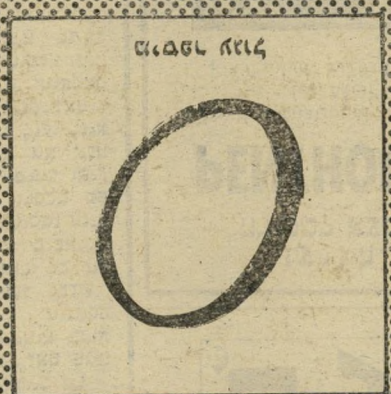

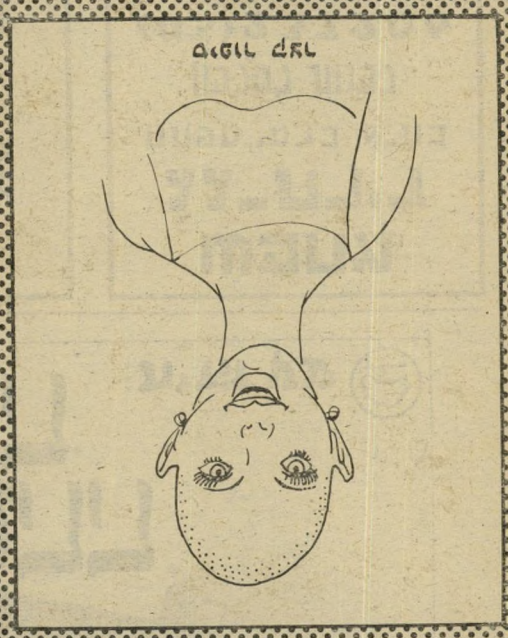

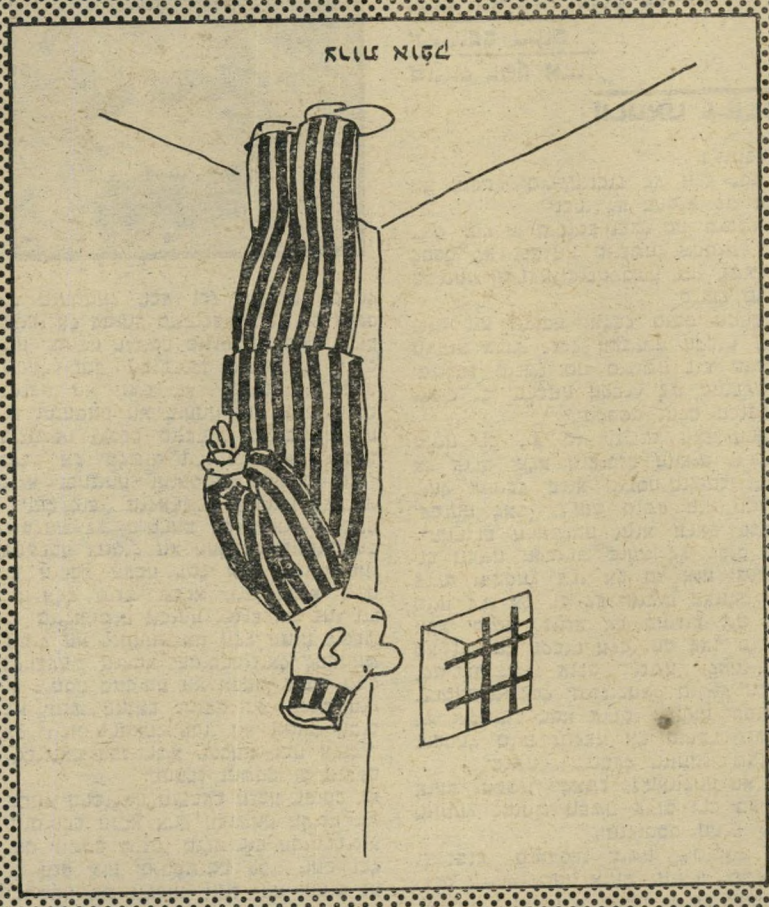

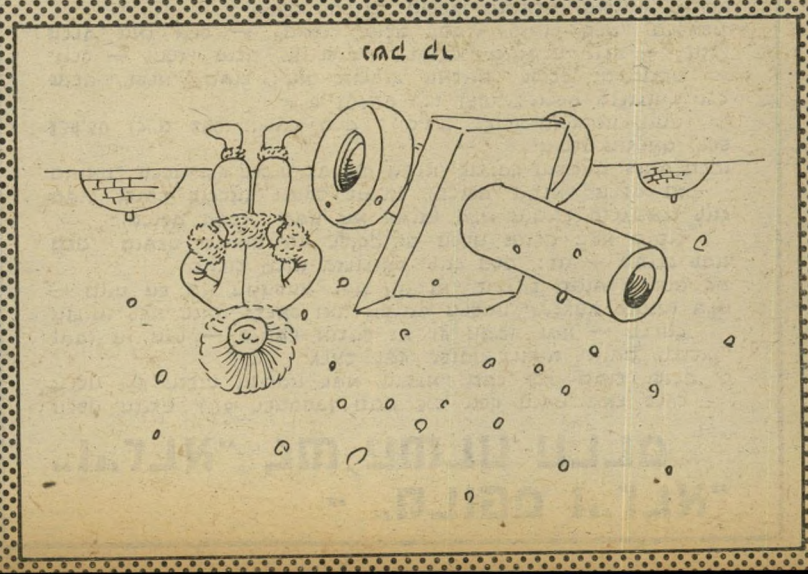

„אדג'יו ספורט" - סדרה חדשה של „אדג'יו"

בערב ראש השנה לפני כ־3 שנים (ספטמבר 76'), הציגה חברת מ. קליפר בושם חדש בשם „אדג'יו" אשר תמציתו הוכנה ע"י חברת „זיבודן" משוויץ וייצורו הסופי נעשה בארץ.

לחברה — אשר עסקה עד אז בייבוא בשמים — היה זה נסיון חדש והימור שהצליח. החברה שיווקה מאז כארבע מאות אלף יחידות של מוצרים שונים בסדרת „אדג'יו" אשר התפתחה ויש בה היום — נוסף לבושם — גם: קרם לגוף, דאודורנט וקרם לידיים.

בימים אלה מציגה חברת מ. קליפר שני מוצרים חדשים; קרם לגוף ודאודורנט בניחוח חדש הנושא את השם „אדג'יו ספורט".

גם סדרת „אדג'יו ספורט" תורחב בעתיד ותכלול כמובן בושם וקרם שיזוף. התמצית לסדרת „אדג'יו ספורט" הוכנה ע"י חברת „האחים פרי" מארצות־הברית.

מחיר המוצרים (כולל מ.ע.מ.): קרם לגוף: (190 מ"ל) 134.50 ל"י. דאודורנט ספריי: (140 גר') 109.20 ל"י.

חברת מ. קליפר, מייבאת לישראל את: בושם „ארפז" מבית „לנון" — פריז. הבשמים „קבושר" ו„קיפריקו" מבית „גרה" — פריז. הבשמים „מדם רושה" ו„פם" מבית „רושה" — פריז ואת סדרת תכשירי הטיפוח והבשמים לגברים „בוגרט" מפריז.

מחפש
ד"רת־גג
בת"א ברמי־מפתח
לפנות לטלפון
(03)237206
אם לא אמצא דירה מתאימה, אמשיך להטריד אתכם במודעות מכל הסוגים.

מבוקש!!
לקנייה
בחל־אביב
ג ג
אין צורך באישור בנייה
טלפון
03-232262

הגיע!
ונמצא למכירה
PENTHOUSE
The International Magazine for Men
October 1979 Issue

* THE GREAT CANCER FRAUD:
An American Physician, who discored a Substance to Inhibit Growth of Cancer Cells, has to Fight Medical Establishment.

הפצה בלעדית
סטימצקי

במדינה

(המשך מעמוד 57)

ביר כי את היתר השלים ממתנות החתונה. אחרי שבית־המישפט התרשם משתי ידידותיו הבלונדיות של חיים, התפלא לשמוע שחיים התחתן בכלא, לפני שיחרורו, והוא אב לבן. מתנות החתונה השאירו בידו סכום של 200 אלף לירות, ומתוכן הילוה לריבקה את הסך הנידון.

ידה על ירכו. „אם ידעת שריבקה עוסקת במיקצוע מכניס כמו זנות, מדוע חשבת שהיא זקוקה להלוואה?" נשאל הנאשם. „ראיתי שהיא הפכה להיות מכורה לסמים," השיב ובפעמים שנפגשנו היא היתה מסטולית."

„אם כך, מדוע חשבת שתוכל להחזיר לך את ההלוואה?" נשאל. „חשבתי שהיא בחופש, ותחזור לעבודה," השיב.

שני דברים לא הצליח חיים להסביר לשופט. האחד: מדוע אמר לריבקה, ש„ככה עושים למתלוננים, למלשינים מרימים הכל". השני: מדוע דיבר על מלשינים, ועל מה יכלה ריבקה להלשין אם לא היו ביניהם כל ענייני סמים, אלא רק הלוואה חוקית. על כך לא ידע חיים לענות. הוא גם לא ידע להסביר מדוע לא סיפר על החוב שריבקה חייבת לו, כאשר עצרה אותו המישטרה בדירתה.

„מה היה פשוט מזה?" שאל התובע, „הרי גמילות־חסדים אינה עבירה, להיפך, זו מיצווה בנסיבות אלה. מדוע לא סיפרת זאת מיד?" גם על כך היתה התשובה בלתי מספקת.

מעדותה של ריבקה התברר, כי קשרי הסמים בין השניים הם ישנים נושנים. שכן ריבקה הורשעה לפני שנים אחדות בהברחת סמים לכלא. הסמים היו מיועדים לחיים.

כאשר ירד חיים מדוכן־העדים, התיישב ליד שימחה והשניים התגפפו על ספסל הנאשמים. הם ישבו צמודים זה לזה, כשידה של שימחה על ירכו.

יוסי עלה על דוכן־העדים, למסור את גירסתו.

הלורד האחרון

הוא עמד להיות מורה בכוויית, אך יד הגורל הביאה אותו לת־אביב

רק מישחקו של הגורל הוא שהביא את יוסף חאג'־יחיא להיות השופט המחוזי הערבי היחידי בישראל, תחת להיות מורה בכווייט.

הגבר גבה־הקומה, כסוף הצדעיים, מרים את כל רואיו בבית־המישפט המחוזי בת־אביב. הוא מגיע לבוש חליפות אלגנטיות ומסורק בקפידה, יום־יום לבית־המישפט מכפרו טייבה שבמשולש. הוא נושא עימו בתיקו המהודר תרמוס מלא קפה ריחני. את הקפה של מזגון בית־המישפט אינו יכול לשתות.

חאג'־יחיא, בן למישפחה מיוחסת ורבת־קרקעות, נולד בטייבה בשנת 1933. הוא היה הבכור במישפחה בת תשעה ילדים. כאשר היה בבית־הספר התיכון בטול־כרם, הסתיימה מילחמת־העצמאות. כאשר במיסגרת הסכמי רודוס סופח ב־1949 המישולש הקטן לישראל, וכפרו טייבה הועבר למדינה החדשה' החליט אביו שיוסף בכורו ישאר בירדן ויסיים שם את חוק לימודיו.

בגיל 15 נותר לבדו, עם סכום כסף נכבד שאביו הפקיד עבורו בבנק. הוא סיים בהצלחה את בית־הספר התיכון וחיכה להודעה על ביצוע איחוד־מישפחות, אז יוכל לשוב לביתו. הזמן עבר וההודעה לא הגיעה. כדי להעביר את הזמן התחיל ללמוד בקולג' ברבת־עמון. כאשר סיים את לימודיו שם ב־1951 פנו אליו ממישרד החינוך הכווייתי והזמינוהו לעבוד כמורה שם. המשכורת היתה מפתה, 57 דינר, בעת שמשכורתו של מורה בירדן היתה 15 דינר בלבד.

עוד הוא חוכך בדעתו התפרסמה בעיתוני ירדן רשימת המועמדים לאיחוד־מישפחות, שמו של יוסף הופיע בה.

הסירוב היה אישור. בחורף של שנת 1952 חצה יוסף יחיא את מעבר מנדלבאום באשרת תייר. אחרי איחוד נרגש עם בני מישפחתו התחיל ללמוד עברית. הוא פנה לאולפן עקיבא בנתניה ושם, בתוך קבוצה של תיירים אמריקאיים, למד עברית. הסוכנות שהיתה מעוניינת בכך שהקבוצה תישאר בארץ, לא התרכזה דווקא בעברית, אלא הכניסה בהם ובחאג' הערבי הרבה ציונות.

ידיעותיו בעברית היו דלות מאד גם אחרי סיום האולפן, והוא ישב שנה תמימה בחוסר־מעש עם מישפחתו. לפעמים נסע לעיר הגדולה, נתניה, לבלות. אביו הועיד אותו ללימודי הרפואה. אך מיקצוע זה לא קסם לצעיר השחרחר. הוא העדיף לימודים הומאניים, שבהם הצטיין.

באותו זמן היתה ידו של הממשל הצבאי כבדה על המשולש. כל משכיל ערבי, פקיד או מורה, היה נתון לחסדיו של הממשל. לכן בחר יוסף במישפטים. הוא פנה לאוניברסיטה בירושלים והגיש בקשה. כאשר הגיעה התשובה קרא אותה בלהיטות, אך בחוסר הבנה בעברית המדוברת, והבין בטעות כי בקשתו נדחתה.

לולא חבר מהכפר אשר נסע לאוניברסיטה והזמין את יוסף להצטרף אליו, לא היה מגלה את טעותו באותה שנה. אך פקיד אדיב שקרא את המיכתב הסביר לו שהתקבל לאוניברסיטה. למרות שהעברית שבפיו היתה דלה מאד התחיל את לימודיו יחד עם בוגרי התיכון הישראליים, ר־סיים אותם תוך ארבע שנים ללא כל יחס מיוחד. הוא למד הבעה עברית בכתב, וסיים בהצלחה את לימודי המישפט העברי. הוא נאבק בארמית של התלמוד יחד עם העברית הישראלית ויכול להן.

גם בתקופת התמחותו התייחסו אליו בכפרו כאל עורך־דין מושלם. לא רבים היו המשכילים הערביים בכפרי המשולש באותו זמן. הוא התחיל את התמחותו ב־פרקליטות־המדינה, אך גילה את טעותו מיד. כל עתידו כעורך־דין עמד להיות בדיני קרקעות וחוזים במיגזר הערבי. הוועדות במישפטים פליליים כתובע לא יביאו לו כל תועלת. לכן עבר להתמחות ל־

שופט חאג'־יחיא
קפה? לא במיזנון!

מישרדו של עורך־דין נתנייתי, ושם למד את המיקצועות ששרתו אותו יפה מאד כעורך־דין.

כאשר עבר את בחינות ההתמחות, הזמין אותו עורך־הדין הנתנייתי להפוך שותף מלא במישרדו, וכך עשה. שש שנים, עד 1967, עבד כשותף במישרד בנתניה. הוא רכש לו לקוחות רבים, ושמו יצא בכל כפרי המשולש.

לבסוף, פתח לו מישרד עצמאי, כאשר סניף אחד שלו היה בנתניה, והשני בכפרו טייבה.

כבוד במקום כסף. יוסף חאג'־יחיא חי ברווחה כלכלית. הוא נשא לאשה נערה אשר הכיר בימי לימודיו בבית־הספר התיכון, כאשר היא למדה בי־יסודי, ובנה לו וילה מפוארת בפאתי הכפר. לזוג נולדו חמישה ילדים.

דיעותיו הפוליטיות היו ידועות לכל. הוא היה ידוע כערבי גא וישראלי נאמן. מישהו ששאל אותו אחרי מילחמת ששת־הימים אם היה מעדיף שכפרו יעבור למדינה פלסטינית, כאשר זו תקום, זכה בתשובה שלילית.

כמישפטן ידע להעריך את שילטון־החוק בישראל, את האפשרות להגיש תביעה לבית־המישפט־הגבוה־לצדק, ולעמוד בפניו, שווה לכל אזרח במדינה.

כאשר באה הפניה משר־המישפטים דאז, יעקב שמשון שפירא, שהזמין אותו לשרת כשופט מחוזי בירושלים, ראה זאת ככבוד גדול. היו עד אז כמה שופטי־שלום ערביים

חשוד־כרצח אשכנזי

נרצחת אשכנזי
„אתה הולך ברחוב, ומישהו מכניס מכה מאחור...״

אבי־הקורבן נקש והאחות עמליה בהלוויה

במדינה, ונימר אל־הוארי, עורך־הדין הוותיק, היה שופט מחוזי בנצרת. מאז פרש הוארי לגימלאות, וחאג׳־יחיא הוא כיום השופט המחוזי הערבי היחידי במדינה.

הוא ויתר ללא נקיפת־מצפון על פרקטיקה פורחת ומישרד משגשג. ברור היה לו בוודאי, כי הוא מקריב קורבן כלכלי גדול, כאשר הוא הופך פקיד של מדינת ישראל אך הוא הופך פקיד של מדינת במשך ארבע שנים נסע הלוך וחזור מכפרו לירושלים.

כתום ארבע שנים הוזמן לכהן בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. ובעיר העברית הראשונה מכהן מאז השופט הערבי היחידי.

הוא ניכר בבית־המישפט באצילותו. בכבוד שהוא נוהג בעורכי־הדין ובנאשמים. מעולם לא צעק על איש בבית־המישפט, במאור־פנים ובאדיבות מופלגת הוא שומע פרקליטים מאריכי־דיבור, ונאשמים רגשניים. פיסקי־הדין שלו מצטיינים בעברית משובחת, ובדקדוק העברי הנכון.

הדמיון המערבי הפרוע יכול לתאר אותו כשייך אציל השופט את עמו ליד שער העיר, אך בדמותו הוא קרוב יותר ללורד אנגלי. מי שזוכר את השופטים האנגלים מתקופת המנדאט, טוען כי חאג׳־יחיא הוא הלורד האחרון בבית־המישפט הישראלי.

פשעים

כך רצה הגורל

האיש שרצח את אשתו, שלח מיכתב־איום מן הכלא

יחזקאל נקש ישב בסלון וקרא עיתון. לפתע צילצל הטלפון. זאת היתה בתו, עמליה. „אבא, קיבלנו מיכתב מיוסי, מכלא, והוא מאיים!״ צעקה עמליה.

כבר באותו הלילה, ביום החמישי שעבר, ניגש יחזקאל לתחנת המישטרה כשבידו המיכתב. „שלא יחשבו שאני קבור פה. יש לי דרכים להזיק למישפחת נקש אפילו אם אני יושב בכלא!״ כתב יוסף אשכנזי במיכתב.

יחזקאל נקש הוא אביה של כרמלה אשכנזי, שנרצחה בידי בעלה, יוסף אשכנזי, לפני כשלושה חודשים, במיקלט לנשים מוכות בהרצליה (העולם הזה 2186).

מאז שהסגיר עצמו יוסף אשכנזי למישטרה, נרגעה במקצת מישפחתה של הנרצחת. עד שנתפס הם היו שרויים בפחד, חששו כי יוסף יתפרץ אל ביתם ויבצע רצח נוסף. אולם מאז שנכלא ועד לשבוע האחרון חזרו ההורים והאח שאול לנהל את חייהם כתמול שילשום. רק את הכאב על מותה של כרמלה לא הצליחו להשכיח מליבם. והנה התקבל המיכתב.

החוזר בתשובה. כתב יוסף: „אל תשאלו לשלומי, אני מרגיש טוב ומשלים עם מצבי, כנראה שכך רצה הגורל. אני מצטער בקשר לכרמלה. לא התכוונתי להרוג אותה, פשוט היא הוציאה אותי מדעתי באותו רגע. אתם הרי מכירים את אופיה. היא אהבה להקניט אותי ולעצבן אותי. לא היה לה שכל, והיא היתה מלאה בבעיות נפשיות שאני נפלתי להן קורבן. אני אהבתי אותה ולא אוכל לשכוח אותה לעולם, אבל כנראה שהגורל רצה אחרת. אני מאשים אותה ואת ההורים שלה במה שקרה. פשוט לא ידעו ללכת איתי ולא רצו להבין אותי. עשיתי את כל מה שיכולתי, כדי לשמור על שלום־בית אבל היא לא רצתה ולא אהבה אותי. הכל היה בידיים שלה. היא לא היתה צריכה לצאת איתי תקופה ארוכה ולהתחתן איתי אם לא אהבה אותי. ואני נפלתי לה קורבן בגלל שאהבתי אותה.

„היום אני רואה את המצב אחרת. אני רגוע לחלוטין וטוב לי נפשית. לפני זה הייתי מדוכא ובעצבים כל הזמן, בגלל כרמלה. היא גרמה לזה בכוונה תחילה. שיגעה אותי ומררה את חיי ופגעה בי נפשית. כך היא חשבה שתוכל לקבל גט, אבל לעולם לא הייתי נותן לה גט, כי אהבתי אותה.

„גם עם בעלה הראשון היא לא הסתדרה, כי הוא לא אהב אותה ונאלץ להתחתן איתה ובסוף ויתר והלך להוריו. הוא עשה בשכל, כי האופי שלו שונה משלי וגם בו היא בגדה. הייתי צריך לתת לה גט ולבנות את החיים שלי, אבל עכשיו זה מאוחר. אני רואה את המצב אחרת, אבל זה יעבור. כל אדם מקבל את המגיע לו מידי אלוהים. כנראה שכך היה כתוב לנו, שזה יגמר בצורה כזאת.

„אני חזרתי בתשובה ומתפלל יום יום, ומקווה שאלוהים יסלח לי על כל מה שעשיתי, ומאחל לכל מי שהיה לו יד בעניין איתי ועם כרמלה שאלוהים יגמול לו בצורה הקשה ביותר, ואני מתכוון להורים שלה. הם רק קיבלו חלק ממה שמגיע להם, ותאמרו להם ולאחיה שאול שלא יטרידו את ההורים שלי בטלפון. אין להם יד בעניין ואין לי קשר איתם. ואני מבקש ממך, שאול, שתאמר להורים שלה שימסרו את התכשיטים שלי לרפי ואת הדברים שלקחו מהבית.

„שלא יחשבו שאני קבור פה, יש לי דרכים להזיק להם, אפילו שאני כאן. כי אחר־כך הם יצטערו על זה כמו שהם מצטערים על כרמלה היום.

„אני מתאר לעצמי מה הסבל שלהם. הם היו מוכנים להחזיר את הגלגל אחורה, אבל אי אפשר.

„כמו שאמר אבא שלה — יש דין ויש דין. כל הזמן הוא רצה להכניס אותי לכלא. לבסוף נכנסתי, אבל איפה כרמלה היום? התולעים אכלו אותה. בזאת אני מסיים ומקווה שתסלחו לי. זאת לא היתה אשמתי. היא הביאה אותי לידי זה שאהרוג אותה. יהיה טוב, אני מקווה, ומי לא אמונה — יוסי.״

נמרשה — לא בן־אדם. סיפר האב: „זה המיכתב הראשון שהוא שלח מהכלא. אנחנו קצת חוששים בבית. אתה הולך ברחוב, ופיתאום מישהו מכניס לך מכה מאחור. יש לו חברים.

„לפני שבוע הוא שלח את החבר שלו, רפי, לבית של כרמלה ולקח משם את התכשיטים שלה. רהיטים, תנור, מקרר, בגדים. הלכנו למישטרה, אבל לא היה להם זמן לדבר איתי אז לא הגשתי תלונה. אני כבר יודע מהנסיון שתלונות במישטרה לא עוזרות. אחרת לא הייתי מאבד את הבת שלי.״

בדברו הציג האב סכין גדולה וחדה, עטופה בניילון, ואמר: „הסכין הזה היתה אצל כרמלה בבית. היא אמרה לי: ‚אבא, יוסף קנה אותו ורוצה להרוג אותי.׳ באתי אליהם הביתה, לקחתי את הסכין והורדתי את החוד. הבן־אדם הזה מסוגל לכל דבר, גם כשהוא בחוץ.״

אחיה של כרמלה, שאול, אינו מתרגש מן המיכתב. „לא צריך להתייחס אל מה שהוא כותב,״ אמר, „אני רוצה שהוא ידע, שלא כדאי לו לחיות באשליות שהוא מסוגל להזיק לנו. הוא כתב שהתולעים אכלו את כרמלה. אבל התולעים אוכלות אותו עכשיו, והוא לא יכול אפילו להסתכל במראה. הוא חכם? זה נמרשה, זה לא בן־אדם!״

זמרת קוברינסקי
„אף פעם לא הפריעה לי הצליעה...״

דרכי חיים

לא מיסכנה

„בשבילי זה לא קיים. בשבילי זה דבר רגיל,״ אומרת הזמרת עד רגלה הפגועה

כאשר אני קוברינסקי ניצבת על הבמה היא נראית כמו כל זמרת אחרת. היא שרה שירים ישנים ושירי־עם, בקול סופראנו עדין, נעה לקצב המוסיקה ושירתה חודרת לנשמה.

אחרי ההופעה, כשהיא יורדת מהבמה, מבחינים בצליעתה הגסה. חני בת ה־21 חלתה בשיתוק־ילדים כשהיתה בת שנה, כשגרה בצ׳ילי. אבל היא מתעלמת לחלוטין מן המום ומסרבת בכל תוקף שיקראו לה „נכה״.

„אף פעם לא הפריעה לי הצליעה,״ היא מגלה. „זה כנראה בגלל החינוך שקיבלתי בבית. תמיד אמרו לי שאני שווה יותר, בגלל הבעייה שלי, ושאני יכולה לעשות כל דבר, אם אני רוצה, וזה נכון. „אני אוהבת לרקוד ואני רוקדת. אני בכלל לא מתייחסת לצורת־ההליכה שלי. בשבילי זה לא קיים. בשבילי זה דבר רגיל, ויש לי הרבה דברים יותר חשובים מאשר לחשוב על השטויות האלה. לכתוב שירים, למשל, לצייר, לשיר.

„אני בטוחה שאנשים מסתכלים ברחוב איך אני צולעת ואומרים: ‚אוי, איזו מיסכנה!׳ אבל מאנשים כאלה אני מתרחקת, כי כדי לדעת אם בחורה היא באמת מיסכנה או לא צריך להכיר אותה. בכל העולם זה קורה שאנשים שאין להם בעיות פיסיות, אינם יודעים איך להתנהג עם אנשים שיש להם בעיות כאלה.

כך ההתחלות. אני קוברינסקי לרמדת כבר שש שנים שירה ומוסיקה, בהתחלה בקונסרבטוריון ועכשיו אצל מורה פרטית. בינתיים הספיקה כבר להופיע בבסיסים צבאיים ובבית החייל, הרפיעה עם מירי אלוני ולבדה, בסיבובי־הופעות בגרמניה ובאוסטריה, שזכה בהצלחה. אני קיבלה הזמנה לבוא לשם גם בשנה הבאה.

השאיפה הגדולה שלה היא לעשות מופע אמיתי, תוכנית שתהיה רק שלה. אבל זה עוד יקח הרבה זמן. „כל ההתחלות קשות,״ היא אומרת.

השבוע ראה אור בתרגום עברי סיפורה האינטימי של מרגרט טרודו,

הצעירה שהעדיפה סמים ובילויים עם מיק ג'אגר על בעלה ראש־הממשלה

גברת טרודו־מאניה

גברת טרודומאניה

בשנת 1971 הוציא רומן מרתק יפהפיה בת 22 מאל־מוגיותה והפכה ל„גברת הראשונה" הצעירה ביותר בעו־לם. שש שנים מאוחר יותר, אחרי שהביאה לאוויר העולם שלושה ילדים והרבה רכילות, נקטה מרגרט טרודו צעד חסר־תקדים, בנטשה ראש־ממשלה בעודו בתפקיד. בספר, שתירגומו לעברית ראה אור השבוע, חושפת מרגרט טרודו את חוויותיה המייוחדות בדרך לצמרת, בצמר, ואת האמת האנושית של אשה צעירה שנלכדה במלכודת של תפקידים רשמיים וממלכתיים, ונימלטה מהם. להלן קטעים מתוך סיפרה * :

היפי שנכשל

● בעצם לא הייתי היפי, כי אם היפי־שנכשל; היפי ללא מטרה. התנסיתי בניסיון שעבר על כל הנוער הצפון־אמריקאי בשנות ה־60׳ — הייתי בוגרת תיכון, באוניברסיטה הייתי מעורבת בפעילות הסטודנטים, הת־מרדתי נגד הורי ובמשך שיבעה חודשים עשיתי על נתיב ההיפים במרוקו — שממנו יצאתי כשאני יודעת פחות על עתידי ורצונותי מאשר בהיכנסי אליו... ני־סיתי. עישנתי חשיש כבקיאה ומנוסה, ולמדתי לחבב אותו; התערטלתי מכל נכסי הבורגניים וחזרתי הביתה עם תרמיל־גב קטן.

ליאונרד כהן

● ליאונרד כהן הגדיר אותי פעם כ„נערה שכל נער היה רוצה לצאת איתה". אין ספק שביקש לחלוק לי מח־מאה, אולם הוא לא יכול היה להתרחק יותר מן האמת. האמת היא, שמעולם לא אהבתי „לצאת" עם בחורים.

כיבשה בעדר־השמאלנים

● אפילו מילחמת־יום־כיפור, כך נראה לי כיום, לא היתה לי אלא משהו אבסטרקטי, מילבד כמה ידידים שהפ־כו למשתמטים מגיוס. אף אני זועזעתי על־ידי הפצצות הנפלאם ובכיתי למראה צילומים של ילדים ערומים הנימ־לטים בצריחות ברחובות הרוסים. אך לא ניתן היה להפוך אותי לאקטיביסטית. לא רציתי להיות כיבשה בעדר־השמאלנים, ממש כפי שלא הייתי נכונה להיות כיבשה בעדר־ההולכים־בתלם.

שמונה שעות על העץ

● קל היה להשיג מאריחואנה; בקיץ גידלנו אותו בגינותינו, או שקנינו את העשב, שהגיע בשפע ממכסיקו ומקליפורניה ומחירו היה זול. לגמתי לרוויה מכל אלה — מן המוסיקה, מן הסמים, מן החיים. רק מפני האופיום נרתעתי; קולרידג׳ נטע בי פחד מפניו. ואף כי אי־אלו מידידי ניסו אל־אס־די, הנה קוקאין לא היה בנמצא כלל. יום אחד ניסיתי מסקאלין ובילֵיתי שמונה שעות על עץ, כשאני מתנה את מר גורלי על שאינני ציפור.

סוחרי־נשים המבקשים לפתותני לזנות

● דבר אחד שלמדתי במסע היה, שחינוכי הקונבנ־ציונלי הקנדי לא היה בו כדי להכין אותי לחיי־נדודים. בערב הראשון במרוקו התחברנו עם שני נערים ערביים, שגילו לנו ידידות כה רבה, עד כי הייתי בטוחה שנפלנו לידיהם של סוחרי־נשים המבקשים לפתותני לזנות. עבר זמן בטרם התרגלתי ליחס של נדיבות מצד זרים. וכן, היתה הזוהמה. מימי לא חשבתי את עצמי למפונקת, אך צפון־אפריקה הפכה אותי למטורפת נקיון. רחיצה של גופי ושל כל הסובב אותי הפכל אצלי לבולמוס.

המותר והאסור בחיי מין

● אך לאחר שרוס עזבני לדרכו, כעבור שבועיים, לא נותרה לי ברירה אלא לחלוק את גורלי עם האחרים, ללמוד לנגן בגיטרה, לאכול את אשר היה וכאשר היה, לזרות לרוח את מושגי הקונבנציונליים על המותר והאסור בחיי מין — ולחיות.

מעשנים בנרגילת־חימר

● צפיתי בנשים המרוקאניות המצועפות והכנועות, ולמדתי לשאוף את הכיף, שאותו מעשנים בנרגילת־חימר. היתה זו הפעם האחת בחיי שהתנהגתי כמי שהורי היו קוראים „נפקנית" — אם כי לא היה בהתנהגותי כל דבר השונה מהתנהגותה של נערה בת־גילי בפנסילבניה.

מסע אל־אס־די ראשון

● עזבתי את מארקש ביום שבו לא יכולה הייתי שאת עוד את הכינים. כל בוקר היו יושבי הפונדק, בעיקר הגברים שביניהם, מתיישבים לפלות את הכינים איש מן השיער הארוך של רעהו, כמו קופים. אווירת האחווה והכינים — די היה לי בשניהם. הרביעיה היפאנית שלי הופיעה ואני הצטרפתי אליה למסע אל תוך ההרים, אל פרדס־תפוזים ונחל זורם, ליד כפר שנקרא אוריקה. שם, באור הירח ולמרגלות מצודה צלבנית הרוסה, יצאתי למסע אל־אס־די הראשון שלי. איב היה מתגאה בי. עשיתי את דרכי בביטחה במעלה הסולם אל האור.

להטליא את מיכנסי הג׳ינס שלהם

● כבר עברו חמישה חודשים מאז שבאתי למרוקו והחופש המיני והריקנות שבחיי ההיפים החלו מטילים עלי שיעמום. כאשר הציע חבר לאסעוירה ולהי־פגש שם עם ליאונרד כוהן ונערתו קלייר, הסכמתי בשימ־חה. נמאס לי להיות כה רזה, כה חולה תמיד, כה נירי־מסת. שיחרור האשה לא הגיע עדי ממלכת ההיפים; לנשים בעולמם היה מקום המיועד להן — יחפה ובהריון. כנערה, הייתי אמורה לטפל בבחורים, להטליא את מיכנסי הג׳ינס שלהם, לעשות את הקניות עבורם ולשכב עם כל מי שביקש זאת.

תחייתו השנייה של ישו

● (על ראשית היכרותה עם פייר טרודו) אותו ערב רציתי מאד לשאת חן בעיניו. עד מהרה הגיעה השיחה אל הדת, ובעוד אנו לוגמים מהמרק, מצאתי את עצמי מתוודה על חוויה מביכה שחוויתי יום אחד ברחובות מאראקש, כאשר לפתע דימיתי כי נקלעתי אל תוך חזיון פסטוראלי מימי ראשית הנצרות. כל אחד מן האנשים ברחוב סביבי נראה לי כאחד מתלמידי ישו ושליחיו, ואף דימיתי לראות ביניהם את ישו עצמו ואת מריה מגדלנה. פייר העניק מייד פרספקטיבה נכונה לדברי והסביר בעדי־נות, אך בלי שמץ של התגרות, כי ללא מזון מספיק, ובוודאי גם בהשפעה של קצת „עשב", נוטה האדם להזות הזיות. הוא הוסיף: „הנסיון בו התנסית במרוקו הינו חלק מתהליך ההתבגרות, אולי התעוררות הרוחניות. רגע־החסד עשוי להיות דומה להזייה." חשתי מנוחמת; באיזו שהיא דרך מטורפת הייתי מוכנה להאמין, כי הייתי עדה לתחייתו השנייה של ישו.

לחדול להיות פרפרית

● זינקתי מעל הסלע שעליו ישבתי אל תוך האגם ושחיתי במעגלים, כדולפין שיצא מדעתו. כשנרגעתי, הציב לי פייר את תנאיו: עלי לשכנעו שביכולתי להיות לו לאשה טובה, נאמנה; עלי לחדול מסמים ולחדול להיות „פרפרית". הוא ניסח את הדברים בפשטות בוטה. „עליך להבין שאין את נישאת לסתם־אדם, כי אם לראש־ממ־שלת־קנדה. תפקידי חשוב בעיני מאד ולא מחכים לך חיים קלים. חייך לא היו קלים אף אילולא הייתי ראש־ממ־שלה. אני בן חמישים, מימי לא חייתי עם אשה אחת פרק־זמן ממושך ואני מאד נוטה להתבודדות, מטבעי." אך אני לא הטיתי אוזן לדבריו, רק להצעת הנישואין שלו.

הזדיין!

● אני הייתי זו שהרביתי לנבל את פי בנוכחותו ומשהו כנראה נדבק. מכל מקום, ערב אחד, כמה שבועות

* מרגרט טרודו — מעבר להגיון; הוצאת עידנים, ירושלים; 212 עמודים (כריכה רכה).

עם מיק ג׳אגר
גיחת חופש

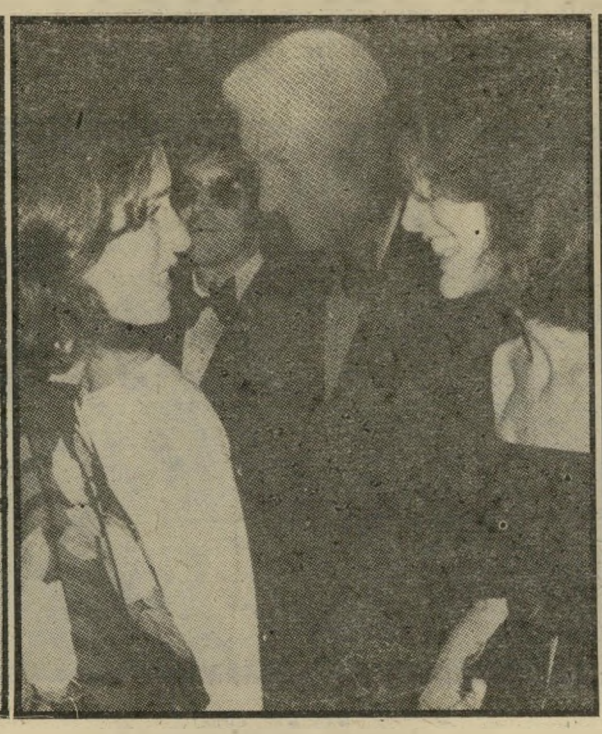

עם ג׳קי אונאסיס
פאר מזוייף

עם טרודו וחילדים
אילמת וכעוסה

שעה קלה אחרי החתונה
הצצה אל תוך המחשוף

עם בנה ז'וסטין
סם מתחת לביסקוויטים

אחרי בריחתה מבעלה
חושנית חסרת דאגה

לפני החתונה, ישב פייר בפרלמנט ומצב־רוחו קודר מן הרגיל. ככל שהתמשך הדיון, התלהטו הרוחות וציר אחד של האופוזיציה, במייוחד, הירבה להטיח עקיצות לעברו. לבסוף לא יכול היה פייר לשאת זאת עוד. בגחנו קדימה על מושבו הוא סינן מפיו, והכל יכלו לשמוע: „הזדיין!" פרצה מהומה. מייד הסביר פייר, סמוק־פנים, כי מה שאמר לציר הנכבד היה „התנדף!"

גפילטע פיש לגולדה מאיר

● נהייתי נועזת יותר בגיחותי אל המיטבח, אחרי ששמעתי את הסיפור על הסעודה שסעדה גולדה מאיר בשדירות סאסקס 24*. פייר סיפר לי, כי ביום בו נועדה להתקיים הסעודה, ובטרם יצא למישרדו, הסביר לריטה ומרגרט כי המזון חייב להיות כשר. שתיהן הייכו בהבנה. בתפריט נכתב: „דג סול אפוי". קערת ההגשה הושמה תחילה לפני הגברת מאיר, שנראתה כנרתעת. כאשר הובאה הקערה לפני פייר, הוא נוכח לזוועתו כי הדג הושם ללא־חן בקדירת־חימר המיועדת לאפייה בתנור, שפסי שומן דבקו לדפנותיה. הדג אפילו לא הופשל מעל אי־דרתו. האורחים שלו, כמיטב יכולתם, את נתחי־הדג גדוש־העצמות מתוך רוטב הגבינה שבו טבע.

...אבל ברז'נייב חרא

● התיידדתי עם ראש־הממשלה אלכסיי קוסיגין, אדם מתחשב ועדין־נפש, שבעיניו הרכות ריצד ניצוץ משובב של הבנה. הוא שוחח עמי במשך שעות אין־קץ על מיש־פחתו ונכדיו, על לימודיהם ועבודתם. ביודעו עד כמה אני שונאת שיחות באמצעות מתורגמן, דיבר עמי אנגלית. התרשמתי מאד מחליפותיו התפורות מעשה־אמן, מצי־פורניו המטופחות ומטיב מראהו בכלל. ברז'נייב הוא סיפור אחר לגמרי. מהרגע שהנחת יעליו את עיני לרא־שונה, הוא הזכיר לי את הדמות חסרת־התווים של פולי־טיקאים ופקידים בעולם כולו, על חליפות־הפסים הכחז־לות שלהם וכותנותיהם התכולות, ממש כסוכני־ביטוח שהתכנסו לוועידתם. הוא הרשים אותי כאדם קשה ותקיף — מגושם כדוב גדול וחלקלק. איש מאיתנו לא יכול לחשוב על משהו שראוי לאמרו, מלבד הדברים הבנאליים ביותר. לדידו הייתי רק אשה. לא הייתי היחידה שמצאה את ברז'נייב דוחה. מיספר שנים מאוחר יותר לחש לי רוסטפוביץ, שהיה ידיד קרוב של פייר, בהפסקה בקונ־צרט: „אני אוהף בעלך. אני אוהף וילי בראנדט. אבל ברז'נייב חרא."

השמנתי והתפנמתי

● אחרי שתי לידות בפחות משלוש שנות נישואין מצאנו, גם פייר וגם אני, כי המשיכה הגופנית העזה ששררה בינינו בתחילה, נמוגה במידה מרובה. השמנתי, התפנמתי ועד־מהרה לא ניתן להכיר בי את בת ה־22 חסרת־הדאגה, החושנית, שאותה נשא לאשה.

ראש־ממשלת צרפת והמאריחואנה

● בטרם הספקתי להשמיע הגה, ושיראק פרץ לשי־חה. „אם כבר מדברים על מאריחואנה," אמר נכבדות, „בעייה זו התעוררה במישפחתנו. אחד מאחייני התחיל לעשן סמים." חשתי את הטינה גואה בקרבי לשמע הגימה מלאת־הסמכותיות והצדקנית שבקולו. „ההברנו לו שאם לא יחדל, נמשוך ידינו ממנו, הוא יודה מניכסי המישפחה ולעולם לא יורשה עוד להיכנס הביתה."

הסתכלתי בו מלאת תדהמה. „והאם המשיך לעשן?"

„בוודאי שלא," השיב שיראק, נפתע ונרגז בעת־ובעו־נה־אחת, כאילו בכלל ניתן להעלות על הדעת שהנער יבחר באפשרות אחרת.

פטריות פיוטל*

● (בהגיע בני הזוג טרודו לביקור רשמי במכסיקו) לאורך כל הדרך משדה־התעופה ועד לעתיקות הוצבו שלטים שאמרו „ביינוונידו פייר טרודו". כשהגענו, מצאתי שני ידידים ותיקים ממתינים לי. הם שמעו על בואי, הצ־ליחו לפרוץ דרך כל מישמרות־הביטחון וחיכו עד שאגיע. לשימחתי לא היה גבול.

וכאשר אחת מהם לחשה באוזני „יש לנו משהו עבורך," לא מחיתי; הנחתי את ארנקי כבמיקרה על הארץ, ליד המכונית, והלכתי להסתכל בעתיקות. כשחזר־תי, חש אלי שוטר. „אני חושב שעליך לדעת, הגברת טרודו — אותה נערה הניחה משהו בתיקך."

„תודה רבה, אלה הן בוודאי העוגיות שהבטיחה לי." ובפתחי את התיק, העליתי מתוכו חבילת ביסקוויטים שנטלתי בבוקר משולחן בית־המלון. לא תפש שמתחת לביסקוויטים הוטמנה שקית ובה פטריות פיוטל. אותו לילה, בקנקון, הרשיתי לעצמי לטעום מהן בחשאי. הן גרמו לי שארצה מהן עוד.

* סם מכסיקאי, מעין אל־אס־די מבעי.

פידל קאסטרו מחזר

● קאסטרו ניצב ממתין על המסלול. ממט ראשון סוחררתי ממה שנגלה לעיניי: גבר גבה־קומה, עם עי־ניים יפות־להפליא ומבע פראי, כימעט פאנאתי, אשר עשהו מצודד מאד מבחינה פיסית. בקול עמוק וצרוד ובעגה כבדה לחש באוזנינו שטף של דברי־ברכה באנגלית מליצית ורומנטית. כתמיד, לבוש ההי מדי־צבא ירוקים, מגוהצים למשעי וגזורם להפלא, ונעליים מצוחצחות עד־כדי ברק. אף פעם לא נעדרה מחמאה מפיו. „בראותי אותך יורדת במדרגות המטוס," לחש לי בערב הראשון, „אמרתי לעצמי שלראש ממשלת קנדה יש אשה נאה מאד. עתה אני רואה שאינך רק יפה, אלא גם פקחית מדי." דבריו שבו את לבי.

הנסיך צ'ארלס והמחשוף

● לא היתה זאת פגישתי הראשונה עם הנסיך צ'ארלס. הפגישה הראשונה אירעה מיספר שנים לפני־כן, כאשר הריתי ללדת את ג'וסטין. לבשתי אז את שמלת ולנטינו שלי, בעלת המחשוף העמוק, וכאשר הוליך אותי הנסיך אל רחבת־הריקודים, תפשתיו מציץ אל תוך המח־שוף. הוא הסמיק.

„אבי הזהיר אותי להסתכל תמיד אך בעיני בת־זוגי למחול, כאשר היא לובשת מחשוף עמוק," אמר בצחוק.

„הזן את עיניך כאוות־נפשך," עניתי, „אילולא הייתי בחודש השלישי להריוני לא היה מה לראות."

האם בגדת בי בפאריס?

● במשך ארבע שנים אף לא הסתכלתי על גבר אחר, ועתה בא הדבר בחטף. זה היה נפלא. הוא היה אמריקאי, בן דרום מקסים ששמו אינו חשוב. כאילו נכנס בי הדיבוק. רקדנו כל הערב ובכיתי כל הלילה. בשובנו לאוטבה, ביום המחרת, חשתי אל המקרר הפרטי שלנו והורקתי חצי־בקבוק וודקה. פייר, אשר תפשני בשעת־מעשה, היה מזועזע.

„האם בגדת בי בפאריס?" חזר ושאל, „אמרי, הבגדת בי?"

עבר עלינו סוף־שבוע זוועתי באגם הרינגטון. פייר לא הניחני לנפשי אף לא לרגע. „אני יודע שבגדת בי, אני יודע. אחרת, מה פשר התנהגותך?" מאוחר במו־צאי־שבת, ואני כבר תשושה ונסערת, תפשתי סכין־מיטבח מעל השולחן וחפזתי החוצה, אל השלג, שם החי־לותי לקרוע מעלי את בגדי, לחשוף את בשרי לנעיצת הסכין.

„בסדר," צרחתי אל פייר, „אז התאהבתי, אז מה?" וידויי הדהים את שנינו והשתיקנו.

לא אצבע אחת, כי אם שתיים

● פייר לא חדל לבחון אותי בחשד ואני ביקשתי מיפלט תכוף ככל שהעזתי בעשן המאריחואנה. הפסיכי־אטר שהסכמתי לפנות אליו, אחרי ששבנו לאוטבה, צידד בעמדת פייר — שעלי לחדול מסמים. שבוע אחר שבוע שכבתי על הספה שלו, אילמת וכעוסה. לבסוף לא יכולתי שאת עוד. בטרם יצאתי אל מישרדו עישנתי לא „אצבע" אחת, כי אם שתיים — ואך השתרעתי על ספתו, התי־חלתי לדבר.

פייר טען, בצדק, שאין אני תורמת את חלקי בקיום המיסגרת המישפחתית. חגבתי בדרך הפחות־נדיבה שניתן להעלות על הדעת. התחלתי לעשן מאריחואנה פחות או יותר בנוכחותו, ואם הייתי נדכאה דיי — עד ארבע „אצ־בעות" חזקות ליום.

בתנוחה של הגות
בגידה בפאריס

צרפת: יהלומים ואוראניום

התועמלנים הרשמיים של צרפת משתדלים עתה להבליט את התפקיד ההומניטרי של ארצם במיבצע הדחתו של הקיסר המרכזי־אפריקאי, ז'אן באדאל בוקאסה.

משקיפים בינלאומיים מתפקעים ממש מצחוק למשמע ההצהרות המתחסדות של נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר־ד'אסטאן, בפרשה זו. הפיטפוטים של הנשיא על המסורת הצרפתית של אחווה אנושית מעוררים בחילה. אפילו מבלי להתייחס לשערוריית שוחד־היהלומים שקיבל ה־נשיא הצרפתי, ככל הנראה, מבוקאסה, ברור שצרפת הפילה את בוקאסה פשוט כדי לשמור על האינטרסים שלה בקיסרות.

אין ספק שצרפת עשתה זאת כדי לשמור את הסדר החברתי הקיים ולמנוע מהפכה עממית של ממש. נשיא צרפת חשש, שמעשי־הזוועה של הקיסר יגרמו למהפכה שמאלית, שתביא לשינויים מיבניים ולפגיעה באינטרסים הצרפתיים בקיסרות המרכז־אפריקאית.

ואמנם, עד להפיכה ממש, עשתה צרפת את הכל כדי לתמוך בקיסר המטורף ובשילטונו. בוקאסה נהנה מסיוע כלכלי ומתמיכה פוליטית צרפתית, שהלכה בדרך כלל לכיסו הפרטי ולשיחוד צמרת הצבא והפקידות הבכירה.

אפילו טכס ההכתרה המפורסם של בוקאסה מומן בעצם על־ידי צרפת, ונציגים רישמיים צרפתיים היו השושבינים העיקריים בכל הפולחנים הבונאפרטיסטיים שערך הקיסר. הביקורת בעיתונים השמאליים והליברליים לא הרתיעה כלל את ד'אסטאן.

גם רצח התלמידים לא הזיז הרבה לממשלת צרפת. מישרד־החוץ הצרפתי ניסה לטשטש את השערוריה, והתמיכה בבוקאסה נמשכה חרף גל־המחאות.

התמיכה הצרפתית סייעה לבוקאסה לטוות רשת מרשימה של קשרים בינלאומיים מגוונים. הוא קיבל נשק מצרפת, עצות מהאלוף (מיל') שמואל („גורודיש") גונן, סיוע צבאי מזאיר, סיוע טכני וכספי מדרום־אפריקה, מלוב וממערב־גרמניה. אפילו בריית־המועצות קיימה בי־באנגי הבירה שגרירות גדולה־יחסית, והעניקה מילגות רבות לסטודנטים מהקיסרות.

הצדיק מבין. בחודשים האחרונים התחילה ממשלת צרפת לחשוש שמא בוקאסה קצת מגזים. הוא התחיל לאבד את השליטה בארצו, ומעשי הרצח והזוועה שלו הביאו את באנגי אל סף התקוממות כללית. בחודשי האחרונים נערכו בקיסרות שביתות רבות והפגנות סטודנטים סוערות.

נסיונות המישמר הקיסרי לדכא את גילויי ההתנגדות לבוקאסה לא תמיד עלו יפה. לפני כחודשיים נערכו בקיסרות שביתות רבות והפגנות סטודנטים סוערות.

נסיונות המישמר הקיסרי לדכא את גילויי ההתנגדות לבוקאסה לא תמיד עלו יפה. לפני כחודשיים נהרגו 100 חיילי המישמר מחיצים מורעלים. בוקאסה איבד גם את תמיכת הצבא, והשתדל להחזיק את חייליו בבסיסים הסגורים.

צרפת חששה מאד מהתמיכה הרבה שזוכה בה המנהיג הגולה, ד"ר אבל גומבה, מנהיג החזית הפטריוטית, הנמצא עתה בקונגו־ברזאוויל. בעצה אחת עם מנהיג זאיר, ג'וזף מובוטו, החליט הנשיא ד'אסטאן להעביר את השילטון בצורה מסודרת לנשיא החדש, דויד דאקו.

דאקו אינו בדיוק הצדיק מבלו. הוא כיהן בעבר כנשיא ברפובליקה המרכז־אפריקאית, שירת היטב את הצרפתים ונודע כמנהיג מושחת ואכזר. ד"ר גומבה הפופולארי גורש מהרפובליקה כבר ב־1962 על־ידי הנשיא דאקו עצמו.

בשנים האחרונות כיהן דאקו כיועצו של הקיסר בוקאסה, והיה מעורב באורח אישי בכל זוועות המישטר הישן.

עם עלייתו לשילטון נשארה כל ממשלת בוקאסה על כנה. ראש־הממשלה, הנרי מאיידו, אפילו הועלה לדרגת סגן־נשיא. משקיפים סבורים שצרפת הזהירה את בוקאסה לפני ההפיכה ודאגה שבן־חסותה לא ייפגע אישית מחילופי השילטון.

המשך ההשפעה הצרפתית בבאנגי מבטיח את שליטתה באוצרות האוראניום במדינה הנידחת. בראש הוועדה הצרפתית לאנרגיה גרעינית עומד בן־דודו של הנשיא, ז'אן ז'סקאר ד'אסטאן. כמו גורודיש, מעוניינת גם צרפת שהממשלה החדשה בבאנגי תהיה ממשלת־המשך ולא חס וחלילה, ממשלת־שינוי.

הנשיא ז'יסקאר־ד'אסטן
ממשלת המשך, לא ממשלת שינוי

זימבאבווה:
סוף המיתוסים

המו"מ הנוקשה על עתיד רודזיה הפך את כל המשתתפים לכוכבים מבוקשים באמצעי התיקשורת העולמיים. משקיפים בינלאומיים נדהמו מאישיותם המרשימה של מנהיגי החזית הפטריוטית, רוברט מוגבה וג'ושע אנקומו. שטיפת־המוח הבלתי פוסקת, שהציגה את לוחמי־החרות הוותיקים כטרוריסטים צמאי־דם, התנפצה במסיבת העיתונאים הראשונה שלהם. הם הפגינו כישורים דיפלומטיים מובהקים ועמדה גמישה והומאנית כלפי גורלו של המיעוט הלבן ברודזיה.

הצלחותיהם בשדה־הקרב ובחזית הדיפלומאטית חיזקו את ביטחונם העצמי, ואיפשרו להם לנקוט עמדות סבירות בוועידה.

לעומתם היה הבישוף אבל מוזרווה, ראש ממשלת רודזיה, עלוב, נבוך ואפוף־פחדים. בגידתו בבני־עמו לא הביאה לתמיכה המובטחת של הממשלה הבריטית. בעל־בריתו, ראש־הממשלה־לשעבר איאן סמית, נוהג בהיסטריה, ומאיים ללא־הרף לפוצץ את השיחות. הדיבורים על דמוקרטיה ושילטון הרוב השחור אינם אלא מסווה לאינטרסים הלבנים. סמית ינטוש את הוועידה ויפעיל את צבאו ברגע שימצא זאת לנכון.

איאן סמית נהנה עדיין מתמיכה רחבה של האגף הימני במיפלגה השמרנית השלטת בבריטניה. חברי המאנדרי קלאב, הסיעה הימנית המקבילה בערך לאנשי התחייה בישראל, עורכים למענו מגביות, אסיפות וסעודות־ערב. סמית, שהיה טייס בחיל־האוויר המלכותי במילחמת־העולם השניה, מוצג כגיבור־מילחמה בריטי, בשר מבשרם של השמרנים האנגליים.

הפרשן הבריטי, כריסטופר היצ'ינס, שהוא המומחה הראשון־במעלה בעולם לענייני רודזיה, שבר לאחרונה את המיתוס הזה. סמית לא עשה כלום במילחמה, מדווח היצ'ינס, חוץ מלנפץ מטוס־קרב יקר מיד עם ההמראה.

לאנשי הימין הבריטיים נוח לשכוח את גבורתו של הארדוויק הולדרנס, שזכה במירב העיטורים כטייס בקרב על בריטניה, והגן על ראשי החזית הפטריוטית, ובכללם גנות ברודזיה, והגן על ראשי החזית הפטריוטית, ובכללם רוברט מוגבה, נגד הרדיפות של סמית ואנשיו. סמית, כותב היצ'ינס, ללא שמץ של לשון המעטה בריטית, אינו אלא רוצח, גיזען ובור. אין פלא שהוא גיבורם של השמירים והיובל־נאמנים בבריטניה. במילחמת־העולם השניה נטלו חלק כמה אלפי לבנים רודזיים — לא כולם גיזענים — אבל גם 15,153 שחורים זימבאווים. הנימוקים הפטריוטיים של הימין, להגנה על גיזענות, הם, כרגיל, חלולים.

ועידת־לונדון, והרושם העז שעשו מוגבה ואנקומו, השפיעו מאד על דעת־הקהל הבריטית. כמו ביקור אנוור אל־סאדאת בישראל, בנובמבר 1977, שינתה הופעתם האישית בלונדון את הקונסנזוס הלאומי הבריטי. הבריטים מבינים היטב שבלי החזית הפטריוטית אין כל סיכוי להסדר בר־קיימא ברודזיה־זימבאווה.

סין: כריס כריסטופרסון משגע את פקין

מיליוני סינים צובאים על בתי־הקולנוע בפקין ובשאנחי, כדי לראות את כריס כריסטופרסון. הסרט שיירה מבשר, אולי, את המהפכה השניה של סין.

בשלושה בתי־קולנוע בבירה הסינית מתחילה הקרנת הסרט בשש בבוקר ומסתיימת בחצות.

ההפשרה ביחסים בין סין לבין המערב מתחילה לחולל שינויים מפליגים באורח החיים בסין. מאז מפלת „כנופיית הארבעה" נפתחת סין בהדרגה להשפעות תרבותיות אמריקאיות ואירופיות. בחנויות ממשלתיות אפשר להשיג תמונות של כוכבות־קולנוע זוהרות מארצות־הברית ומיפאן. כולן, לעת עתה, לבושות בצניעות יחסית, אבל התנוחות וההבעות מבשרות על סממנים מיניים חדשים, החורגים מעבר למחשבותיו העמוקות של היושב־ראש מאו. בבתי־הקולנוע היתה ההפשרה הדרגתית. תחילה הותרו סרטיו של צ'ארלי צ'אפלין. השלב הבא היה גריגורי פק, ועתה הותרה הרצועה לחלוטין, וכריס כריסטופרסון מהווה מוקד להערצה ולחיקוי.

העיתון הצרפתי ליברסיון מספר, שהנערות בסין התחילו לסלסל את שערן, ולהיראות בפומבי עם בחורים בחליפות ובעניבות, ואפילו בג'ינס. במסיבות בפקין אפשר כבר לרקוד לצלילי מוסיקת־פופ מודרנית וביומן העם, עיתון המיפלגה, הופיע מאמר ארוך שהפליג בשבחה של מוסיקת־הג'אז כביטוי למעמדות המדוכאים.

האיבה לבריית־המועצות יוצרת, בהדרגה, שינוי־ערכים, לפחות בשכבות העירוניות בסין. משקיפים סבורים שקוקה קולה, ומוצרים אמריקאיים אחרים, ייעשו בקרוב לתור־פעת־קבע בסין. בינתיים מתבטא שיתוף־הפעולה בין סין וארצות־הברית בעיקר בתמיכה משותפת במרצחי החמר רוז' בקמבודיה, ובפירר שלהם, פול פוט.

הדוגמנים של פיאר קארדן עוברים ברחוב בשאנחי
שינויים בספר האדום

קמיל בְּלוּ טבעי...
כל מה
שעורך מבקש.

התרחצי בו התרענני בו — קמיל בלו

קמיל בלו אל סבון בתחליב מן הטבע–מכיל אזולן שמקורו בפרחי הקמומילה.
קמיל בלו מותאם במיוחד לחומציותו הטבעית של הגוף ולכן אינו מייבש את העור הוא יוצר שכבה מגינה על העור הפועלת כמו קרם לחות, ושומרת על העור בפני יובש וגירויים.
קמיל בלו — אינו מסיים את פעילותו בגמר הרחצה הוא מקנה לעורך רכות ורעננות.

קמיל בלו טבעי... כל מה שעורך מבקש.

אל סבון בתחליב – יש לו טבע לפנק.

Kamil blue
מוצר של דר׳ פישר

פרסום מלניק/בן לם/דגיני-לוין

buggy

או.קי.

על מה הולכים החורף?
תרים ת'רגל ונראה.
הולכים על באגי נעל חדשה לגמרי.
שמדליקה אותך מכל הכוונים.
הולכים על ספורט. גמישות. קלות.
הולכים על צבע שגעון.
על מה הולכים החורף?
תרים ת'רגל ותראה.

להשיג ברשת חנויות אוניון:
תל־אביב: אוניון, ז'בוטינסקי 131, במבי, דיזנגוף 175. **חיפה**: אוניון, הרצל 51. **ירושלים**: פריימן את ביין, יפו 50. **אשדוד**: אוניון, רוגוזין 9. **רעננה**: אוניון, אחוזה 137. **נתניה**: אוניון, שמואל הנציב 6. **באר־שבע**: אוניון, יאיר 55. **רחובות**: אוניון, הרצל 167. **פתח־תקוה**: אוניון, ההגנה 16. **הרצליה**: אוניון, סוקולוב 31 **כפר־סבא**: אוניון, ויצמן 82. **רמת השרון**: אוניון, ויצמן 6. **בני־ברק**: אוניון, עקיבא 74. **נהריה**: אוניון, ככר העיריה. **ערד**: אוניון, מרכז מסחרי. **רמת אביב**: אוניון, ברודצקי 15. **חולון**: נעורים, שנקר 52. **רמת־גן**: נוער, ביאליק 49. **בת־ים**: טופז, רוטשילד 27. **חדרה**: אביב, הנשיא 49. **ראשל"צ**: א.מ.או., רוטשילד 52. **קרית מוצקין**: תמר, השופטים 29. **רימון**: וילמיט, מרכז מסחרי. **המפעל**: רח' בית עובד 13 תל אביב (מאחורי פסג' יצחק שדה 34).

אוניון-
יצרני נעלי באגי וקטרפילר בישראל.

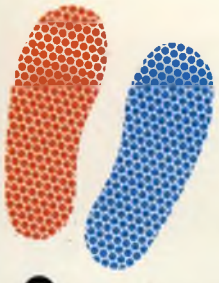

החורף הולכים על באגי של אוניון

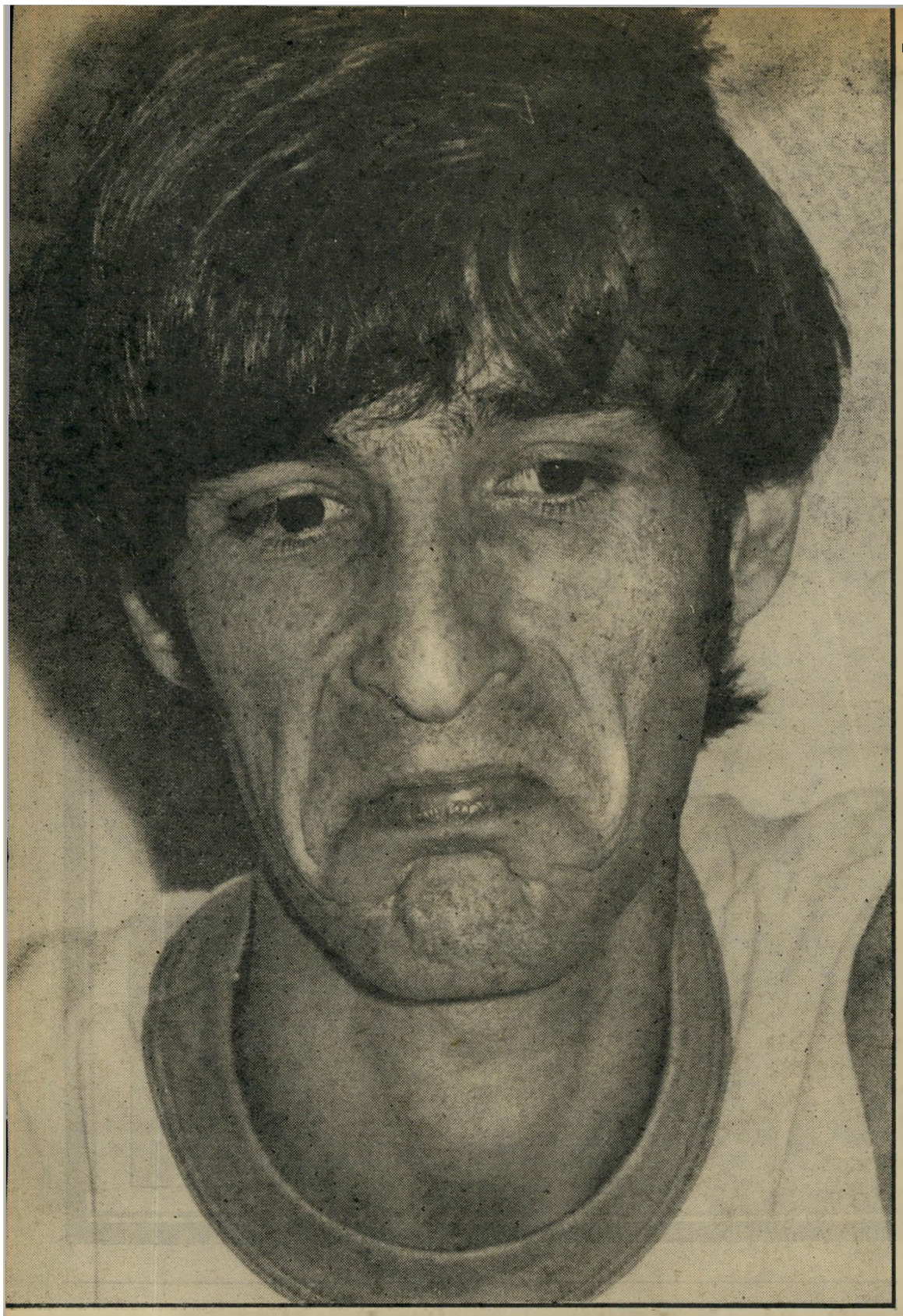

שמואל קריב, שנדון לשבע שנות מאסר על אונס פרוצה, ניצל את חופשתו מהכלא כדי לנסות להוכיח את חפותו ומספר על ההוויי

סודות מן הכלא

"אם הפשע בישראל הוא דרך ללא מוצא", ב־מילים אלה סיים שמואל קריב את יומנו האישי, "וידויו של עבריין", שפורסם במלואו בהעולם הזה (2136—2139).

ביומן זה גולל קריב בגילוי־לב מדהים את ילדותו, סיפור התייתמותו מאמו שחלתה בסרטן, רצח דודתו, מנהלת בית־הספר ביפו, שביצע עם חברי־ילדות בשנת 1968. בעיקבות רצח זה ריצה חמש מתוך שמונה שנות מאסר בכלא תל־מונד. קריב תיאר בפרוטרוט את הנעשה בתוך המוסד, שאליו שולחת מדינת־ישראל את נעריה שסטו מדר הישר. בתיאורו כלל אלימות חסרת־מעצורים, אונס ומעשי־סדום מזעזעים, צפיפות ופחד.

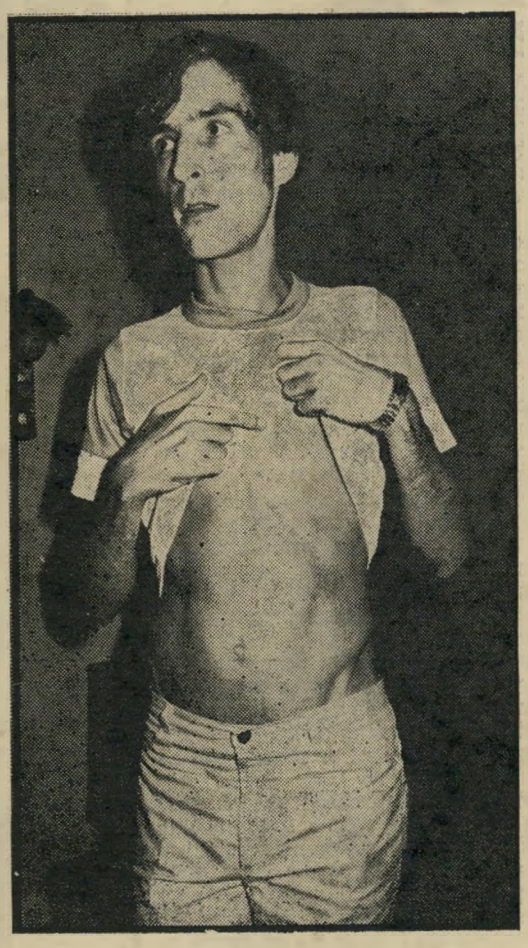

..היא נשכה אותי בבטן. נאבקנו והיא אמרה שעכשיו, כשהזדע שלי בתוכה, היא תלך למישטרה ותתלונן על אונס," מספר קריב.

"מתנהגים כמו חיות... כשצושקים אוכל, רצים כמו פרות..."

גלאי שקר הוא המיפלט האחרון של קריב. בעזרתו הוא מתכוון להוכיח את חפותו. בתמונה הוא נראה לפני הבדיקה בגלאי השקר.

אחר־כך הוא מתאר נסיונות לשיפור המצב בכלא, נסיונות שבהם נטלו חלק עובדים סוציאליים, מדריכי גדנ"ע ומדריכי־נוער, שפקדו את המקום וטיפלו בנערים כשהם נלחמים לגייס חלק מהם לצה"ל.

במידה מסויימת נראה כי נסיון השיקום של קריב עצמו הצליח. כאשר שוחרר מהכלא התגייס לצה"ל. אחרי השיחרור עבד כמדריך חבורות־רחוב בעיריית־חולון, אך סולק משנודע על עברו. הוא המשיך לשמור על קשר עם חבורת־הרחוב שלו, אך בנסיונו לשקם את אחת הנערות, שירדה לזנות, נפל שמואל עצמו, לדבריו, קורבן לפרוצה, שהאשימה אותו באונס ובשוד.

שמואל הואשם בשני תיקים נוספים של אונס פרו־צות. השופטים גזרו עליו 15 שנות מאסר. פרקליטו, עו־רך־הדין מאיר זיו, נלחם כארי למען לקוחו.

שנה אחרי הרשעתו בבית־המישפט המחוזי מחקו שופ־טי בית־המישפט העליון, חיים כהן, משה עציוני ומאיר שמגר, את רוב סעיפי־האשמה נגד קריב, והפחיתו שמו־נה שנות מאסר מעונשו. הוא הורשע באונס הפרוצה אדלה מישעלי, בדירתו.

היום, שנתיים אחרי המיקרה, זוכר קריב את המאורע, שבגללו הוא מרצה שבע שנות מאסר, כאילו אירע רק אתמול.

מספר קריב:

בינואר 1977 יצאתי למילואים. באחת החופשות הלכתי לבקר את בחורי חבורת־הרחוב שלי בחולון. שם נחתה עלי בשורה קשה. סיפרו לי כי אחת הנערות ירדה

(המשך בעמוד 68)

סודות מן הכלא

(המשך מעמוד 67)

לזנות. החלטתי לחפש אותה. נסעתי לחוף תל־ברוך וחיכיתי שם. בשלב מסויים הגיע למקום ג׳יפ משטרתי. מאז ומתמיד נמנעתי מלהסתובב במקומות מהסוג הזה. כשראיתי את הג׳יפ התנעתי את המכונית והתכוונתי לנסוע. פיתאום התקרבה אלי אחת הפרוצות וביקשה מיקלט מהשוטרים במכונית. הסעתי אותה עד לצומת הקרוב ובאותה הזדמנות מסרתי לה את כתובתי ואת שמי, וביקשתי ממנה שאם תראה את הצעירה שחיפשתי, תמסור לה שתבוא אלי. כפיתיון מסרתי לאותה פרוצה כי מובטח לצעירה שחיפשתי, סכום של 500 לירות אם תבוא. ידעתי שאחרת היא לא תסכים לבוא.

חזרתי הביתה. התחלתי לסדר את הדירה. זה היה ערב שבת. פיתאום צילצלו בדלת. פתחתי. לפני עמדה אדלה מישעלי, הפרוצה מהחוף. היא סיפרה לי שבגלל שידידתי לא הגיעה חשבה היא למלא את מקומה. הסברתי לה שלא זאת היתה כוונתי, אבל היא התרגזה, הודיעה לי ששילמה 100 לירות בשביל מונית, ושציפתה לשכב איתי בעצמה תמורת ה־500 לירות.

סירבתי. ביקשתי ממנה לעזוב את הדירה, אבל פיתאום היא שינתה את הטקטיקה שלה. הסבירה לי כמה טוב יהיה לי איתה והתחילה ללטף ולחבק אותי.

האמת היא שהתגריתי. הייתי חודש במילואים בסיני ולא ראיתי בחורה. הסכמתי לשכב איתה. שלחתי אותה להתקלח. אחר־כך שכבנו במיטה.

אחרי שגמרתי היא קמה. הלכה למיקלחת. הסתרקה והסתדרה. כשיצאה ביקשה ממני את ה־500 לירות. אמרתי לה שלא הסכמנו על תשלום, אבל היא התרגזה. היא התחילה להשתולל ואמרה לי שעכשיו כשהזרע שלי נמצא בתוכה היא יכולה לקרוע את הבגדים שלה, ללכת למישטרה ולהגיד שאנסתי אותה. אמרתי לה שיש לי רק 90 לירות ושאוכל לתת לה צ׳ק, אבל היא לא הסכימה לכך. התפתח ויכוח. היא הרימה מאפרה ורצתה לזרוק אותה על הטלוויזיה. ניסיתי לתפוס אותה. היא התחמקה ונשכה אותי בחזה. עד עכשיו יש לי סימן. באותו הרגע איבדתי את עשתונותי והכיתי אותה. זרקתי אותה מהדירה והלכתי להודיע ל־מישטרה על המיקרה.

כשנסעתי ברחוב ראיתי ניידת. עצרתי וסיפרתי לשוטר על המיקרה. הוא שאל אותי מה מיספר המכונית שלי. אחר־כך הסתבר לי שהיא, ברגע שיצאה מהדירה, צילצלה למישטרה, סיפרה שנאנסה והודיעה להם את מיספר המכונית שלי.

סמים בכלא

עצרתי. נחקרתי והוכיתי באכזריות בידי השוטרים. עדויות על כך נמצאות בתיק בית־המישפט. למרות זאת לא הודיתי. לא היה לי על מה להודות — על כך שלא שילמתי לפרוצה 500 לירות? היא גם הביאה חברות שלה שסיפרו שאנסתי גם אותן, אבל זה לא הלך להן.

עכשיו אני יושב כבר שנתיים בכלא רמלה. בהתחלה ישבתי כל מהלך המישפט בכפר־יונה. ברמלה שמו אותי בהתחלה באגף שנקרא „אגף כללי גימ״ל״, שמורכב בעיקר מאסירים טעוני־הגנה וממחבלים. עד היום אני לא יודע למה שמו אותי שם.

באותו אגף חיכיתי לעירעור בבית־המישפט העליון. הייתי בקשר תמידי עם עורך־הדין שלי, מאיר זיו, ודאגתי לקבל את כל החומר המישפטי. תפסתי לי את הפינה שלי בלי לנסות ולהתערב במה שקורה מסביבי. כבר במאסר הראשון שלי נתקלתי בתופעות שבכלא, כמו סמים.

מעולם לא נגעתי בסמים. התיאוריה שלי היא לחיות את המציאות ולא לברוח ממנה באמצעות החשיש או כל החומרים האלה שנמצאים בכלא בשפע.

אחרי שזוכיתי בעליון ונשארו לי שבע שנים בבית־הכלא, הבנתי שעלי להיאבק מעתה בדרכים אחרות להוכחת חפותי. כבר השלמתי עם העובדה שעלי לשבת שבע שנים. כל מה שרציתי היה להוציא את האמת לאור. כתבתי עשרות מיכתבים לנשיא־המדינה, ליועץ המישפטי לממשלה, לראש־הממשלה, למערכות העיתונים, לתוכניות רדיו. כמעט לא זכיתי לקבל תשובות. מנשיא־המדינה קיבלתי תשובה כאילו שביקשתי חנינה ונעניתי בשלילה.

בינתיים התחלתי לעבוד בכלא. אני הנדסאי־מכונות במיקצועי. נעשיתי אחראי על אחזקת מכונות תפירה בשתי מיתפרות שנמצאות בכלא.

סדר היום שלנו אינו משתנה. קמים

אבנת|קרמון|ש־פרין|נעמן

בבוקר בשעה שש. יש ספירה, אוכלים ארוחת־בוקר, אוכל צבאי, שקשה מאד להתרגל אליו — רזיתי 13 קילו מאז שנכנסתי לכלא — אחר־כך הולכים לעבוד. אם יש עבודה עובדים עד מאוחר בערב. אם לא, גומרים מוקדם.

אני נמצא עם שבעה אנשים, חלק מהם התפרסמו בזמן האחרון בעיתונות, אבל אינני מעוניין לדבר עליהם, אולי הם אינם רוצים בכך. אני מסתדר איתם מצויין.

יחסית לתנאים בכלא אנחנו חיים כמו מישפחה קטנה. בהרמוניה, בהבנה ובכבוד. לי אישית אין בעיות מיוחדות עם סוהרים או עם אסירים. עד היום אני יושב שנתיים וחצי בלי דו"ח מישמעתי אחד וזה הישג לא־מבוטל, כי בכלא על הפרת המישמעת הכי קטנה שופטים אותך. נרשמתי לאוני־ברסיטה הפתוחה ללימודי חשמלאי מוסמך. אני זקוק לזה כהשלמה למיקצוע שלי כמנהל אחזקה. אולי בקרוב יעבירו אותי למעשיהו, שהוא כלא הרבה יותר נוח, אבל כאן שום דבר לא בטוח. בינתיים בנו לי בכלא חדר מיוחד לאחזקת מכונות

אסיר קריב עם מישפחתו
הנאנסים לא מתלוננים

כללית של כל שירות בתי־הסוהר. אם אישלח למעשיהו הם רוצים שאדריך כמה בחורים לעבוד במקומי בתיקון מכונות תפירה.

מה שחסר לי הכי הרבה כאן זה חברה לטעמי. בן־אדם בכלא הופך אוטומט, הער־בד לפי לוח־זמנים קבוע וכמעט בלתי־משתנה. אתה מתרגל לזה שאומרים לך מה לעשות. אין שם הרבה מקום ליוזמה אישית, ולא פלא שאנשים שיוצאים אחר־כך החוצה אינם די חזקים כדי לקחת את עצמם בידיים וחוזרים אל הפשע. הם מחפשים באופן טבעי מישהו שיגיד להם מה לעשות, כמו שהיה בכלא.

אין כאן גם כמעט פרטיות. הצפיפות נוראה. גם המיכתבים מוגבלים לשניים בחודש. לי זה קשה כי יש הרבה אנשים שרוצים לעזור לי. למשל זיוה (שם בדוי).

הכרתי אותה דרך מיכתב ששלחתי לגד־עון לב־ארי, שהיה עורך התוכנית ברדיו בינינו לבין עצמנו. הוא קרא בתוכנית מיכתב שלי מהכלא. זיוה שמעה את התוכ־נית וכתבה אלי. נוצר בינינו קשר עמוק דרך המיכתבים. במשך חצי שנה התכתבנו ואז היא באה לבקר אותי. היא גרושה עם שני ילדים. הסיפור שלי נגע לליבה. את החופשה הראשונה שלי מהכלא עשיתי אצלה. נסעתי אליה הביתה. ביקרתי אותה ואת הילדים. בילינו נהדר, אבל זה היה רק שלושים שעות. אי־אפשר לתפוס את כל העולם בשלושים שעות.

הדבר הראשון שהבהיל אותי כשיצאתי בפעם הראשונה היה האינפלציה. קראתי על זה בעיתונים, אבל באופן מעשי, כש־הלכתי עם זיוה לקנות בגדים, נבהלתי מהמחירים. נתתי לה את כל הכסף ואמרתי לה: ,אני רק אגיד אני רוצה את זה ואת זה, ואת תשלמי.' אחרי שחזרתי לכלא חיכיתי בקוצר־רוח לחופשה השנייה שלי, עכשיו.

מה אפשר להספיק בחופשה? מעט מאד. אני לא אוהב בארים או דיסקוטקים. אני אוהב לחיות עם המישפחה ועם ידידים. צריך גם לעשות סידורים אישיים וליהנות קצת מהחברה של זיוה ושל הילדים. הם יודעים שאני אסיר בחופשה. כל החברים שלי יודעים את זה, ולא איכפת להם. הם שמעו ממני את כל הסיפור, ומוכנים לעזור לי עד הסוף.

השבוע יצאתי ביום שישי ב־12. נסעתי לאבא שלי בתל־אביב, אכלנו אצלו ארוחת־צהריים, אני וזיוה, היה ה„מה נשמע" ו„מה שלומך" הרגילים. אחר־כך נתן לי חבר את המכונית. זה היה מרגש, לשבת פיתאום ולנהוג. שיחררתי במכה אחת את הקלאץ' וזיוה נבהלה. אחר־כך התרגלתי. התרגלתי גם לבעיות החנייה של תל־אביב. הלכנו לקנות מתנות לילדים של זיוה. כבר עבר יום של חופש, נשאר עוד יום וחצי. אני לא רוצה לחשוב על החזרה לכלא, זה כמו מוות לחזור לשם.

חיה ותן לחיות

ב כיצד מעשנים סיגריות בלי פיל־טר, סיגריות ענומר, שהן התערובת של כל שאריות הטבק. אין שם מה לעשות. מדברים, ישנים, משחקים שש־בש או דמקה. קלפים אסור, אני גם לא משחק קלפים. כדורגל או כדורסל יש פעם בשבוע. לפעמים מביאים סרטים סוג גימ"ל. לטל־וויזיה יש שעות קבועות. למשל את לו גראנט אנחנו לא יכולים לראות.

מתנהגים כמו חיות. צופקים „אוכל", אז כולם רצים. באחת־עשרה בלילה יש כיבוי־אורות כמו בפנימיה. על פי רוב האסירים ממשיכים לשבת ולדבר. את זה לא יכולים לאסור עלינו. מי שרוצה לכתוב יכול לשבת ליד הדלת, שם יש קצת אור, ולכתוב.

יחסי־המין חסרים. מה עושים? מאוננים. קיימת התופעה של אונס, כמו בכל בית־כלא. בדרך כלל הנאנס לא מתלונן. רק שילשום אנסו כאן מישהו. אלה הם ה־מאנייאקים. סוג מסויים של אנשים שכולם דופקים אותם. אני אישית סולד מזה. פעם ניסו גם להתלבש עלי, אבל זה לא הלך להם. יש לי חגורה שחורה בקרב־מגע, והוכחתי את זה, אז עכשיו מכבדים אותי. בדרך־כלל אני לא נוהג לריב או להרביץ.

בסך־הכל זה מאד מדכא בשביל אדם שיש לו איזושהי הערכה עצמית. מדכאים כאן כל צל אנוש. לי אין בעיות, כי אני דוגל במדיניות של חיה ותן לחיות. רואים דברים, שותקים, יודעים הכל, שותקים. מי שמלשין, אבוי לו. פעם בבוקר, בזמן הטיול, ראינו בן־אדם הולך עם מגבת על הפנים, עם חצי פרצוף חתוך, חיסול חשבו־נות. זה קורה, אבל זאת לא הבעיה שלך.

הבריחה מהכלא — כשברחו השמונה — התפרסמה מהר מאד למרות שלא התבצעה באגף שלנו. יש שפה מיוחדת לאסירים. דופקים על קיר או רצים וצועקים משהו במהירות. תוך יום ידענו בדיוק מי ברח ואיך היתה הבריחה. מה הרגשנו? החבר'ה שמחו לאיד, שמחו שכמה אסירים ברחו מהכלא. אבל אני אישית לא אברח בחיים, פשוט אין לי לאן. כאן במדינה אין לאן לברוח.

יש לי הרבה זמן לחשוב. זה בעיקר מה שאני עושה. ,אני יושב וחושב מה יקרה הלאה. כי באיזשהו מקום נהרס לי העתיד. אצא מהכלא בגיל 30, אדם בלי עתיד, ואז להתחיל ולבנות את עצמך מחדש, כשמאחוריך עבר כזה, זה יותר מקשה. אז פשוט יושבים ושוברים את הראש מה לעשות, וחושבים על זיוה ועל הילדים ועל המישפחה שלי.

אחרי שאצא מהכלא אתמסר לשני דב־רים: לבנות את עצמי ולהוכיח את חפותי. נגרם לי עוול, וקשה לי להוכיח את זה. בזמנו רציתי להיבדק במכונת־אמת, אבל לא נתנו לי. עכשיו ניצלתי את החופשה כדי להיבדק במכון הישראלי לפוליגראף אצל חיים ויקטור כהן, אבל עדיין לא קיבלתי תשובה. לחיות עם הכתם הזה של אונס זה מפריע, כי הדיעה של האנשים הקרובים לי חשובה לי מאד. אחרי השיחרור אעשה את הכל, אבל בצורה חוקית ובאורך־רוח.

בינתיים אני מחזיק מעמד. איך אני יכול? אני לא יודע בעצמי. כנראה יש בי כוחות נפשיים גדולים. כל יום אני קם בבוקר ומתפלל לאלוהים, שיתן לי כוח לעבור את היום. למחרת אני קם ומתפלל שוב. בכלא יכול לקרות כל דבר. אנשים הנמצאים בתנאים של צפיפות ולחץ מסוגלים לעשות הכל, כל דבר.

יאירה יסמין

playtex

טמפוני פלייטקס באים בעדינות

כל טמפוני פלייטקס קבועים בתוך "מוליך עדין" העשוי פלסטיק רך עם קצה מעוגל. בעזרת המוליך העדין יגיע הטמפון למקומו ביתר נוחות מאשר בעזרת מוליך הקרטון. לבחירתך טמפונים עם דיאודורנט או ללא דיאודורנט.

טמפוני Playtex עם המוליך העדין.

אבנת | קרמון | שיפרין | נעמן.

יונתן השחף

מרכז לתיקשורת ויחסי אנוש הומאניסטיים מקיים בתל-אביב את הסדנות הבאות:

* בניין גשרים בין אדם לחברו * אימון במיומנויות תיקשורת (צמיחה אישית) * דרכי־מאבק לקיום הומאניסטי בחיי יומיום * מאבק חברתי באמצעים הומאניסטיים * דרכים וגישות בפסיכולוגיה ההומאניסטית.

פרטים: ת.ד. 103 רעננה, טל' 052-28765

איתן עמיחי
הדברת מזיקים

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים וכנרים. בשמירה על בריאותך ורכושך.

איתן עמיחי - הדברת מזיקים

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

מספרי הטלפון החדשים של מערכת **העולם הזה**

03-232262

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(בית אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118

מיטב יצירות האופנה של אירופה מעכשיו ב:

Le Bon Ton

- ★ Jacques Esterel
- ★ Louis Féraud
- ★ Giorgio Armani
- ★ Van-Gils
- ★ Equip
- ★ Lincorn
- ★ Van-Heusen
- ★ Hom
- ★ Steinbock
- ★ Wolsey
- ★ Cori
- ★ Rodier Paris

מצרפת, איטליה, אנגליה, הולנד — מיטב אופנת אירופה (וגם ישראל) לסתיו ולחורף, תחת קורת גג אחת, בקרבתך ובהישג ידך.

לגברים
חליפות,
חולצות, מכנסיים,
סוודרים, בלוזונים, מעילי גשם,
צעיפים, לבנים,
גרביים, ארנקים,
חגורות וממחטות.

לנשים
חליפות, שמלות,
מכנסיים,
חצאיות, חולצות,
סוודרים, מעילי גשם
וארנקים.

לה בון טון
המרכז האירופאי
לאופנת גברים ונשים.
תל־אביב,
"דיזנגוף סנטר"
(בתוך הפסג'),
טל. 4—283163

מחירים סבירים.

LE BON TON

לה בּוֹן טוֹן – הטעם הטוב של אופנת אירופה ב"דיזנגוף סנטר"

לרגל הפתיחה - לכל קניה מתנת הפתעה!

על המסלול

מישבצות סקוטיות

בלילות־החורף הארוכים, אחד המשח־קים הפופולריים הוא „שבץ נא". המיש־חק מורכב מלוח עם מישבצות, שלתוכן משבץ כל אחד מהמשתתפים אותיות ה־

חצאית הקפלים במישבצות
האופנאי: וולטר אלביני

יצרות מילים. אך לא רק במישחקים ה־ישבצות פופולריות אלא גם באופנת־לבוש. האירופים נלהבים השנה מאופ־ת המישבצות.
מדי פעם מופיעות המישבצות בגיר־ות שונות, אבל המישבצות הסקוטיות, ותן האופיניות לתילבושת הלאומית של סקוטים, הן הנותנות השנה את ההש־אה למתכנני האופנה באירופה, שלא דבר על החצאית הסקוטית הקלאסית, עלת סיכת־הביטחון הנרכסת בצד, או־ה אפשר לראות כמעט בכל חנות אופ־ה יוקרתית.

המישבצות הסקוטיות המסורתיות מועלות על יצירות אופנה שונות של מעצבים בינלאומיים
שבץ נא על מעיל חדש

באירופה, עשו כמה ממתכנני האופנה וריאציות שונות על עיקרון המישבצות והן מופיעות על מיכנסיים בגזרות שו־נות, מעילים, חצאיות רחבות וצרות. ה־מישבצות מופיעות על מיגוון בדים כמו: צמר, כותנה, קטיפה וטאפט. הצבעים האוריגינליים של הבד הסקוטי הם בד־רך־כלל כחול, ירוק ואדום. אבל אפשר למצוא גם בדי מישבצות בגוונים שונים של חום, או בצבעי פסטל כמו תכלת, ורוד ולבן. אז אם לא תצליחו להשיג לוח למישחק שבץ־נא אפשר לנסות את המעיל החדש שקניתם השנה באירופה.

אכזוטיקה של המיזרח הרחוק בקישוטי־ראש
נוצת טווס וסיכה בצורת מניפה

צעצועים סיניים על הראש

המיזרח הרחוק היה מאז ומתמיד עו־לם סגור ומיסתורי. מדינאים אמריקנים, למשל, השתדלו לקבל הזמנה לביקור בסין. ומי שקיבל לא שכח לציין זאת בכל הזדמנות ואירוע. לא רק פוליטיק־אים מנסים ליצור קשרים עם סין, גם האופנה שולחת מבט של סקרנות לעבר הנעלם הגדול.
כמה מתכנני אופנה הצליחו ליצור את הקשר המתאים ושהו בסין. הם חזרו מלאי חוויות סיפורים ורשמים. ערב של שקופיות בביתם הפך מאורע חברתי מבו־קש. אבל ההשפעה הסינית מורגשת לא רק בסיפורים, אלא גם ביצירותיהם. הם התחילו מהראש. סיכות שונות הנעוצות בשיער. משהו המזכיר את הנערה הסי־נית. סיכות ארוכות וגדולות הננעצות אחת ליד רעותה, סיכות גדולות בצורת מניפה הננעצות בחזית, מעל המצח, או כיפות קטנות, כמו „ילד טוב ירושלים", כשבמרכזן נוצה ארוכה המזכירה אנט־נה של מכשיר קשר.
אז זהו זה. סין באופנה. ואם אתן רו־צות להשלים את המראה ולקבל גם עי־ניים מלוכסנות — איכלו הרבה אורז.

חניתה צנטנר

חדש בארץ

OMSA

OMSA
אומסה
12 Den extra extra fine

גרבי מכנס המעוצבות
בשיא העדינות

OMSA
גמישה וחיננית עם

גרבוני "אומסה" תוצרת איטליה בכל החנויות בארץ

היבואן: ז'אק קובה, טל. 823341, 836727 — המכירה בסיטונות

בין הזונה לולה והשכנה

הגברת זסמן, המתאבלת על נעוריה, מחפש עידן גפן את הרומנטיקה האבודה

תמה נקרה

לבושם ניסוק

דת־העץ הכבדה אינה מגלה את צפונות הדירה שמאחריה. מעל הדלת תלוי פעמון קטן ומעליו רשום השם עידן גפן.

הוא פותח את הדלת. הן ממתינות בתוך הדירה, אילמות, ללא תנועה, כל אחת ב־פינתה היא. לולה יושבת על השולחנון שליד הטלפון, רגליה מקופלות תחתיה, פניה מאופרות בהדגשה, בידה השמנמנה היא אוחזת ראי ומתבוננת בו לנצח.

ג'ני יושבת על כיסא קטן ליד הדלת, עיניה הכחולות מישירות מבטן, פני־החר־סינה שלה קפואות בחיוך מיסתורי. מולה, מוסתרת למחצה על־ידי הווילון, ניצבת סופיה, שרק צעיף דק של מלמלה עוטף את גופה העירום.

ברגע הראשון נראית התמונה כלקוחה מסרט פיוטי. כשמתרגלים לאפלולית החדר אפשר להבחין בעשרות בובות קטנות ו־גדולות, בובות־חרסינה, בובות־עץ ובובות גבס עומדות, יושבות או כורעות על המד־פים, על השולחנות, על הכיסאות, על ה־ספה, באמבטיה ובחדר־השינה, במיטבח ו־בחדר־המגורים.

בעל הדירה מתאים את עצמו לתיפאורה. הוא לבוש מיכנסיים אדומים וחולצת־משי דקה, שערו הבהיר מתולתל ופניו עדינות.

עידן גפן (ויינטראוב) מתמרן בזריזות בין הבובות, שני החתולים הסיאמיים וכלב הפודל הענק, ששמו לוציפר.

כשעידן היה קטן נהג לשבור בובות ולקרוע את גפיהן, וניסה לגלות מה מסתתר בתוכן. עכשיו, בגיל 25, הוא בונה ואוסף בובות, אבל לא סתם בובות. לכל בובה יש סיפור, לכל בובה היסטוריה משלה ואופי משלה.

בחורה או בובה?

איפת חייו של עידן היתה ללמוד משחק. להיות שחקן. בגיל חמש וחצי התחיל ללמוד בלט, וכבר אז הוקסם מ־הבגדים והתיפאורה הרומנטיים.

בגיל עשר היה לו כבר תיאטרון־בובות משלו. המישפחה התגוררה מחוץ לתל־אביב, ובחצר הבית הקים עידן צריף קטן, קנה כמה בובות־כפפה וכתב להן תמלילים. מחיר הכניסה לילד היה 25 אגורות. מי שלא היה באפשרותו לשלם, היה מביא בובה כתחליף. מאוחר יותר הצטרף לתי־אטרון בובות של עולה מרומניה, שראתה בו את בן טיפוחיה. שם למד את הבסיס ל„ספייר משה" — עיסת נייר בצרפתית — והכין כמה בובות קטנות משלו.

אחר־כך למד משחק בתלמה ילין, ובגיל 21 התקבל לתיאטרון הלאומי הבימה. הוא השתתף בכמה הצגות בהבימה ובתיאט־ראות אחרים, והחליט שבעצם הוא רוצה תיאטרון משלו, תיאטרון־בובות פרטי. הוא נכנס להפקה עם רפי שחר מתיאטרון לילך, אך פרש בגלל ההוצאות העצומות. לפרי־

(המשך בעמוד 74)

בובות מכל הסוגים עידן עם ידידתו ליקי, המאוהבת ב־בובותיו. ליקי נוהגת לבוא לעיתים אל עידן, להתלבש בבגדי הבובות ולהצטלם בתנוחה בובתית קפואה (מימין). בתמונה השמאלית מדגים עידן את הבדלי הגובה בינו לבין בובת חלון־ראווה משנות העשרים, בובה עם עיניים מצועפות נוסח דיטריך.

כמה כסף אתה מוציא בשנה על טיפול שיניים?

מאות מליוני לירות יוציאו השנה אזרחי ישראל על טיפול שיניים! כמה תוציא אתה?...
אנו מקוים שלא הרבה, אולם, אם איתרע מזלך, ואתה נזקק לטיפול שיניים העלול להכאיב גם לכיסך, זכור! קופת-חולים מאוחדת מעמידה לרשותך רופאים מעולים, ומרפאות שיניים משוכללות, המצויידות במיטב הציוד המודרני. מחירי הטיפולים בקופת-חולים מאוחדת נמוכים בהרבה מהמקובל.
השווה והוכח!
המרכז: ארלוזורוב 100 ת"א. טל. 233251.

קופת חולים מאוחדת

הצטרף לקופת־חולים מאוחדת!

השבוע בפיס!

שני מיליון

בוא עוד היום אל הפינה שלך,

שני מיליון ל"י
פרס ראשון
כשלוש מאות אלף
זכיות העולות בגורל!
כשנים עשר מיליון ל"י
סך כל הזכיות!
עשרים וחמש ל"י
מינימום הזכיה בזוטא.

עידן

מה קרה לבייבי ג'ין?

(המשך מעמוד 73)

נסתו עבד כמלצר במיסעדה של רפי שאולי ושם, בשבתות ובחגים הוצגו לראווה בו־בותיו המיסתוריות. אנשים אמרו לו ש־בעצם חבל לבובז את כישרונו ושתחת להיות מלצר כדאי שיעצב בובות. עידן התפטר, ונסע לווניציה. באחד הרחובות הקטנים גילה חנות בובות מוזרה.

„עצרתי ליד החנות, הצצתי דרך חלון־הראווה ונדהמתי," סיפר עידן. „מבעד ל־זכוכית נשקפו אלי בובות שנראו כאילו הן אנשים שקפאו בכל מיני מצבים. זה נראה כל־כך אמיתי, כל־כך אגדי, נכנסתי לחנות. בפנים עמדה צעירה בלונדית יפה־פיה. היא לבשה בגדים של בובה. פניה היו לבנות, חיוורות.

„התיידדנו. רציתי לקנות בובה, אבל המחירים שלהן היו אסטרונומיים. שמה של המוכרת היה קנדי (ממתק באנגלית). קנדי הסבירה לי על הבובות הוויקטוריאניות שנעשו בשנים 1840—1915. וסיפרה שכל שהן ישנות יותר איכותן טובה יותר. ה־עתיקות עשויות מפורצלן נדיר ויקר מאד. קנדי פתחה בפני עולם חדש. אף פעם לא ידעתי קודם לכן כי יש בובות עתיקות ממש, שהן נכסי אמנות. התחלתי ללמוד את הנושא. קניתי ספרים על בובות. בי־קרתי במוזיאונים ובחנויות של בובות עתי־קות. מקנדי קיבלתי בובה במחיר מוזל. זאת ג'ני, שהיא בובה נדירה משנת 1860. קנדי קיבלה אותה מהאוצרת הראשית של מוזיאון ויקטוריה ואלברט בלונדון. קנדי מכרה לי את ג'ני בזול בגלל שהיה סדק בראשה. אז היה מחירה 250 דולר. היום אני מעריך אותה ב־300 לירות אנגליות.

„למדתי בינתיים איך מבחינים בין בובות אמיתיות למזוייפות. הכרתי מאות אספנים וביקרתי בעשרות בתי־יוצר של בובות. נדדתי בלונדון, אמסטרדם ופאריס, וראיתי שיש משוגעים לדבר, יש אספני בובות. כשהגעתי ארצה התחלתי לעשות בובות בסיגנון ויקטוריאני. אחר־כך בסיגנון יותר אישי."

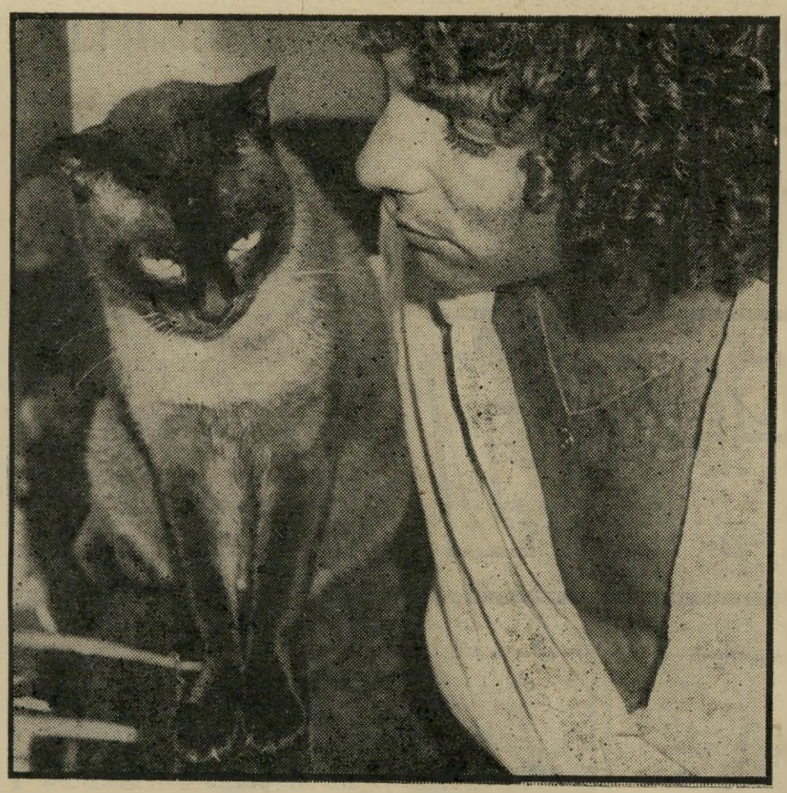

צייד עידן
ציורים, בובות ותיאטרון

אשת־הקצב והשכנה הפולניה

את הבובות עושה עידן מעיסת־נייר ומגבס. הוא גם מתכנן ותופר את ביגדי הבובות בעצמו. הוא מסתייע בסיפרי־אופנה ובתכשיטנות כדי לדעת באיזה כוב־עים, צעיפים ותכשיטים לעטר את הבובות. גם החיפוש אחר החומרים הוא קשה.

את ההשראה הוא מוצא בציורים וב־צילומי־מישפחה עתיקים, ובאנשים חיים. „אני אוהב את דמות האשה שמישמניה משתפכים," הוא אומר. „באמסטרדם, למשל, משכה את תשומת־לבי אשה שפגשתי ב־כניסה. היא לבשה שימלה ורודה. היה לה שיער מסולסל, ושפתיה היו צבועות באודם. היא היתה זקנה ומגעילה, שמנה ועטופה תכשיטי־זהב. היא ישבה ושמעה תפילה וכל פעם פישפשה בקופסת סוכריות, לקחה אחת, כשהצמידים רועשים על ידיה, אכלה, ושוב לקחה ואכלה. זה גירה לי את ה־דמיון. אחר־כך עשיתי ממנה בובה. זונות, למשל, יכולות להיות אובייקטים נהדרים לבובות."

עידן חש סיפוק כאשר משווים את בובו־תיו לדמויות או לאנשים חיים. „ידידה שלי ראתה את אחת הבובות ואמרה שהיא מזכירה לה את אשת הקצב שלה. מאז, זהו שמה של הבובה. את לולה הפרוצה יצרתי אחרי שראיתי את השכנה השמנה גורבת גרביות ולובשת מחוך. לידידה אחרת שלי מזכירה אחת הבובות את שכנתה.

„יש לי בובה בשם אופליה, שנראית כמו האשה החשקנית ברומי העתיקה. הבובה שם בפינה היא בובת חלון־ראווה משנות העשרים. יש לה עיניים מצועפות כמו למרלן דיטריך, שער אל־להי־גרסון (בסיג־נון נערי) וגוף שטוח נערי, לפי אופנת התקופה."

בינתיים ערך עידן כבר שתי תערוכות ומכר כמעט את כל מלאי בובותיו. לדבריו מתלהבים האנשים מהבובות, אם כי לא כולם. „יש אנשים שהבובות מפריעות להם, מפחידות אותם," הוא אומר, „בייחוד בו־בות מהתקופה הוויקטוריאנית כי הן מבי־עות משהו מיסתורי כמו בסרט מישחקי־בילוש או מה קרה לבייבי ג'ין. אבל רוב האנשים דווקא מתפעלים מהן, מסתקרנים."

עידן גם מצייר, בעיקר דמויות או בובות, פורט על גיטרה, ומטפל בשני התולים ובכלב. „התולים מאד נלהבים לבובות. הם יושבים על ידי שעות כשאני מכין אותן, ומשתעשעים איתן כשהן מוכנות."

„ולא הבנתי למה..."

ברנדי, אותה צעירה לונדונית שממנה קנה עידן את הבובה ג'ני, נעלמה יום אחד מחנותה. על חלון־הראווה של החנות השאירה שלוש תמונות. בראשונה נראית קנדי מאושרת בלבוש לבן, שערה הבלונדי מתנופף ולידה כתוב המישפט „כך נראיתי כשהגעתי לכאן."

בתמונה השנייה מחייכת קנדי בשימלה לבנה. שם כתוב: „היה לי חלום והוא הפך מציאות."

בתמונה השלישית היא שוכבת בשחורים עם ורד אדום. הכותרת אומרת: „והם הרסו לי את החלום ואת המציאות ולא הבנתי למה."

בעלי החנויות שבסביבה טוענים כי אינם יודעים מדוע עזבה קנדי את חנותה ולאן נעלמה, ואינם מבינים מה פירוש התמונות והכתובות המוזרות שהשאירה על החלון.

האם אתה מספיק גבר כדי לנסוע בג'יפ

CJ-7 הגזעי של ג'יפ
נועד לגברים מיוחדים,
גברים של עוצמה ומהירות,

גברים ללא גבולות ומגבלות.
הצטרף גם אתה לגברים של ג'יפ —
אלה שנשים אוהבות וגברים מעריצים.

נהג ב־**CJ-7**
המחמאה הגדולה ביותר
שגבר זקוק לה.

מתמר תעשיות בע"מ

מפיצים בלעדיים בישראל

מכשירי תנועה בע"מ

תל־אביב: דרך פתח־תקוה 74, ת"ד 20205, טל. 03-336115 חיפה: דרך העצמאות 104, ת"ד 33740, טל. 04-524475

NIKKO
FAITH
APOLLON
APOLLON
FAITH
NIKKO
NIKKO
FAITH

המירשם למסיבה מוצלחת- מוצלחת!!!

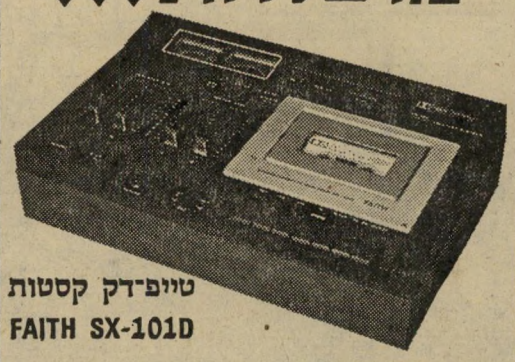

טייפ־דק קסטות
FAITH SX-101D

פטיפון APOLLON

טייפ־דק קסטות
דגם-APOLLON CL-350 ✷
דגם-ACD-35 ✷

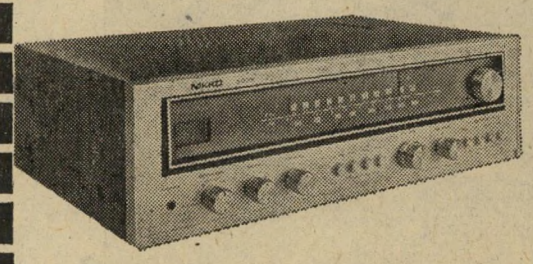

NIKKO 3035—עכשיו במבצע

במחיר 11,750 ל"י במזומן + (מ.ע.מ.)

הרסיבר שלא רק נראה טוב — אלא נשמע הרבה יותר טוב! אין לו מתחרה במחיר ובוודאי לא בחידושים המיוחדים של קונצרן NIKKO יפאן.
עוצמה: 2×15W RMS, רגישות מקלט 2.0uV.
NIKKO 3035 — יחידת מוסיקה נהדרת.
דרוש שישמיעו לך אותה בכל חנות סטריאו מקצועית.

המוסיקה רועמת
התופים קורעים
רינה מזיזה ת'תחת
דני את רגליו מרים
"ניקו " לא עייף אף פעם
"ניקו" מנגן בלי סוף
"דיסקו־ניקו" זה הטעם
"דיסקו־ניקו" עד אין סוף!

חשוב לכיס שלך!
בדוק והשווה את מחירי המכשירים עם המתחרים – לא תמצא עיסקה יותר טובה בסטריאו. נקודה.

המפיצים: צלילי גיתית בע"מ,
ירמיהו 46, תל־אביב, טל' 443121

DISCO NIKKO

סיסל

נמר של עיר

הספר על „הרוחניות הגרמנית הצרופה בגילומה כבברבריות צרופה ✶ מוחו של רודן בן 237 שנה ✶ הפלסטינים - מתרדמה להתעוררות ✶ מחקר על הרומאן האוטופי הציוני

עיון

דת הדם

גברת **רבקה שכטר** אינה דמות מקובלת בקריית־ספר. היא חוקרת המשלבת במחקריה את הספרות, הפילוסופיה והאידיאולוגיה — עם המציאות הפוליטית.

שני ספריה הראשונים של שכטר, מיסטיקה וקיומיות * והאדם האל **, זכו בתגובות קרירות למדי, למרות התמודדותה בכבוד של המחברת עם נושאיה העיקריים של התרבות המערבית ועימותה עם התרבות היהודית. כנראה שהביקורת לא טרחה מעודה להתמודד באורח רציני עם השאלות התרבותיות־פילוסופיות־עקרוניות, שאותן מעוררת שכטר ***.

גם לקריאת־התגר של סיפרה השלישי, שכותרתו היא אויב קוסמי — הרוחניות הגרמנית הצרופה בגילומה כברבריות צרופה ****, לא בא ההד המתאים בקרית־ספר שלנו, הרצופה בחשבונות מוזרים של פינקסנות כפולה, המביאים להתעלמות מספר־יסוד של חוקרת ישראלית, שניסתה להתמודד עם האידיאולוגיות הגרמניות למיניהן — ויכלה להן.

הנחת היסוד של אויב קוסמי היא פשוטה — שורשי הנאציזם והיטלר נעוצים באידיאולוגיה ובפילוסופיה הגרמניים, כפי שאלה התפתחו מאז מרתין לותר, שבחר,

רבקה שכטר
אידיאות גרמניות

לדבריה, „בחלק המיסטי, החלק הפאזיניסטי של הנצרות", לעומת, הרפורמטור קלווין, שהעדיף את „החלק הנומיסטי של הנצרות", בתירה שהביאה לליברליזם המערבי. לדברי רבקה שכטר „לותר שזלל את הרצון החופשי; הוא ענה לארסמוס ואומר, שדווקא חיבורו חזק אצלו את הדיעה שרצון חופשי הינו המצאה אנושית".

טיעון זה של לותר מוכח אצל שכטר בטענה: „גרמניה קיבלה את המתכונת של לותר. הגרמנים חילקו את העולם לממלכת הכשר. ממלכת הרוח נידחקה כולה אל נפשו של האדם ולא היתה צריכה מימוש חיצוני. ומכאן התפתחו דיאליזם הגרמני, הסובייקטיביזם הגרמני". וכהוכחה מביאה שכטר את התגובתו של לותר להתקוממות האיכרים, בטענה: „מרד נגד מימסד חילוני אין בו משום, כיוון שאין משום לחיים נשמיים. מרד חברתי יכול לשפר רק את החיים הנשמיים...".

הוכחה נוספת שמביאה גב' שכטר היא, האיחור של מילחמות דת בגרמניה, שמנע את התארגנותה כמדינה חילונית, בתקופה שצרפת ואנגליה כבר היו מבוססות כמדינות לכל דבר. בעניין מרטין לותר מביאה שכטר פן נוסף של הריפורמטור ומאזכרת את סיפרו על היהודים ועל שקריהם, ספר שהנאצים הוציאו לאור במהדורות רבות בשנות השלושים. „שלוש מאות שנה אחרי שנכתבו דברים אלו, הם בוצעו על־ידי יורשי לותר. האידיאולוגים הנאציים יכלו למצוא הנחיות למעשיהם כבר בדבריו".

סביר להניח, שחלק מדחיית השקפותיה של גב' שכטר על־ידי „ההגליאנים הצעירים" של האוניברסיטה העברית בירושלים, טמון בצורה ובאופן, שהחוקרת מקשרת את המכנים המשותפים בין מרתין לותר להגל, כשהיא תוקפת את תורת „המחזוריות הנצחית, השלילה וההתהוות..." ומעדיפה טיעונים של **שפינוזה**, אותם היא מעמתת עם הגל. שכטר מחריפה את טיעוניה, כאשר היא קובעת: יש דמיון רשני בין הגל וניטשה... שניהם רוצים ומציעים לוותר על ההכרה; הגל רצה לוותר עליה מתוך השלמה, ניטשה — מתוך הרס עצמי... וממשיכה וטוענת כי „כל האידיאולוגים הנאציים ציפו לחזור לדפוסים אורגאניים, לדפוסים מבעיים, Sittlichkeit שעליה מדבר הגל, לבשה צורות שונות בימי האידיאולוגיה הגרמנית... השקפה זו של האידיאולוגים הנאציים על המדינה אינה סותרת את השקפתו של הגל, ההיפך, היא פועל יוצא מהשקפתו..." ושכטר מחריפה את עמדתה, וטוענת: „הגל מזים כאן את כל התיאוריות מאז הוכס ולוק, שהמדינה הינה אמנה.... הגל מתנגד להשקפה זו, כיוון, שמעולם הוא לא קיבל את העיקרון של משא ומתן בין בני־אדם. האמנה היא חלק מעיקרון זה..." והחוקרת מסכמת פרק זה, הוא לא קיבל את העיקרון של משא ומתן בין בני־אדם. האמנה היא חלק מעיקרון זה..." והחוקרת מסכמת פרק זה, בקביעה כי: „כל היסודות של האידיאולוגיה הגרמנית המאוחרת שורשם במתאפיזיקה של הגל...".

בחינת הנאציזם, מבעד לאידיאולוגיה, כפי שהן משתקפות בפילוסופיות שונות בידי רבקה שכטר, משכנעת למדי בהצגתה, בנוסח: „חזון מן ההתקפה על היהודים והיהדות, האידיאולוגים הנאציונל־סוציאליסטים * התקיפו ללא הרף גם את כל המרקם של החברה הדמוקרטית. החכרד המערבית הדמוקרטית, ברובה, כיספה את האידיאולוגיות הדמוקרטיות המערביות, עלינו לנתח אידיאולוגיות אלו..." ורבקה שכטר פורשת אותן, מעמתת אותן ומבהירה את אותה מילחמת בני־חושך בבני־אור אידיאולוגית פילוסופית.

היבט אחד של ההבדלים, בין המערב לגרמניות, מצוי בקביעתה של שכטר: „מדינה שבה קיימת יצירה רבה, שבה קיים משא־ומתן תמידי, הבדלה תמידית, אינה רואה במילחמה את האפשרות הייחידה של פעילות. מדינות דמוקרטיות נוטות פחות לקדש מילחמה לשם מילחמה. ספרטה קידשה מילחמה לשם מילחמה, כיוון שהיא היתה הביטוי היחידי של הבריטוי בה, כעוד שאתונה לא ראתה במילחמה מטרה יחידה. המצב הפרדוכסלי של המחשבה האנושית: רצון לנירוואנה מביא למילחמה מתמדת. הנירוואנה ממדינה האורגנית תמצא את ביטויה הפעלתני במילחמה נגד גופים אורגאניים אחרים...".

שכטר, מדגישה להבהרת מערכת טיעוניה, בדבר החד־ממדיות של הנאציזם, ושורשיו האידיאולוגיים, כי: „בין האידיאולוגים הנאציים אין היסטוריון. כאמיר, הם התנגדו להיסטוריה אשר מעצם מהותה מזימה את האידיאולוגיה שלהם..." וההיסטוריון הגרמני האחד, שאותו מזכירה שכטר, **מרייטשקה**, מובא בטיעוניה כבעל משמעות „דווקא לגבי דברים מאוחרים יותר של גיבוש תמידי, כאשר הוא מדבר על הגרמנים כעל עם הנבחר לשלוט בעולם".

פרידריך ניטשה
הברברים של המאה ה־20

חרים יותר של התנועה המיסטית הגרמנית, שבאה לידי גילומה בתנועה הנאציונאל־סוציאליסטית... מרייטשקה לחם ביניבי ובשמאל. לעיתים קרובות הוא מדבר בטרמינולוגיה גרמנית מקובלת... מרייטשקה מפתמך על התנ"ך, אולם הוא עובר את גבול מילחמת התנ"ך ורואה בה יופי!..."

יש בסיפרה של שכטר, חומר מחשבה להליכים שונים בישראל של סוף שנות ה־70', הירהורים נוגים אל תוך תנועת התחיה, או יהא שמו של הימין הישראלי, אשר יהא.

פרקים אחרים בסיפרה של שכטר עוסקים בלה אמר זרטוסטרא ושאר השקפות למיניהן של **פרידריך ניטשה**, שאת האידיאלים שלו, מניחה שכטר, תחת הכותרת האדם — האל החדש, תוך שהיא מוליכה להשקפתו הטוענת: „האדם צריך לוותר על קיומו בשם המטרה להיות Uebermenschen (אדמליון — אדם־על־יון)..." שכטר, מוליכה את השקפתה לעבר לעבר סיפרו של ניטשה אנטי־כריסט (נגד ישו) וכותבת: „ניטשה ממשיך ואומר שישוע לא מת בשביל החטאים של אחרים, אלא הוא מת על הצלב בעל חטאיו בלבד. הוא טוען שהצלב הוא סימן שהיה מורד פוליטי. שוב, ניטשה אינו מורח לדעת, שמאות על הצלב היה עונש רומאי... למרות שניטשה מאשים את הנצרות כמרד של הבזויים נגד הנעלים, הרי גם הוא שייך למורדים, גם הוא עצמו מרד במימסד, או לפחות השיף למרד כזה... הנצרות לחמה נגד הרומיות שאיתה מזדהה ניטשה. הרומיות פירושה מילחמה והרי גם ניטשה ריאה במילחמה את הביטוי העליה של החיים... ניטשה אומר שהשמות הזרים Anarchist ו־Christ הם גם זהים. הנוצרי הוא אנארכיסט, הוא משמיד. אלא שגם ניטשה הינו אנרכיסט..." והיסודות הטיכסיים האחר־נוצריים של הלחמה נגד הרומיות שאיתה מזדהה ניטשה, בטענת „הגרמנים לא השתוקקו למדינה פוליטית בלבד, הם רצו גם בהשקפת עולם משלהם. הגרמנים לא הרגישו נוח במיסגרת המסורת הנוצרית. הם חיפשו שורשים משלהם. על כל צעד ושעל נתקלו הגרמנים במסורת היהודית. הם הבינו, בצורה אינסטינקטיבית, שרק היהדות הינה השקפת עולם מגובשת ומכאן קנאתם הגדולה ביהדות, קנאה שהחלה עם לותר וריא גברה בבואה ה־19, כאשר היהודים נעשו גורם בתוככי גרמניה עצמה..." ושכטר ממשיכה: „לגבי ניטשה ואידיאולוגים גרמנים אחרים, היהודים היו בעלי אותן התכונות שהגרמנים השתוקקו אליהן: תרבות חד־משמעית, גזע מחור. אולם היהודים לא היו בעלי כוח. ומעניין שהגרמנים ברוב קנאתם ביהודים, החלו לייחס להם גם כוח שלמעשה לא היה להם. כאן היתה השלכה של הרצון לכוח של הגרמנים על היהודים..." ולדברי רבקה שכטר, הרי, ניטשה, שחיפש את „הברברים של המאה העשרים, הוא באמת הצליח לעורר את בני עמו להיהפך לברברים כאלו... הוא רצה בעם אשר ישמיד עמים אחרים ובדרך זו ייהפך לעם אדונים". ולכן, פוסקת שכטר: „ניטשה הוא גם הוגה הדיעות ההרסני ביותר שקם בהיסטוריה האנושית, והוא גם הצליח להקים תנועה הרסנית ביותר בתרבות המערבית..."

פרידריך הגל
היגליאנים צעירים בירושלים

הספר אויב קוסמי בוחן גם את המשמעויות, הרקע וההשלכות של המושג הגרמני Lebensraum וקובע בחומרה: נאציזם, מעידים על תרומתו של ניטשה בהזנת מחשבתם המקורית.

יחד עם זאת, מבדילה שכטר את ניטשה מהוגי־דיעות גרמניים אחרים, בנושא ראייתו את היהדות, תוך שהיא מדגישה: „ניטשה הוא הוגה־הדיעות המערבי היחיד אשר הכין שהיהדות הצליחה להתקיים בכל התנאים, כיוון שהיא הבדיל את עצמ מהטבע. הניסוח של ניטשה אומנם אינו מחניף, לדברי היהודים לקחו לעצמם את האינסטינקטים הדקדאנטים וברוך זו הם הצליחו להתמדר עם העולם בכל התנאים... ניטשה הכין, איפוא, שהיהדות הצליחה יותר מאשר תרבויות אחרות לי־התקיים..."

שכטר מביאה הנחת יסוד מרתקת, שבה היא טוענת „הגרמנים לא השתוקקו למדינה פוליטית בלבד, הם רצו גם בהשקפת עולם משלהם. הגרמנים לא הרגישו נוח במיסגרת המסורת הנוצרית. הם חיפשו שורשים משלהם. על כל צעד ושעל נתקלו הגרמנים במסורת היהודית. הם הבינו, בצורה אינסטינקטיבית, שרק היהדות הינה השקפת עולם מגובשת ומכאן קנאתם הגדולה ביהדות, קנאה שהחלה עם לותר וריא גברה בבואה ה־19, כאשר היהודים נעשו גורם בתוככי גרמניה עצמה..." ושכטר ממשיכה: „לגבי ניטשה ואידיאולוגים גרמנים אחרים, היהודים היו בעלי אותן התכונות שהגרמנים השתוקקו אליהן: תרבות חד־משמעית, גזע מחור. אולם היהודים לא היו בעלי כוח. ומעניין שהגרמנים ברוב קנאתם ביהודים, החלו לייחס להם גם כוח שלמעשה לא היה להם. כאן היתה השלכה של הרצון לכוח של הגרמנים על היהודים..." ולדברי רבקה שכטר, הרי, ניטשה, שחיפש את „הברברים של המאה העשרים, הוא באמת הצליח לעורר את בני עמו להיהפך לברברים כאלו... הוא רצה בעם אשר ישמיד עמים אחרים ובדרך זו ייהפך לעם אדונים". ולכן, פוסקת שכטר: „ניטשה הוא גם הוגה הדיעות ההרסני ביותר שקם בהיסטוריה האנושית, והוא גם הצליח להקים תנועה הרסנית ביותר בתרבות המערבית..."

הספר אויב קוסמי בוחן גם את המשמעויות, הרקע וההשלכות של המושג הגרמני Lebensraum וקובע בחומרה:

---

* רבקה שכטר — מיסטיקה וקיומיות; הוצאת עכשיו, ירושלים; 1966, 150 עמודים (כריכה רכה).

** רבקה שכטר — **האדם האל**; הוצאת עכשיו, ירושלים; 1975, 184 עמודים, (כריכה רכה).

*** גב' שכטר היא רעייתו של המשורר א. פריינין וגיסתו של אלוף אברהם (אברשה) טמיר.

**** רבקה שכטר — **אויב קוסמי**, הוצאת עכשיו; ירושלים, 262 עמודים (כריכה רכה).

* נאצים.

(המשך מעמוד 77)

„כל מה שקרה בריך השלישי היה מבוסס על אידיאות גרמניות מאז לותר. הרייך השלישי רק יישם את התיאוריות הגרמניות הבסיסיות...״

שכטר מתמודדת בטיעוניה באידיאולוגים העיקריים של הרייך השלישי, **צ׳מברליין ורוזנברג,** בנושא מיתוס הדם טוהר־הגזע, ושאר כותרות שהובילו למילחמת־העולם השנייה. את עליית **היטלר** בוחנת שכטר תחת הכותרת הוספת ממד סוציאלי למיסטיקה, והיא קובעת כי: **„היטלר לא היה אידיאולוג אולם הוא היה מקסיקן מעולה... לנגבהן בכלל לא יצא למילחמה בנצרות וצ׳מברלין התחכם וגירמן גם את ישוע, ובדרך זו גם הנצרות נעשתה חלק מהמיסטיקה הגרמנית הקוסמית... להיטלר הדת היתה דבר מישני. הלאומיות אומנם היתה שאלה ראשונית עבורו, אולם בניגוד לאחרים הוא ידע שאין אהבים מולדת בתנאים סוציאליים ירודים, וההמון הזלל אחר אלו המבטיחים לו שינוי מצבו...״**

ספר זה, לדעת כותב שורות אלה, היה חייב לשמש כספר יסוד במערכת־החינוך בנושא של הבנת השואה, שורשיה, ותהליך ההתבהמות של המין האנושי בתנאי לחץ לאומיים ואישיים. גברת רבקה שכטר, הצליחה להתמודד עם בעיות של מוסר ושורשי גזענות. מן הראוי היה שהספר ייערך מחדש, ושתובא בגוף הספר בתרגום לעברית, שיפעת הציטטים שהביאה המחברת. העיון בספר מייאש, מאחר שבמהלכו, ראה כותב שורות אלה, את דיוקניהם של **חנן פורת, הרב קוק, משה שמיר גאולה כהן,** ומבשרי תחייה אחרים.

תרגום

חלום בלהות

גנראל חסר שם, בן 107 או 237, אב ל־5000 ילדים. הוא ילד בלתי־חוקי של אשה־ציפור, שנולד בסערה, ליד פתח מנזר, ושמאז לידתו הוא בעל רגליים ענקיות, מעוותות ואף ענקי דמוי תאנה, המשמיע מנגינות כאב בכל יום מימי היין הארוכים והבלתי־אפשריים. כוחו אגדי, והוא מסוגל לשנות סידרי בראשית, אפילו הוורדים בגינתו מציינים להוראותיו, והוא מוכר לאמריקאים את מימי הים־הקאריבי, ואלה שואבים אותו ומעבירים את מימיו אל אריזונה. זה חלק מתשתית סיפורו המופלא והמרתק של **גבריאל גרסיה מארקס** שראה אור בעברית תחת הכותרת סתיו של פטריארך *.

„ואז דחפנו דלת צדדית מכתרת בקיר ופתחנו לישכה אחת, רשם ראינו אותו כמדים של פישתן בלי סימני דרגות. ובמגפים, ודרכון הזהב על עקבו השמאלי. והוא זקן יותר מכל אדם ומכל חיה על היבשה ובים, שרוע לו על הארץ, פניו כלפי מטה וימינו מקופלת לו תחת ראשו לחיו לו לכר, כפי שישן הרודן הכידוד הזה לילה־לילה כל לילות חייו הארוכים כל־כך. רק כשהפכנו אותו הבנו שלא היינו מכירים אותו בשום פנים, אפילו לא היו הנשרים מנקרים בו, כי איש מאיתנו לא ראה אותו מעולם, אף־על־פי שצדיותו התנוססה על כל המטבעות בזה ומזה, ועל בולי־הדואר ועל תוויות אמצעי־המניעה ועל חגורות־השכר ועל שכמות הכמרים...״ כך מביא המספר את תיאור הגילוי הראשון של מותו הראשון של הרודן האגדי בארץ הקאריבית האגדית, אותה מביא מארקס בפני קוראיו.

בדומה לספריו האחרים כמאה שנות כדידות גם ספר זה, הוא מסכת סוריאליסטית מדהימה בפוטנציאל התיאור שבה, באות ועולם תמה, מבהיל ומחריד של מארקס, המשלב פנטסיה עם תיאורים חברתיים משופעי פרטים. מארקס הוא מהבולטים שבסופרים היוצרים במחצית השנייה של המאה העשרים. דימויו מהדהדים והקפידה והדייקנות של כתיבתו מאידך, מביאים את סיפוריו לשיאים מדהימים של כתיבה.

* גבריאל גרסיה מארקס, סתיו של פטריארך, תירגמו מספרדית: ריטה מלצר ואמציה פורת, הוצאת עם עובד — הספריה לעם, 196 עמודים (כדיכה רכה).

מארקס, כך דומה מסיפוריו, כמו מהתל בממד הזמן. בהיתולו זה, הוא אינו מאבד מכוח הכתיבה והתיאור, כך שקטעים מסיפורו, נקראים באמינות מוחלטת. למשל: **„בפעם השנייה שמצאוהו, והוא אכול כמקורי הנשרים באותה לישכה, באותם הכגדים ובאותה תנוחה, לא היה איש מאיתנו זקן דיו לזכור מה שקרה בפעם הראשונה, אבל ידענו ששום עדות על מותו אינה חותכת וסופית, כי תמיד היתה עוד אמת מאחרי האמת, ואפילו הפחות זהירים שבנו לא קיבלו את מראית־העין, כי פעמים רבות כל־כך עובדה היתה לכאורה שהנה לקה בהתקף־נופלים והנה הוא נופל מן הכסא שלו בזמן קבלת־הקהל והריהו מפרכס בעוויתות ופולט קצף מרמפיר, שאיבד את כושר הדיבור מרוב דיבור והעמיד לו פיתומים מאחרי הוויראת שיריאה כאילו הוא המדבר...״**

הרודן האלמוני של מארקס דואג גם למעמד אימו **„יעליה הכריז בצו שהיא המטריארכית של המולדת...״** ואשר את שריות: **ואמרו לו אדוני הגנרל, הגנרל לומריו סרנו טבע בשמת סיכו תחתיו פתאום כשעבר את הנהר, מסכן שכמותו, וכמעט לא עיפעף בעיניו כשבאו והודיעו הו לאמור, אדוני הגנרל, הגנרל נרסיסו**

גבריאל גרסיה מארקס
מולדת בלי גיבורים

לופס תחב לעצמו אצבע דינמיט בתחת ופוצץ את קרביו מפני הבושה על נטייתו הפדרסטית שאין לכבשה... ועל כולם הכריז בצו של ככוד אחרון שהם קדישים שנפלו במילוי תפקידם והורה לקבור אותם בטקסים מפוארים באותה קומה של הפנתיאון הלאומי, כי מילדת כלי גיבורים כמוה ככית כלי דלתות...״

אם באחרונה, שבה בעיית הרודנים, ו־התעוררה כאשר הקיסר המודח **בוקאסה,** רצח קבוצת ילדים באוטובוס מן הראוי לציין, כי גם הרודן של מארקס, מיקד אחד מתחביביו בילדים, בנוסח: **„וממנו עצמו הסתירו את מיכתבי המחאה והעתירה שבאו מרחבי העולם כולו, העלימו ממנו מיברק מן האפיפיור שהובעה בו חרדתנו האפוסטולית לגורל החפים מפשע... ואף־על־פי־כן לא שיער נכונה את כל עומק התהום עד שראה את הילדים מצטופפים בחצר הפנימית של מבצר־הנמל ככהמות הללו בבית־המטבחיים... וכל כך רבים היו בבת־אחת שהוא לא ראה אותם כאלפים של ילדים ניפרדים אלא ככהמה ענקית מחוספרת צורה שמדי־פה ריח סתמי... אי־אפשר לחבל כמות כה גדולה של חיים כלי להשאיר סימני זוועה שייוודעו בעולם כולו, לכל הדוחות, אין מה לעשות, ומתוך הוודאות הזאת זימן את הפיקוד העליון, ארבעה־עשר מפקדים רועדים...״**

ואם בעסקי־מוות מדובר, מעניק מארקס לרודנו ממד קטן של אנושיות, וכותב: **„הוא ביטל את השיטה הברברית של ההוצאה להורג על־ידי ביתור במשיכת סוסים וניסה להנהיג במקומה את הכיסא החשמלי שנתן לו מפקד כיחות־הכיתה כדי שנהנה אף אנו משיטה יותר תרבותית כהריגה, הוא ביקר במעבדת־האימים שבמבצר־הנמל שהיו בוחרים שם את האסירים הפוליטיים התשושים ביותר לשם אימון בשימוש בכסא־המוות שמכות החשמל שלו צרכו את כל כוח החשמל של העיר, ידענו את השעה המדויקת של הניסוי הקטלני, כי נשארו רגע בחושך של דומיה בכתי־הזונו תשל הנמל ושתינו לנשמת הנידון...״**

סתיו של פטריארך הוא רומן משונה ומדהים. הוא מירקם עשיר הנע מעבר לזמן ולמקום, בגבכי המין האנושי, כאשר קרקעיתו היא התרבות של אמריקה הלטינית. מישפטיו של מארקס נמשכים לעיתים לשלושה עמודים ויותר. הדיאלוג אינו מסומן, והסיפור דן ברוע האנושי, אנריות, כשהוא תוקף את המין האנושי כולו, המאפשר צמיחתן של מיפלצות רודניות שכאלה. תרגומם של **ריטה מלצר ו־אמציה פורת,** הוא מעשה מלאכת מחשבת בפני עצמה, בהתחשב בכל הקשיים הלשוניים שמארקס מעמיד בספר. ספר מומלץ לסתיו הישראלי של 1979.

מחקר

נשבענו לשפוך דמנו

„כפי שמוסר מיבאני מתחילים הלימודים בבתי־הספר ברצועת עזה במיפגר שבו ניצבים התלמידים כשפניהם לכיוון ישראל ונישבעים לפעול למען השיבה. מיבאני נותן רק חלק מן השבועה הכוללת את השורות הבאות: ׳פלסטין ארצנו / מטרתנו לחזור / המוות לא יפחידנו / פלסטין שלנו / לעולם לא נשכחה / למולדת אחרת לא נסכים / פלסטין, באלהים ובהיסטוריה / נשבענו, לשפוך דמנו למענך!...״ קטע זה מובא בחוברת חדשה פרי עטו של פרופ׳ ואלוף (מיל.) **יהושפט הרכבי,** תחת הכותרת הפלסטינים —

יהושפט הרכבי
פלסטין שלנו

מתרדמה להתעוררות. חוברת זו, בדומה לשתים שקדמו לה: **אליעזר בארי:** הפלסטינים תחת שלטון ירדן, והמוח׳תאר הכפרי בארץ־ישראל מאת **גבריאל בר** — מהווים חלק מסידרה ברוכה של ספרים העוסקים בבעיה הפלסטינית, סידרה שמפרסם המכון למחקר ע״ש **הרי ס. טרומן,** באמצעות הוצאת ״ל מגנס.

בחוברת זו, מביא הרכבי את תשתית תהליך התעוררות התודעה הלאומית הפלסטינית, תוך יצירת וחידוש מרכיבי הזהות העצמית, השפעת כותרות כ׳עיון השיבה, השפעת הדוגמה האלג׳רית על הפלסטינים. לסיכום, טוען הרכבי, כי **„בראשית מצערת מאוד בנוף ערבילאי, עלוב ומפורד הגיעה (התנועה הלאומית הפלסטינאית) למעמד מוכר בזירה הבינלאומית. תביעותיהם המדיניות של הפלסטינים קיבלו בעיני הקהיליה הבינלאומית משקל ולגיטימיות ואירגונם נעשה שקול למעמד של מדינה בדרך...״**

למרות שהמדובר במחקר מדעי למחצה, מן הראוי שכמה שרים בממשלת ישראל, יקראו במחקרו זה של יהושפט הרכבי, על־מנת להכיר את העובדות כפי שהן משתקפות בעיניו של מי שכיהן בעבר כמפקד חיל המודיעין, וביצר לעצמו מעמד של ממש בקהיליית חוקרי המרחב.

כתבי־עת

אוטופציונות

כתב־העת ביקורת ופרשנות **שהינו** כתב עת לספרות לשון היסטוריה ואסתטיקה **הרואה** אור מטעם **אוניברסיטת בר־אילן,** מביא בחוברת מס׳ 13/14 שלו, רשימה מכובדת של נושאים ומחקרים, שיש בכוחם לעניין, גם ציבור רחב מחוץ לכתלי האוניברסיטה, למרות שהוא יוצר רושם אקדמי מדי.

זו חוויה מרתקת, לקרוא רשימה, במהציות השנייה של המאה ה־20, תחת הכותרת למקורה של המחברת העשרים ואחת **בספר** תחכמוני **שנכתבה בידי יהודית דישון,** המוליכה את המאמר, כמעט כסיפור בלשי, אל העבר הכמעט סמוי של הספרות העברית במאות שעברו, עד למפתן שירתו של ר׳ **יהודה אלחריזי.**

עיסוק מה בספרות ארצישראלית, **עוסק אהרון קומם** מהאוניברסיטה העברית בירושלים, ברשימתו על גבול המיתוס בה הוא מנתח את סיפורו של **יעקב שטיינברג** החג׳ מחפצי־בה. **גב׳ לאה הדרמן,** מביאה את המרתקת **שברשימות הקיבץ, תחת הכותרת** הרומאן האוטופי והאנטופיה הציונית, **רשימה בה היא מוליכה** את הקורא בצורה מרתקת, לאורך תולדות הרומאן האוטופי לעבר הרומאן האוטופי הציוני. ברשימתה סוקרת הגב׳ הדומי לצורכי השוואה ארבע יצירות אוטופיות, יהודיות: חזות העתיד מאת **מ׳ אייזלר,** ראייה מראש מאת **הרב פרידמן־מנדס,** מדינת יהודה בשנת 6000 מאת **מאקס איסטרברג־זראקוף** ומסע לארץ ישראל בשנת תת מאת **א״ד לוינסקי** — כאשר מולם היא מציבה, כמובן, את אלטנוילנד מאת **ד״ר תיאודור הרצל.**

בסיכומו של דבר, כתב־עת זה ביקורת ופרשנות מפתיע לטובה, הן במירכב נושאיו, והן בהקפדתו לעסוק בעיקר במורשת האות העברית המודפסת, כתב־עת זה ערוך בקפידה, אם כי הוא מיושן במעט בפורמאט שלו, שאינו נוח כלל, לכתב־עת עיוני.

בחטף

שביל המאירי

●● בסמינר שנערך לפני כשבועיים לסופרים עולים־חדשים מברית־המועצות, השתתף מנהל מחלקת־החדשות למיזרח אירופה בקול ציון לגולה, **אביגדור גרייבסקי** המכהן כדאנוב מקומי לענייני רוסיים. בין שאר דבריו השמיץ גרייבסקי את **ירון לונדון,** והציגו בפני הסופרים העולים כ„פרובוקטור שמאלני... מלבה להבות... קרייריסט שאינו ער לבעיות המדינה, ועושה כל שביכולתו על־מנת לנצל סנסציות זולות, במטרה אחת, והיא, להשמיץ את מדינת ישראל...״ ●● **אלכסנדרה טולסטוי** בת ה־95 מתה בניו־יורק החודש. אלכסנדרה היתה בתו של הסופר הרוסי הדגול **ל.נ. טולסטוי** ●● **אביגדור המאירי,** מחשובי הסופרים הארצישראליים זכה החודש במתת של חסדר, כאשר שילטונות האוניברסיטה העברית בירושלים, ברשימתו על גבול המיתוס בה הוא מנתח את סיפורו של **יעקב שטיינברג** החג׳ מחפצי־בה. **גב׳ לאה הדרמן,** מביאה את המרתקת **שברשימות הקיבץ, תחת הכותרת** הרומאן האוטופי והאנטופיה הציונית, **רשימה בה היא מוליכה** את הקורא בצורה מרתקת, לאורך תולדות הרומאן האוטופי לעבר הרומאן האוטופי הציוני. ברשימתה סוקרת הגב׳ הדומי לצורכי השוואה ארבע יצירות אוטופיות, יהודיות: חזות העתיד מאת **מ׳ אייזלר,** ראייה מראש מאת **הרב פרידמן־מנדס,** מדינת יהודה בשנת 6000 מאת **מאקס איסטרברג־זראקוף** ומסע לארץ ישראל בשנת תת מאת **א״ד לוינסקי** — כאשר מולם היא מציבה, כמובן, את אלטנוילנד מאת **ד״ר תיאודור הרצל.**

בסיכומו של דבר, כתב־עת זה ביקורת ופרשנות מפתיע לטובה, הן במירכב נושאיו, והן בהקפדתו לעסוק בעיקר במורשת האות העברית המודפסת, כתב־עת זה ערוך בקפידה, אם כי הוא מיושן במעט בפורמאט שלו, שאינו נוח כלל, לכתב־עת עיוני.

מאת דן תומר

ניבה
אופנת הנשים היפות, סתו חורף 80' 1979
a Gideon Oberson design
for
NIBA

ג' חשון תש"ם, 24.10.1979 מספר 2199 שנה 44 המחיר: 30.00 ל"י (כולל מע"מ)

העולם הזה

פסק-דין אלון-מורה

בית המישפט הבינ"ע או-אמון בר-מט"ל

רפו"ל צריך ללכת